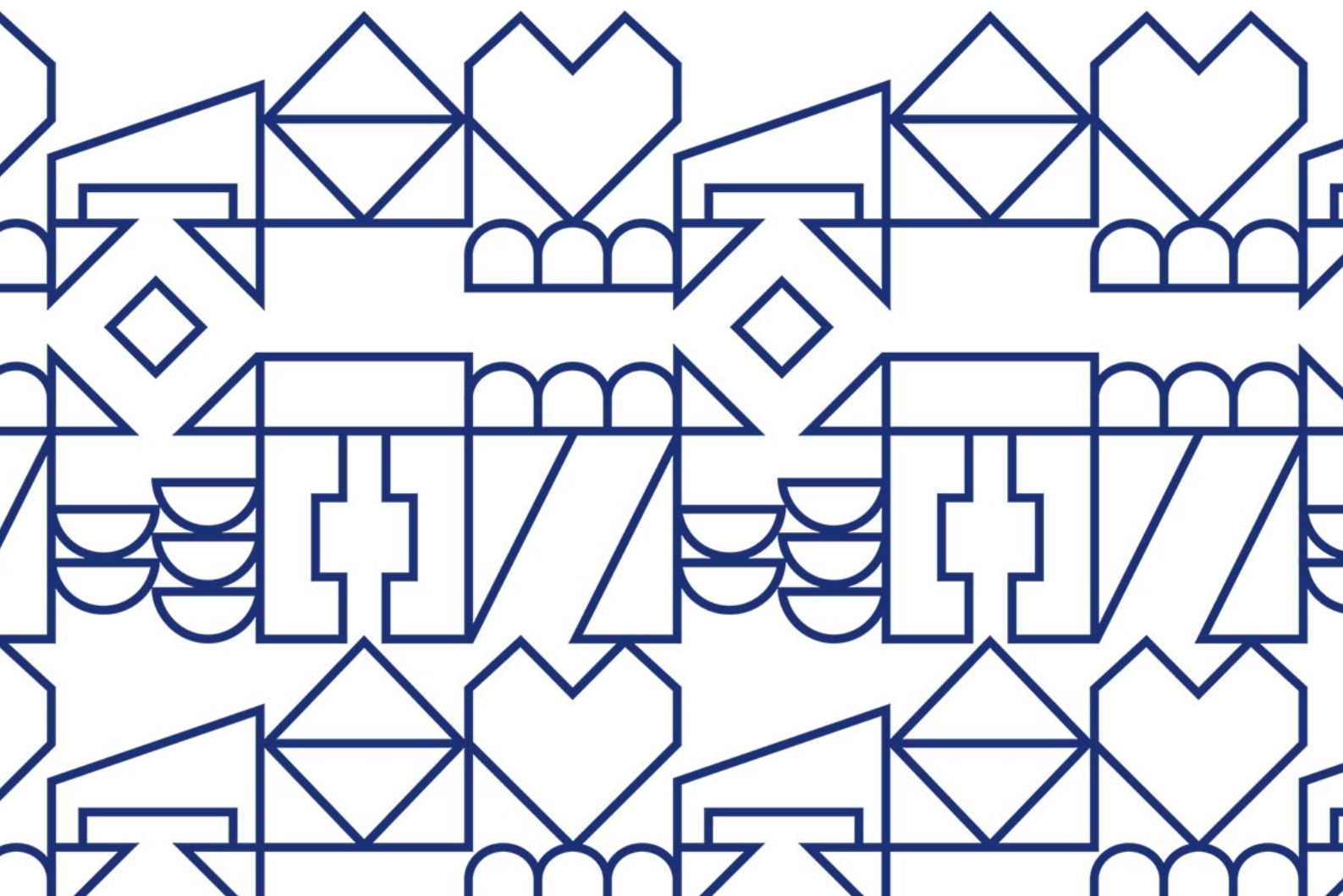


Seinäjäoki

Tilinpäätös 2018



TILINPÄÄTÖS 2018

I	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	1
1.1	Kaupunginjohtajan katsaus	1
1.2	Kaupungin hallinto	3
1.3	Yleinen taloudellinen kehitys	8
1.4	Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset tapahtumat	11
1.5	Ympäristö osana kaupungin toimintaa	16
1.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	17
2.	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	18
2.1	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	20
3.	Tilikauden tulos ja toiminnan rahoitus.....	22
3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	22
3.2	Toiminnan rahoitus	28
4.	Rahoitusasema ja sen muutokset	30
5.	Kokonaistulot ja -menot.....	36
6.	Kaupunkikonsernin toiminta ja talous	37
6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	37
6.2	Kaupunkikonsernin toiminnan ohjaus.....	39
6.3	Konsernivalvonnan järjestäminen	39
6.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	39
7.	Tilikauden tuloksen käsittely.....	46
II	TOTEUTUMISVERTAILU.....	47
8.	Käyttötalous, investoinnit ja rahoitus	48
8.1	Käyttötalouden ja tavoitteiden toteutumiset.....	48
8.2	Tuloslaskelmaosan toteutumiset	181
8.3	Investointien toteutuminen.....	184
8.4	Rahoitusosan toteutuminen.....	187
8.5	Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta...	188
III	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	190
9.	Tuloslaskelma	191
10.	Rahoituslaskelma	192
11.	Tase.....	193
12.	Konsernilaskelmat.....	195
IV	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	200
V	ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS	219
13.	Liikelaitoksen tilinpäätös.....	220
14.	Liikelaitoksen vaikutus	238
VI	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	240
VII	LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA	242

I TOIMINTAKERTOMUS

TILINPÄÄTÖS

I TOIMINTAKERTOMUS

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Taloukasvu on jatkunut jo kolmen vuoden ajan, joskin maailmantalouden nopeimman kasvun vaiheen ennustetaan olevan tältä erää ohi ja kasvu hidastuu lähivuosina. Suomessa talouden kasvua on vauhdittanut erityisesti viennin elpyminen. Myös kotitalouksien kulutus on kasvanut, koska niiden käytettävissä olevat tulot ovat lisääntyneet ja alhaiset korot ovat kannustaneet kulutukseen. Vuoden 2018 taloukasvu on ennakkotietojen mukaan 2,5 %. Työllisyys on kasvanut yli odotusten, vuonna 2018 syntyy noin 60 000 uutta työpaikkaa, työttömyys on alentunut ja työllisyysaste noussut.

Euroalueen rahapolitiikka tukee edelleen kasvua, kun alhaiset korot houkuttelevat kotitalouksia kuluttamaan ja yrityksiä investoimaan. Investointeihin on hyvät edellytykset myös siksi, että yrityssektorin kannattavuus on parantunut merkittävästi. Julkisen talouden ennustetaan vähitellen heikentyvän 2020-luvun alkuvuosina kun taloukasvu alkaa hidastua. Julkista taloutta heikentää väestön ikääntyminen, joka kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivamenoja. Julkisen talouden näköpiirissä olevat tulot eivät tulevaisuudessa riitä kattamaan kasvavia ikäsidonnaisia menoja. Lisäksi työikäinen väestö, joka veroilla rahoittaa hyvinvointipalvelut ja sosiaaliturvan, supistuu.

Seinäjoen kaupungin kasvu ja kehitys on jatkunut edelleen myönteisenä ja kaupungin asema muiden keskuskaupunkien ja kasvukeskusten joukossa on vahvistunut. Kaupunki on saanut paljon myönteistä julkisuutta erilaisissa kuntien välisissä vertailutkimuksissa niin yrittäjyyteen kuin asumisen edullisuuteenkin liittyen.

Kaupunkirakenteen kehittäminen on jatkunut voimakkaana. Ydinkeskustan monet kerrostalohankkeet muuttavat merkittävästi kaupunkikuvaa ja uuden torialueen valmistuminen vuoden 2019 aikana mahdollistaa kaupunkikeskustan toiminnallisuuden parantamisen.

Viime vuonna käynnistyi pitkään valmisteltu Joupin alueen kauppakeskuksen rakentaminen. Kaupungin ja Kiinteistö Oy Seinäjoen Ideaparkin väliset sopimukset hyväksyttiin niin, että kauppakeskuksen rakentaminen alkoi kesällä 2018. Maanvuokrasopimuksen mukainen alueen vähimmäisrakennusvelvollisuus on 66 000 k-m². Uusi kauppakeskus valmistuu joulumarkkinoille 2019.

Taloustutkimuksen vuosittain yrittäjien keskuudessa tekemä kuntien imagoa koskeva kysely antoi Seinäjoelle parhaan mahdollisen tuloksen, Seinäjoki oli kaikilla mittareilla mitattuna kyselyn ykkönen. Yritysjohtajien antama positiivinen viesti kaupungin kehittämisestä, kasvusta ja yritysmyönteisyydestä auttaa Seinäjokea viemään eteenpäin elinkeinoelämän kehittämiseen liittyviä investointeja.

Seinäjoen kaupunki ja Into Seinäjoki Oy toteuttivat yhteisen Taivastelija-rekrytointikampanjan. Kampanjan kokonaistavoittavuus oli merkittävä ja myös valtakunnalliset mediat kiinnostuivat Avaruuden pääkaupungin tekemisistä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 19.2.2018 uuden kaupunkistrategian vuosille 2018–2025. Seinäjoen kaupunkistrategian tavoitteena korostuu kasvu ja

tahto kehittyä yhtenä Suomen kasvukeskuksista. Seinäjoen kasvun perustana on asukkaiden ja yritysten luottamus rakentaa omaa tulevaisuuttaan Seinäjoelle. Seinäjoen visiona on olla tekemisen ja onnistumisen kaupunki. Toimintaa ohjaavina arvoina ovat tahto, rohkeus ja vastuullisuus.

Vuoden 2018 lopussa kaupungin asukasluku oli 63 296 henkilöä, jossa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on 620 asukasta ja 1,0 %. Työttömyystilanne on talouden aktiviteetin lisääntyessä edelleen parantunut. Työ- ja elinkeinoministeriön työttömyyslukujen mukaan koko maan työttömyysaste oli vuoden lopussa 9,7 %, Etelä-Pohjanmaalla 7,9 % ja Seinäjoella 8,5 %. Kaupungin työttömyysaste on alentunut vuoden 2017 joulukuusta 1,1 %-yksikköä.

Kaupungin vuoden 2018 tilinpäätös on alkuperäistä talousarviota selvästi huonompi, mutta talousarviovuoden aikana muutettua talousarviota hiukan parempi. Tilinpäätös on alijäämäinen. Alijäämäisyyttä selittävät eräät kertaluonteiset tekijät kuten verojen tilitysjärjestelmään liittyvät ongelmat, henkilöstömenoja kasvattanut kikyyn liittyvä kertaerä, kasvaneet poistot ja kirjatut omaisuuden arvonalentumiset.

Tilinpäätöksen mukainen vuosikate on 14,5 milj. € ja tilikauden alijäämä 7,5 milj. €. Vuotta aikaisemmin ylijäämä oli 9,9 milj. €. Kaupunkikonsernin tulos on ennen tilinpäätössiirtoja positiivinen 0,5 milj. euroa ja tilikauden alijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen 1,4 milj. €. Vuotta aikaisemmin ylijäämä oli 18,6 milj. €.

Kaupunki investoi merkittävästi viime vuonna. Kaupunkikonsernin kokonaisinvestoinnit olivat yhteensä 106 milj. €. Kaupungin investointien määrä tästä on 41 milj. €. Suurimmat tytäryhteisöjen investoinnit olivat Seinäjoen Energia Oy:n 22 milj. €, Into Seinäjoki Oy:n 13 milj. €, SeAMK Oy:n 4 milj. € ja Seipark Oy:n 3 milj. €. Kuntayhtymien investoinneista kaupungin omistusosuuden mukainen määrä oli Seinäjoen koulutus-kuntayhtymässä 7 milj. € ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä 8 milj. €.

Vuosikate ei näin riittänyt investointien rahoittamiseen. Tämä merkitsi velkaantumiskehityksen jatkumista. Kaupungin lainamäärä on 293,3 milj. € ja asukasta kohti laskettuna 4 635 €. Vuotta aikaisemmin asukasta kohti laskettu lainamäärä oli 4 251 €. Lainamäärä ylittää selvästi kuntien keskiarvon, joka on ennakkotietojen mukaan 3 052 €/asukas. Konsernin lainakanta kasvoi myös merkittävästi. Lainamäärä on 583 milj. € ja 9 204 € asukasta kohti. Kaupungin takausvastuiden määrä on 247 milj. €.

Kaupunkikonsernin sisällä annettujen antolainojen määrä on tilinpäätöksessä 112,5 milj. € eli 1 778 €/asukas. Edellä olevista laskettu nettolainojen määrä on 180,8 milj. € ja 2 857 €/as.

Vuosi 2018 oli kaupungille monella tavalla menestyksenkäs ja onnistunut. Talouden kehitykseen ei kuitenkaan voi olla tyytyväinen. Vaikka alijäämäinen tilinpäätös johdukin osin satunnaisista tekijöistä, tärkeää olisi, että tällaisiin negatiivisiin muutoksiin pystyttäisiin reagoimaan ja sopeuttamaan kaupungin toimintaa ja taloutta vastaamaan muuttuneita olosuhteita. Laadittu tilinpäätös merkitseekin sitä, että kaupungin talouden tervehdyttämiseen tulee paneutua entistä vakavammin. Aloitettu tasapainotustyö tuulee saattaa valmiiksi vuoden 2019 ensimmäisen puoliskon aikana.

Kaupungin päättäjille, luottamushenkilöille ja koko henkilöstölle kuuluu kiitos monella tapaa menestyksekkäästä vuodesta 2018. Kaupunkilaisille tuotetut laajat ja monipuoliset palvelut ovat hyvällä tasolla ja kaupungin myönteinen kasvukehitys jatkuu.

Jorma Rasinmäki
kaupunginjohtaja

1.2 Kaupungin hallinto

Vuonna 2018 nykyisen **valtuuston** 2. toimikausi. Valtuusto aloitti toimintansa kunnallisvaalien jälkeen kesäkuussa 2017. Vuoden 2018 aikana pidettiin 11 kokousta.

Valtuuston kokoonpano on ohessa.

Valtuuston puheenjohtajisto

Kimmo Heinonen, valtuuston puheenjohtaja, Kok

Kati Ojaniemi, valtuuston 1. Puheenjohtaja, Kesk

Aarne Heikkilä, valtuuston 2. varapuheenjohtaja, SDP

Valtuuston kokoonpano

Suomen Keskusta (18)

Aittoniemi Pirjo, Eloniemi Paavo, Flinkkilä Anne, Hokkanen Kari, Homi Kari, Kivisaari Pasi, Korpela Jouni, Lahtinen Markku, Lehtimäki Suvi, Luotola Mikael, Mäenpää Mervi, Nuottivaara Esa, Ojaniemi Kati, Peltonen Jouko, Sihto Paula, Turenus Irene, Västi Ritva, Ylinen Aki

Kansallinen Kokoomus (15)

Ahokas Noora, Aila Mikko, Heinonen Kimmo, Karvonen Jani, Karvonen Maarit, Keskinen Heikki, Koivisto Veikko, Kuisla Reima, Luhtala Jesse, Mäki-Hakola Pertti, Mäkinen Jyrki, Risikko Paula, Ristilä Raimo, Särmö Kati, Välimäki Voitto

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (8)

Heikkilä Aarne, Koivusaari Helena, Lehtola Markku, Penttilä Sirkka, Perkiö Seppo, Silver Joanna, Tenkula Tarja, Wallin Harry

Suomen Kristillisdemokraatit (2)

Nummensalo Kati, Rantanen Kimmo

Perussuomalaiset (3)

Haapasalmi Hannu, Kärki Jarkko, Valtamäki Erkki

Vihreä liitto (3)

Muilu Mikko, Ojajärvi Tuomas, Rantasaari Henna

Vasemmistoliitto (1)

Knuuttila Antti

Kansalaispuolue (1)

Kattelus Piia

Kaupunginhallituksen kokoonpano on ohessa. Kaupunginhallitus piti vuoden 2018 aikana 31 kokousta.

Kaupunginhallituksen kokoonpano

Kaupunginhallituksen puheenjohtajisto

Pasi Kivisaari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja (Kesk.)

Raimo Ristilä kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja (Kok.)

Piia Kattelus, kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja (KP)

Kaupunginhallituksen kokoonpano**Suomen Keskusta**

Kivisaari Pasi, Luotola Mikael, Sihto Paula, Turenus Irene, Ylinen Aki

Kansallinen Kokoomus

Karvonen Maarit, Kuisla Reima, Ristilä Raimo, Särmö Kati

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

Perkiö Seppo, Tenkula Tarja

Vihreät

Rantasaari Henna

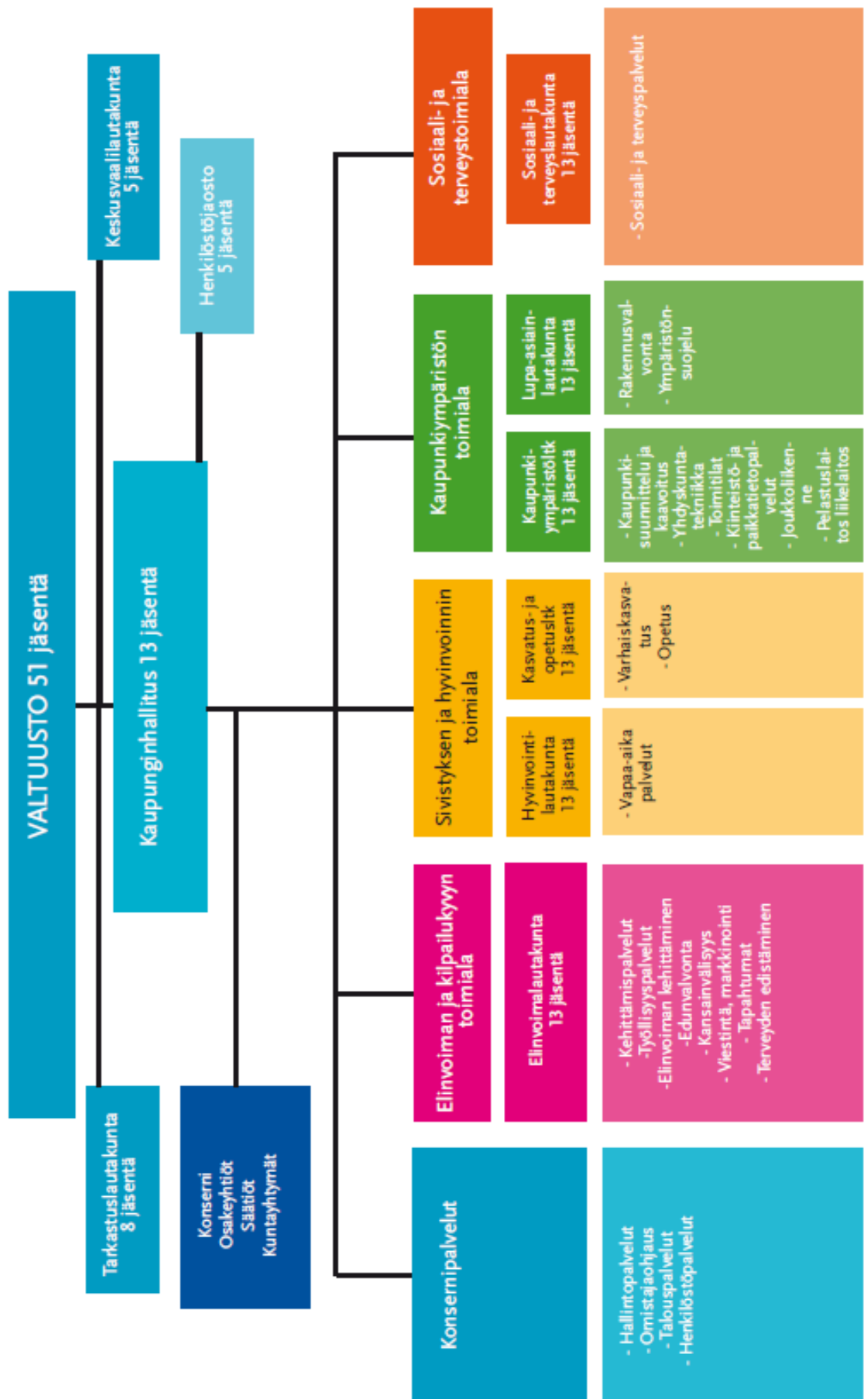
Kansalaispuolue

Kattelus Piia

Eri lautakunnista ja jaostoista on ohessa selvitetty asianomaisen toimielimen puheenjohtajisto ja kokouskerrat:

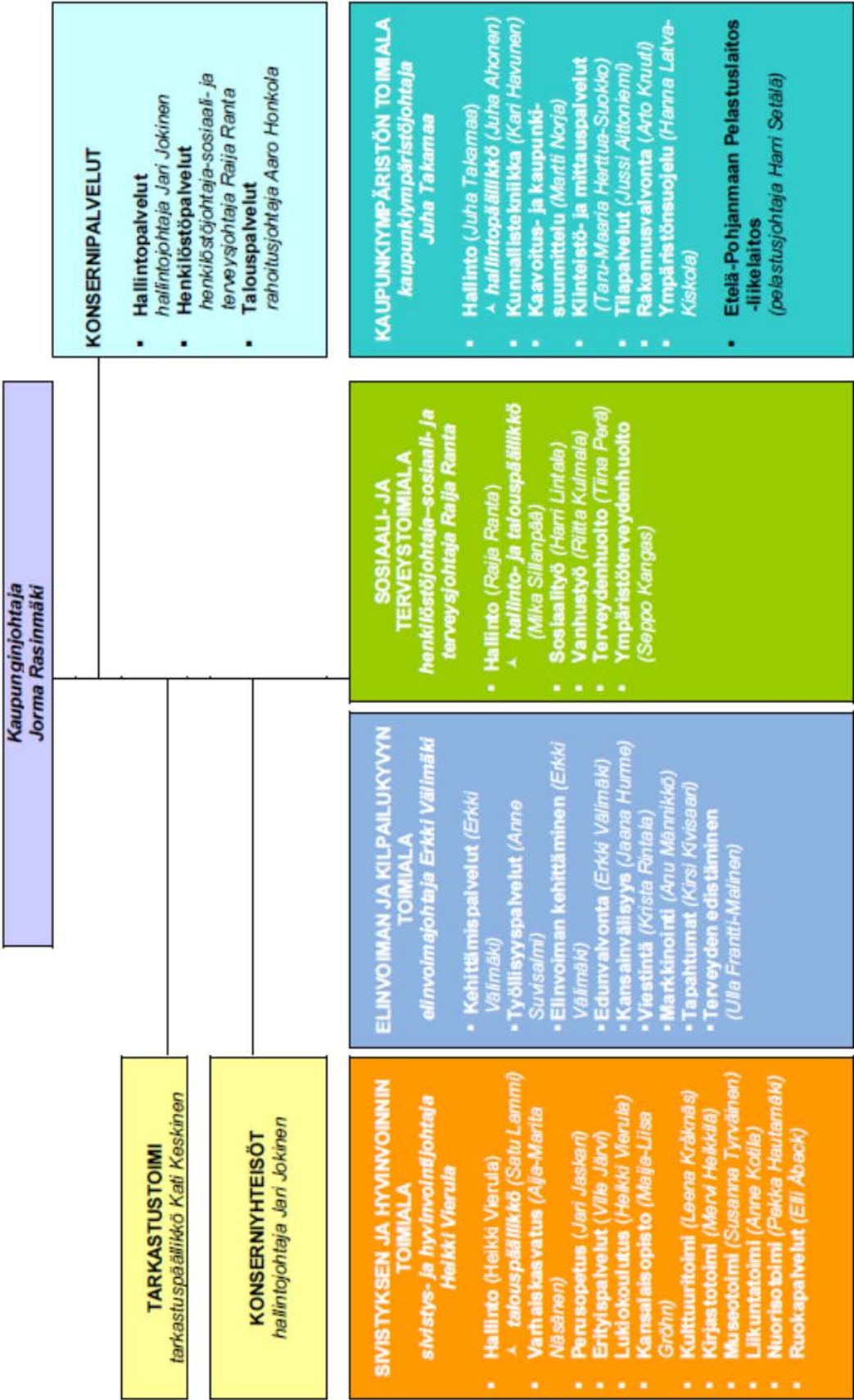
Jaostot ja lautakunnat	Kokouskerrat
Henkilöstöjaosto puheenjohtaja Raimo Ristilä varapuheenjohtaja Paavo Eloniemi	11
Elinvoimalautakunta puheenjohtaja Veikko Koivisto varapuheenjohtaja Karri Kallio	7
Hyvinvointilautakunta puheenjohtaja Jesse Luhtala varapuheenjohtaja Pirjo Aittoniemi	9
Kasvatus- ja opetuslautakunta puheenjohtaja Mervi Mäenpää varapuheenjohtaja Tomi Järvinen	11
Kaupunkiympäristölautakunta puheenjohtaja Kari Homi varapuheenjohtaja Heikki Keskinen	11
Keskusvaalilautakunta puheenjohtaja Liisa Talvitie varapuheenjohtaja Ritva Latvala	1
Lupa-asiaintautakunta puheenjohtaja Markku Lahtinen varapuheenjohtaja Mikko Aila	11
Sosiaali- ja terveystautakunta puheenjohtaja Sirkka Penttilä varapuheenjohtaja Matti Kuvaja	11
Tarkastuslautakunta puheenjohtaja Harry Wallin varapuheenjohtaja Jesse Luhtala	11

Kaupungin hallinto-organisaatio on oheisen organisaatiokaavion mukainen.



Kaupungin viranhaltijaorganisaatio

Viranhaltijaorganisaatio

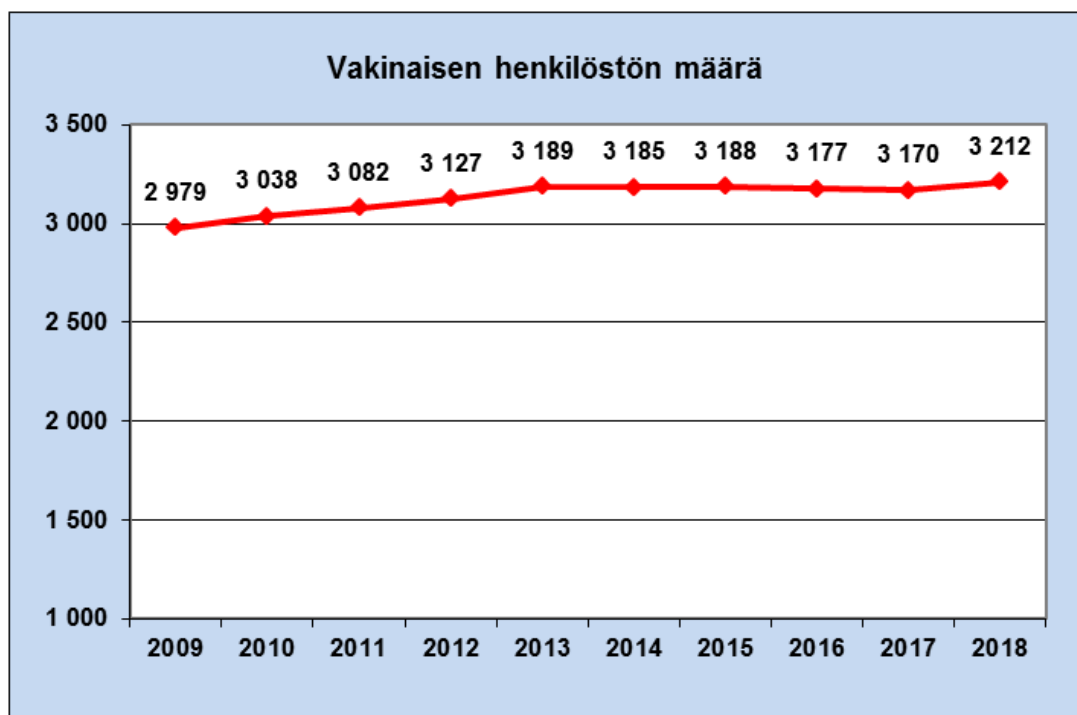


Kaupungin henkilöstön osalta valmistellaan erillinen henkilöstötilinpäätös. Henkilöstömäärät ovat viime vuoden aikana palvelukeskuksittain kehittyneet seuraavasti:

Toimintayksikkö	Vakinaiset	Sijaiset	Määrä-aikaiset	Työllistetyt	Yhteensä	Yhteensä ilman työllistettyjä
Konsernipalvelut	99	3	15	1	118	117
Sosiaali- ja terveystoimiala	1 049	379	67		1 495	1 495
Sivistyksen ja hyvinvoinnin ta	1 620	215	328	3	2 166	2 163
Kaupunkiympäristön ta	308	29	36		373	373
Elinvoiman ja kilpailukyvyn ta	24	1	13	52	90	38
EP:n Pelastuslaitos	112	11	6		129	129
Yhteensä 2018	3 212	638	465	56	4 371	4 315
Yhteensä 2017	3 170	540	454	47	4 211	4 164
Yhteensä 2016	3 177	529	397	48	4 151	4 103
Yhteensä 2015	3 188	529	349	17	4 083	4 066
Yhteensä 2014	3 185	578	350	36	4 149	4 113
Yhteensä 2013	3 189	505	363	47	4 104	4 057
Yhteensä 2012	3 127	460	364	28	3 979	3 951
Yhteensä 2011	3 082	516	349	31	3 978	3 947
Yhteensä 2010	3 038	413	277	20	3 748	3 728
Yhteensä 2009	2 979	428	329	20	3 756	3 730

Vakinaisen henkilöstön kokonaismäärä on vuoden lopussa 3 212 henkilöä ja se lisääntyi 42 työntekijällä. Kun kokonaishenkilöstömäärään lasketaan myös sijaiset ja määräaikaiset työntekijät, on henkilöstömäärä vuoden 2018 lopussa 4 315 ja siinä on lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 151 henkilöä. Kasvu on 3,6 %.

Vakinaisen henkilöstön määrän kehitys vuosina 2009–2018 näkyy alla olevasta kuvioista:



Henkilöstökulut sivukuluineen olivat viime vuonna yhteensä 183,0 milj. €, jossa lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna on 5,8 milj. € ja 3,3 %. Palkat ja palkkiot ovat kasvaneet 4,3 % ja henkilöstösivukulut vähentyneet -0,7 %.

1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Maailmantalouden nopeimman kasvun vaiheen ennustetaan olevan tältä erää ohi ja kasvu hidastuu lähivuosina. Tavanomaisen suhdannekierron ohella syynä on keskeisten talouksien välisten kauppakonfliktien osittainen toteutuminen. Maailmankaupan kasvu hidastuu kaupan esteiden seurauksena 3½ prosentin tasolle.

Euroalueen talouden näkymät ovat myös heikentyneet. Erityisesti teollisuuden luottamus talouskehitykseen on laskenut. Yhdysvaltojen talous on ollut vahvassa viireessä, mutta myös sen talouskasvun ennustetaan hidastuvan.

Suomen talouden tuotanto on lisääntynyt laaja-alaisesti, mutta edellistä vuotta hitaammin. Vuoden 2018 talouskasvuksi ennustetaan 2,5 %. Teollisuusyritysten tuotanto-odotukset ovat maltillistuneet ja kasvun esteet yleistyneet, työvoiman saataavuusongelmat ovat lisääntyneet rakennustoiminnassa ja palvelualoilla ja myönnettyjen rakennuslupien määrä on kääntynyt laskuun.

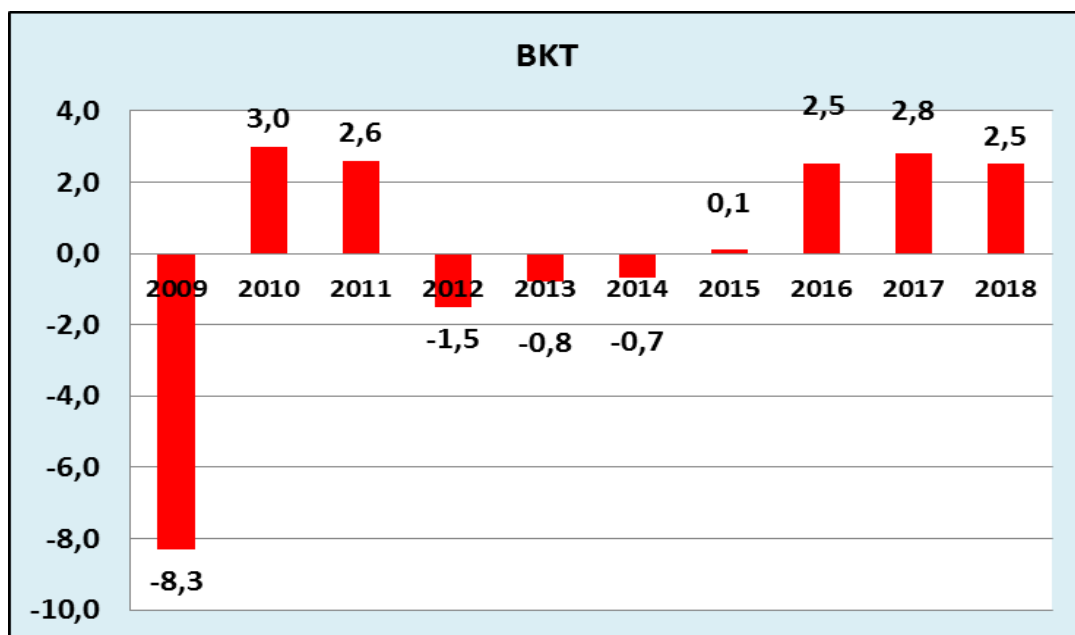
Työllisyyden kasvu on vuoden 2018 aikana ollut nopeaa. Työllisyysaste on noussut lähes 72 %:iin. Samanaikaisesti työttömyys on laskenut merkittävästi. Työttömien määrä on vähentynyt kaikilla aloilla ja kaikissa ikäryhmissä. Ennuste koko vuoden työttömyysasteeksi on Tilastokeskuksen lukujen mukaan 7,5 %.

Hyvä suhdannetilanne ja menojen kasvua hillitsevät toimet ovat vahvistaneet julkista taloutta. Vielä muutama vuosi sitten reilusti alijäämäinen julkinen talous on tasapainon tuntumassa. Myös julkisen talouden velan suhde BKT:hen on alenemassa.

Julkisen talouden ennustetaan kuitenkin vähitellen heikentyvän 2020-luvun alkuvuosina kun talouskasvu alkaa hidastua. Julkista taloutta heikentää väestön ikääntyminen, joka kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivamenoja. Julkisen talouden näköpiirissä olevat tulot eivät tulevaisuudessa riitä kattamaan kasvavia ikäsidonnaisia menoja. Lisäksi työikäinen väestö, joka veroilla rahoittaa hyvinvointipalvelut ja sosiaaliturvan, supistuu. Myös tuottavuuden varaan jäävän talouskasvun arvioidaan pysyvän vaiheena tulevana vuosikymmeninä. Julkisen talouden tulojen ja menojen välillä on pitkällä aikavälillä epätasapaino eli kestävyysvaje, jonka mittaluokka on lähes 4 % suhteessa BKT:hen.

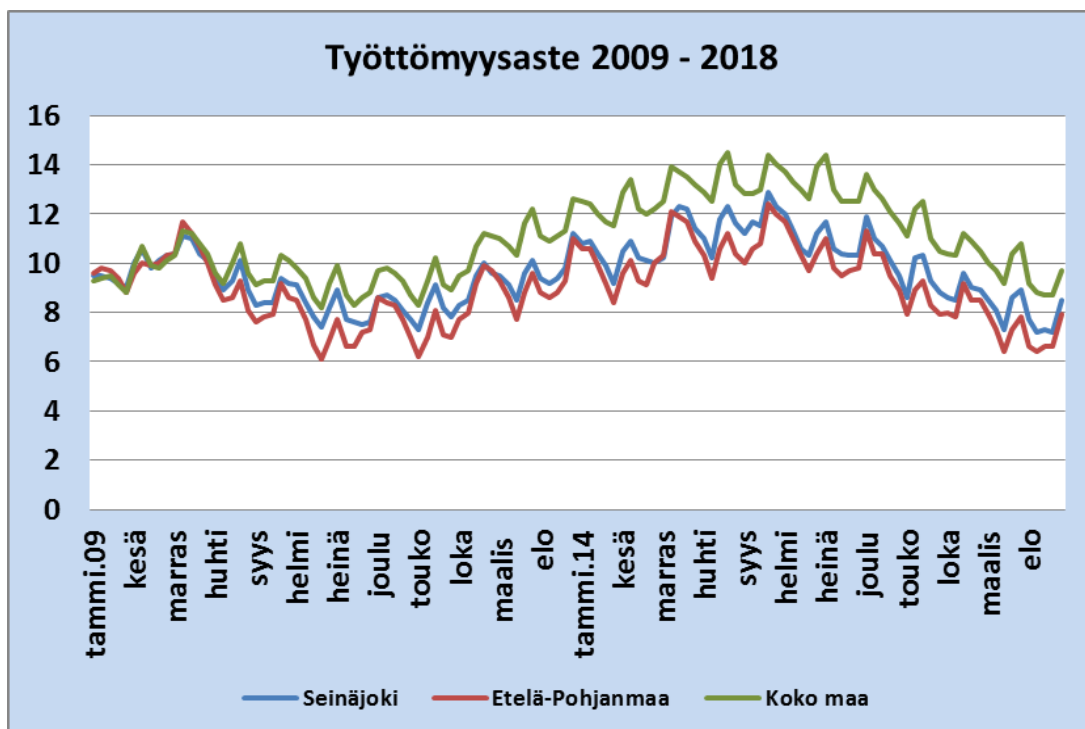
Kuntien ja kuntayhtymien taloudellinen tilanne on kohentunut merkittävästi viime vuosina, mutta vuonna 2018 rahoitusasema heikkeni merkittävästi. Tulot pysyivät viime vuonna edellisvuoden tasolla ja kuntien verotulot jopa laskivat. Tämä johtuu mm. poikkeuksellisen suurista ennakonpalautuksista, kuntien jako-osuuden tarkistuksesta alaspäin ja yhteisöveroon vuonna 2017 kohdistuneesta suuresta kertaerästä. Kuntien toimintamenot sen sijaan kasvavat aikaisempaa nopeammin. Toimintamenoja lisäävät väestön ikääntymisestä johtuva hoito- ja hoivamenojen kasvu, päivähoitomaksujen alentaminen, maakunta- ja sote -uudistuksen valmistelu sekä ansiotason nousu kunta-alalla.

BKT:n kehitys on ollut oheisen kuvion mukainen:



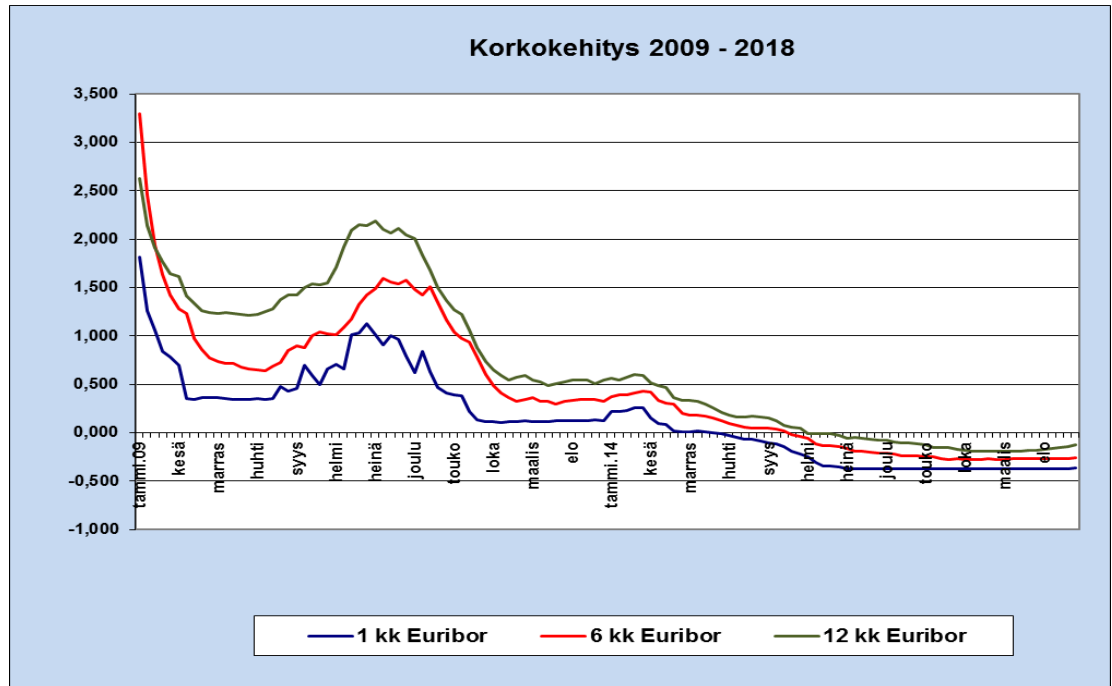
Työllisyystilanne on parantunut merkittävästi vuoden 2018 aikana. Työttömyysaste oli vuonna 2018 tilastokeskuksen lukujen mukaan 7,5 % eli 1,1 %-yksikköä alhaisempi kuin vuotta aikaisemmin. Työllisyysaste eli työllisten osuus 15–64-vuotiaista oli viime vuonna 71,6 %, kun se vuotta aiemmin oli 69,6 %.

Työttömyysaste työvoimahallinnon lukujen mukaan on kehittynyt Seinäjoella, Etelä-Pohjanmaalla ja koko maassa viimeisen kymmenen vuoden aikana oheisen kuvion mukaan:



Korkokehitys on ollut erittäin maltillista ja korot ovat olleet pitkään ennätysellisen alhaalla. Matalan korkotason ennustetaan jatkuvan vielä ainakin noin vuoden verran.

Viime vuosien korkokehitys käy ilmi oheisesta kuviosta. 1 kk:n euriborkorko oli vuoden lopussa -0,367 %, 6 kk:n euribor -0,241 % ja 12 kk:n euribor -0,129 %.



Inflaatiokehitys on pysynyt maltillisena. Kuluttajahintojen muutos oli 1,1 % (0,7 % vuonna 2017), elinkustannusindeksin muutos oli myös 1,1 % (0,7 % vuonna 2017) ja rakennuskustannukset nousivat 2,2 % (0,7 % vuonna 2017). Nimellinen ansiotasoindeksi nousi 1,8 % vuonna 2018.

Kuntatalous näyttää vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden valossa hälyttävän synkältä. Tulos painui vuonna 2018 negatiiviseksi 196:ssa eli peräti noin kahdessa kolmasosassa kunnista, kun vuotta aiemmin miinusmerkkisiä tuloksia oli 55 kunnassa.

Tilinpäätösarviot kertovat, että verotulot ja valtionosuudet tippuivat vuonna 2018. Samaan aikaan kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat yli 3 prosenttia. Valtaosa menojen kasvusta tulee materiaalien ja palvelujen ostoista. Henkilöstömenot kasvoivat varsin maltillisesti.

Kuntien ja kuntayhtymien velka kasvoi viime vuonna miljardilla eurolla. Kuntien velkataakka kasvoi reilut kolme prosenttia, mutta kuntayhtymien velka kiri lukuisten sairaalahankkeiden vuoksi yli 11 prosenttia. Yhteensä kuntatalouden velka on asettumassa noin 19,4 miljardiin euroon, mikä pitää velkaantumisen ennallaan suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Koko maata koskevien tilinpäätösennusteiden keskeiset havainnot ovat:

- Toimintamenot kasvoivat yli 3 %
- Verotulot laskivat -0,5 %
- Valtionosuudet vähenivät -0,6 %
- Vuosikate heikkeni lähes 32 %

Kuntien asukasta kohti laskettu vuosikate on tilinpäätösennusteiden mukaan 384 € ja lainakanta 3 052 € asukasta kohti.

1.4 Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset tapahtumat

Kaupungin strategia

Kaupunginvaltuusto on 19.2.2018 hyväksynyt Seinäjoen kaupunkistrategian vuosille 2018–2025.

Strategian mukaan kaupungin visio on
Seinäjoki on tekemisen ja onnistumisen kaupunki.

Kaupungin arvot ovat
Tahto, rohkeus ja vastuullisuus.

Strategiset valinnat ovat
Yrittäjyys
Kaupunkiympäristö
Palvelut
Elämäni Seinäjoki
Hyvän johtamisen Seinäjoki.

Kaupungin talouden tavoitteet on kirjattu seuraavasti:
Kaupungin tavoitteena on talouden tasapaino, joka saavutetaan tulopohjaa vahvistamalla, toimintamenojen kasvua hallitsemalla, palvelujen tuottavuutta parantamalla ja investointitaso tulo- ja menojen mukaiseksi mitoittamalla.

Talouden tasapainon kehitystä seurataan seuraavilla mittareilla:

- ***Vuosikate nettoinvestointien tasolle, vuosikatteen ollessa vähintään 30 miljoonaa euroa.***
- ***Lainamäärän kasvun pysäyttäminen ja kaupungin lainamäärän jääminen alle 4 000 euroa/asukas ja kaupunkikonsernin osalta alle 8 000 euroa/asukas.***
- ***Veroasteen, toimintakatteen ja palvelujen tuottamiskustannusten vertailu verrokkikaupunkeihin ja suhteellisen aseman parantaminen vertailussa.***
- ***Kaupungin taseen hallinta ja erityisesti kaupungin omistamien tilojen käyttöaste.***

Hyväksytty strategia on ohjannut toimialojen budjetointiprosessia. Haastavimmaksi toteuttamisen osalta on osoittautunut taloutta koskevat strategiset tavoitteet. Erityisesti tämä koskee vuosikatetasoa ja velkakehitystä. Strategian tavoitteita täsmennetään keväällä 2019 tehtävässä tarkastelussa.

Talouden mittareiden toteutumisen osalta voidaan todeta seuraavaa:

1. Vuosikatetavoite

Strategian mukaista vuosikatetavoite ei toteutunut, tavoitteesta saavutettiin vain noin puolet. Syynä tähän on toimintamenojen selvästi nopeampi kasvu verrattuna keskeisten tuloerien kasvuun.

2. Lainamäärätavoite

Asetettua tavoitetta ei saavutettu vuonna 2018. Vuosikatetason mataluus ja korkea investointitaso merkitsevät sitä, että kaupungin velkamäärä jatkaa kasvuaan ja kummatkaan tavoitetasot, emokaupungin ja konsernin, eivät toteutuneet.

3. Verrokkikaupunkitavoite

Selvitys siitä, kuinka kaupungin talous ja palvelujen tuottamistehokkuus on kehittynyt verrattuna verrokkikaupunkeihin, laaditaan kun kaupunkien tilinpäätöstiedot ovat käytössä.

4. Tasehallintatavoite

Konsernijohtamisessa ja kaupungin Taloustoimikunnassa on tehty työtä tasehallinnan parantamiseksi.

Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys

Vuoden 2018 talousarvio ja vuosien 2019–2021 taloussuunnitelma valmisteltiin hyvän kuntatalouden tilanteessa. Vuoden 2017 tilinpäätös oli selvästi talousarviota parempi ja merkittävän ylijäämäinen. Lähtökohdat uuden talousarvion valmistelulle olivat hyvät.

Kaupungin taloudessa keskeisenä tavoitteena oli edelleen vuosikatetason nostaminen lähemmäksi nettoinvestointien määrää. Tavoitteen saavuttaminen kaupungin nykyisessä kasvuvauhdissa ja nykyisellä tulopohjalla ei kuitenkaan ole mahdollista. Tunnusomaista kaupungin taloudelle on edelleen se, että poistotaso ei kuvasta investointitarvetta, nettoinvestointien määrä on jatkuvasti poistoja suurempi. Tämä johtaa siihen, että vuosikatteen tulisi olla selvästi poistotasoa korkeampi, jotta velkakehitys saataisiin kuriin.

Vuoden 2018 talousarvion valmistelua ohjattiin luottamushenkilökeskustelun avulla. Kaupunginhallitus piti ensimmäisen talousarvioon ja kehykseen liittyvän talousseminaarin toukokuussa 2017. Talousarvioehdotuksen viranhaltijavalmistelun jälkeen pidettiin kaupunginhallitukselle ja valtuustolle vielä syyskaudella omat talousseminaarit. Hallituksen seminaari oli 11.9.2017 ja valtuuston talousseminaari pidettiin 18.9.2017.

Nyt valmistuneessa tilinpäätöksessä kaupungin talous kääntyi jyrkästi huonompaan suuntaan. Menojen kasvukehitys verrattuna tulojen kehitykseen on ollut aivan liian nopeaa.

Verotulojen kasvu pysähtyi. Kunnallisverotulojen määrä ei kasvanut lainkaan ja yhteisöverotulojen määrä vähentyi. Kunnallisverotulojen huonoon kehitykseen vaikuttivat poikkeuksellisen suuret ennakonpalautukset ja kuntien kunnallisverotulojen jako-osuuden tarkistaminen alaspäin.

Valtionosuuksien määrä kasvoi, mutta kasvu oli vaatimatonta.

Kaupungin vuoden 2018 tilinpäätöksessä toimintakate kasvoi viime vuonna 5,1 %, toimintatuottojen määrä vähentyi -0,7 % ja toimintakulut lisääntyivät 4,0 %.

Kunnallisverotulot kasvoivat vaatimattomasti, 0,2 %. **Yhteisöverotulojen** määrä vähentyi -6,6 %. **Kiinteistöverotulot** kasvoivat 3,1 %. Kokonaisuudessaan verotulot eivät kasvaneet lainkaan.

Valtionosuustulojen kasvu oli niihin kohdistuneiden leikkausten vuoksi vaatimaton 1,0 %.

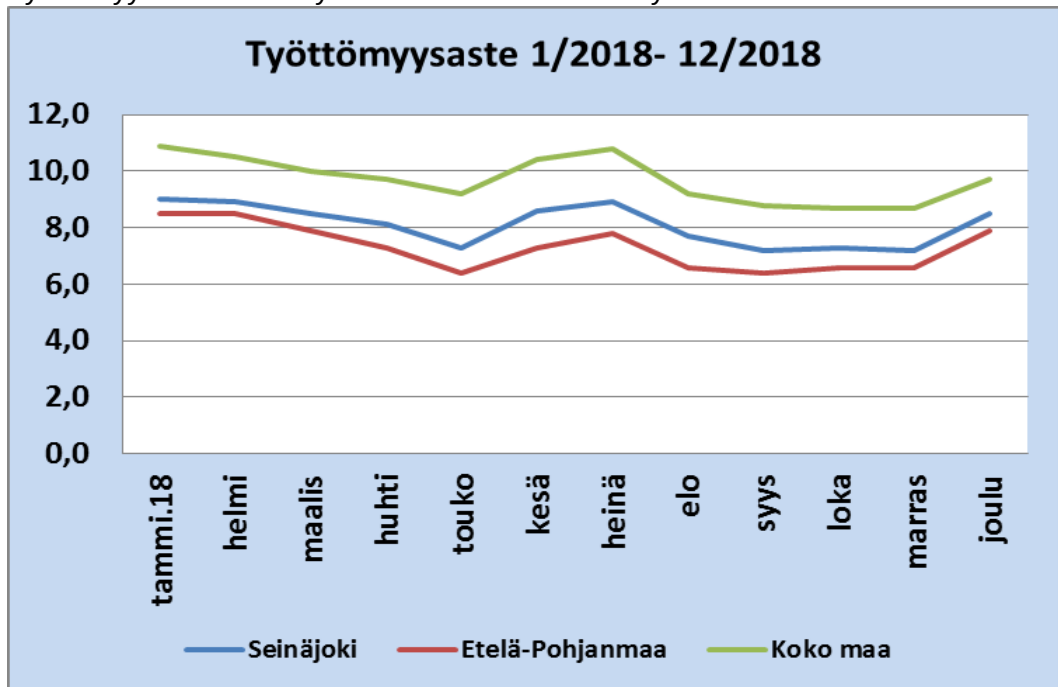
Vuosikate on 14,5 milj. €, kun se vuotta aikaisemmin oli 29,2 milj. €. Vuosikatetason pudotus on siis merkittävä, -50,4 %.

Nettoinvestointien määrä (investointien omahankintameno) on 40,9 milj. €, kun ne edellisenä vuonna olivat 49,1 milj. €.

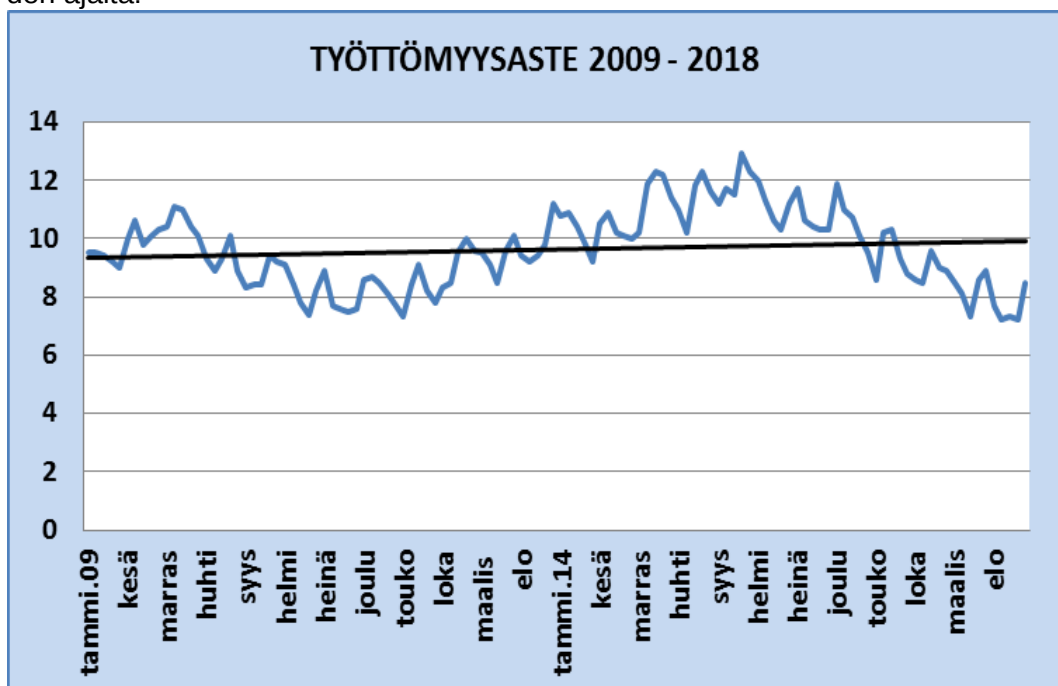
Saavutettu vuosikate ja investointien suuri määrä merkitsivät sitä, että kaupunki velkaantui edelleen viime vuonna. **Kaupungin kokonaislainamäärä** on tilinpäätöksessä 293,3 milj. € (2017: 266,5 milj. €) ja asukasta kohti laskettu lainamäärä 4 635 € (2017: 4 251 €). Käytettävissä olevien ennakkotietojen mukaan kuntien asukasta kohti laskettu velkamäärä on vuoden 2018 lopussa 3 052 €.

Työttömyysilanteen hyvä kehitys on jatkunut. Kun koko maan työttömyysaste oli vuoden 2018 lopussa työvoimahallinnon lukujen mukaan 9,7 %, oli vastaava luku Seinäjoella 8,5 % ja Etelä-Pohjanmaalla 7,9 %. Vuotta aikaisemmin Seinäjoen työttömyysaste oli 9,6 %.

Työttömyysasteen kehitys viime vuoden osalta käy ilmi oheisesta kuviosta:



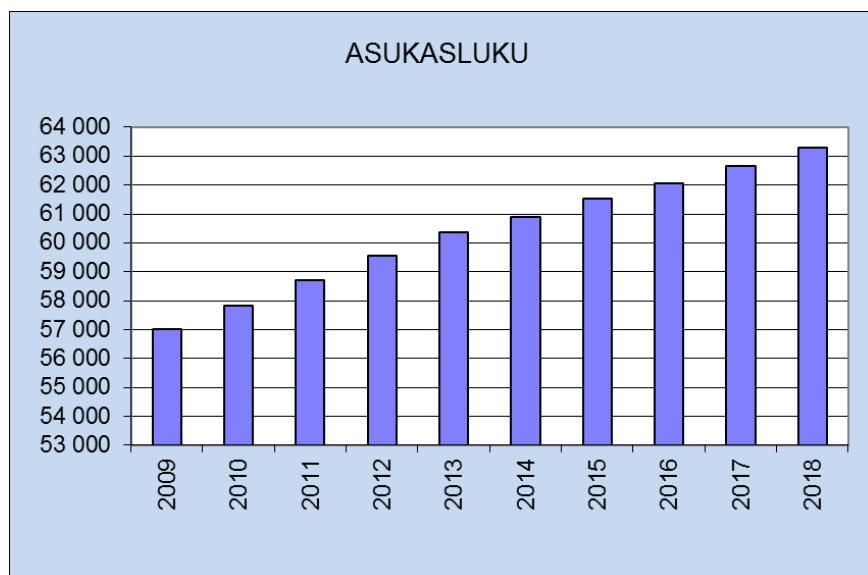
Oheisena on vielä kuva työttömyysasteen kehityksestä viimeisen kymmenen vuoden ajalta:



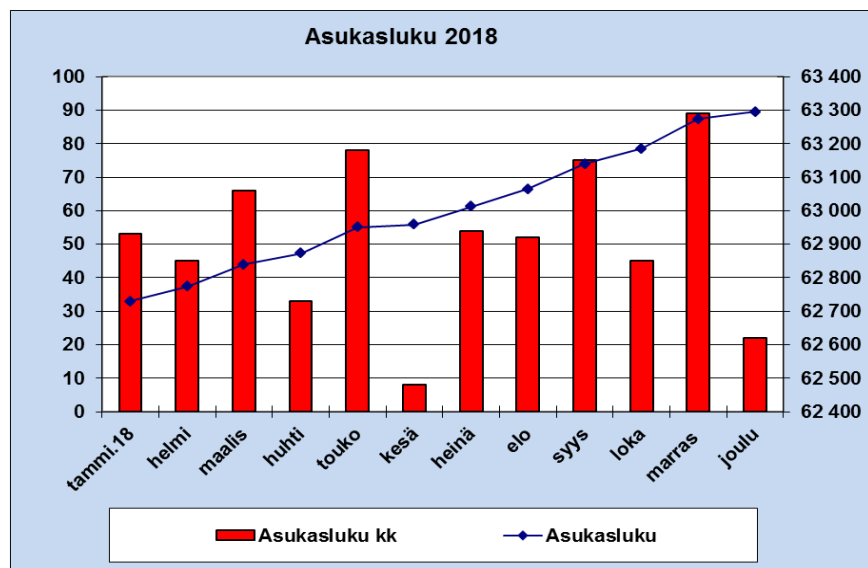
Kaupungin asukasluku on kehittynyt edelleen myönteisesti. Vuoden 2018 lopussa asukasluku oli 63 296 ja asukasluku kasvoi vuoden aikana 620 henkilöä ja 1,0 %.

Asukasluku on kehittynyt viime vuosina seuraavasti:

Asukasluku		Muutos	Muutos-%
31.12.2009	57 018	789	1,4
31.12.2010	57 811	792	1,4
31.12.2011	58 703	892	1,5
31.12.2012	59 556	853	1,5
31.12.2013	60 354	798	1,4
31.12.2014	60 880	526	0,9
31.12.2015	61 530	650	1,0
31.12.2016	62 052	522	0,8
31.12.2017	62 676	624	1,0
31.12.2018	63 296	620	1,0



Asukasluvun kuukausikohtaiset kasvut näkyvät oheisesta kuvioista. Asukasluku on kasvanut kaikkina kuukausina.



Viime vuoden talousarvio hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 13.11.2017 ja tämän lisäksi valtuusto hyväksyi muutoksia talousarvioon kokouksissaan 21.5.2018 ja 17.12.2018. Valtuusto on myös talousarviovuoden aikana tehnyt muita yksittäisiä määrärahojen korotuspäätöksiä. Tilinpäätökseen liittyen määrärahaylitykset on käsitelty valtuuston kokouksessa 18.3.2019.

Alkuperäisen talousarvion mukainen vuosikate oli 20,5 milj. € ja talousarviovuoden aikana tehtyjen muutosten jälkeen 13,4 milj. €. Talousarviomuutoksissa ei ole tilikauden aikana huomioitu kaikkia lisätuloja ja menosäästöjä. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate on 14,5 milj. €, eli lievästi muutettua budjettia parempi.

Viime vuoden verotulojen kehitys oli heikko, verotulojen kokonaismäärä jäi vuoden 2017 tasolle. Verotulojen kehitys maan keskiarvolukuihin käy ilmi oheisesta taulukosta

kasvu-%	Koko maa	Seinäjoki
Kunnallisvero	-0,8	0,2
Yhteisövero	-0,6	-6,6
Kiinteistövero	2,2	3,1

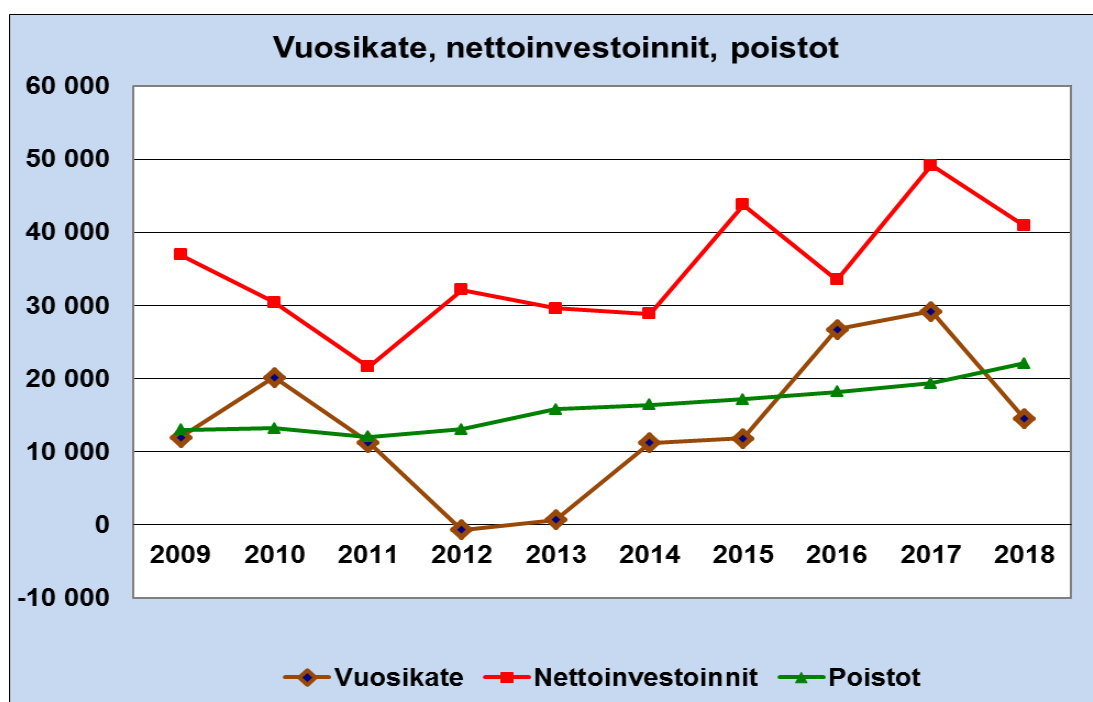
Kaupungin kokonaisinvestointien määrä pysyi erittäin korkealla tasolla, kaupunki ja sen liikelaitos huomioituna bruttoinvestoinnit olivat 41,4 milj. € ja nettoinvestointien määrä 40,9 milj. €. Vuonna 2017 kokonaisinvestoinnit olivat 49,9 milj. € ja nettoinvestoinnit 49,1 milj. €.

Kaupungin investointimenot ovat 40,5 milj. € ja Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos -liikelaitoksen investoinnit 0,9 milj. €.

Kaupungin tilinpäätöksen mukainen vuosikate on 14,5 milj. €.

Kaupungin suunnitelman mukaisten poistojen ja arvonalentumisten kokonaismäärä on 22,1 milj. €.

Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen suhde on kehittynyt seuraavasti:



Suunnitelmapoistojen jälkeen tilikauden tulos on alijäämäinen -7,6 milj. €. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja rahastojen muutoseriä ja niiden jälkeen tilikauden alijäämä on -7,5 milj. €.

Muut olennaiset tapahtumat

Kaupunkikonsernissa on käynnissä ja valmistunut merkittäviä investointeja:

- SeiPark Oy:n toripysäköinti-investointi
- SeAMK Oy:n Kampustalon laajennus
- Seinäjoen Energia Oy:n investoinnit
- Taika-päiväkodin valmistuminen (Kiinteistö Oy Seinäjoen Palvelutalot)
- Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy:n investoinnit (Into Seinäjoki Oy)
- Kiinteistö Oy Seinäjoen Ruokatalon investointi

Lisäksi kuntayhtymät ovat olleet viime vuonna merkittäviä investoijia.

Kaupungin luottamushenkilö- ja viranhaltijajohto ovat olleet merkittävästi mukana nyt eduskunnassa rauenneessa sosiaali- ja terveystoimen sekä maakuntauudistuksen valmistelutyössä.

1.5 Ympäristö osana kaupungin toimintaa

Seinäjoen kaupunkistrategiassa 2018–2025 Seinäjoki on linjattu kestävä kehityksen kaupungiksi. Se sisältyy kaupungin arvoihin. Vuoteen 2025 mennessä sen on näyttävä konkreettisesti myös toiminnassamme ja päätöksenteossamme. Seinäjoen kaupunki on sitoutunut kuntien energiatehokkuussopimuksen uudelle sopimuskaudelle. Siinä on asetettu määrällinen energiansäästötavoite kaudelle 2017–2025. Energiansäästön välitavoite vuodelle 2020 on 4 % ja vuodelle 2025 se on 7,5 % vuoden 2015 energiankulutuksesta, joka on ollut 80 204 MWh. Seinäjoen kaupunki on myös lokakuussa 2018 siirtynyt käyttämään vihreää sähköä, jota tuotetaan uusiutuvilla energiamuodoilla.

Kaupungilla on ilmasto- ja energia-asioita luotsaamassa kestävä kehityksen työryhmä, jonka kaupungin johtoryhmä on perustanut. Siihen kuuluu henkilöstön edustajia kattavasti eri hallinnon aloilta. Ryhmään on kutsuttu myös jäseniä merkittävästi energiankulutukseen ja tuotantoon liittyvistä yrityksistä, joissa kaupunki on omistajana. Ryhmän tavoitteena on saada henkilöstö, päätöksentekijät ja Seinäjoen kaupunki organisaationa tietoiseksi omista vaikutusmahdollisuuksistaan ympäristöasioissa jakamalla tietoa ja taitoa energia- ja jätteen kierrätysasioissa, tehostaen energiansäästöä ja tuomalla hyviä esimerkkejä esille ja toimia suunnannäyttäjänä. Kestävä kehityksen työryhmä tekee aloitteita ja esityksiä Seinäjoen kaupungin toimintaan.

Ryhmä on joulukuussa 2018 esittänyt, että tulosalueet esittäisivät talousarvion tavoitteissa myös ympäristönsuojelullisia tavoitteita seuraaville vuosille. Ympäristönsuojelun ja energiansäästön näkökulma on juurrutettava toimintaan mahdollisimman konkreettisin teoin. Toimialat esittäisivät vuosittain toimintansa merkittävimmät ympäristötekijät, joihin pystyvät osaltaan vaikuttamaan. Muiden hyötyjen ohella nämä toimet tuovat kustannussäästöjä.

Työryhmä on valmistellut myös Seinäjoen energiatehokkuuden toimintaohjelman vuosille 2016–2025, jota kaupunki on sitoutunut noudattamaan toiminnassaan. Siinä päätoimet ovat energiankulutuksen optimointi, uusiutuvan energiankäytön lisääminen, jätteiden vähentäminen ja hyötykäyttö, energiansäästön edistäminen palvelukeskuksissa osana kestävä kehitystä sekä kestävä kehityksen tietouden ja viestinnän tehostaminen.

Seinäjoen kaupunki ei laadi vuosittain ympäristötilinpäätöstä. Ympäristömenojen ja -tulojen esittäminen numeerisesti on koettu liian työlääksi ja edellyttäisi resursointia. Tilinpäätökseen on kaivattu kuitenkin konkreettisia tekoja, joita Seinäjoen kaupungissa on ympäristöasioiden huomioimiseksi tehty.

1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Suomalainen kuntarakenteeseen liittyvä historiallinen muutos ei tässä vaiheessa toteudu maakunta- ja soteuudistuksen kaaduttua eduskunnassa. Kevään 2019 eduskuntavaalien jälkeen tullaan aikanaan näkemään, kuinka uudistustyötä on tarkoitus jatkaa. Selvää on, että mahdollisen uuden sotemallin käyttöönotto siirtyy eteenpäin ja kaupunki joutuu miettimään omia toimenpiteitään ja ratkaisujaan sosiaali- ja terveystoimen palvelujen järjestämisen suhteen.

Kaupungin taloustilanne heikentyi merkittävästi vuonna 2018. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate alentui 14,5 milj. euroon investointitason pysyessä kuitenkin korkealla tasolla. Strategiaan kirjattuja taloustavoitteita ei saavutettu.

Edellä todettu on merkinnyt sitä, että kaupungin organisaatiossa on käynnistetty talouden tervehdyttämiseen liittyvä työ. Tällä työllä tavoitellaan yhteensä 9,0 milj. euron säästö määrää, sekä tuloja lisäämällä että menoja leikkaamalla. Työ vaativa ja haastava, ja tavoitteeseen tulee päästä ilman verotuksen kiristämistä. Asiakokonaisuus on tarkoitus käsitellä kevään 2019 aikana.

Talouden tervehdyttämistyötä tulee jatkaa koko taloussuunnitelmakauden 2020-luvun alkuvuosille saakka. Selvältä näyttää, että kaupungin investointien taso pysyy korkeana ja tämä puolestaan edellyttää vuosikatetason selvää nostamista, jotta velkakehitys saadaan edes jonkinlaiseen kuriin. Taloustoimikunta ohjaa edellä todettua talouden tervehdyttämistyötä.

Myönteisenä arviona tulevasta kehityksestä voidaan pitää kaupungin tasaisena jatkuvaa kasvua, kaupungin tunnettavuuden lisääntymistä ja hyvää menestystä erilaisissa, erityisesti yrittäjyyteen liittyvissä valtakunnallisissa tutkimuksissa. Nämä kaikki luovat hyvän pohjan kaupungin tulevalle kehitykselle.

2. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta on osa Seinäjoen kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työväline.

Sisäinen valvonta koostuu:

1. esimiesten ja johtovastuussa olevien suorittamasta valvonnasta
2. luottamushenkilöiden suorittamasta valvonnasta
3. sisäisestä tarkastuksesta

Hyvin toimiva sisäinen valvonta vähentää tahallisia ja tahattomia toimintavirheitä, epäjohtonmukaista toimintaa, taloudellisia menetyksiä ja puutteita asiain hoidossa. Sisäisen valvonnan tavoitteena on auttaa johtoa havaitsemaan toimintaan liittyvät riskit ja varmistaa, että niitä pystytään hallitsemaan.

Riskienhallinnalla tarkoitetaan menettelytapoja, joilla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan kohdistuvia riskejä sekä määritellään toimenpiteet riskien vähentämiseksi. Riskienhallintaa on myös kaikki se toiminta, jonka avulla pyritään varmistamaan tavoitteiden saavuttaminen ja mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Riskienhallinnan toimenpiteillä varmistetaan, että organisaation johdolla on käytettävissään tarpeellinen ja ajantasainen tieto merkittävistä riskeistä, suunnitelmat riskien hallitsemiseksi ja riittävät menetelmät mahdollisten vahinkojen hoitamiseksi.

Riskienhallinnan tarkoituksena on havaita, analysoida ja pyrkiä kokonaisvaltaisesti hallitsemaan toimintaan liittyviä riskejä sekä hyödyntämään mahdollisuuksia kaupunkikonsernin toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Kuntalaki (410/2015) sisältää velvoitteet sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Lainkohtien tavoitteena on turvata kunnan päätöksentekijöille nykyistä paremmat ja havainnollisemmat tiedot kunnan taloudellisesta tilanteesta ja riskeistä. Seinäjoen kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2014 Seinäjoen kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kaupunginhallituksen tulee ohjeistaa sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestäminen valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta eivät saa muodostaa erillisprosesseja vaan niiden tulee sisältyä kaupungin ja kaupunkikonsernin kaikkiin johtamisprosesseihin ja olla osa strategista suunnittelua ja tavoitteiden asettamista.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Seinäjoen kaupungin hallintosäännössä todetaan, että lautakunta ja johtokunta vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kaupunginjohtaja, liikelaitoksen johtaja, sekä toimialojen ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä

sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Tulosityksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Sisäisen valvonnan suorittamisesta kaupunginhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää siten, että väärinkäytökset pystytään havaitsemaan ja estämään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kaupungin riskikartoitus tehdään vähintään kerran valtuustokaudessa. Kaupungin vakuutusten kattavuus tarkistetaan säännöllisesti.

Kaupungilla on käytössä asianhallintajärjestelmä, jonne pääosa sopimuksista on tallennettu.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on kaupungin ja kaupunkikonsernin ohjaus- ja valvontajärjestelmän osa, jota kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja käyttävät toteuttaessaan valvontavelvollisuuttaan. Sisäisen tarkastuksen olemassaolo ei vähennä eikä poista tilivelvollisten viranhaltijoiden ja esimiesten velvollisuutta luoda riittävää ja toimivaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmää vastuullaan olevaan yksikköön tai prosessiin.

Sisäistä tarkastusta suorittaa kaupungissa tarkastuspäällikkö, jonka toimintaa ohjaavat sisäisen tarkastuksen toimintaohjeet. Tarkastuspäällikkö on toteuttanut toiminnassaan laatimaansa toimintasuunnitelmaa. Tarkastuspäällikkö toimii myös tarkastuslautakunnan valmistelijana ja esittelijänä sekä tekee erikseen sovittavaa yhteistyötä tilintarkastajan kanssa.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 2018 - keskeiset johtopäätökset

Vuoden 2018 osalta riskienhallintasuunnitelmat on laadittu ja hyväksytty hyvinvointilautakunnassa, kasvatus- ja opetuslautakunnassa, kaupunkiympäristölautakunnassa, lupa-asiainalautakunnassa, sosiaali- ja terveyslautakunnassa sekä Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos -liikelaitoksen johtokunnassa. Riskienhallinnan suunnittelu on vakiintunut osaksi kaupunkikonsernin eri yksiköiden normaalia toimintaa. Lautakunta- tai tulosaluekohtaisten riskienhallintasuunnitelmien toteutus ja seuranta on ensisijaisesti ao. lautakuntien ja johtavien viranhaltijoiden vastuulla.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain. Tulosaluejohtajat laativat vuoden 2018 osalta ensimmäistä kertaa itsearvioinnin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kyselylomakkeella, joka toimii annettavan selonteon tukena. Arvioinnissa määritellään, soveltuuko Seinäjoen kaupungin riskienhallintaprosessi edelleen organisaation tavoitteiden tukemiseen. Arvioinnin perusteella todettiin, että ajantasainen riskiarviointi ja riskienhallintatoimenpiteiden määrittely on osittain puutteellista, samoin säännöllinen raportointi. Väärinkäytösriskienarviointi puuttuu useimmilla tulosalueilla. Sisäisen valvonnan tilan säännöllistä ja järjestelmällistä arviointia tehdään vain osittain. Ohjausympäristön ja valvontatoimenpiteiden nähdään toimivan hyvin kaikilla tulosalueilla. Sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita tai epäkohtia vuoden 2018 aikana.

29.11.2018 asetettiin riskienhallintatyöryhmä, jonka tavoitteena on päivittää riskienhallintajärjestelmä. Kehitystyö painottuu vuoteen 2019. Työryhmä tulee uudistamaan Seinäjoen kaupungin sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeet. Ohjeet sisältävät uudistetun riskienhallintaprosessin. Kevään 2019 aikana tul-

laan järjestämään tulosaluejohtajille suunnattu koulutus sisältäen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan teoriaa sekä Seinäjoen kaupungin uudistetut ohjeet ja toimintatavat. Työryhmä tulee koordinoimaan riskiarvioinnin ja riskienhallintatoimenpiteiden määrittelyn vuodelle 2020, jonka jälkeen toimintatapa sisältyy osaksi Seinäjoen kaupungin vuosikelloa. Kehitystyöllä vastataan myös itsearviointissa 2018 esiin nousseisiin havaintoihin.

2.1 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seuranta. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupunkikonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimivalta ja vastuu konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus sekä kaupunginjohtaja, rahoitusjohtaja, hallintojohtaja ja henkilöstöjohtaja. Kaupungin johtoryhmä osallistuu konsernin ohjaamiseen siten kuin kaupunginjohtaja siitä erikseen määrää. Kaupunginvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset, hyväksyy kuntalain mukaan vuosittaisissa talousarvioissa tai muutoin strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä valvoo osaltaan niiden toteutumista.

Kaupunginhallitus vastaa omistajaohjauksen toteutumisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan. Lisäksi kaupunginhallitus seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumisen ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä valtuustolle.

Kaupunginhallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Tytäryhteisön hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunginhallitus antaa yhtiö- ja vuosikokousedustajille tarvittavat ohjeet. Konserniohjeessa todettuja merkittäviä päätöksiä tehtäessä yhteisöjen tulee jo valmisteluvaiheessa hankkia omistajan ennakkokäsitys valmisteltavana olevasta asiasta.

Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunginvaltuusto päättää tytäryhteisöjen ja -säätiöiden vuotuisista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista kaupungin talousarviossa. Kaupungin tytäryhteisöjen ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Keskeisten tytäryhteisöjen kanssa käydään tulosneuvottelut vuosittain. Neuvotteluissa käydään läpi mm. edellisen neuvottelun päätösten seuranta, yhtiön taloudellinen ja toiminnallinen tilanne sekä tulostavoitteet. Tulosneuvotteluissa käsitellyt asiat hyväksytään kaupunginhallituksessa. Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta ja taloudellista asemaa seurataan kaksi kertaa vuodessa. Johtoryhmässä on säännöllisesti esillä konserniyhtiöiden asiat ja kaupunginhallitukselle annetaan erillisraportteja merkittävimpien tytäryhteisöjen toiminnasta. Into Seinäjoki Oy:n kanssa laaditaan vuosittain tavoite- ja palvelusopimus, joka hyväksytään kaupunginvaltuustossa. Lisäksi vuosittain kaupunginvaltuustossa käsitellään tavoitteiden toteutuminen ja määritellään korvaus elinkeinojen ja yritystoiminnan kehittämispalveluista.

Tytäryhteisöllä tulee olla riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohdolle. Kaupunkikonsernin yhteisöillä on mahdollisuus hyödyntää konsernin palveluja sovitussa laajuudessa.

Omistajaohjauksen toteutuminen

Tytäryhteisöjen tavoitteiden asettaminen on ollut tarkoituksenmukaista. Toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi ovat olleet toimivia. Konserniohjeita on noudatettu asianmukaisesti ja tiedonkulku on järjestetty asianmukaisella tavalla. Kaupunkikonsernin merkittävässä investoinneissa kaupunki on mukana rahoitus- ja vakuusjärjestelyissä.

Omistajaohjausta koskevaa ohjeistusta on tarkennettu johtuen muutoksista kunta-laissa, Seinäjoen kaupungin hallintosäännössä sekä toimintaympäristössä. Seinäjoen kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.2.2018 uudet Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden omistajapolitiikka, omistajapolitiittiset linjaukset, Seinäjoen kaupungin konserniohjeen ja hyvä hallintotapa Seinäjoen kaupunkikonsernissa (Corporate Governance) ohjeen. Uusi ohjeistus astui voimaan 1.3.2018 alkaen. Ohjeistuksella pyritään ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kaupungin yhteisöistä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 5.6.2018 Seinäjoen kaupungin tytäryhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden sekä eräiden muiden yhtiöiden salkutuksen ja saatton sen valtuustolle tiedoksi. Yhtiökohtaisen tarkastelun lopputuloksena kaupungille omistajana muodostuu kokonaiskäsitys miksi omistetaan ja mitä omistukselta odotetaan, kannanotto omistamiseen, näkemys yhtiön kehittämisvisiosta sekä näkemys yhtiölle asetettavista pidemmän aikavälin toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Vuoden 2019 aikana tullaan ottamaan käyttöön konserniraportointi -malli. Strategiset tytäryhtiöt raportoivat neljännesvuosittain kaupunginhallitukselle ja kaupungin johtoryhmälle merkittävimmät tunnusluvut, merkittävimmät tapahtumat raportointikaudella, arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä sekä arvion kuluvalle vuodelle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Hallintosäännön 21 §:n mukaisesti kaupunginhallitus antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä.

3. Tilikauden tulos ja toiminnan rahoitus

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

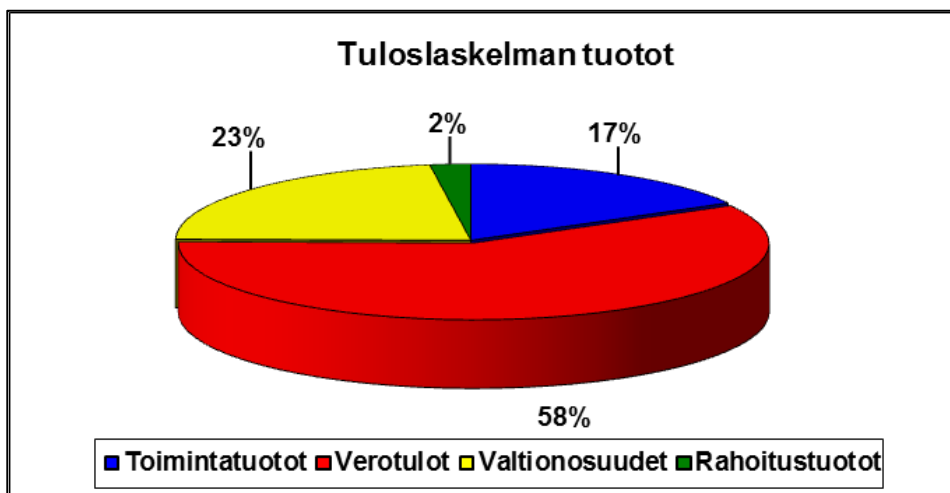
Tilikauden tuloksen muodostuminen kuvataan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Alla oleva vuotta 2018 koskeva tuloslaskelma on laadittu niin, että se sisältää vain ulkoiset tuotot ja kulut. Liikelaitoksena toimivan Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitoksen tuotot ja kulut sisältyvät tuloslaskelmaan.

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyyttä tilikaudelle jaksotettuihin menoihin. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

TULOSLASKELMA	2018	2017	Muutos-%
Sisältää liikelaitoksen	1 000 €	1 000 €	
Ulkoinen			
Toimintatuotot	71 360	71 873	-0,7
Toimintakulut	-407 387	-391 543	4,0
Toimintakate	-336 027	-319 670	5,1
Verotulot	247 554	247 500	0,0
Valtionosuudet	95 527	94 591	1,0
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	5 640	5 611	0,5
Muut rahoitustuotot	3 777	3 331	13,4
Korkokulut	-1 693	-1 937	-12,6
Muut rahoituskulut	-303	-250	21,2
Vuosikate	14 475	29 176	-50,4
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 949	-19 362	8,2
Arvonalentumiset	-1 106		
Satunnaiset erät			
Tilikauden tulos	-7 580	9 814	-177,2
Poistoeron muutos	35	34	2,9
Varausten muutos			
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	7	45	-84,4
Tilikauden ylijäämä (+) tai alijäämä (-)	-7 538	9 893	-176,2
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,5	18,4	
Vuosikate/Poistot, %	65,6	150,7	
Vuosikate, €/asukas	229	465	
Asukasmäärä, 31.12.	63 296	62 697	

Tuloslaskelman tuotot jakaantuivat seuraavasti:

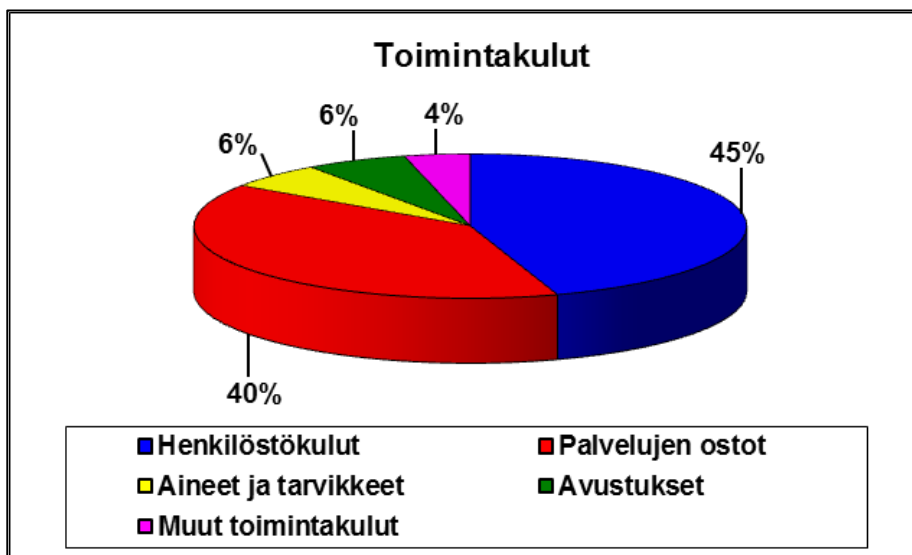
	1 000 €	%
Toimintatuotot	71 360	17
Verotulot	247 554	58
Valtionosuudet	95 527	23
Rahoitustuotot	9 417	2
Yhteensä	423 858	100



Toimintakulujen määrä tilinpäätöksessä on 407,4 milj. €.

Toimintakulut jakaantuvat seuraavasti:

	1 000 €	%
Henkilöstökulut	182 952	45
Palvelujen ostot	161 172	39
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	23 317	6
Avustukset	24 263	6
Muut toimintakulut	15 683	4
Yhteensä	407 387	100



Toimintakate ilmoittaa kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verorahoituksella ja valtionosuuksilla. Toimintakate on tilinpäätöksessä alijäämäinen -336,0 milj. €. Toimintakate on kasvanut peräti 16,4 milj. € ja 5,1 %. Toimintatuotot ovat vähentyneet 0,5 milj. € ja -0,7 % ja toimintakulut kasvaneet 15,9 milj. € ja 4,0 %.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä on laadittu oheinen selvitys:

Verotulojen erittely	Kaupunki		Kaupunki, muutos	
	2018	2017	€	%
Kunnan tulovero	208 304 352,80	207 969 547,18	334 805,62	0,2
Osuus yhteisöveron tuotosta	14 536 849,31	15 560 311,49	-1 023 462,18	-6,6
Kiinteistövero	24 712 871,34	23 969 696,51	743 175,83	3,1
Yhteensä	247 554 073,45	247 499 555,18	54 518,27	0,0

Valtionosuuksien erittely	Kaupunki		Kaupunki, muutos	
	2018	2017	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	98 307 188,00	96 706 048,00	1 601 140,00	1,7
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	15 394 488,00	12 715 559,00	2 678 929,00	21,1
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 780 184,00	-2 114 840,00	-664 344,00	-31,5
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus				
Yhteensä	95 527 004,00	94 591 208,00	935 796,00	1,0

YHTEENSÄ	343 081 077,45	342 090 763,18	990 314,27	0,3
-----------------	-----------------------	-----------------------	-------------------	------------

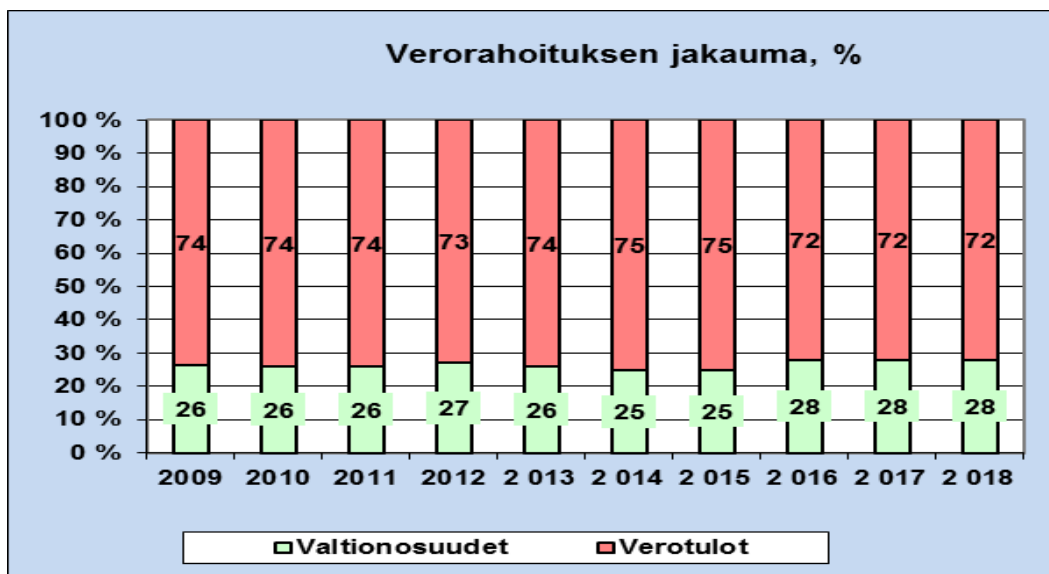
Edellä olevasta taulukosta nähdään, että verotulojen kokonaismäärä ei kasvanut lainkaan.

Valtionosuudet kasvoivat leikkauksista huolimatta asukasmäärän kasvun myötä 1,0 %.

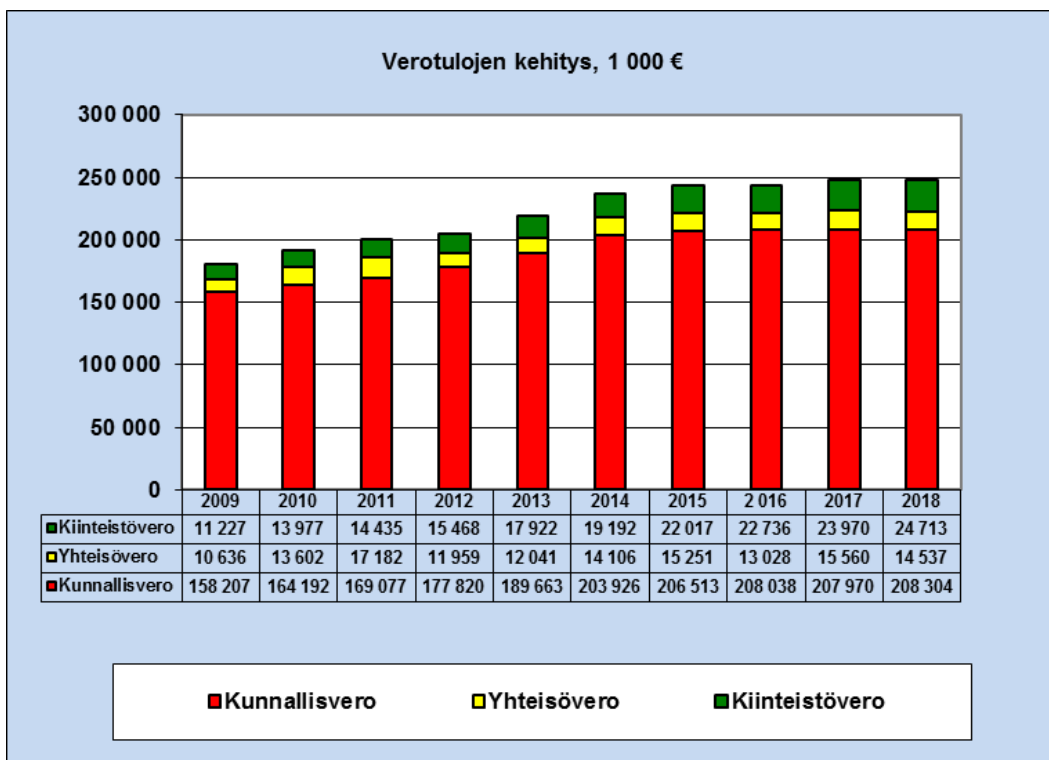
Verotulojen ja valtionosuuksien yhteismäärä on viime vuonna 343,1 milj. €, jossa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on 0,3 % ja 1,0 milj. €. Kasvu oli erittäin vaatimaton.

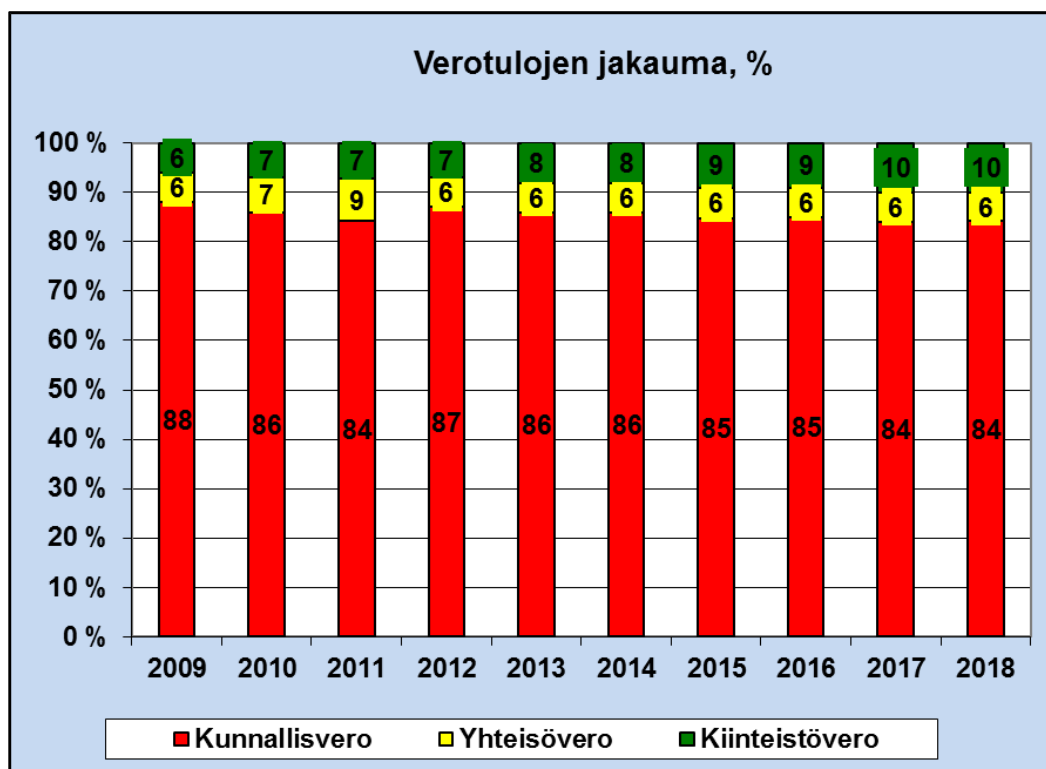
Verotulojen tasauksen määrä on viime vuonna 15,4 milj. €. Valtionosuusudistuksen jälkeen vuonna 2015 verotulojen tasauksen määrä kaupungin valtionosuuksissa on merkittävästi korostunut.

Verorahoitus jakaantuu verotulojen ja valtionosuuksien kesken oheisen kuvion mukaisesti. Viime vuonna verotulojen osuus oli 72 % ja valtionosuuksien 28 % verorahoituksesta.



Verotulojen kehitys on ollut viimeisen 10 vuoden aikana oheisten kuvioiden mukainen.

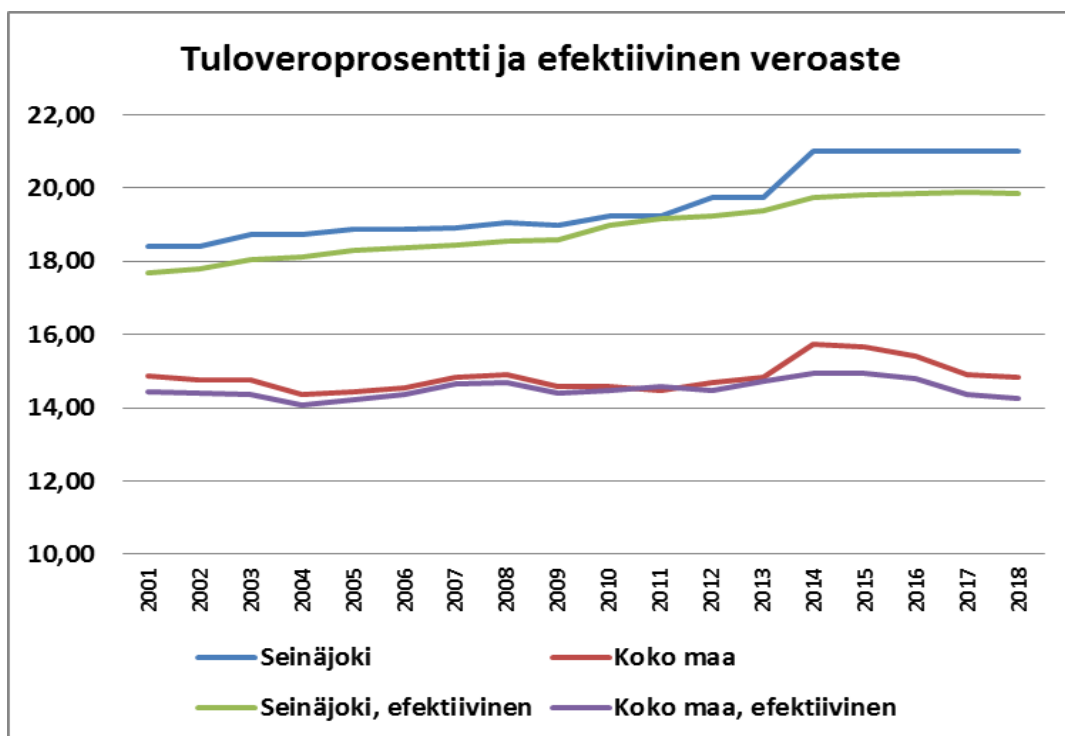




Verotulot ovat jakautuneet yllä olevien kuvioiden mukaisesti. Kunnallisveron osuus kaikista verotuloista oli 84 %, yhteisöveron 6 % ja kiinteistöveron 10 %.

Seinäjoen kunnallisveroprosentti oli 21,00 % vuonna 2018, kun koko maassa painotettu veroprosentti oli 19,84 %.

Seinäjoen efektiivinen veroaste oli viime vuonna 14,84 % eli ero vahvistettuun veroprosenttiin on 6,16 %-yksikköä. Koko maan efektiivinen veroaste oli viime vuonna 14,26 %.



Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä. Seinäjoen kaupungin taloudessa on pitkään ollut rakenteellisena perusongelmana se, että vuosikate ei ole riittänyt investointien rahoittamiseen. Tämä on luonnollisesti tyypillistäkin kasvavalle kaupungille, joka joutuu investoimaan merkittävästi uusiin palveluihin.

Nyt laaditussa tilinpäätöksessä kaupungin talous on nopeasti heikentynyt. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate on 14,5 milj. €. Poistojen ja arvonalentumisien määrä on 22,1 milj. €, joten vuosikate kattaa näistä 65,6 %. Tämä tarkoittaa, että vuosikate ei ole riittänyt suunnitelmapoistojen, siis käyttöomaisuuden kulumisen, kattamiseen. Nettoinvestointien taso on tässä tilinpäätöksessä selvästi vuosikatetta korkeampi.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa. Tilikauden tulos on alijäämäinen 7,6 milj. €.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksen käsittelyeriä. Tilinpäätökseen on kirjattu poistoeron muutos ja rahastojen vähennys. Tuloksen käsittelyerien jälkeen **tilikauden alijäämäksi** muodostuu 7,5 milj. €.

Tuloslaskelmasta on laskettu edellä olevan taulukon mukaiset tunnusluvut seuraavasti:

- **Toimintatuottojen ja toimintakulujen suhde** on 17,5 %.
- Vuosikatteen riittävyyttä arvioitaessa lähtökohtana on, että vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot. Kaupungin tilinpäätöksessä **vuosikate on 14,5 milj. € ja poistoista laskettuna 65,6 %**.
- Vuosikate on tilinpäätöksessä 14,5 milj. € ja **229 €/asukas**, kun se vuotta aikaisemmin oli 465 €/asukas.

3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana voidaan tarkastella rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirta ja rahoituksen rahavirta eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden rahavirran yhteismäärä osoittaa rahavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA	2018	2017
Sisältää liikelaitoksen	1 000 €	1 000 €
Ulkoinen		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	14 475	29 176
Tulorahoituksen korjauserät	-8 807	-7 481
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-41 386	-49 884
Rahoitusosuudet investointimenoihin	524	758
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 779	10 426
Toiminnan ja investointien rahavirta	-25 415	-17 005
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-10 335	-12 350
Antolainasaamisten vähennykset	3 224	2 334
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 823	44 361
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30 247	-29 637
Lyhytaikaisten lainojen muutos	18 263	14 939
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 016	-655
Rahoituksen rahavirta	25 744	18 992
Rahavarojen muutos	329	1 987
Rahavarat 31.12. 1 000 €	2 388	2 059
Rahavarat 1.1. 1 000 €	2 059	72
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-94 341	-96 615
Investointien tulorahoitus, %	35,4	59,4
Lainanhoitokate	0,5	1,0
Kassan riittävyys, pv	1,8	1,6
Asukasmäärä	63 296	62 697

Toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen -94,3 milj. €. Rahoituksen rahavirta on positiivinen 25,7 milj. € ja rahavarojen lisäys oli viime vuonna 0,3 milj. €.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan

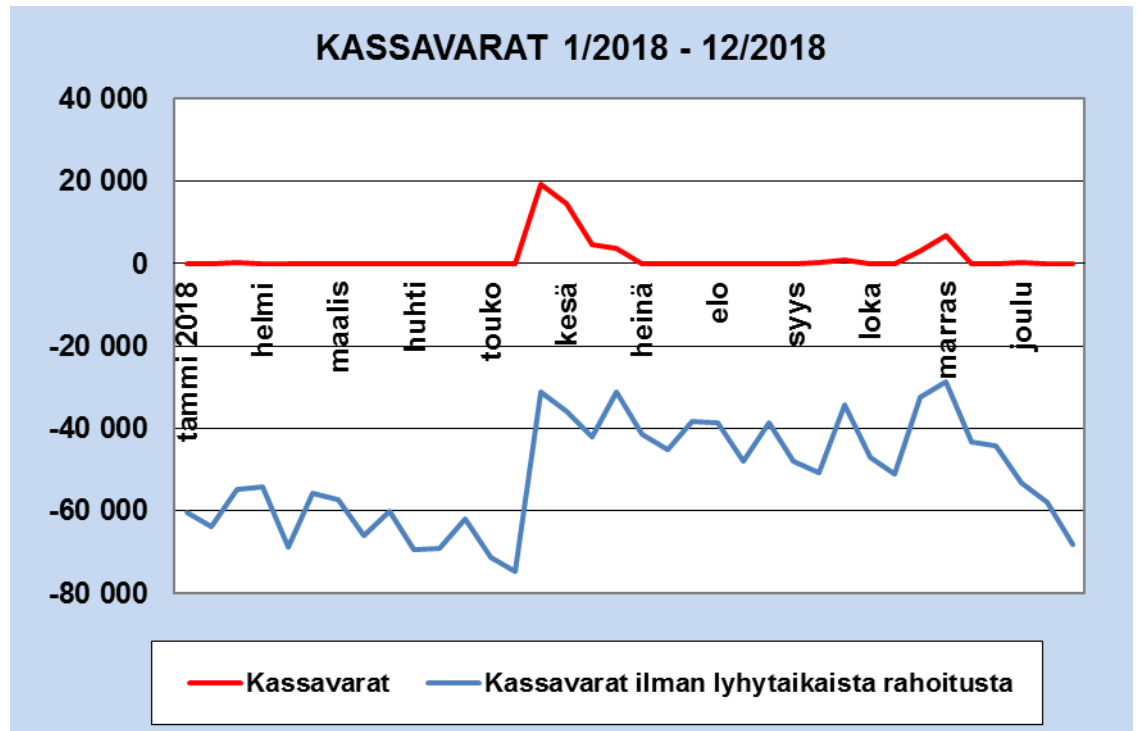
ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Kaupungin kohdalla tunnusluku on merkittävän negatiivinen -94,3 milj. €.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku osoittaa, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien tulorahoitusprosentti on 35,4 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 59,4 %.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1:n, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Kaupungin lainanhoitokate on viime vuonna 0,5. Vuotta aikaisemmin luku oli 1,0.

Kaupungin rahoitusasema ja kassan riittävyys on pysynyt kireänä johtuen matalasta vuosikatteesta, korkeasta investointiasteesta ja antolainojen määrän kasvusta, tilinpäätöshetkellä kassavarat olivat vain 2,4 milj. €. Kassasta maksut olivat 491,4 milj. €. Kassan riittävyys oli 1,8 päivää.

Kassavarannon kehitys näkyy oheisesta kuviosta:



4. Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase 31.12.2018

Kaupungin taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Taseessa on mukana kaupungin liikelaitos.

VASTAAVAA	31.12.2018		31.12.2017	
	1 000 €		1 000 €	
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I Aineettomat hyödykkeet				
1. Aineettomat oikeudet	1 405		1 337	
2. Muut pitkävaikutteiset menot		1 405		1 337
II Aineelliset hyödykkeet				
1. Maa- ja vesialueet	119 838		116 410	
2. Rakennukset	147 259		139 183	
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	80 693		79 578	
4. Koneet ja kalusto	12 334		11 754	
5. Muut aineelliset hyödykkeet	667		667	
6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	20 782	381 573	18 122	365 714
III Sijoitukset				
1. Osakkeet ja osuudet	86 533		84 576	
2. Muut lainasaamiset	112 533		105 421	
3. Muut saamiset	45	199 111	45	190 042
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
1. Valtion toimeksiannot	640		642	
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	941	1 581	593	1 235
C VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I Vaihto-omaisuus				
1. Aineet ja tarvikkeet	295		335	
2. Ennakkomaksut	186	481		335
II Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
1. Myyntisaamiset	126		151	
2. Lainasaamiset				
3. Muut saamiset	93	219	93	244
Lyhytaikaiset saamiset				
1. Myyntisaamiset	8 400		9 506	
2. Lainasaamiset	330		1240	
3. Muut saamiset	4 531		5 585	
4. Siirtosaamiset	3 016	16 277	3 137	19 468
III Rahoitusarvopaperit				
1. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		37		37
IV Rahat ja pankkisaamiset		2 351		2 022
VASTAAVAA YHTEENSÄ		603 035		580 434

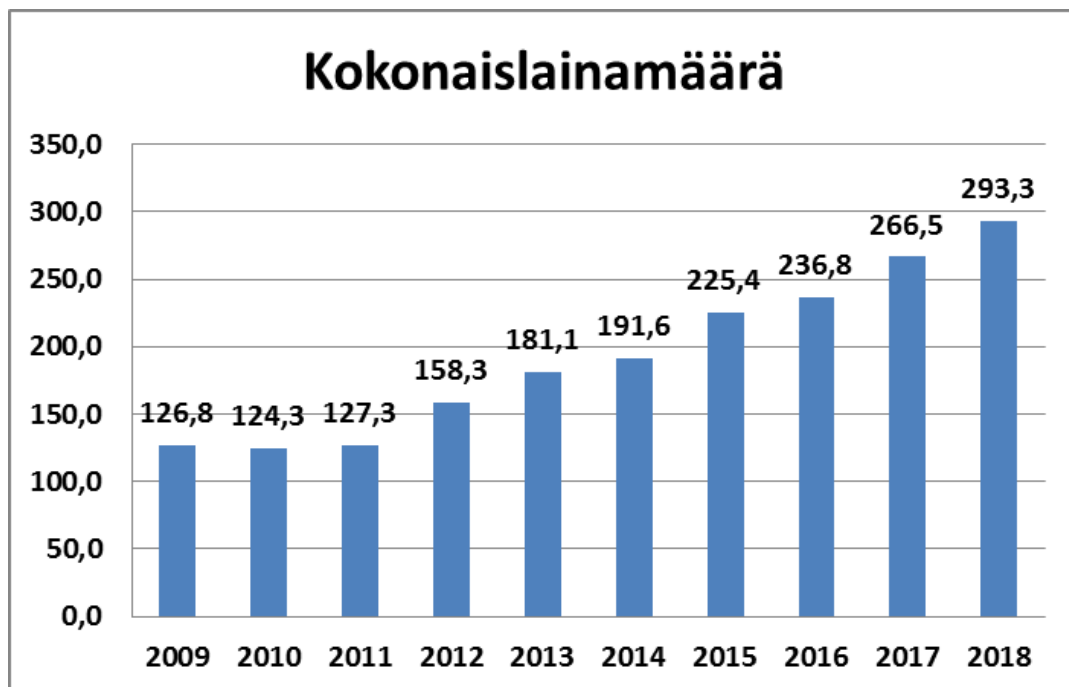
VASTATTAVAA		31.12.2018	31.12.2017
		1 000 €	1 000 €
A OMA PÄÄOMA			
I Peruspääoma		215 637	215 637
II Muut omat rahastot		366	373
III Edellisten tilikausien ylijäämä		43 476	33 584
IV Tilikauden ylijäämä		-7 538	9 893
		251 941	259 487
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
1. Poistoero		777	812
C PAKOLLISET VARAUKSET			
1. Eläkevaraukset			
2. Muut pakolliset varaukset		294	294
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
1. Valtion toimeksiannot		640	641
2. Lahjoitusrahastojen pääoma		941	593
		1 581	1 234
E VIERAS PÄÄOMA			
I Pitkäaikainen			
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		195 943	187 075
2. Lainat julkisyhteisöiltä			
3. Lainat muilta luotonantajilta		31	62
4. Saadut ennakot		334	326
5. Liittymismaksut ja muut velat		22	5
		196 330	187 468
II Lyhytaikainen			
1. Joukkovelkakirjalainat		66 300	49 500
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		31 043	28 406
3. Lainat julkisyhteisöiltä		0	1 435
4. Lainat muilta luotonantajilta		31	31
5. Saadut ennakot		50	249
6. Ostovelat		22 988	24 683
7. Muut velat		3 179	3 094
8. Siirtovelat		28 521	23 741
		152 112	131 139
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		603 035	580 434
TASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuusaste, %		41,9	44,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		84,0	76,8
Velat ja vastuut % käyttötuloista		84,4	72,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €		35 938	43 477
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas		568	693
Lainakanta 31.12., 1 000 €		293 348	266 509
Lainakanta 31.12., €/asukas		4 635	4 251
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €		112 533	105 421
Asukasmäärä		63 296	62 697

Kaupungin taseen loppusumma on 603 035 208,00 €. Lisäystä edelliseen tilinpäätökseen verrattuna on 3,9 %.

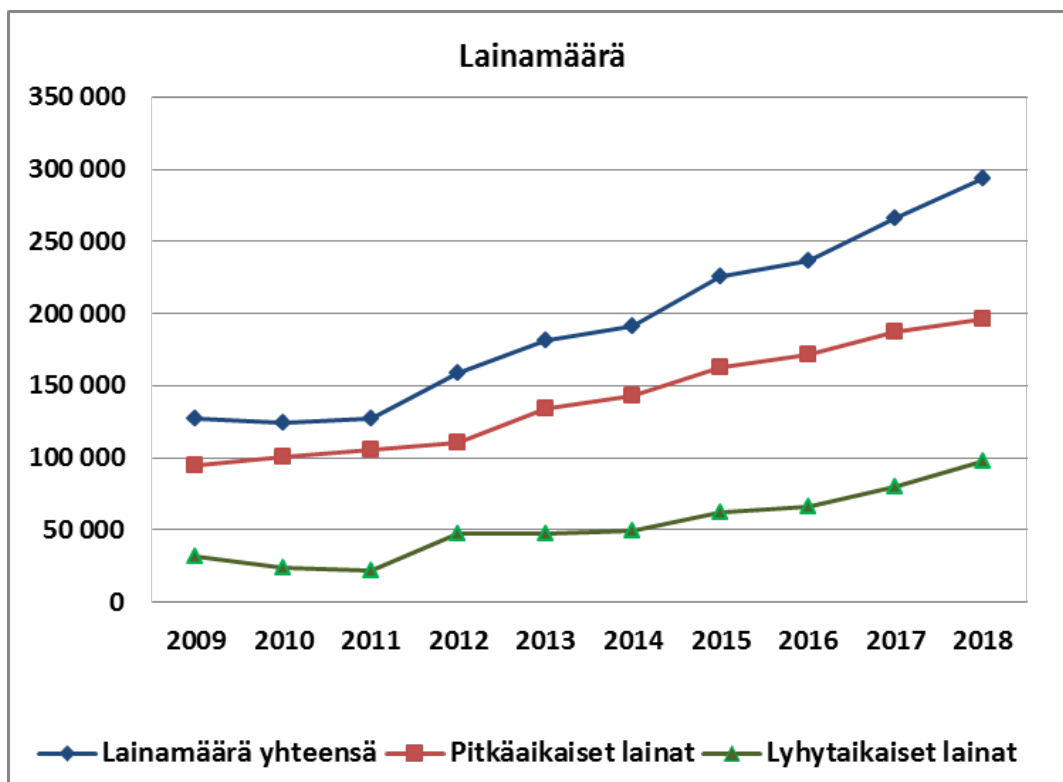
Taseesta laskettujen tunnuslukujen osalta voidaan todeta seuraavaa:

- **Omavaraisuusaste** mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta, 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kaupungin omavaraisuusaste on tässä tilinpäätöksessä 41,9 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 44,9 %. Omavaraisuusaste on siis edelleen alentunut.
- **Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti** kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kaupungilla on selviytyä velan takaisinmaksusta omalla tulorahoituksella. Kaupungin kohdalla suhteellinen velkaantuneisuus on 84,0 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 76,8 %.
- **Kertynyt ylijäämä** on tilinpäätöksessä 35,9 milj. € ja 568 € asukasta kohti.
- **Kaupungin lainakanta** on tässä tilinpäätöksessä 293,3 milj. €, kun se vuotta aikaisemmin oli 266,5 milj. €. Lainakanta on siis lisääntynyt 26,8 milj. €. Pitkäaikaisten lainojen määrä on lisääntynyt 8,8 milj. € ja lyhytaikaisten lainojen määrä 18,0 milj. €.
- Kokonaislainamäärän lisäys merkitsee sitä, että **asukasta kohti laskettu lainakanta** nousee 4 251 eurosta 4 635 euroon. Koko maan velkaantumistaso vuonna 2018 on käytettävissä olevien ennakkotietojen mukaan 3 052 €/asukas.
- **Lainasaamisten määrä** on 112,5 milj. €.

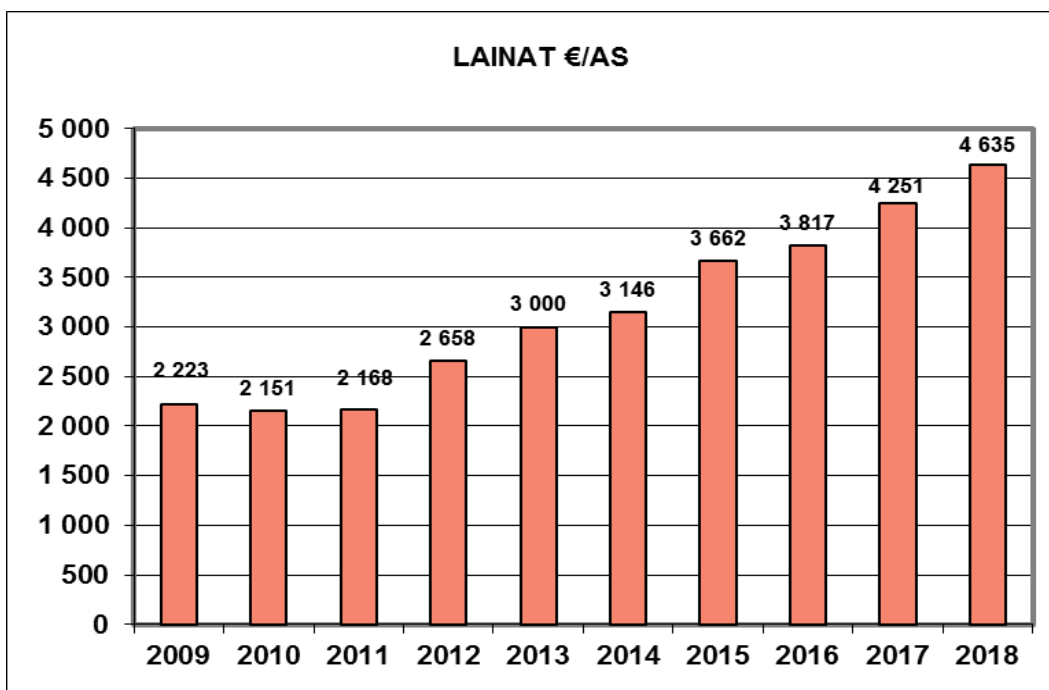
Kaupungin lainamäärän kehitys käy vielä ilmi oheisista kuvioista:



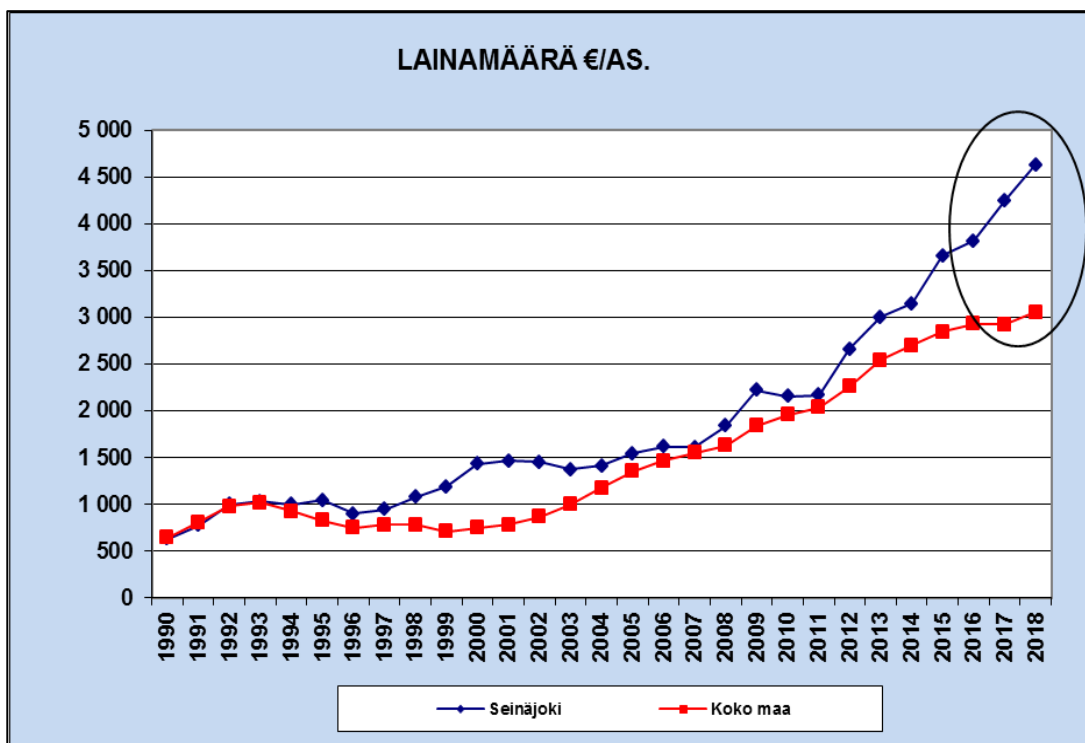
Lainamäärän jakautuminen pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen lainoitukseen on oheisen mukainen:



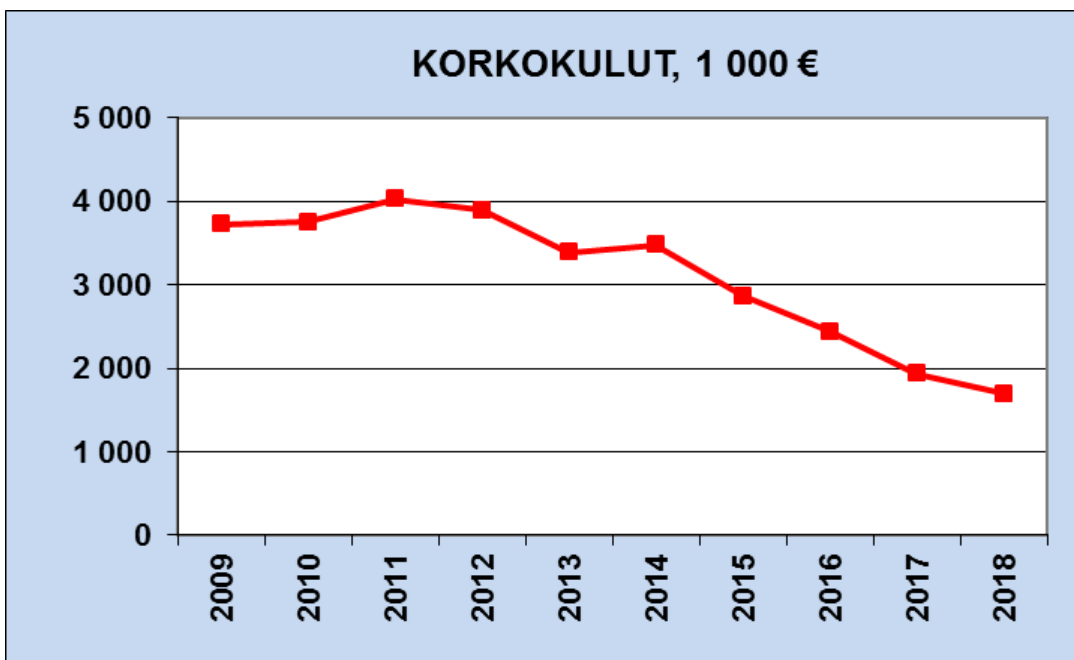
Asukasta kohti laskettu lainamäärä on kehittynyt seuraavasti:



Asukasta kohti laskettu lainamäärä on kehittynyt Seinäjoella ja koko maassa vuosina 1990–2017 oheisen kuvion mukaisesti. Merkillepantavaa on, että lainakehityksemme on 2010-luvulla erkaantunut maan keskiarvoluvuista.



Kaupungin korkokulujen määrä oli viime vuonna 1,7 milj. €, vuonna 2017 1,9 milj. €. Lainasalkun keskikorko oli vuoden viimeisenä päivänä 0,4 %.



Kaupungin velkaantumiskehitystä ei saatu pysäytettyä, päinvastoin velkaantumiskehitys on kiihtynyt. Kaupungin investointitaso on erittäin korkea ja selvästi korkeampi kuin alentunut vuosikate.

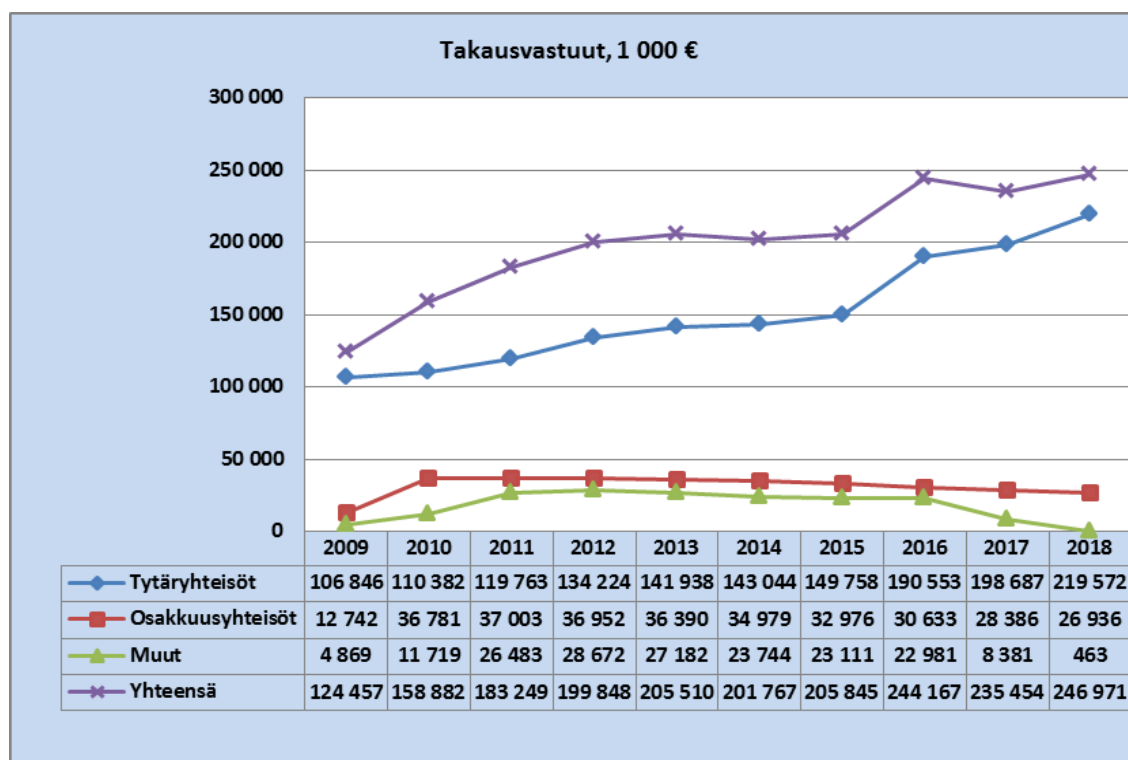
Kaupungin velkaantumiseen vaikuttaa myös antolainojen määrän 7,1 milj. € suuruisen kasvu.

Historiallisen matalalla oleva korkotaso on edelleen auttanut pitämään korkorasituksen kurissa. Lainamäärän kasvusta huolimatta korkokustannukset alentuivat 0,2 milj. €.

Kaupungin takausvastuut ovat tilinpäätöksessä yhteensä 247,0 milj. € jakaantuen seuraavasti (1 000 €):

Tytäryhteisöt	219 572
Osakkuusyhteisöt	26 936
Muut	463
YHTEENSÄ	246 971

Takausvastuut ovat vuosina 2009–2018 kehittyneet seuraavan kuvion mukaisesti:



5. Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitos on yhdistetty rivi riviltä. Kokonaistulo- ja menokäsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Kaupungin taloutta kuvaavat kokonaistulot ja -menot vuodelta 2018 ovat oheisen taulukon mukaiset:

KOKONAISTULOT JA -MENOT		
Sisältää liikelaitoksen, ulkoinen		
	1 000 €	%
TULOT		
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	71 360	14,7
Verotulot	247 554	51,0
Valtionosuudet	95 527	19,7
Korkotuotot	5 640	1,2
Muut rahoitustuotot	3 777	0,8
Tulorahoituksen korjauserät	-8 807	-1,8
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	524	0,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 779	2,0
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	3 224	0,7
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 823	8,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	18 263	3,8
Kokonaistulot yhteensä	485 664	100,0
MENOT		
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	407 387	82,9
Korkokulut	1 693	0,3
Muut rahoituskulut	302	0,1
Satunnaiset kulut	0	0,0
Investoinnit		
Investointimenot	41 386	8,4
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	10 336	2,1
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	30 247	6,2
Kokonaismenot yhteensä	491 351	100,0
Kokonaistulot	485 664	
Kokonaismenot	491 351	
Erotus	-5 687	
Täsmäytys		
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 016	
Kassavarojen muutos	329	
Yhteensä	-5 687	

6. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Kaupungin konsernitaseeseen on yhdistelty alla todetut tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät. Tytäryhteisöjä on yhteensä 25 kpl, osakkuusyhteisöjä 17 kpl ja kuntayhtymiä 4 kpl.

Tytäryhteisöt		
	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %
Eelan Laajennus Oy	100,0	100,0
Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö		100,0
Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopiston kannatus Oy	66,3	66,3
Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy	54,4	54,4
Into Seinäjoki Oy	89,2	96,3
Kiinteistöyhtiö Frami E		96,3
Kiinteistöyhtiö Frami D		96,3
RytmiKorjaamo Oy	43,4	93,8
Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy		96,3
Seinäjoki Congress		96,3
Katajalaakson Palvelutalo Oy	78,5	78,5
Ki Oy Itkanmäen Teollisuustalo	58,2	84,0
Ki Oy Myllypuistokoti	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Animwest	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Paloasema	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Palvelutalot	95,5	95,5
Ki Oy Seinäjoen Ruokatalo	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Tenavakoti	50,3	50,3
Ki Oy Ylistaron Päivölä	100,0	100,0
Lakeuden Vesi Oy	62,7	62,7
Rengonharju-säätiö		100,0
SeiLab Oy	100,0	100,0
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy	65,5	65,5
Ki Oy Seinäjoen Kampus		65,5
Seinäjoen Energia Oy	100,0	100,0
Seiverkot Oy		100,0
Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy	100,0	100,0
Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry	66,7	66,7
Seinäjoen Työterveys Oy	60,6	63,6
Seinäjoki Areena Oy	94,5	97,3
Seipark Oy	100,0	100,0
Ki Oy Rauniontorin Pysäköinti		100,0
Sevas Kodit Oy	100,0	100,0

Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt		
	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %
Kuntayhtymät		
Eskoon Sosiaalipalvelujen ky	17,21	17,21
Etelä-Pohjanmaan liitto	29,47	29,47
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	23,68	23,68
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä	48,70	48,70
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Halkosaaren Leivosaari	22,00	22,00
As Oy Soidinvatro	31,00	31,00
Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy	36,00	57,66
Huhtalan Palvelutalo Oy	48,03	48,03
Hyllykallion Palvelutalo Oy	28,00	28,00
Ki Oy Seinäjoen Kipusiskot	30,00	30,00
Ki Oy Seinäjoen Kirkonkranni (työterveys)	41,04	41,04
Ki Oy Seinäjoen Sairaalanrinne	49,00	49,00
Ki Oy Seinäjoen Y-talo	49,00	49,00
Ki Oy Vuorenrinne	36,40	36,40
Ki Oy Ylistaron Virastotalo	36,51	36,51
Lakea Oy	21,74	21,74
Lakeuden Etappi Oy	39,84	39,84
Lappavesi Oy	20,00	20,00
Lapuan Jätevesi Oy	35,00	35,00
Seinäjoen Linja-autoasemakiinteistö Oy	33,59	33,59
Seinäjoen Tangomarkkinat Oy	6,49	33,95

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella:

Vähennykset:

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Jalostajantie 1

Osakkuusyhteisöt

Asunto Oy Jolluntie

Asunto Oy Kangastupa

Asunto Oy Nurmon Pajukka

Kaupunkikonsernin rakenteesta ja hallinnosta on tarkempi selvitys tilinpäätöksen liitetiedoissa.

6.2 Kaupunkikonsernin toiminnan ohjaus

Valtuusto on hyväksynyt kokouksessaan 19.2.2018 Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden Konserniohjeen, Omistajapoliittiset linjaukset -ohjeen ja Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeen. Ko. ohjeet tulivat voimaan 1.3.2018.

Konserniohjeiden keskeinen sisältö:

- Yleisosa
- Talousosa
- Kaupunkikonsernin tarkastus
- Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa
- Konsernin sisäiset palvelut
- Tiedottaminen
- Kaupungin luottamushenkilöiden tietojen saantioikeus
- Kaupungin tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa
- Ohjeiden voimaantulo

6.3 Konsernivalvonnan järjestäminen

Kaupunkikonsernin valvonta on järjestetty osana konsernijohtamista. Keskeistä valvonnan kannalta on toimivat konserniohjeet, kaupunginhallituksen konsernijohtaminen ja kaupunginjohtajan johdolla toimivan johtoryhmän kautta tapahtuva kaupunkikonsernin jatkuva valvonta.

Konsernijohtamista varten on myös muodostettu konsernityöryhmä, johon kuuluvat kaupunginjohtaja, rahoitusjohtaja, hallintojohtaja ja henkilöstöjohtaja. Oleellista on myös konsernin tilintarkastuksen järjestäminen samalle tilintarkastusyhteisölle.

6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Kaupungin konsernitilinpäätös 31.12.2018 on oheisena. Konsernitilinpäätöksen yhdistelystä on laadittu erilliskirjanpito.

Yhdistelyssä on noudatettu seuraavia periaatteita:

- Konserniyhteisöjen keskinäiset toimintatuotot, toimintakulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu toisiaan vastaan.
- Konserniyhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu nimellisarvomenetelmällä.
- Ulkopuolisten omistus tytäryhteisöissä on erotettu konsernin omasta pääomasta ja merkitty taseeseen omana eränään vähemmistöosuutena.
- Konserniyhteisön taseeseen aktivoitavat olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu konsernitasetta laadittaessa.
- Kuntayhtymät on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuden mukaisessa suhteessa.
- Yhdistys on yhdistelty konsernitilinpäätökseen tytäryhteisönä.
- Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.
- Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on olennaisilta osilta noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä niin, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018 1 000 €	2017 1 000 €
Toimintatuotot	253 812	239 502
Toimintakulut	-591 639	-556 194
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2 327	2 464
Toimintakate	-335 500	-314 228
Verotulot	247 554	247 500
Valtionosuudet	142 302	138 189
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 112	177
Muut rahoitustuotot	2 245	1 348
Korkokulut	-4 797	-5 324
Muut rahoituskulut	-671	-442
VUOSIKATE	52 245	67 220
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-50 659	-45 964
Arvonalentumiset	-1 107	-35
TILIKAUDEN TULOS	479	21 221
Tilinpäätössiirrot	21	-892
Tilikauden verot	-979	-1 865
Laskennalliset verot	-726	135
Vähemmistöosuudet	-223	-76
Varausten ja rahastojen muutos	35	35
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 393	18 558
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	42,9	43,1
Vuosikate/Poistot, %	101	146
Vuosikate, €/asukas	825	1 072
Asukasmäärä	63 296	62 697
Henkilöstömäärä	5 062	4 904

Konsernin toimintatuottojen määrä on 253,8 milj. € ja toimintakulujen määrä 591,6 milj. €. Vuosikate on 52,2 milj. € ja tilikauden tulos 0,5 milj. €. Tilinpäätössiirtojen jälkeen konsernin alijäämä on 1,4 milj. €.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018 1 000 €	2017 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	52 245	67 220
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-979	-1 865
Tulorahoituksen korjauserät	-11 072	-11 046
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-105 907	-130 283
Rahoitusosuudet investointimenoihin	645	760
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 472	14 858
Toiminnan ja investointien rahavirta	-54 596	-60 356
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-130	-1 526
Antolainasaamisten vähennykset	0	1 408
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	83 170	82 889
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60 675	-44 147
Lyhytaikaisten lainojen muutos	21 631	16 403
Oman pääoman muutokset	-1 718	-243
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	993	376
Vaihto-omaisuuden muutos	156	-546
Saamisten muutokset	-70	-4 737
Korottomien velkojen muutokset	7 692	8 887
Rahoituksen rahavirta	51 049	58 764
Rahavarojen muutos	-3 547	-1 592
Rahavarat 31.12.	63 763	67 381
Rahavarat 1.1.	67 310	68 973
Täsmäytys	-3 547	-1 592
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, milj. euroa	-208	-192
Investointien tulorahoitus, %	49,6	51,9
Lainanhoitokate	0,9	1,5
Kassan riittävyys pv	30	33

Konsernin rahoituslaskelmasta nähdään, että konsernin kokonaisinvestoinnit ovat erittäin korkeat, 105,9 milj. €. Pitkäaikaisten lainojen lisäys on 83,2 milj. € ja lyhennysten määrä 60,7 milj. €. Tilinpäätöshetkellä konsernin rahavarat ovat 63,8 milj. €.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2018 1 000 €	2017 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	6 920	2 670
Muut pitkävaikutteiset menot	4 026	7 264
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	132 503	128 247
Rakennukset	503 517	442 408
Kiinteät rakenteet ja laitteet	171 693	163 081
Koneet ja kalusto	34 712	34 626
Muut aineelliset hyödykkeet	4 148	4 615
Ennakkomaksut ja kesk. hankinnat	53 028	77 804
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	27 717	24 161
Muut osakkeet ja osuudet	56 873	52 806
Muut lainasaamiset	274	115
Muut saamiset	1 432	1 461
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 122	1 760
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	4 625	4 781
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	323	416
Lyhytaikaiset saamiset	45 330	44 889
Rahoitusarvopaperit	10 611	10 250
Rahat ja pankkisaamiset	53 152	57 130
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 113 006	1 058 484

VASTATTAVAA	2018 1 000 €	2017 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma / osakepääoma	215 637	215 637
Säätiöiden peruspääomat	317	317
Arvonkorotusrahasto	3 530	3 536
Muut omat rahastot	26 643	28 068
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	113 957	95 092
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 394	18 558
VÄHEMMISTÖOSUUDET	15 422	12 112
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	3 414	3 320
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 511	2 156
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	460 287	437 731
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	55 093	52 449
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	122 277	100 185
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	94 312	89 323
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 113 006	1 058 484
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	34	35
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	113	108
Velat ja vastuut % käyttötuloista	129	124
Kertynyt yli-/alijäämä, milj. €	113	114
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 778	1 813
Lainakanta 31.12., milj. €	583	538
Lainakanta 31.12., €/asukas	9 204	8 580
Lainasaamiset, 1 000 €	274	115
Asukasmäärä	63 296	62 697

Kaupungin **konsernitaseen** loppusumma on 1 113 006 207,48 €. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on 5,2 %.

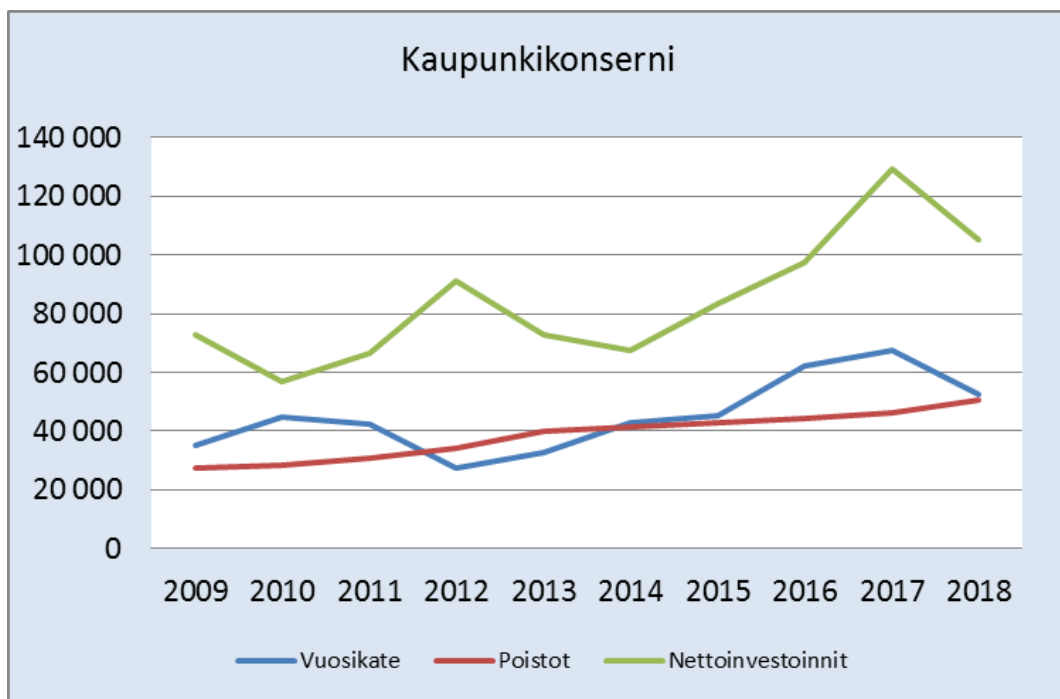
Konsernitaseesta laskettu **omavaraisuusaste** on 34 %.

Kertynyt ylijäämä 113 milj. € ja 1 778 € asukasta kohti.

Konsernin **lainakanta** on 583 milj. € ja asukasta kohti lainat ovat 9 204 €.

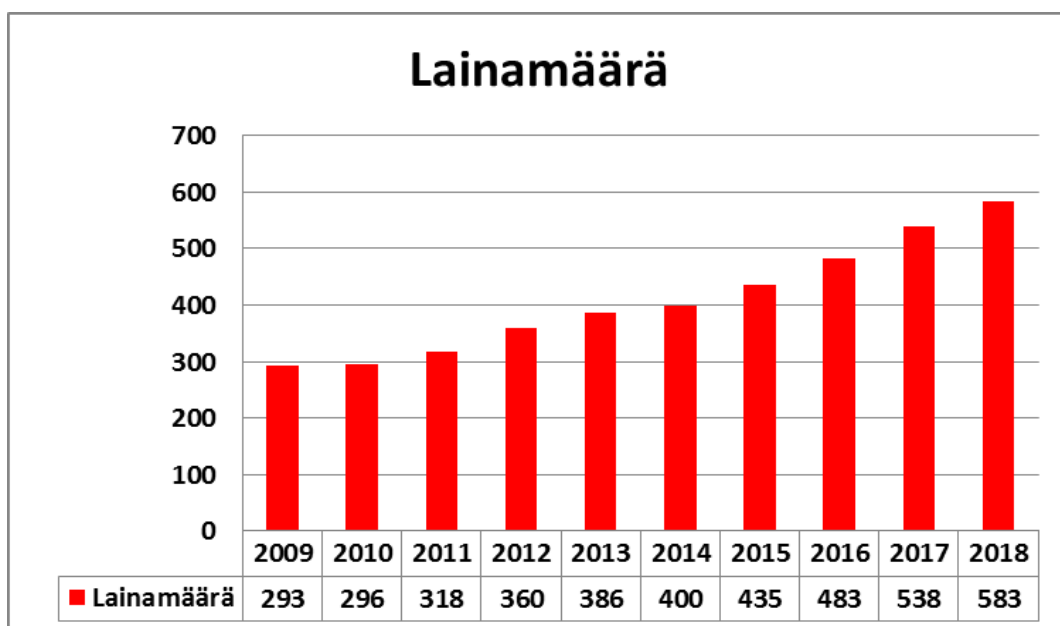
Kaupunkikonsernin taloudesta on laadittu vielä oheiset kuviot.

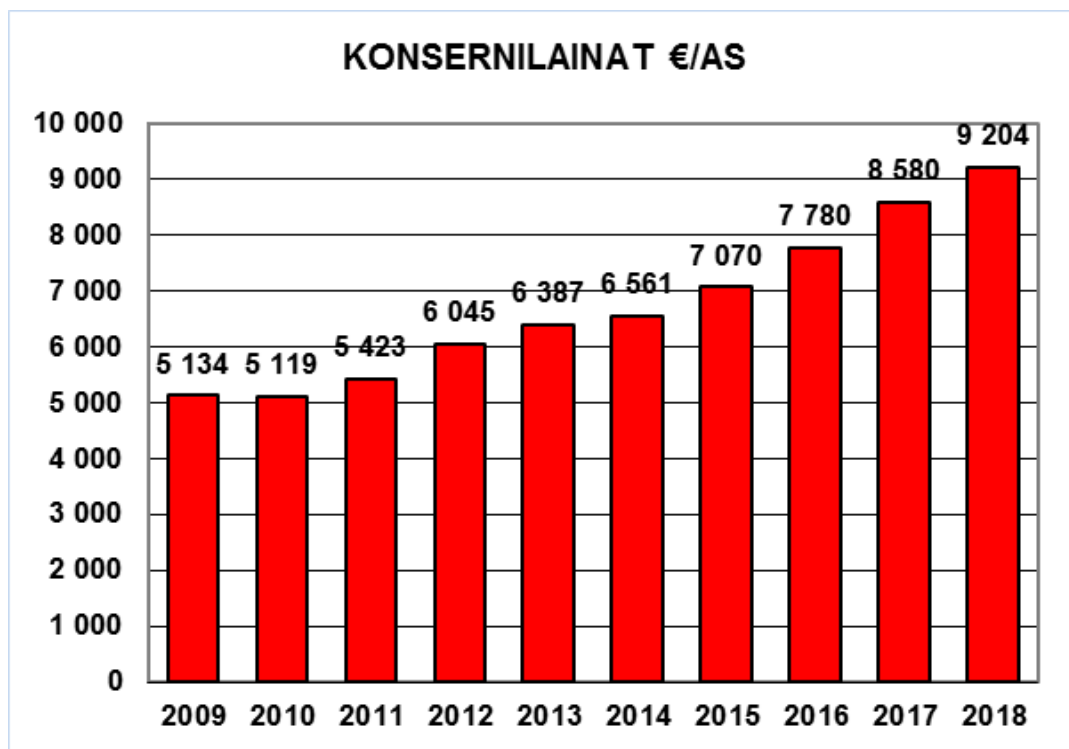
Vuosikatteen, suunnitelmapoistojen ja nettoinvestointien suhde on kehittynyt viiden viimeisen vuoden aikana seuraavasti:



Vuosikate on nyt laaditussa tilinpäätöksessä poistoja suurempi, mutta vain puolet nettoinvestoinneista. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä vuosikate on 52,2 milj. €, poistot ovat 50,7 milj. € ja nettoinvestoinnit 105,3 milj. €.

Kaupunkikonsernin lainakannan kehitys käy ilmi oheisista kuvioista (milj. €):





Lainamäärät ovat vuodesta 2009 kehittyneet seuraavasti:

	1 000 €	€/as
2009	292 761	5 134
2010	295 907	5 119
2011	318 245	5 423
2012	360 022	6 045
2013	385 565	6 387
2014	399 602	6 561
2015	435 059	7 070
2016	482 770	7 780
2017	537 916	8 580
2018	582 564	9 204
Muutos	8,3 %	7,3 %

7. Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja.

Tilikauden tulos on 7 580 410,63 € alijäämäinen.

Kaupunginhallitus esittää tuloksen käsittelyn osalta seuraavaa:

Poistoeron muutos

Poistoeron vähennys	34 526,43 €
---------------------	-------------

Rahastojen muutos

Rahastojen vähennys	7 457,51 €
---------------------	------------

Tilikauden alijäämä 7 538 426,69 € siirretään taseen omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämä -tilille.

II TOTEUTUMISVERTAILU

II TOTEUTUMISVERTAILU

8. Käyttötalous, investoinnit ja rahoitus

8.1 Käyttötalouden ja tavoitteiden toteutumiset

Palvelukeskus KONSERNIPALVELUT

Tulosalue 100 Vaalit

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	200 000		
	Yhteensä	200 000	106 806,00	93 194,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	392 500		
	Yhteensä	392 500	144 328,00	248 172,00
Netto (Toimintakate)		-192 500	-37 522,00	-154 978,00

Toiminta-ajatus

Presidentin- ja maakuntavaalit hoidetaan vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla. Presidenttivaalien toimittamisesta saadaan valtiolta laskennallinen korvaus.

Toteutuminen

Presidentinvaalit toteutettiin vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla. Oikeusministeriö on maksanut vaalien toimittamisesta kaupungille laskennallisen korvauksen n. 106 800 euroa. Toteutuneet kustannukset ovat olleet noin 144 300 euroa. Maakuntavaaleja ei toimitettu vuonna 2018.

Tulosalue 120 Tarkastustoimi

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	200		
	Yhteensä	200	250,00	-50,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	145 100		
	Yhteensä	145 100	116 186,00	28 914,00
Netto (Toimintakate)		-144 900	-115 936,00	-28 964,00

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta

- arvioi ja seuraa kaupunkistrategian ja sen pohjalta valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupungissa ja kaupunkikonsernissa,
- arvioi, onko toiminta kaupungissa ja kaupunkikonsernissa järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista,
- huolehtii kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta,

- valvoo kuntalaissa säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi,
- valmistelee esitykset tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi,
- laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esittää arvioinnin tulokset.

Kaupungin hallinnon ja talouden lakisääteisen tilintarkastuksen hoitaa valtuuston valitsema tilintarkastusyhteisö. Tarkastuspäällikkö suorittaa sisäistä tarkastusta, valmistelee ja esittelee asiat tarkastuslautakunnalle sekä avustaa tilintarkastajaa tämän kanssa sovittavalla tavalla.

Määrätavoitteet

Tarkastuslautakunta pitää 10–12 kokousta.
Tilintarkastusyhteisö suorittaa tarkastusta sopimuksen mukaisesti.
Tarkastuspäällikkö suorittaa tehtäviään työsuunnitelman mukaisesti.

Toteutuminen

Tarkastuslautakunta piti 11 kokousta vuonna 2018.
Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy, päävastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Ari Lehto, suoritti tilintarkastusta sopimuksen mukaisesti.
Tarkastuspäällikkö suoritti tehtäviään työsuunnitelman mukaisesti.

Laatutavoitteet

Laadun, tuloksekkisuuden ja tarkoituksenmukaisen toimintatavan edistäminen kaupungin palvelutarjonnassa sekä näitä tavoitteita koskevan ja kaupungin johtamista palvelevan tiedon tuottaminen ja analysoiminen.
Julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan noudattaminen tilintarkastuksessa.
Arviointitoiminnan ammattitaidon ja laadukkuuden kehittäminen koulutustarjontaa hyödyntämällä.

Toteutuminen

Arviointityössä ja arviointikertomuksessa on korostettu laadun ja tuloksekkiaan toimintatavan ja käytänteiden merkitystä.
Tarkastuksissa on noudatettu julkishallinnon hyvää tilintarkastustapaa ja näin varmistettu oikea sekä tarkoituksenmukainen toiminta kaupunkikonsernissa.
Ammattitaidon kehittämiseksi on hyödynnetty sekä tarkastuslautakunnalle että tarkastustoimen henkilöstölle suunnattua koulutustarjontaa. Vuonna 2018 tarkastuspäällikkö osallistui koulutuksiin ”Sisäisen tarkastuksen kehittäminen” ja ”Riskienhallinta johtamisen tukena” sekä Julkishallinnon Tarkastajat ry:n kevät- ja syysopintopäiville. Tarkastuslautakunta ja tarkastustoimen henkilöstö suorittivat syksyllä 2018 vierailumatkan Tampereelle vastaanottajana Tampereen kaupungin tarkastuslautakunta ja tarkastustoimen henkilöstö. Vierailun teemana olivat tarkastuslautakuntatyöskentely, arviointiprosessi sekä kestävä talous.

Taloudellisuustavoitteet

Arviointi- ja tarkastustoiminnalla saadaan riittävä kontrolli kohtuullisin kustannuksin.

Toteutuminen

Taloudellisuustavoite on toteutunut.

Tulosalue 130 Yleishallinto

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 973 300		
	Yhteensä 973 300	1 173 310,00	-200 010,00
Toimintamenot	Alkuperäinen 6 532 600		
Kv 17.12.2018 § 102	10 000		
Kv 17.12.2018 § 105	300 000		
	Yhteensä 6 842 600	11 120 524,00	-4 277 924,00
Netto (Toimintakate)	-5 869 300	-9 947 214,00	4 077 914,00

Toiminta-ajatus

Tulosalue sisältää valtuuston ja kaupunginhallituksen määrärahat sekä toimikuntien ja muun yleishallinnon määrärahat.
Valtuuston kustannuspaikka sisältää avustustoimikunnan esityksen pohjalta seuraavat avustusmäärärahat:

AVUSTUKSET YHTEISÖILLE

Alfred Kordelinin säätiö	500
Etelä-Pohjanmaan hevosjalostusliitto ry	5 000
Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys ry	60 000
Etelä-Pohjanmaan musiikkiopiston kannatusosakeyhtiö	500 000
Kansan Sivistysrahasto/ Matti Lepistön rahasto	500
KRIS Etelä-Pohjanmaa ry	5 000
Lakeuden mielenterveysseura ry/ Kriisikeskus Mobile	10 000
Nurmoo-Seura ry	7 500
Peräseinäjoen Vanhustenkotiyhdistys ry	40 000
Pohjanmaan liikunta ja urheilu ry	8 000
Rytmi-instituutin kannattajayhdistys ry	20 000
Seinäjoen 4H-yhdistys ry	45 000
Seinäjoen elävän musiikin yhdistys Selmu ry	15 000
Seinäjoen kaupunginteatteri Oy	1 830 000
Seinäjoen Omakotiyhdistys ry	5 000
Seinäjoen Oppaat ry	300
Seinäjoen Orkesteriyhdistys	425 000
Suomen kulttuurirahaston Etelä-Pohjanmaan rahasto	500
Suomen Siirtolaisuusmuseon Tuki ry	60 000
Svenska Föreningen i Östermyra	20 000
Taito Etelä-Pohjanmaa ry	50 000
TUL:n Pohjanmaan Piiri ry	1 000
Uloskutsutut ry	1 000
Yhteisöjen Yhdistys ry	20 000
Yhteensä	3 129 300

Toteutuminen

Avustusten budjetointi talousarvioon on toteutettu Avustustoimikunnan valmistelun mukaan ja avustukset on maksettu talousarvion sisältämien määrärahojen mukaisesti.

Tulosalue 140 Hallintopalvelut

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	660 600	559 389,00	101 211,00
	Yhteensä	660 600		
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 596 700	1 376 450,00	220 250,00
	Yhteensä	1 596 700		
Netto (Toimintakate)		-936 100	-817 061,00	-119 039,00

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tehtävänä on valtuuston ja kaupunginhallituksen asioiden valmistelu sekä päätösten laillisuusvalvonta ja täytäntöönpano. Tulosalue tarjoaa kaupunkikonsernille yleishallinnon ja lakiasiain palveluja sekä toimistopalveluja. Lisäksi tulosalue huolehtii omistajapolitiikan- ja ohjauksen tehtävistä.

Määrätavoitteet

Päätösvalmistelun tavoitteena ovat laadukkaat palvelut ja asianhallinnan korkea taso. Valmisteluprosessit aikataulutetaan, jotta valmistelu tapahtuu hyvissä ajoin ja päätökset syntyvät kerralla. Asiain käsittelyprosessien uudistamista jatketaan asioiden käsittelyaikojen lyhentämiseksi. Tavoitteena on, että valmistelu, päätöksenteko ja toimeenpano siirretään sähköiseen muotoon säädösten sallimissa rajoissa. Asianhallinnalla parannetaan myös kuntalaisten tiedonsaantia. Valtuuston, kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien esityslistat ja pöytäkirjat ovat luettavissa kaupungin kotisivuilla. Lisäksi kaupungin internetsivuilla julkaistaan merkittävät viranhaltijapäätökset kuten myös päätökset, joiden lainvoimaisuus edellyttää niiden julkaisemista kaupungin internetsivuilla. Tiedottamisen lisäämisellä ja monipuolistamisella parannetaan näin asiakas- ja yhteistyötahojen palveluja. Valtuusto, kaupunginhallitus ja kaupungin johtoryhmä ja lautakunnat ovat siirtyneet työskentelyssään sähköiseen kokouskäytäntöön. Päätösvalmistelun osalta kehitetään edelleen Seinäjoen kaupungin toimivaa asianhallinnan mallia ja valmistellaan arkistonmuodostussuunnitelmia. Vanhojen kuntien arkistojen päättämistyö on käynnissä, mutta edelleen kesken.

Seinäjoen kaupungin sopimuksia on hallinnoitu 1.1.2015 lukien Triplanin toimittamalla Tweb -järjestelmällä, joka Seinäjoen kaupungilla tunnetaan nimellä LAARI. Voimassa olevat sopimukset viedään dokumenttienhallintajärjestelmään allekirjoitettussa muodossa skannattuina PDF -tiedostoina. Jokaisesta sopimuksesta täytetään perustiedot, lisätiedot, kuvailutiedot, käyttöoikeudet, säilytysajat (metatiedot), joiden perusteella sopimuksia voidaan Laarista hakea ja valvoa, vrt. Rondon laskujen haku. Sopimusten hallintajärjestelmällä pyritään tarkkaan kustannusten seurantaan. Sopimusten seurannan varmistamiseksi kullekin sopimukselle nimetään vastuuhenkilö.

Lakiasioden hoitamisessa painopiste on yhä asioiden valmistelun alkupäässä. Tavoitteena on huolellisella valmistelulla välttää turhia muutoksenhakuja ja varmistaa oikeudenkäynneissä pärjääminen. 1.1.2015 tapahtuneelle sähköinen sopimustenhallinta -järjestelmän käyttöön ottamisella alkaen pyritään parempaan sopimusten valvontaan. Erityisenä painopistealueena talousarviovuonna on kaupungin omistajaohjauksen kehittäminen uuden kuntalain edellyttämällä tavalla, valtuuston hyväksymien omistajapolitiittisten ohjeiden, konserniohjeiden ja hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeiden mukaisesti. Hallintojohtaja hoitaa myös kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden lakiasioita erikseen sovituksessa laajuudessa. Palve-

luista peritään kohtuullinen maksu silloin, kun ne vaativat laajempaa perehtymistä tai ajankäyttöä.

Postitus ja monistuskeskus palvelevat jatkuvasti ja suorittavat tehtävät saman päivän kuluessa ja suurempien tehtävien osalta viikon kuluessa. **Puhelinpalvelut** tuotetaan Seinäjoen kaupungintalolla, Nurmo-talolla ja Huhtala 10:ssä Seinäjoella yhteisen vaihteen alla. Puhelinpalveluja tuotetaan myös Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy:lle ja Seinäjoen koulutuskuntayhtymälle.

Toteutuminen

Laarin sähköisen sopimusrekisterin käyttöönottoa laajennettiin. Trimble Locus -paikkatietojärjestelmän ja Laarin integroinnin myötä myös Trimblessä hallittavat sopimukset, tallentuvat Laari-asianhallintaohjelman sähköiseen arkistoon. Raken-
nusluvut tallentuvat Trimble Locuksesta Laariin.

Sähköisten toimintatapojen ja sähköisen säilyttämisen edistämistä varten toteutettiin viranhaltijapäätösten sähköinen allekirjoittaminen Laari -asianhallintajärjestelmän osalta.

Jatkettiin arkistonmuodostussuunnitelman päivittämistä tiedonohjaussuunnitelmaksi vastaamaan sähköisten toimintatapojen ja arkistoinnin vaatimuksia.

Jatkettiin Seinäjoen kaupungin arkistojen päättämistä vuoteen 2018.

Kaupungintalon ja virastotalon remontin myötä arkistot ovat siirrettyinä tilapäisiin arkistotiloihin, pääasiassa Nurmon palvelutoimiston, Seinäjoen sairaalan ja Kirkon-
krannin tiloihin.

EU:n tietosuoja-asetusta ryhdyttiin soveltamaan 25.5.2018. Uudistukseen liittyen kaupunginhallitus hyväksyi uuden tietoturvalähtöisen ja tietosuojapolitiikan. Lisäksi on toteutettu lukuisia uudistuksen edellyttämiä toimenpiteitä tietoturva ja -suojan pa-
rantamiseksi.

Henkilökunta on osallistunut tietoturvan perusteet sisältävään Arjen tietosuojaa vi-
deokoulutukseen ja siihen liittyvään nettitestiin.

Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden omistajapolitiikka, omistaja-
poliittiset linjaukset, Seinäjoen kaupungin konserniohje ja hyvä hallintotapa Seinäjo-
en kaupunkikonsernissa on valmisteltu ja ne ovat tulleet valtuuston hyväksymänä
voimaan 1.3.2018 alkaen.

Lisäksi on valmisteltu ja kaupunginhallitus on hyväksynyt (5.6.2018 § 178) Seinäjo-
en kaupungin tytäryhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden sekä eräiden muiden yhteisö-
jen salkutuksen, jolla on toteutettu yhtiökohtainen tarkastelu omistajan näkökulmas-
ta.

Postitus ja monistuskeskus sekä puhelinpalvelut ovat toteutuneet tavoitteiden mu-
kaisesti.

Tulosalue 150 Henkilöstöpalvelut

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	144 700	116 907,00	27 793,00
	Yhteensä	144 700		
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 932 900	2 327 889,00	-394 989,00
	Yhteensä	1 932 900		
Netto (Toimintakate)		-1 788 200	-2 210 982,00	422 782,00

Toiminta-ajatus

Henkilöstöpalvelut-tulosalueen tehtävänä on henkilöstöjaoston asioiden valmistelu ja päätösten täytäntöönpano. Tulosalue tarjoaa kaupunkikonsernille keskitettyjä palveluja henkilöstöhallinnon palvelujen muodossa. Lisäksi tulosalue huolehtii kaupungin ja tulosalueiden sisäisten hankkeiden kehittämisestä ja koordinoinnista.

Taloudellisuustavoitteet

Henkilöstöpalveluissa tavoitteena on tuottaa palvelut mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti. Palkkalaskentaan liittyvä valmistelutyö suoritetaan niin, että takautuvia palkkaeriä ei pääsääntöisesti muodostu. Uuden palkkahallinnon ohjelmiston käyttöönoton myötä kaikki päällekkäinen työ palkkalaskentaprosessista on saatu kitkettyä, mikä säästää työaikaa ja tehostaa siten työn tuottavuutta ja tuloksellisuutta. Seinäjoen kaupunki tuottaa palkkalaskentapalvelut myös SeiLab Oy:lle, Seinäjoen Työterveys Oy:lle ja Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy:lle.

Henkilöstöjaoston asiat valmistellaan siten, että käsittelyaika on 1–4 viikkoa. Henkilöstöjohtaja-sosiaali- ja terveysjohtajan toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyaika on 1–3 päivää.

Henkilöstöhallinto tukee omalta osaltaan keskitettyjen määrärahojen puitteissa tulosyksiköiden toimintaa henkilöstöstrategian tavoitteiden toteuttamiseksi. Tavoitteena on toteuttaa vuoden 2018 aikana henkilöstöstrategiaa siten, että se mahdollisimman hyvin tukisi henkilöstön jaksamista ja työhyvinvointia ja innostaisi henkilöstöä palveluiden innovatiiviseen kehittämiseen. Vuosittain jaetaan Vuoden kehittäjä-palkinto palveluinnovaatiosta, jolla saavutetaan kustannussäästöä ja sujuvoitetaan prosesseja tuloksellisuuden lisäämiseksi. Vuosittain laadittavan henkilöstön koulutus-/kehittämissuunnitelman avulla pyritään koulutusmäärärahat suuntaamaan kulloisillekin painopistealueille.

Henkilöstöhallinto toteuttaa yhteistyössä työterveyshuollon kanssa varhaisen tuen ja ammatillisen kuntoutuksen mallia, jonka tarkoituksena on varmistaa työtehtävistä selviytyminen työuran kaikissa vaiheissa. Sairauspoissaolojen hallinnassa on käytössä varhaisen tuen ja tehostetun tuen malli, mikä mahdollistaa työkykyongelmien tunnistamisen jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Työkykyongelmiin entistä varhaisemmassa vaiheessa puuttumisen mahdollistaa käyttöön otettu mukautetun työn malli. Mukautetussa työssä työntekijä on sairausloman sijaan lääkärin arvioon perustuvassa terveydentilaansa vastaavassa mukautetussa työssä. Työntekijöille mukautetun työn vastaanottaminen on vapaaehtoista. Mukautettu työ säästää työntekijän kannalta sairausvakuutuspäiviä ja siirtää pitkittyvissä sairauslomissa määrällä kaiselle kuntoutustuelle siirtymistä. Työnantaja hyötyy mallista vähenevinä varhemaksuina.

Tavoitteiden toteutumista seurataan laadittavalla henkilöstötilinpäätöksellä, jossa hyödynnetään henkilöstöä kuvaavia tunnuslukuja tuottavaa ohjelmistoa. Ko. tunnusluvut pystytään tuottamaan myös tulosaluetasolle. Vuoden aikana suoritetaan arviointeja sähköisessä muodossa tavoitteiden toteutumiseen liittyen. Tavoitteet pyritään saavuttamaan nykyisellä henkilöstöllä.

Toteutuminen

Henkilöstöpalveluissa asetetut tavoitteet käsittelyajoissa on saavutettu. Palkanmaksu on ollut ajantasaista.

Varhaisen tuen ja tehostetun tuen toimintamallit ovat tuottaneet edelleen tavoitteiden mukaisia tuloksia, vaikka vuonna 2018 työkyvyttömyyseläkkeiden määrä nousi yllättävän suureksi. Pysyvistä eläkkeistä 87,4 % oli vanhuuseläkkeitä. Työkyvyttömyyseläkkeiden osuus 12,6 % on edelleen alhaisempi kuin kuntatyönantajien keskiarvo 17 %, mikä näkyy työkyvyttömyyden kustannusten vertailussa merkittävänä säästönä. Mukautettua työtä teki 49 viranhaltijaa/työntekijää, yhteensä 4 954 kalenteripäivää. Sairauspoissaoloissa tapahtui hyvin merkittävää kasvua, yhteensä

10 413 kalenteripäivää, mikä merkitsee n. 20 % kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Eniten suhteellista kasvua tapahtui sairauspoissaoloissa terveydenhoitajan todistuksella, kalenteripäivinä sairauspoissaoloissa lääkärintodistuksella, yli 4 800 päivää. Keskimääräinen sairauspoissaolo työntekijää kohden oli 14,67 päivää. Henkilöstöjaoston päätösten mukaisesti sairauspoissaolokäytäntöjä on välittömästi muutettu koskemaan vuotta 2019. Omailmoituksella voi olla poissa enintään kolme kertaa vuodessa. Varhaisen tuen keskustelun hälytysraja pudotettiin 15 poissaolopäivästä kymmeneen (10) päivään.

Työhyvinvointikysely suoritettiin loppusyksystä 2018, sen tulokset tullaan raportoimaan vuoden 2018 henkilöstötilinpäätöksessä.

Tulosalue **160 Talouspalvelut**

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 149 400		
	Yhteensä	1 149 400	1 296 865,00	-147 465,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	7 421 900		
	Yhteensä	7 421 900	5 787 638,00	1 634 262,00
Netto (Toimintakate)		-6 272 500	-4 490 773,00	-1 781 727,00

Toiminta-ajatus

Taloushallinto

Talouspalvelujen Taloushallinnon kustannuspaikan toiminnan pääpaino on kaupungin taloushallintopalvelujen tuottamisessa. Keskeisimmät toiminta-alueet ovat yleisen talouskehityksen seuraaminen, kaupungin taloussuunnittelujärjestelmän kehittäminen, talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessi, kirjanpito, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelu, maksuliikenne, kaupungin rahoitus, omistajapolitiikka ja riskien hallinta sekä kaupunkikonsernin kokonaistalous ja talousohjaus.

Tietohallinto

- Kehittämisen-, koordinointi-, järjestämisen-, seurantatehtävät sekä palvelu- ja laatu- tasoon liittyvien tekijöiden määritystehtävät koskien tietohallintoa, tietotekniikkaa, tietoliikennettä, teletekniikkaa ja tietoturva.
- Kunnalta edellytetyt tietohallinnon viranomais-tehtävät riittävien henkilöresurssein.
- Kaupungin ja kaupunkikonsernin tietohallintoon liittyvä yhteistyö muiden kuntien, kuntayhteisöjen ja julkishallinnon yksiköiden kanssa.
- Kaupungin strategiseen suunnitteluun osallistuminen tietohallinnon toimialaan liittyen ja siihen liittyvien ratkaisujen valmistelu.
- Tulosalueiden opastaminen ja ohjaus tietojenkäsittelyyn liittyvissä kysymyksissä sekä tuettujen järjestelmien käyttökoulutuksen organisoiminen.
- Kaupungin tietokonekeskuksen toiminta.
- Tietohallinnon toimialaan liittyvien taloussuunnitelman, talousarvion, muun talouteen liittyvän suunnittelun, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen valmistelu.
- Toimialaan liittyvien hankkeiden ohjaus ja valmistelu.
- Kaupunginjohtaja nimittää kaupunkikonsernin tietohallinnon ohjausryhmän, jonka tehtävänä on osaltaan ohjata tietohallinnon työtä kaupunkikonsernin tasolla sekä määritellä kaupunkikonsernin tietohallinnon keskeisimmät tavoitteet budjettia varten.

Tulosyksikön päällikkönä toimii tietohallintojohtaja, varahenkilönä tietohallintojohtajan nimeämä henkilö.

Materiaalihallinto

Materiaalihallinnon tulosyksikön tehtävänä on korkeatasoisten ja kustannustehokkaiden hankinta- ja varastopalvelujen tuottaminen kaupunkikonsernille, sidosryhmille ja asiakkaille.

Hankinnoissa huomioidaan tuotteiden ja palveluiden koko elinkaari.

Määrätavoitteet**Taloushallinto**

Tavoitteena on tuottaa taloushallintopalvelut tehokkaasti ja taloudellisesti.

Taloussuunnittelua ja laskentatointoa kehitetään siten, että palvelujen tavoiteasettelun, ohjauksen ja päätöksenteon pohjaksi tuotetaan monipuoliset tiedot ja mahdollistetaan tuottavuuden ja taloudellisuuden lisääminen kaupungin toiminnoissa. Toiminnan ja talouden arviointia kehitetään osana johtamista ja talousarvio- ja taloussuunnitteluprosessia.

Talousarvio- ja taloussuunnitelma valmistellaan säädetyn aikataulun puitteissa.

Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös valmistellaan säädetyn aikataulun puitteissa.

Kirjanpidon viive on enintään 14 päivää.

Jatketaan kaupungin lainasalkun rakenteen tarkastelua tavoitteena mahdollisimman alhainen vieraan pääoman kustannus hyväksytyllä riskitasolla.

Kaupungin rahoitushuolto hoidetaan niin, että likviditeettiongelmia ei ole ja vieraan pääoman korkorasitus on enintään Euribor +1,00 %.

Kassavarojen sijoittaminen toteutetaan hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti riskittömästi niin, että saatava korkotuotto on vähintään Euribor -0,50 %.

Osallistutaan Makusote- uudistuksen valmisteluun taloushallintokokonaisuuden osalta.

Jatketaan Taloustoimikunnan työtä tavoitteena palvelujen tuottamisen tehokkuuden nostaminen ja kaupungin talouden tervehdyttäminen.

Tietohallinto

Konsernin toiminnan edellyttämät tietohallintopalvelut.

Toteutetaan valtionhallinnon strategista tavoitetta digitalisoida kuntahallinnon prosesseja ja palveluja. Toimitaan KaPA-lain (Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asiainnin tukipalveluista) hengen mukaisesti ja ollaan mukana toteuttamassa Kansallista palveluarkkitehtuuria.

Perusterveydenhuollon ja soveltuvien osien muiden sote-yksiköiden kanssa toteutetaan alueelliseen potilashallinnon tietojärjestelmäympäristöön siirtyminen.

Muiden SOTE:n piiriin kuuluvien tietojärjestelmien osalta ohjelmistopäivityksillä valmistaudutaan tuleviin valtakunnallisiin hankkeisiin, lakisääteisiin ja organisatorisiin muutoksiin sekä otetaan käyttöön toimintaa tehostavia ominaisuuksia.

Osallistuminen tietohallinnon toimialaan liittyviin organisaatioiden välisiin yhteistyöhankkeisiin.

Yksiköiden toimintaa ja siinä tapahtuvia muutoksia tuetaan tietojärjestelmien tarjoamin keinoin.

Asiointi- ja sisäisiä toimintaprosesseja edelleen kehitetään tietojärjestelmien tarjoamia mahdollisuuksia täysimääräisesti hyödyntämällä, sekä digitalisoidaan prosesseja.

Taloudenohjauksen kuntamallia kehitetään ja talous- ja henkilöstöhallinnan raportointia kehitetään, sekä raporttien arkistointia laajennetaan.

Ajantasaista, paikasta riippumatonta tiedon käsittelyä ja tiedolla johtamista tuetaan erilaisin tietojärjestelmä- ja laiteratkaisun.

Kuntalaisvaikuttamisen mahdollistamia ratkaisuja kehitetään.

Verkkosivu- ja julkaisujärjestelmäuudistus käynnistetään, sekä jatketaan henkilökunnan ja luottamushenkilöiden käyttämien intranet- ja extranet-ympäristöjen kehittämistä, sekä kehitetään integraatioastetta.

Uusittujen laajojen oppilas- ja opetushallinnon järjestelmäkokonaisuuksien käyttöä syvennetään ja tehostetaan. Lisäksi toimintaa tuetaan pedagogiikkaa ja käytettyä tukevilla järjestelmävalinnoilla.

Valmistautuminen valtakunnalliseen museoiden kokoelmanhallintaratkaisun käyttöönottoon.

Valmistautuminen keskuskeittiön tuloon esim. tarvittavin osin Aromin versiopäivityksillä.

Varhaiskasvatuksen yksiköiden digitaalisten materiaalien ja mahdollisuuksien hyötykäytön tehostaminen laitehankinnoilla. Toiminnanohjausjärjestelmän käytön tehostaminen hajautettujen kirjauspisteiden määrää lisäämällä.

Paikallisverkon tarjoamia järjestelmiä päivitetään. Verkon loogista ja fyysistä rakennetta kehitetään edelleen. Tietoliikennettä kehitetään hallinnan, aktiivilaitteiden ja yhteyksien osalta. Langattoman verkon tekniikkaa uudistetaan ja kattavuutta parannetaan kaupungin kiinteistöissä. Liitetään kaupungin uudet toimipisteet osaksi paikallisverkkoa. Myös tietoturvan ylläpito ja kehittäminen jatkuu edelleen.

Toteutetaan EU:n tietosuoja-asetuksen edellyttämät muutokset toiminnassa.

Uusia työasemia ja ohjelmistoja otetaan käyttöön Seinäjoen palvelukeskuksissa, oppilaitoksissa ja muissa konserniyksiköissä.

Kehitetään vaihteympäristöä mobiliteettia paremmin tukevaksi.

Sisäinen koulutus ja kehittämistyö jatkuvat.

Määrärahoihin sisältyvien ohjelmistojen ja laitteistojen käyttökuntoon saattaminen. Koko ohjelmisto- ja laitteistokannan toimintakuntoisena säilyttäminen koko konsernin osalta.

Materiaalihallinto

Hankintatoimessa pyritään solmimaan laajapohjaisia toimitussopimuksia. Sopimuskausien pituudet määräytyvät tuote- tai palveluryhmittäin 1–5 vuodeksi. Eri alojen palveluhankintojen määrä on edelleen kasvanut.

Hankintojen määrän ja varastotoimen tulojen ennakoidaan olevan samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna.

Toteutuminen

Taloushallinto

Taloushallinto on tuottanut taloushallintopalvelut asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja vuoden 2018 tavoitteet ovat toteutuneet.

Taloussuunnittelua ja laskentatoimintaa on edelleen kehitetty tavoitteena mahdollisimman ajantasainen ja oikea talousinformaatio päätöksenteon pohjaksi.

Talousarvio ja taloussuunnitelma on valmisteltu säädetyn aikataulun puitteissa.

Vuoden 2019 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2022 on käsitelty valtuuston kokouksessa 12.11.2018.

Vuoden 2017 tilinpäätös ja konsernitiilinpäätös ovat valmistuneet säädetyn aikataulun mukaisesti ja valtuusto on hyväksynyt tilinpäätöksen kokouksessaan 18.6.2018.

Kirjanpidon ajantasaisuusvaatimus on toteutunut.

Kaupungin rahoitukseen liittyvä tavoite on saavutettu. Vieraan pääoman kustannus on lainamäärän kasvusta huolimatta alentunut. Lainasalkun riskien kartoittamista on jatkettu. Nostetun talousarviolainan määrä on 38 823 400 € ja lainan korko 10 vuoden kiinteä korko 0,759 %.

Kassavarojen sijoittaminen on toteutettu asetetun tavoitteen mukaisesti.

Makusote-uudistuksen valmistelu on jatkunut omana maakunnallisena hankkeena ja kaupungin taloushallinto on tarpeen mukaan ollut mukana valmistelussa.

Taloustoimikunnan työ tavoitteena kaupungin talouden tasapainottaminen on jatkunut. Vuonna 2018 Taloustoimikunta piti 10 kokousta ja käsitteli 115 pykälää.

Tietohallinto

Kokonaisuutena määrätavoitteiden yhteistyössä hallintokuntien kanssa voidaan katsoa toteutuneen sovitusti.

Edetty valtionhallinnon linjausten mukaisesti digitalisoimalla prosesseja ja palveluja, ja hyödynnetty tehokkaasti Kansallista palveluarkkitehtuuria.

Varhaiskasvatuksessa viety tuotantoon täysin digitaalinen asiointikokonaisuus hoitopaikan hausta päätösten tiedoksi saattamiseen saakka.

Kehitetty asiointi- ja sisäisiä toimintaprosesseja sekä järjestelmäintegraatioita lainsäädännöllisten vaateiden ja edellytysten mukaisesti, sekä tuettu järjestelmäkehityshankkeilla yksiköiden toimintaa ja niissä tapahtuvia muutoksia digitalisaatiosta saavutettavien hyötyjen maksimoimiseksi.

Yhteistyöhankkeita ja kollegatapaamisia kuntien kanssa edelleen jatkettu.

Tietojärjestelmä ja -teknologiaratkaisuilla tuettu digitalisaation hengen mukaisesti etätyön ja liikkuvan työn tekemistä.

Palautteenkäsittelyperiaatteiden ja palautejärjestelmän määrittely aloitettu yhdessä toimialojen kanssa.

Populus- ja Kuntamallipäivityksillä valmistauduttu lainsäädännöllisiin ja toiminnallisiin muutoksiin, sekä parannettu käytettävyyttä, sekä edistetään talousinformaation vertailtavuutta kuntien välillä kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti.

Toteutettu Etelä-Pohjanmaan Liitolle talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmäympäristö.

Laskutusjärjestelmän järjestelmävaihdos toteutettu 1- ja 2-vaiheen osalta.

Työturvallisuus- ja riskienhallintajärjestelmä uudistettu.

Ruokapalveluiden Aromi-järjestelmän uusi ympäristö asennettu uutta keskuskeittiötä varten.

Perusterveydenhuollon ja soveltuvien osin muiden sote-yksiköiden alueelliseen potilashallinnon tietojärjestelmäympäristöön siirtyminen toteutettu.

Kantaan liittymisen ensimmäisen vaiheen kirjaamiskäytäntömuutokset otettu käyttöön sosiaalitoimen järjestelmässä.

Laiteuusinoilla ja uusilla päätelaitteilla sekä näitä tukevilla hallintajärjestelmillä ja integraatioilla tuettu yksiköiden toimintaa, ja mahdollistettu mm. digitaalisten materiaalien tehokkaampi käyttö.

Oppilashallinnon järjestelmäratkaisuja kehitetty yhdessä toimialan kanssa.

Ohjelmisto- ja laitteistokanta on säilytetty toimintakuntoisena koko konsernin osalta. Pääkonesalin muutto toteutettu.

Verkkosivu- ja julkaisujärjestelmäuudistuksen järjestelmäratkaisua valmisteltu huomioiden myös työryhmien ja sisäisen tiedotuksen tarpeet.

Yhdessä hallintokuntien kanssa on sovittu eräiden järjestelmäratkaisujen käyttöönoton siirtämisestä ohjelmistojen toimittajan kehitystyöhön/hankintaan liittyvistä syistä. Kauden aikana on erityisesti kiinnitetty huomioita teknologian soveltuvuuteen, joka ei kaikissa tapauksissa ole vallitsevissa olosuhteissa ollut toteutukseen tarkoituksenmukaista.

Sisäinen koulutus ja kehitystyö ovat jatkuneet suunnitellun mukaisesti.

Tietoliikennettä on aktiivisesti kehitetty hallinnan, aktiivilaitteiden ja yhteyksien osalta. Langattoman verkon tekniikka on päivitetty kokonaisuudessaan sekä kattavuutta on parannettu kaupungin kiinteistöissä. Kaupungin uudet toimipisteet on liitetty osaksi paikallisverkkoa. Tietoturvan ylläpito ja kehittäminen ovat jatkuneet edelleen mm. virustorjuntaympäristön ja palomuurin lisäsuojauksella.

EU:n tietosuoja-asetuksen edellyttämät muutokset on toteutettu.

Puhelinvaihteen mobiilivaihtepalvelua laajennettu. Laitehankinnoissa suuntauduttu yhden, mobiilin päätelaitteen malliin.

Materiaalihallinto

Tehtyjen hankintapäätösten arvo pieneni edellisestä vuodesta n. 24 %, ollen noin 26 M€. Arvon vähentyminen johtuu isojen hankintojen pitkistä sopimuskausista. Sote-

uudistuksesta johtuen isot sosiaali- ja terveystalouden palveluhankinnat on kilpailutettu vuosina 2015–2016. Pitkät sopimuskaudet päättyivät vuoden 2019 aikana. Vuoden 2018 aikana ei ole myöskään ollut isoja hankintoja saneeraus- tai uudiskoh-teisiin.

Laatutavoitteet

Taloushallinto

Tuotetaan palvelut laadukkaasti.

Tietohallinto

Yhdessä toimialojen ja niiden käyttäjien sekä laitteisto- ja ohjelmistotoimittajien kanssa toteutetaan järjestelmäkokonaisuuden kehittäminen, yhdessä sovitut päivitykset ja uusasennukset niin, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän ongelmia organisaatioyksiköiden toimintaprosesseille.

Tietohallintoyksikön osalta turvataan tietojärjestelmien jatkuva ja häiriötön toiminta.

Materiaalihallinto

Hankintojen suorittaminen kaupungin etujen mukaisesti edellyttää asianmukaista ja riittävää koulutusta hankintahenkilöstölle. Uuden hankintoja ohjaava tietojärjestelmä käyttöä laajennetaan. Hankintalain uudistukset viedään osaksi toimintatapoja.

Hankintojen valmistelua asiakkaiden kanssa yhteistyössä kehitetään edelleen.

Varastotoimen osalta kehitetään toiminnan kustannustehokkuutta ja parannetaan henkilökunnan osaamista.

Toteutuminen

Taloushallinto

Laatutavoite on toteutunut.

Tietohallinto

Järjestelmäkokonaisuutta on kehitetty yhdessä käyttäjien sekä laitteisto- ja ohjelmistotoimittajien kanssa huomioiden aikataululliset ja sisällölliset lainsäädännölliset tarpeet, organisaatioyksiköiden omat toimintaprosessit ja niiden muutokset. Tietohallintoyksikkö on ollut osaltaan turvaamassa tietojärjestelmien mahdollisimman jatkuvaa ja häiriötöntä toimintaa.

Materiaalihallinto

Henkilökunta on osallistunut vuoden aikana hankintakoulutuksiin sekä tietosuojakoulutuksiin. Hankintojen valmistelua käyttäjien kanssa on lisätty. Toimittajien kanssa käytäviä markkinavuoropuheluita ja tietopyyntöjä on hyödynnetty hankintojen valmisteluvaiheessa.

Taloudellisuustavoitteet

Taloushallinto

Tavoitteet pyritään saavuttamaan nykyisellä henkilöstöllä ja talousarviossa osoitetuilla määrärahoilla.

Tietohallinto

Suunniteltu toiminta pyritään toteuttamaan määrärahojen puitteissa.

Materiaalihallinto

Varastotoimessa varaston tuotto, varastolisä, on arvioitu olevan 160 000 €.

Hankintatoimen myyntituottojen ennakoidaan olevan 22 900 €.

Toteutuminen**Taloushallinto**

Taloudellisuustavoite on toteutunut.

Tietohallinto

Toiminta on toteutunut käytettävissä olleiden määrärahojen puitteissa huolimatta esim. lainsäädännöllisten muutosten vaikutuksesta tietojärjestelmäkokonaisuuteen.

Materiaalihallinto

Varaston tuotto, varastolisän määrä kasvoi ja on 168 736 €.

Hankintatoimen myyntituotot laskivat ollen 11 149 €.

Palvelukeskus SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA

Tulosalue 200 Soten hallinto

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	350 200		
	Yhteensä	350 200	352 984,00	-2 784,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 853 600		
	Yhteensä	1 853 600	1 747 396,00	106 204,00
Netto (Toimintakate)		-1 503 400	-1 394 412,00	-108 988,00

Toiminta-ajatus

Tulosalue muodostuu hallinto- ja talouspalveluista, lakipalveluista, rikos- ja riita-asioiden sovittelutoiminnasta sekä talous- ja velkaneuvonnasta. Hallintoa kehitetään niin, että toimintatavat, tehtävien organisointi ja resurssit tukevat taloudellisesti ja tehokkaasti toimialan tulosalueita ja niiden tehtäviä.

Määrätavoitteet

Lakipalvelut

Tavoitteena on palvella viranhaltijoita heidän asiakastapauksissaan ja avustaa eri viranomaisille laadittavissa valituksissa ja lausumissa.

Sovittelutoiminta

Rikos- ja riita-asioiden aloitteita 300 kappaletta. Tänä vuonna ei kouluteta uusia sovittelijoita.

Talous- ja velkaneuvonta

Tavoitteena on palvella asiakkaita annettujen määräaikojen puitteissa.

Toteutuminen

Sovittelutoiminta

Sovittelutoimintaan ohjautui vuonna 2018 yhteensä 233 sovittelualoitetta, joissa yhteensä 351 rikosasiaa ja 19 riita-asiaa. Määrätavoitteesta jäätin hieman jälkeen edellisestä vuodesta.

Talous- ja velkaneuvonta

Uusia asiakkaita yksikössä oli vuonna 2018 yhteensä 359 ja asiakastapaamisia yhteensä 438. Keskimääräinen jonon pituus oli 69–90 päivää, ylittäen jonkin verran tavoiteajan (60 päivää), mutta vastaten kuitenkin keskimäärin valtakunnallista tilannetta. Tehtävien siirtyminen vuoden 2019 alussa valtiolle, aiheutti vuoden lopussa paljon ylimääräistä työtä.

Laatutavoitteet

Hallintopalvelut

Tavoitteena on toimialan ja sen tulosyksiköiden toimintaa tukevien toimintopalvelujen (yleis-, henkilöstöhallinto- ja taloushallinto) tuottaminen taloudellisesti ja tehokkaasti.

Hallintopalveluiden tiimiorganisaatorakenteen tavoitteena on tehostaa sijaisjärjestelyjä, resurssien käyttöä sekä varautua tulevia muutoksia (EPPOTTI, SOTEMAKU) varten.

Talous- ja velkaneuvonta

Asiakkaan kokonaistilanne selvitetään tarvittaessa peruskartoitusta laajemmin. Asiakkaalle pyritään antamaan oikeaa apua hänen ongelmissaan (vapaaehtoiset järjestelyt/käräjäoikeudesta haettava velkajärjestely).

Toiminta perustuu riittävään henkilöstömitoitukseen.

Sovittelutoiminta

Sovittelutoiminnan henkilökunta ottaa huolehtiakseen sovittelutapaukset viivytyksettä ja sovittelee tapaukset asiantuntevasti.

Sovittelutoiminnan laatua varmistetaan järjestämällä täydennyskoulusta nyt mukana oleville sovittelijoille (40 kpl). Täydennyskoulutuspäiviä on suunnitteilla 10 kpl. Toimiston henkilökunnan aktiivinen osallistuminen THL:n sovittelutoiminnan kehittämistyöhön valtakunnallisesti.

Toteutuminen**Hallintopalvelut**

Tiimityöskentelyn jalkauttamista ja tehostamista on jatkettu huomioiden tiimien ja työntekijöiden vastualueet ja tehtävät sekä henkilöstön eläköityminen. Tuleviin muutoksiin varautumista (SOTEMAKU) on jatkettu ja EPPOTTI:n siirtyminen on tapahtunut.

Lakipalvelut

Viranhaltijat saivat oikea-aikaisesti tarvitsemaansa apua ja neuvoa asiakastilanteiden ratkaisemiseen ja erilaisten asiakirjojen laatimiseen. Pyydetty lausunnot ja selvitykset laadittiin tehokkaasti ja toimitettiin ajoissa viranomaisille.

Sovittelutoiminta

Sovittelutoiminnan laatutavoitteet saavutettiin henkilöstön ja sovittelijoiden ajanmukaisella koulutuksella. Laatua voitiin kehittää lisäksi osallistumalla THL:n vapaaehtoissovittelijoiden kehittämisohjelmaan, jossa yhteen sovitetaan koko maan sovittelun käytäntöjä. Täydennyskoulutuspäiviä oli suunnitteilla 10 kpl, tämä tavoite ylitettiin reilusti, sillä koulutuspäiviä järjestettiin 18 kpl.

Talous- ja velkaneuvonta

Asiakkaille annettiin korjaavaa velkaneuvontaa niin, että kaikki asiakkaat saivat avun kohtuullisessa ajassa ja kiireasiakkaita otettiin jonojen väliin.

Taloudellisuustavoitteet**Sovittelutoiminta**

Tavoitteena on sovittelutoiminnan kustannusten pitäminen valtion korvausten raa-meissa. Tavoite saavutetaan aktiivisella taloussuunnittelulla ja seurannalla.

Toteutuminen**Sovittelutoiminta**

Taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Tämän mahdollisti valtion tuen nousu 17 553 € vuodelle 2018. Vuodelta 2018 palautetaan määrärahoja 17 609,98 €.

Tulosalue 210 Sosiaalityö

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	4 268 300	5 314 720,00	-1 046 420,00
	Yhteensä	4 268 300		
Toimintamenot	Alkuperäinen	45 222 200	49 105 583,00	-2 383 383,00
Kv 17.12.2018 § 102	Muutos	1 500 000		
	Yhteensä	46 722 200		
Netto (Toimintakate)		-42 453 900	-43 790 863,00	1 336 963,00

Toiminta-ajatus

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityön yksikössä vastataan sosiaalihuollon yleisiin palvelutehtäviin sekä täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarpeisiin. Työ kohdistuu aikuisiin asiakkaisiin. Tuetaan asiakkaita omaehtoiseen selviytymiseen sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin.

Sosiaalisen kuntoutuksen kehittämishanke, SOSKU kehittää ja konkretisoi sosiaalisen kuntoutuksen toteuttamista.

Mielenterveyskuntoutus vastaa aikuisten mielenterveyskuntoutujien SHL:n mukaisen asumis- ja avopalvelujen järjestämisestä. Ostopalveluina hankitaan asumispalveluja, työ- ja päivätoimintaa. Kuntoutusohjaus järjestetään kaupungin omana toimintana. Tuetaan mielenterveyskuntoutujien elämänhallintaa.

Asumisen tuki vastaa päihdeongelmasta tai muusta vaikeasta elämäntilanteesta johtuviin asumisen haasteisiin. Tavoitteena on ehkäistä asunnottomuutta. Asumisen turvaamiseksi järjestetään ohjaajien tukikäynnit kotiin sekä vuokrataan Sevas Kodit Oy:ltä välivuokra-asuntoja tarvitseville. Päihdeongelman vuoksi asunnottomaksi jääneille ostetaan asumispalvelua eri laituskuntoutusyksiköistä.

Asumisneuvonta tarjoaa tukea, neuvontaa ja ohjausta asumiseen liittyvissä vaikeuksissa.

Työvoiman palvelukeskus, TYP on monialainen työllisyyttä edistävä yhteispalvelu, joka vastaa työttömien asiakkaiden työllistymisen tuen tarpeeseen järjestämällä palvelutarpeen mukaisia sosiaali- ja terveyspalveluja, työvoimapalveluja ja KELAn kuntoutuspalveluja.

Pakolaishuolto vastaa pakolaisten kotouttamisesta ja palvelukokonaisuuden koordinaatiosta. Tavoitteena on pakolaisten kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan oma kulttuurinen identiteetti säilyttäen. Lisäksi edistetään monikulttuurisuutta.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lastensuojelu

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa vastataan kunnassa esiintyvään sosiaalihuollon tarpeisiin lapsiperheiden osalta. Tuen tarve arvioidaan palvelutarpeen arvioinnissa, jossa keskeisenä tekijänä on monialainen viranomaistyö. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lapsen ja perheen mahdollinen erityisen tuen tarve ja/ tai lastensuojelullisten palvelujen tarve. Usein perhe ohjataan saamaan palvelua muusta peruspalveluista ennen varsinaista erityisen tuen tarvetta. Kunnan veloitteena on tukea perheen hyvinvointia ja terveyttä vanhempien toimintaa vahvistamalla.

Pajurinne on seitsemälle kouluikäiselle (9-17 v.) lapselle tarkoitettu lastensuojelun sijaishuoltopaikka, jossa toteutetaan lyhytaikaista, arvioivaa ja kuntouttavaa hoivaa ja huolenpitoa, sekä tarjotaan palveluja kiireellisiin sijaishuollon tarpeisiin.

Pajurinteessä on vahva lastensuojelun osaaminen ja henkilöstörakenne, jota käytetään lapsen edun ja koko perheen hyvinvoinnin ja myönteisen toimintakyvyn tukemiseen.

Uusi sijaishuoltoyksikkö sijoittuu Nurmon alueelle vastaamaan erityisesti pidempiaikaisen sijaishuollon laitostarvetta yläkouluikäisille lapsille.

Tupasvilla on perhetyön palveluyksikkö. Perhetyötä annetaan sekä ehkäisevässä lastensuojelun tarkoituksessa muun muassa neuvolasta käsin, sosiaalihuoltolain mukaisena perhetyönä että lastensuojelun tehostettuna perhetyönä. Tavoitteena ovat perheen toimintakyvyn vahvistaminen ja lapsen tilanteen ammatillinen arviointi lapsen lähiympäristössä ja perheen palveluverkostoa vahvistaen.

Vammaispalvelut

Vammaispalveluissa tuotetaan vammaispalvelu- ja erityishuoltolain mukaisia palveluja. Vammaisille henkilöille järjestään erilaisia tarvittavia palveluja kotiin ja kodin ulkopuoliseen elämään sekä turvataan heidän tarvitsemansa välttämätön hoito ja muu huolenpito. Tavoitteena on edistää vammaisten henkilöiden mahdollisimman omatoimista ja itsenäistä selviytymistä arkielämässä.

Vammaispalveluihin kuuluvat vammaispalvelun ja kehitysvammahuollon sosiaalityö, henkilökohtaisen avun tuki- ja rekrytointi palvelu sekä palkkalaskenta, Liisantuvan ja Kytösavun kehitysvammaisten asumisyksiköt, tuetun asumisen ja tuetun työn palvelut sekä Ylistaron ja Seinäjoen toimintakeskukset. Lisäksi ostopalveluna hankitaan muun muassa työ- ja päivätoimintaa, asumispalveluja, tilapäishoitoa ja vaikeavammaisten kuljetuspalvelua.

Päihdepalvelut

Päihdepalveluiden tavoitteena on auttaa asiakkaita vähentämään päihteiden käyttöä ja pääsemään irti päihderiippuvuudesta sekä toiminnallisista riippuvuuksista, kuten esimerkiksi peli, netti, seksi, ruoka ym. riippuvuuksista. Tuetaan elämän laadun ja hallinnan kohentamista, tuetaan perhettä sekä ehkäistään syrjäytymistä.

Päihdepalvelua annetaan Päihdekllinikalla, jossa asiakas saa avokatkaisuhoitoa, korvaushoitoa sekä psykososiaalista tukea erilaisin terapeuttisin menetelmin. Päihdekliniikka toimii matalan kynnyksen periaatteella, jossa toimii päivystysvastaanotto ilman ajanvarausta vuoden jokaisena päivänä.

Päihdepalvelut ostaa laitospalveluna katkaisuhuito- ja kuntoutusjaksot A-kliniikkasäätiön päihdesairaala Järvenpäästä. Lääkkeettömiä yhteisöhoitopaikkoja ostetaan Kankaanpään A-kodista, Kalliolan klinikalta, Mikkeli-yhteisöstä sekä Hieta-linnayhteisöstä. Alkoholidementoituneille ja/tai vakavan toimintakyvyn alenemasta ja asunnottomuudesta kärsineille päihdeongelmallisille ostetaan asumis- ja kuntoutuspalvelua hoivakoti Kissanpäiviltä. Erityisasumista tuetun asumisen yksikössä toteutetaan yhteistyössä aikuissosiaalityön kanssa. Tämän lisäksi päihdeongelmallisille hankitaan toimintaa päivätoimintakeskus Plakkarissa ja Sissalassa, joita organisoii Nurmon Sininauha.

Määrätavoitteet

Aikuissosiaalityö

Yhteydenotot sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi sekä palvelutarpeen arviointi ja palveluiden järjestäminen määräajassa.

Toimeentulotukihakemusten käsittely määräajassa.

Aktivointisuunnitelmien tekeminen TE-toimiston kanssa kohderyhmälle määräajassa.

Kotiin annettavan tuen määrän tehostaminen. Asiakasmäärä 80–100.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lastensuojelu

Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisten pyyntöjen ja ilmoitusten käsittely lain edellyttämässä määräajassa.

Tupasvilla

200 perhettä, 3 ohjattua ryhmätoimintaa, 60 valvottua tapaamista

Pajurinne

2 200 hoitopäivää

Uusi yksikkö

850 hoitopäivää (1.9. lukien)

Vammaispalvelut

Vammaispalvelun, kehitysvammahuollon, alle 65 v. omaishoidontuen ja neuropsykiatristen asiakkaiden hakemusten käsittely lain vaatimassa määräajassa. Kaupungin vammaispalvelujen omien asumispalveluyksiköiden ja toimintakeskusten käyttöaste 100 %. Ostopalvelua ostetaan varatun määrärahan puitteissa.

Päihdepalvelut

Päihdekliniikka / vuosi: 600 asiakasta, 10 000 käyntiä, 12 000 suoritetta

Toteutuminen**Aikuissosiaalityö**

Tavoitteiden toteutumisessa ei kaikilta osin onnistuttu. Yhteydenotot sosiaalihuoltoon on pystytty käsittelemään pääosin määräajassa, mutta luotettavaa tilastoa ei pystytä lukemaan järjestelmästä. Suuri osa yhteydenotoista ei johda palvelutarpeen arviointiin, koska sellainen on jo olemassa tai tarkoituksena on tuen myöntäminen tai lakisääteisen suunnitelman laadinta. Yhteydenottojen määrä on kasvanut vuodesta yli sadalla ilmoituksella (2017: 418 ja 2018: 523).

Toimeentulotukihakemuksia on saapunut enemmän kuin edellisenä vuonna (2017: 2 648 ja 2018: 2 880), joissa käsittelyaika on mennyt yli 7 vrk (2017: 12 ja 2018: 59). Luvuissa näkyy tosiasia, että KELA ei pysty vastaamaan tuen tarpeisiin odotetulla tavalla, arviolta 15–20 % työajasta käytetään KELAn toimeentulotuen yhteistyöhön. Aktivointisuunnitelmia on tehty hiukan edellisvuotta vähemmän (2017: 164 ja 2018: 122). Suunnitelmat laaditaan yhdettä TE-toimiston kanssa osin aikuissosiaalityön ja osin TYP:in palveluina. Nykyisellä resurssilla pystytään vastaamaan tarpeeseen enintään tyydyttävästi. Vaikeutena on myös se, että osin asiakkailta jää aikoja käyttämättä.

Kotiin annettavan tuen tehostamisessa on onnistuttu säilyttämään vähintään nykyinen taso. Kotiin annettavaa kuntoutusohjausta tai asumisen tukea saa noin 100 asiakasta. Tämän lisäksi sosiaaliohjauksen yksi tukimuoto on kotikäyntien tekeminen.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lastensuojelu

Määräaikaseurannan osalta ollaan edelleen Aluehallintoviraston seurannassa. Lain edellyttämään tasoon on vielä matkaa. Toimenpiteitä kuten lisähenkilöstön palkkaamista on toteutettu kahden lisäyöntekijän osalta koko vuonna.

Tupasvilla

Perheitä 295, säännöllisiä ryhmiä 4, tuettuja/valvottuja tapaamisia 40.

Pajurinne

2 496 hoitopäivää

Uusi yksikkö

Törnävän puisto aloitti 1.12.2018, hoitopäivät 184.

Vammaispalvelut

Omaishoidontuen myöntämistä yhtenäistetty ikäkeskuksen myöntämisperusteita mukailleen. Omaishoidon kriteerit täyttäneitä asiakkaita pidetään jonossa max. 3 kk jonka jälkeen myönnetään omaishoidontuki Tuetaan kotona asumista. Neuropsykiatristen asiakkaiden määrä on lisääntynyt. Osaa nepsyvalmennuksen piirissä olleita asiakkaita siirretty tuetun asumisen palveluiden piiriin. Näiden asiakkaiden kohdalla

painopistealue muuttunut enemmän arjen tukemiseen kuin nepsyvalmennukseen. Siirroilla on saatu enemmän tilaa uusille nepsyvalmennusasiakkaille. Kaupungin omien asumisyksiköiden osalta Kytösavun täyttöaste 100 % ja sinne on ollut jonoa. Liisantuvan kohdalla yhdeksästä paikasta kahdeksan on ollut täynnä. Toimintakeskuksen käyttöpäivät ovat olleet viime vuosien tasoa ja lisää asiakkaita on yksiköihin tulossa. Syksyllä 2018 käynnistettiin liiketoimintaneuvottelut Eskoon kanssa tavoitteena siirtää Eskoon asumisyksikkö Louhenkatu Seinäjoen kaupungin omaksi toiminnaksi.

Päihdepalvelut

Tilastointi muuttui vuoden 2018 aikana. Tilastointi uudistuneen EP-potin muutoksen vuoksi poikkeavat siis suunnitelmasta. Asiakasmäärä on vuoden 2018 aikana ollut 591 henkilöä ja suoritteita 10 908. Erittelyä esimerkiksi korvaushoidossa olevista, ei ole tehty.

Laatutavoitteet

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityössä tuetaan osallisuutta ja omaehtoista selviytymistä yksilökohtaisen sosiaalityön, kotikäyntien ja verkostotyön keinoin. Taloudellista tukea myönnetään osana sosiaalityön suunnitelmaa. Sosiaalisen kuntoutuksen tarpeessa oleville laaditaan arjessa selviytymistä tukeva suunnitelma. Ryhmätoimintaa järjestetään osana palveluja.

Mielenterveyskuntoutujien palvelutarpeisiin pyritään vastaamaan koko palvelujärjestelmää hyödyntäen.

Kotona asumista tuetaan monin eri palveluin koko verkostoa käyttämällä. Välivuokra-asuntoja lisätään tarpeen mukaan hallitusti.

Työttömien työnhakijoiden, erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten sosiaalipalveluja tehostetaan yksilöllisellä asiakaskohtaisella sosiaalityöllä käyttäen palvelutarjontaa. Kuntouttavan työtoiminnan osuutta parannetaan mm. ryhmien muodossa.

Pakolaishuollossa kotoutumista edistetään yksilö- ja perhekohtaisesti. Eri palveluiden välillä tehdään yhteistyötä. Kehitetään nuorten pakolaisten palvelumallia.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lastensuojelu

Sosiaalipalveluja kehitetään parempaan ja nopeampaan reagointiin lapsiperheiden tarpeissa ja sosiaalityön monialaisissa vahvistaminen perhepalveluissa.

Lastensuojelussa kehitetään työskentelymallia perhe- ja lähiverkostoa tiiviimmin tukevaksi ja mukaan ottavaksi.

Tupasvillassa jatketaan ryhmätoimintojen kehittämistä ja toteuttamista monialaisesti yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Pajurinteessä ja uuden sijaishuoltoyksikön työskentelyssä jatketaan toiminnallisen käsikirjan laatimista asiakastoiveet kuunnellen. Tehtävänjako Pajurinteen ja uuden yksikön kesken selvitetään.

Vammaispalvelut

Vammaispalveluasiakkaiden palvelutarpeen ja palvelusuunnitelman laatimisen tehostaminen.

Vammaispalvelun asiakkaiden palvelutarpeeseen vastataan olemassa olevaa palvelujärjestelmää hyödyntäen. Asiakkaan kotona asumista tuetaan järjestämällä kotiin tuotettavia palveluita ja hyödyntämällä kodin ulkopuolisia tukipalveluja.

Kehitysvammaisille henkilöille järjestetään toimintakeskuksen palveluita yksiköllisen tarpeen mukaan, kuitenkin pääsääntöisesti enintään neljänä päivänä viikossa.

Täysikäisille kehitysvammaisille henkilöille järjestetään kesäaikainen toiminta omisissa yksiköissä.

Kaupungin omana toimintana järjestetään tuetun työn palveluita myös mielenterveyskuntoutujille.

Vammaisille henkilöille erilaisten tarpeiden mukaisten asumispaikkojen ja tuetun asumistoiminnan lisääminen.

Oman asumisyksikön suunnittelu ja neuropsykiatrisen asiakkaiden kotiin tuotettavan tuen ja valmennuksen kehittäminen.

Päihdepalvelut

Päihdeklinikan avopalveluita kehitetään monipuoliseksi. Ostopalveluna tuotettava laitosjaksot suunnitellaan yksilöllisesti tukemaan osana asiakkaan selviytymistä avopalveluissa. Asiakkaan palveluohjausta kehitetään ja yhteistyötä tehdään yhdessä asiakkaan ja eri toimijoiden kanssa. Verkostoituminen koetaan tärkeänä osana laadun kehittymistä. Myös jalkautuvaa mallia kehitetään siten, että asiakas ja hänen läheinen saa voimavaroja arjessa selviytymiseksi. Tähän on tärkeä jalkautua eri järjestöjen sekä toimijoiden kanssa.

Aikuissosiaalityön kanssa tehdään yhteistyötä asumisen tukeen, laaditaan kuntoutussuunnitelmia ja suunnitellaan toimintamuotoja asiakkaille. Tavoitteena on oman elämänhallinnan kohentuminen, päihdeongelmasta toipuminen ja itsenäinen asuminen.

Päihdekllinikalla 2017 vuoden alussa aloitettua koottujen palveluiden toimintamallia kehitetään ottamaan asiakas ja hänen läheinen vastaan moniammatillisessa tiimissä. Tiimiin kuuluvat hoitotyön koordinaattori, huumehoidon koordinaattori, sosiaalityöntekijä, lääkäri sekä kehittäjäsosiaaliterapeutti.

Toteutuminen

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityössä on kehitetty laatuavoitteita kahtena viime vuonna erityisesti toimeentulotuen KELA-siirron takia. Osallisuus on sisäankirjoitettu periaate kaikessa asiakastyössä, esimerkiksi kunnan myöntämää toimeentulotukea arvioidaan osallisuuden näkökulmasta. Verkostotyötä ja kotikäyntejä tehdään aiempia vuosia enemmän. On myös todettava, että nykytilanteessa kunnan sosiaalihuoltoon ohjautuvat asiakkaat ovat entistä vaikeammassa tilanteissa. Työ on muuttunut sisällöltään vaativammaksi kaikissa aikuissosiaalityön palveluissa. Suunnitelmallisen sosiaalityön tavoite ei ole toteutunut riittävästi, koska hyvin usein tukea ja apua haetaan kii-reellisessä tilanteessa, johon pyritään vastaamaan.

Ryhmätoimintaa on järjestetty kuntouttavana työtoimintana ja sosiaalisena kuntoutuksena. Esim. kehittäjäasiakasryhmä, Kombi, syty-ryhmä, Olkkarin ryhmätoiminta, tuumailua ja tekemistä arkeen, kesäryhmä, leiri ja liikuntaryhmiä. Useita ryhmätoimintoja on toteutettu eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi on osallistuttu erilaisiin teemapäiviin mm. talouden hallinta ja toritapahtuma "Tapaa Tanta".

Mielenterveyskuntoutuksessa asumispalvelut ovat määrältään suurin palvelu. Asiakkaille on pystytty järjestämään tarkoituksenmukaisia asumispalveluja, mutta kysynnän kasvaessa useat paikat ovat täyttyneet. Ostopalveluna ostetaan myös avopalveluja. Kuntoutusohjausta omana toimintana on pystytty järjestämään tarpeen mukaan, palveluun on muodostumassa myös jonoa. Laadullisesti toiminta on ollut erinomaisen hyvää ja asiakkaiden tilanteita huomioivaa.

Asumisen tukemisen palveluissa on onnistuttu ylläpitämään kaupunkilaisten mahdollisuutta asumiseen ensisijaisesti omassa kodissa tai tarvittaessa ostopalveluissa. Välivuokra-asukkaita on ollut 14 vuonna 2017 ja 17 vuonna 2018. Asumisneuvonnan asiakasmäärä on kasvanut (2017: 185 ja 2018: 204).

Työttömien työnhakijoiden monialaista palvelua kehitetään voimakkaasti. Työllisyystalon verkostotyö on ollut toimivaa. Lisäksi kehittämistyötä tukee OSMO-hanke. Jos mittarina käytetään kunnan maksamaa työmarkkinatuen euromäärää, on se laskenut vuodesta 2017 (4 140 097 €) vuoteen 2018 (3 726 304 €). Osin tätä selittää parantunut työllisyystilanne.

Pakolaistyössä kotoutumisen piirissä olevin henkilöiden määrä on lisääntynyt (2017: 82 ja 2018: 102). Kotoutumissuunnitelma laaditaan kaikille. Kotouttamista tehdään kaikissa palveluissa, palvelut koordinoi pakolaistyöryhmä ja palvelusta vastaava henkilöstö. Vakiintunut palvelumalli on saatu aikaan ja eri ryhmien kotouttamisen tarpeisiin on pystytty vastaamaan.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lastensuojelu

Lastensuojelussa oltiin mukana maakunnallisessa ja valtakunnallisessa lapsiperhepalveluiden muutosohjelmassa ja otettiin käyttöön lastensuojelun tiimimalli. Lisäksi sosiaalityötä ja perhetyötä muovattiin tiiviimpään yhteistyöhön.

Tupasvilla

Tupasvillassa toteutettiin vahva kulttuurivuosi perheiden kanssa. Lisäksi sosiaalityön kanssa yhteinen koko vuoden kehittämisohjelma.

Pajurinne ja uusi sijaishuoltoyksikkö

Uusi yksikkö Törnävän puisto otettiin käyttöön joulukuun alussa. Laitoksille laadittiin toiminnan sisältöä ohjaava käsikirja osana paikallista lapsiperheiden palveluiden muutosohjelmaa.

Vammaispalvelut

Palvelutarpeen arviointia on tehty lainvaatimissa määräaajoissa. Lisäksi on kehitetty yhteistyötä monialaista tukea tarvitsevien asiakkaiden kohdalla. Palvelutarpeen arviointi yhdessä kotihoidon, lastensuojelun tai aikuissosiaalityön kanssa. Kiireellisiin tarkistuksiin reagoitu nopeasti. Ostopalvelupaikkoja vammaisten henkilöiden asumiseen ostettu yksityisiltä palveluntuottajilta. Kehitysvammaisten lasten kesäajan hoito järjestetty yhdessä Eskoon ja sivistystoimen kanssa.

Tuetun asumisen asiakkaat ovat lisääntyneet. Asiakkaita viime vuonna n. 43 ja nepsyvalmennusasiakkaita 10.

Tuetun työn asiakkaita n. 70. Kohderyhmänä erityisen tuen tarpeessa olevat työllistettävät. Yhä enenevässä määrin asiakkaita, joilla ei ole kehitysvammaa vaan haasteet mm. psykiatrisella puolella. Käynnistettiin yhteistyöprojekti työhönvalmennuspaikkojen löytämiseksi yhteistyössä Eskoo, TYP ja vammaispalvelu. Suunnittelu jatkuu v. 2019 ja tavoitteena selvittää lähteekö TEM myöntämään pilotointiin rahoitusta.

Oman asumisyksikön kohdalla suunnittelu keskeytyi, koska ARA ei myöntänyt rahoitusta uuteen asumisyksikköön.

Päihdepalvelut

Päihdepalveluiden toimintaa on kehitetty monipuolisuuteen ja kehitystyö jatkuu. Laitosjaksojen suunnitelmaa tehdään yksilöllisesti ja avokuntoutusta kehitettiin laitospäihdehoidon rinnalle.

Verkostoituminen koettiin tärkeänä edelleen asiakkaan asioiden hoitamiseksi ja yhteistyökumppaneita kutsutaan säännöllisesti yhteistyön merkeissä Päihdeklinalle. Moniammatillinen työryhmä kokoontui tarvittaessa. Jalkautuminen asiakkaiden pariin ja eri verkostoihin kuului tehtävänkuvaan.

Laitoksiin suuntautuvaa jalkautumista lisättiin ja asiakkaita kohdattiin eri palveluissa.

Tulosalue 260 Ikäihmisten palvelut

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	7 200 600	8 102 131,00	-901 531,00
	Yhteensä	7 200 600		
Toimintamenot	Alkuperäinen	36 749 300	38 253 154,00	-903 854,00
Kv 17.12.2018 § 102	Muutos	600 000		
	Yhteensä	37 349 300		
Netto (Toimintakate)		-30 148 700	-30 151 023,00	2 323,00

Toiminta-ajatus

Henkilöstö, lähinnä esimiehet osallistuvat sote-valmistelutyöryhmiin joka tulosityksikössä.

Ikäkeskus – ikäihmisten asiakasohjausyksikkö

Asiakasohjausyksikössä työskentelee moniammatillinen osaajajoukko, jonka tavoitteena on kokonaisvaltainen ja tasapuolinen iäkkäiden asukkaiden neuvonta, ohjaus ja palvelutarpeen selvittäminen sekä palvelusuunnitelmien laadinta. Asiakasohjausyksikössä tehdään yhteistyötä Ikäneuvoston sekä muiden ikäihmisille arjen hyvinvointia tuottavien tahojen kanssa.

Tavoitteena on asiakkaiden palvelutarpeeseen perustuen ohjata sekä rakentaa asiakkaan palveluverkkoa /ohjata oikeiden palveluiden piiriin mahdollisimman oikeaan aikaan huomioiden kolmas sektori sekä yksityiset ja julkiset palvelut. Ikäkeskuksen keskeisimpiä palveluita ovat ohjaus ja neuvonta, palvelutarpeen selvittäminen sekä voimavarakeskeinen palveluohjaus seuraavissa aihealueissa: kotona asumisen tukeminen, hyvinvointia edistävä toiminta, kuntoutus ja apuvälineet, omaishoitajuuden tukeminen (omaishoidon tuki ikääntyville), muistisairaana tukeminen, ikääntyvien sosiaalityö, lyhytaikaishoito, pitkäaikaishoito. Yksikön kautta järjestetään tarvittaessa kotihoidon tukipalveluja, palveluseteli kotihoitoon tai omaishoitoon.

Asiakasohjausyksikön kautta hoidetaan kaupungin lyhytaikaishoidon päätökset ja jaksojen alullepano sekä päätetään pysyvät asumispalvelusijoitukset (omat ja ostopalvelu yksiköt). Ennen päätöksentekoa asiat käsitellään SAS-työryhmässä. Asiakkaiden sijoittaminen asumisyksiköihin tulee olla hallittua, toimivaa, laadukasta ja tasapuolista.

Palvelupäätökset sekä kotihoidon asiakasmaksupäätökset tehdään asiakasohjausyksikössä. Käytännön hoitotyö toteutetaan kotihoidon, ikäihmisten palvelukeskusten tai ostopalvelujen avulla.

Kehittämisen painopisteenä on vuonna 2018 edellisenä vuonna käynnistetyn yksikön toimintamallien ja palveluketjujen kehittäminen edelleen. Painopisteenä Rai Screener Oulu toimintakykymittariston hallittu ja tarkoituksenmukainen käyttö ja siitä saatavan tiedon hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä. Kotikuntoutusmallin käyttöönotto. Omaishoitajuutta tukevien palveluiden kehittäminen. Sähköisen palvelusetelin käyttöönoton laajentaminen. Tulevaisuuden muutoksiin valmistautuminen (sote).

Päivätoiminta

Ikäihmisten päivätoimintaa järjestetään Seinäjoen kantakaupungin, Peräseinäjoen, Nurmon ja Ylistaron alueilla. Muistisairautta sairastaville on omia ryhmiä. Päivätoiminnan tavoitteena on tukea ikäihmisen itsenäistä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia ja tukea omaishoitajien työtä. Päivätoimintaa toteutetaan kuntouttavalla työotteella. Päivätoiminta suunnataan ensisijaisesti niille ikääntyneille kotona asuville seinäjokelaisille, joiden toimintakyky on alentunut tai vaarassa alentua. Nämä ih-

miset eivät pääsääntöisesti jaksa tai pysty käymään muissa kodin ulkopuolisissa toiminnoissa.

Työikäisenä muistisairauteen sairastuneille järjestetään päivätoimintaa yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan Muistiyhdistys ry:n Muistiluotsin kanssa kahden ryhmän verran. Kehittämisen painopisteenä on päivätoimintapalvelujen toiminnan vakauttaminen ja yhtenäistäminen sekä kuntouttavan sisällön kehittäminen.

Kotihoito

Kotihoito on palvelukokonaisuus, jolla tuetaan ikäihmisten, pitkäaikaissairaiden ja vammaisten kotona asumista ympäri vuorokauden. Kotihoito sisältää asiakkaiden tarvitsemat perushoidon- ja sairaanhoidon palvelut sekä kotihoidon tukipalvelut. Asiakkaille tuotettavat palvelut toteutetaan asiakasohjausyksikön tekemien, asiakas-kohtaisten palvelutarpeen selvitysten ja palvelusuunnitelmien pohjalta. Asiakasohjausyksikön kanssa tehdään jatkuvaa yhteistyötä asiakkaiden palvelujen päivittämiseksi kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Käytännön työ toteutetaan aluemallin mukaan lähipalveluperiaatteella, neljän alue-toimiston organisoimana. Asiakastyö asiakkaiden kodeissa toteutetaan tiimityönä yhteensä 19 tiimin työnä. Kukin tiimi hoitaa määritellyn asiakasryhmän palvelukokonaisuuden.

Palvelua toteutetaan vuoden 2017 muodostetun linjan mukaan, noudattaen kotihoidon määräytymisen perusteita. Palvelujen tuottamisessa keskitytään runsaasti palvelua tarvitsevien asiakkaiden hoitamiseen. Vähemmän palvelua tarvitsevien asiakkaiden hoito ohjataan yksityisen ja kolmannen sektorin palvelujen piiriin. Kotihoidon työntekijöiden työpanoksen kohdentumista asiakkaiden kodeissa tehtävään välittömään työaikaan tuetaan toiminnanohjausjärjestelmän ja mobiilikirjauksen avulla.

Koulutuksessa ja työn kehittämisessä keskitytään kotikuntoutuksen tehostamiseen ja muodostamiseen osaksi arkityön kokonaisuutta.

Vuoden 2018 alusta otetaan käyttöön sijaispooli, 1 sairaanhoitaja ja 7 lähihoitajaa, jotka työskentelevät kaikilla alueilla tarpeen mukaan. Sijaispoolin avulla vähennetään kustannuksia kotipalvelujen ostoista ja sijaismäärärahasta.

Vuoden 2018 alusta otetaan käyttöön myös kotiutustiimi, jossa työskentelee 7 työntekijää kahdessa vuorossa seitsemänä päivänä viikossa. Kotiutustiimin tehtävänä on hoitaa runsailla palveluilla kotiutuvia asiakkaita ja saada palvelutarpeet vakiinnutettua ennen kotihoidon aluetyöhön siirtymistä. Kotiutustiimissä tullaan kehittämään tehokotikuntoutuksen toteuttamista.

Tuki- ja muut palvelut

Ikäihmisten kotona asumisen tukimuotoja ovat myös ateria-, sauna-, pyykki-, kauppa-, turva- ja kuljetuspalvelut sekä siivouspalvelut palvelusetelillä tarveharkinnan mukaan. Näiden lisäksi kotona asumista tuetaan myöntämällä asuntojen pienimuotoisia korjausavustuksia.

Vuoro- ja lyhytaikaishoito

Ikäihmisten kotona asumisen tukemiseksi vuoro- ja lyhytaikaishoitopaikkoja on yhteensä 70–75 vaihdellen tarpeen mukaan. Lyhytaikaishoitopaikkoja on sekä tehostettujen palveluasumisyksiköiden yhteydessä että siihen pelkästään erikoistuneissa yksiköissä. Simunanrannan toiminta on muuttunut omaishoidon ja kuntouttavan lyhytaikaishoidon yksiköksi muilta osin paitsi Tuomikoti toimii vielä runsaasti hoivaa vaativien asukkaiden kotina. Vuoro- ja lyhytaikaishoidon paikkoja on edelleen myös Koivukaaressa, Västinkartanossa ja Myllypuistossa. Yksiköiden keskeinen tehtävä on tukea asiakkaiden hyvinvointia ja toimintakyvyn ylläpitämistä yhteistyössä omaisten kanssa ja siten mahdollistaa asiakkaiden kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Yksiköt tekevät tiivistä yhteistyötä myös kotihoidon henkilöstön ja ikäihmisten asiakasohjausyksikön kanssa.

Asumispalvelut

Ympäri vuorokautinen hoito toteutetaan kokonaisuudessaan tehostettuna palveluasumisena. Tehostettuja palveluasumispaikkoja on yhteensä 258. Erilaisia yksiköitä on 20, joista osa on kohdennettu muistisairaille. Yksiköt sijaitsevat eri puolilla kaupunkia. Henkilökuntamäärät ja -rakenteet vaihtelevat eri yksiköissä, mikä vaikuttaa asukkaiden sijoittamiseen. Tehostettuja palveluasumispaikkoja pyritään tarjoamaan asiakkaiden omilta asuinalueiltaan.

Kuusenlahden palvelukeskuksen alueelle on rakentunut uusi entiset tilat korvaava rakennus, joka on nimeltään Teponkartano. Västinkartano remontoidaan 2017–2018 välisenä aikana, jonka myötä tilat soveltuvat kokonaisuudessaan tehostettuun asumispalveluun. Lopullinen paikkaluku tulee olemaan 68, joista muutama on tarpeen mukaan lyhytaikaisen asumisen käytössä. Simunanrannan remontti ajoittuu vuosille 2017–2018, jonka myötä kaikki julkiset yksiköt on varustettu paloturvallisella sprinklausjärjestelmällä. Koulutuksen painopistealueina ovat edelleen kinestetiikka ja kotikuntoutus.

Ostopalvelut

Kotihoidon yöpartiökäynnit ostetaan kokonaisuudessaan. Kotihoidon palveluja voidaan hankkia ostopalveluna tai palvelusetelillä. Tilapäiseen tarpeeseen voidaan ostaa myös lyhytaikaisia hoitopaikkoja. Tehostettua palveluasumista ostetaan yksityisiltä palvelujen tuottajilta noin 160 paikan verran talousarviossa olevan määrärahan puitteissa. Ostopalvelupaikkojen määrä tulee nousemaan jonkin verran johtuen Västinkartanon remontista ja Simunanrannan toiminnan muuttumisesta kuntouttavaksi lyhytaikaishoidon yksiköksi. Vuoden 2017 aikana on otettu käyttöön myös tehostetun palveluasumisen palveluseteli.

Määrätavoitteet

Ikäkeskus - ikäihmisten asiakasohjausyksikkö		
Yleinen ohjaus ja neuvonta - puhelut, käynnit		2 800
Hyvinvointia tukevat palvelut - palveluohjauskäynnit - hyvinvointia tukevat kotikäynnit ja ryhmät - fys.terap. arviointi käynnit		900
Palvelutarpeen selvittäminen		600
Omaishoidontuki		400
Turvapuhelin asiakkaat		900
Päivätoiminta päivät		6 300

Kotihoito	Asiakkaita	1 550
	- joista säännöllisiä	1 050
	Kotikäyntiä	260 000
Tukipalvelut	Ateriapalveluasiakkaita	500
Palveluseteli	Kotihoito	400
Vuoro- ja lyhytaikais- hoitopaikat	Käyttöaste	98 %
Tehostettu palvelu- asuminen	Käyttöaste	98 %
Ostopalvelut	Tehostettu palveluasuminen	160

Toteutuminen

Ikäkeskus - ikäihmisten asiakasohjausyksikkö	Toteuma
Yleinen ohjaus ja neuvonta - puhelut, käynnit	4 045
Hyvinvointia tukevat palvelut - palveluohjauskäynnit - hyvinvointia tukevat kotikäynnit ja ryhmät - fys.terap. arviointi käynnit	1 483
Palvelutarpeen selvittäminen	622
Omaishoidontuki	433
Turvapuhelin asiakkaat	1 119
Päivätoiminta päivät	6 368

Kotihoito	Asiakkaita	1 389
	- joista säännöllisiä	1 093
	Kotikäyntiä	336 538
Tukipalvelut	Ateriapalveluasiakkaita	482
Palveluseteli	Kotihoito	593 (*)
Vuoro- ja lyhytaikais- hoitopaikat	Käyttöaste	92,2 %
Tehostettu palvelu- asuminen	Käyttöaste	99,2 %
Ostopalvelut	Tehostettu palveluasuminen	190

(*ei sisällä sotainvalidien kotihoitoseteleitä eikä päivätoiminnan seteleitä. Kuvaa setelien määrää kpl

Tehostettuja palveluasumispaikkoja kotikuntalain mukaan ostettiin keskimäärin noin 10, vastaava määrä seinäjokelaisia oli sijoitettuna muihin kuntiin.

Laatutavoitteet

Tarjotaan resurssien puitteissa asiakaslähtöisiä monipuolisia ja laadukkaita asiakkaiden tarpeista lähteviä palveluja, joihin asiakkaat ja omaiset ovat tyytyväisiä. Asumisyksiköiden osalta toteutetaan keväällä 2012 valtuuston hyväksymän Ikään-tymispoliittisen ohjelman mukaisia laatutavoitteita tiloista, henkilöstömäärästä ja -rakenteista. Asumisyksiköissä sekä kotihoidossa ovat laatuoppaat, joihin sisältyy Valviran vaatima omavalvontasuunnitelma. Laatuoppaat ohjaavat käytännön työtä. Laadun arvioinnin välineenä käytetään asiakas-, omais- ja henkilöstökyselyjä, joiden pohjalta toimintoja kehitetään jatkuvasti.

Toteutuminen

Laadun seuranta on jatkuvaa ja palautteiden pohjalta arvioidaan ja kehitetään toimintaa ja niiden sisältöjä. Vuonna 2018 tehdyn kotihoidon asiakastyytyväisyys kyselyn mukaan 85 % vastanneista (305) antoi hyvän tai kiitettävän arvosanan kotiholdolta saamastaan palvelusta. Vastaajista 98 % koki, että kotihoidon henkilökunta kohtelee heitä hyvin.

Tulosalue 300 Terveydenhuolto

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	9 464 600		
Kv 21.5.2018 § 39	Muutos	-3 200		
	Yhteensä	9 461 400	9 522 687,00	-61 287,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	125 077 700		
Kv 21.5.2018 § 39	Muutos	-203 200		
Kv 17.12.2018 § 102	Muutos	3 100 000		
	Yhteensä	127 974 500	128 301 189,00	-326 689,00
Netto (Toimintakate)		-118 513 100	-118 778 502,00	265 402,00

Toiminta-ajatus

Terveydenhuollon hallinto

Osallistutaan Sote-valmisteluun sekä valmistaudutaan valtakunnallisiin Kanta- ja Kansa-palveluihin.

EP-pottiin liittyminen toteutuu.

Avohoito

Avohoidon tehtävä on väestön terveyden edistäminen, sairauksien ehkäisy, diagnostiikka, hoito ja hoidon järjestely.

Lääkärien ja sairaanhoitajien vastaanotot ovat Y-talossa ja toiminta jatkuu hoitajalääkäriyöpari-mallin periaatteella. Mielenterveyden hoito perusterveydenhuollossa vakiintuu ja ryhmätoimintoja lisätään edelleen.

Isonkyrön vastaanoton hoitaja-lääkäriyöpari-mallin työskentely ja takaisinsoittojärjestelmä vakiintuu. Terveysaseman laajennososa otetaan käyttöön ja sitä hyödynnetään hoitaja-lääkäriyöparimallissa.

Toimintaa kehitetään perhekeskusmallin pohjalta moniammatillisesti. Palvelut toimivat saman katon alla. Huhtalan terveystalokeskuksen toiminta saadaan kokonaisuudessaan toimintaan. Huhtalaan muodostunut perhepalvelukeskus Sokkelin toimii arkipäivän asioissa asiakkaiden matalan palvelun keskuksena. Yhteistyötä sosiaalitoimen ja sivistystoimen kanssa tiivistetään.

Nurmon, Peräseinäjoen ja Ylistaron terveystalokeskukset toimivat terveydenhoitajavetoisina ja niiden toimintaa kehitetään edelleen vastaamaan tarvetta.

Yhteispäivystyksen suunnittelua jatketaan yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa.

Yhteisen triagen pilotointi saadaan valmiiksi ja toimintaa kehitetään pilotoinnista saaduista kokemuksista edelleen.

Seinäjoen terveystalokeskuksen päivystys toimii nykyisen käytännön mukaisesti sairaanhoitopiirin kanssa. Järvi-Pohjanmaan kanssa yhteistyö jatkuu edelleen.

Toiminnassa huomioidaan mahdolliset Soten vaatimat muutokset ja osallistutaan aktiivisesti Soten rakentamiseen.

Neurolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto toimivat asetusten mukaisesti.

Neuroloiden perhevalmennusta uudistetaan. Valmennusryhmät toimivat edelleen oman terveydenhoitajan vetäminä pienryhminä. Perhevalmennuksessa huomioidaan erityisesti isien mukana olo.

Sähköisten palvelujen käyttöä lisätään eri toiminnoissa ja otetaan käyttöön myös uusia palveluja.

Kaupunginsairaala

Kaupunginsairaala toimii sairaalana, jossa hoidetaan ensisijaisesti yli 18-vuotiaille terveystalokeskuksen ja keskussairaalan päivystyksestä tulevat akuuttipotilaat ja eri-

koissairaanhoidosta jatkohoitoon potilaat. Osastojaksojen pituus määräytyy lääketieteellisten ja sairaanhoidollisten tarpeiden perusteella.

Y-talon kuntoutusosastolla (Y1) annetaan lääketieteellistä ja sairaanhoidollista osaamista vaativaa osastokuntoutusta. Akuuttiosastolla (Y2) toteutetaan äkillisesti sairastuneiden potilaiden lyhytaikainen sairaalahoito.

Huhtalan jatkohoito-osasto (H3) keskittyy eri sairauksien jatkohoitoon, jatkokuntoutukseen ja saattohoitoon. Saattohoidon kehittämistyö jatkuu.

Myllypuiston psykiatriosastolla (M4) hoidetaan käytösoireisia mielenterveys- ja muistisairauspotilaita ja toteutetaan iäkkäiden ja muistisairaiden potilaiden tutkimusjaksoja. Myllypuiston osastolla lääkehoidon toteuttamisen muutos on osana lääkehuoneen tilamuutoksia.

Kotisairaala toteuttaa lääkärin määräämän sairaanhoidon potilaiden kotona, toiminta-alue noin 20 km etäisyydellä yksikön toimitiloista.

Erikoislääkäripalveluissa lisätään palvelusetelin käyttöä.

Suun terveydenhuolto

Suun terveys on osa yksilön hyvinvointia. Suun terveydenhuollon yksikön tehtävänä on väestön terveyden, hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäminen yhdessä muun terveydenhuollon kanssa sekä suun sairauksien hoito. Suun terveyttä ylläpitävien omahoitotottumusten neuvonta ja opastus kohdentuu erityisesti lasta odottaviin vanhempiin ja neuvolaikäisten lasten perheisiin sekä kouluikäisiin lapsiin ja nuoriin. Ikääntyneiden suun terveyteen liittyvien ongelmien ennaltaehkäisy ja suun terveydenhuoltopalveluiden neuvonta toteutetaan yhdessä muun terveydenhuollon, kotihoidon ja palveluasumisen yksiköiden kanssa.

Palvelumme perustuvat yleisesti hyväksyttyihin hammaslääketieteellisiin menetelmiin. Kiireetön hoito aloitetaan hoitotakuun määrittämässä aikarajoissa. Kiireellistä hoitoa varten on päivystys vuoden jokaisena päivänä. Virka-ajan ulkopuolista päivystyspalvelua myydään muille sairaanhoitopiirin alueen terveyskeskuksille / yhteistoiminta-alueille sekä osalle Vaasan sairaanhoitopiirin terveyskeskuksista / yhteistoiminta-alueista.

Hoitotakuussa pysymiseksi otetaan käyttöön Kerralla kuntoon -malli Keskushammashoitolassa. Mallissa on tavoitteena saada kiireettömään hammashoittoon tulevan aikuispotilaan kokonaishoito tehtyä nimensä mukaisesti kertaistunnolla tutkimuksesta valmiiksi asti silloin, kun se hoidontarpeen kannalta on mahdollista.

Kuntoutus, (fysio- ja toiminta-) terapia ja apuvälineet

Fysio- ja toimintaterapialla edistetään asiakkaiden / potilaiden terveyttä ja toimintakykyä avo- ja sairaalakuntoutuksen keinoin. Palveluseteli käytössä osana lääkinnällisiä kuntoutuspalveluja (fysio- ja lymfaterapiassa). Kuntoutusohjaus toimii osana terveyskeskuksen kokonaisuutta, painopistealueena varhainen tukeminen ja ohjaus. Apuvälineet ja niiden käyttö monipuolistunut, mikä edellyttää yhä enemmän henkilökohtaista käytön opastusta. Painopisteenä on asiakkaiden itseohjautuvuuden tukeminen.

Tekniikka

Tekniikan yksikkö huolehtii sairaala- ja hammashoitolaitteistojen huollosta ja korjauksista sekä ateria-, pyykki- ja apuvälinekuljetuksista. Hammashoitoyksiköiden huolto- ja korjauspalveluja myydään edelleen sairaanhoitopiirin suu- ja leukasairauksien klinikalle.

Määrätavoitteet**Avohoito**

Hoitotakuu toteutuu.

Seinäjoki	Tavoite
Ensiapupäivystyksen lääkärikäynnit	21 500
Lääkärikäynnit muu avoterveydenhuolto	58 400
Hoitajakäynnit	78 000
Terveystenhoitajakäynnit neuvoloissa	35 000
Terveystenhoitajakäynnit koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	21 500
Käynnit erityistyöntekijöillä	11 000

Isokyrö	Tavoite
Lääkärikäynnit	3 800
Hoitajakäynnit	5 000
Terveystenhoitajakäynnit neuvoloissa	4 700
Terveystenhoitajakäynnit koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	2 600
Kotisairaanhoidotajakäynnit	3 900
Käynnit erityistyöntekijöillä	400

Kaupunginsairaala

Osastot:	hoitopäivät	keskim. hoitoaika
Y-talon osastot:	yht. 23 700	
Kuntoutusosasto (Y1)	12 368	14 vrk
Akuuttiosasto (Y2)	13 594	7 vrk
Huhtala:		
Jatkohoito-osasto (H3)	12 000	21 vrk
Myllypuisto:		
Psykiatriosasto (M4)	7 600	14 vrk
Kotisairaala	käynnit	
	5 200	

Suun terveydenhuolto

Hoitotakuu toteutuu.

	Tavoite
Päivystyskäynnit virka-ajan ulkopuolella	2 850
Käynnit Seinäjoen hammashoitoloissa	
- Alle 18-vuotiaat	19 000
- Yli 18-vuotiaat	34 000
Käynnit Isonkyrön hammashoitolassa	
- Alle 18-vuotiaat	2 000
- Yli 18-vuotiaat	2 500

Kuntoutus, (fysio- ja toiminta-) terapia ja apuvälineet

Seinäjoki:	määrätavoite
Yksilö-, ryhmä-, apuväline-, tt- ja kuntoutusohjaajien käynnit	12 300
Isokyrö:	
Yksilö-, ryhmä-, apuvälinekäynnit	1 200

Toteutuminen

Seinäjoki	Toteutuminen	
Ensiapupäivystyksen lääkärikäynnit	21 187	98,5 %
Lääkärikäynnit muu avoterveydenhuolto	45 361	77,6 %
Hoitajakäynnit	58 574	75 %
Terveystenhoitajakäynnit neuvoloissa	31 019	88,6 %
Terveystenhoitajakäynnit koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	19 371	90 %
Käynnit erityistyöntekijöillä	7 757	70,5 %

Isokyrö	Toteutuminen	
Lääkärikäynnit	2 532	66,6 %
Hoitajakäynnit	3 029	60,5 %
Terveystenhoitajakäynnit neuvoloissa	4 005	85,2 %
Terveystenhoitajakäynnit koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	2 183	83,9 %
Kotisairaanhoidotajakäynnit	4 033	103,4 %
Käynnit erityistyöntekijöillä	507	126,7 %

Kaupunginsairaala

Osastot:	Toteutuminen		
	hoito-päivät		keskim. hoitoaika
Y-talon osastot:	25 962	109,5 %	
Kuntoutusosasto (Y1)			11 vrk
Akuuttiosasto (Y2)			5 vrk
Huhtala:			
Jatkohoito-osasto (H3)	12 743	106,1 %	17 vrk
Myllypuisto:			
Psykiatriosasto (M4)	8 532	112,2 %	15 vrk
Kotisairaala	käynnit		
	5 630	100,5 %	

Suun terveydenhuolto

Hoitotakuu toteutuu.

	Toteutuminen	
Päivystyskäynnit virka-ajan ulkopuolella	3 397	119,1 %
Käynnit Seinäjoen hammashoitoloissa		
- Alle 18-vuotiaat	21 866	115 %
- Yli 18-vuotiaat	33 086	97,3 %
Käynnit Isonkyrön hammashoitolassa		
- Alle 18-vuotiaat	2 171	108,5 %
- Yli 18-vuotiaat	2 763	110,5 %

Kuntoutus, (fysio- ja toiminta-) terapia ja apuvälineet

Seinäjoki:	Toteutuminen	
Yksilö-, ryhmä-, apuväline-, tt- ja kuntoutusohjaajien käynnit	10 402	84,5 %
Isokyrö:		
Yksilö-, ryhmä-, apuvälinekäynnit	1 177	98 %

EP-pottiin liittyminen vaikuttaa tilastointien luotettavuuteen ja vertailukelpoisuuteen. Määrätavoitteista jäätin avohoidossa lääkrivajeen vuoksi. Isonkyrön osalta tavoitteista jäätin lukuun ottamatta kotisairaanhoidoa. Hoitotakuu toteutui ja lakisääteiset tarkastukset on tehty.

Laatutavoitteet

Avohoito

Lääkärin henkilötyövuosien täyttöaste 100 %.
Lääkärin kiireettömälle vastaanotolle pääsee 2–4 viikossa.
Hoitajien vastaanotolle pääsee kolmessa vuorokaudessa.
Asetuksen mukaiset määräaikaistarkastukset toteutuvat neuvoloissa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.
Päivystyksen odotusaika max. 2 h ennen lääkärille pääsyä.
Puhelinpalvelut toimivat sujuvasti.
Sähköisten palvelujen käyttö lisääntyy.

Kaupunginsairaala

Hoidon oikea porrastus suhteessa erikoissairaanhoidon, avohoidon ja ikäihmisten palveluihin toteutuu.
Kaikki sairaalahoitoa tarvitsevat potilaat pääsevät hoitoon ja potilaille järjestyy tarkoituksenmukainen hoitopaikka viivytyksettä.
Sairaalassa ei ole klinikkavalmiita potilaita.

Suun terveydenhuolto

Tervehampaisten 1–6-vuotiaiden osuus ikäluokastaan on vähintään 95 % ja tervehampaisten 7–14-vuotiaiden osuus ikäluokastaan on vähintään 68 %.
Ikäihmisten palvelujen ja sairaalan osastojen henkilökuntaa koulutetaan suun terveyden ylläpitämisessä.

Kuntoutus, (fysio- ja toiminta-) terapia ja apuvälineet

Asiakkaiden / potilaiden kuntoutus-, terapia- ja apuvälinepalvelut ovat oikea-aikaisia, riittäviä ja tasalaatuisia palveluiden tuottajasta riippumatta.

Toteutuminen

Huhtalan toimintojen vakiintumisessa on näkynyt Huhtalan kiinteistön sisäilmatilanne. Avohoidon laatutavoitteet pääosin toteutuivat. Lääkäreiden henkilötyövuosien täyttöaste vaihteli vuoden aikana.

Kaupunginsairaalassa hoidon porrastus on toteutunut valtaosin ja hoitopaikka on epidemiahuippuja lukuun ottamatta järjestynyt viivytyksettä.

Klinikkavalmiita potilaita sairaalassa on ollut kerrallaan 6–10 potilasta.

Suun terveydenhuollon toiminnalliset tavoitteet toteutuivat. Hoitotakuun määräajat ovat toteutuneet. Kerralla enemmän -malli jouduttiin keskeyttämään Markkinaoikeuden päätöksen vuoksi.

Ikääntyvien palveluiden ja sairaalan osastojen henkilökuntaa on edelleen koulutettu ikääntyvän suun terveyden ylläpitämisessä.

Asiakkaiden / potilaiden kuntoutus-, terapia- ja apuvälinepalvelut ovat olleet oikea-aikaisia ja tasalaatuisia palveluiden tuottajasta riippumatta. Omana toimintana tuotettujen toimintaterapiapalvelujen tuottamisessa on ollut haasteita resurssipulasta johtuen.

Tekniikka siirrettiin heinäkuussa kaupunkiympäristötoimialan alaisuuteen.

Tulosalue 370 Ympäristöterveydenhuolto

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	2 152 600		
	Yhteensä	2 152 600	2 222 903,00	-70 303,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	2 731 000		
	Yhteensä	2 731 000	2 713 695,00	17 305,00
Netto (Toimintakate)		-578 400	-490 792,00	-87 608,00

Toiminta-ajatus

Vuoden 2011 alusta on muodostettu nykyinen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue.

Yhteistoiminta-alueen palvelutaso perustuu valtakunnallisissa valvontaohjelmissa esitettyihin palvelutasomäärittelyihin tuottaen yleisen terveysvalvonnan, peruseläinlääkinnän ja ympärivuorokautisen kiireellisen eläinlääkäripäivystyksen. Yhteistoiminta-alueen nimi on Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto, jossa Seinäjoki toimii isäntäkuntana. Yhteistoiminta-alueen kuntien määrä on 12: Seinäjoki, Isokyrö, Lappua, Kauhava, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli, Alajärvi, Kuortane, Soini, Alavus ja Ähtäri. Koko alueen ympäristöterveydenhuollon henkilöstössä on 22 vakituista eläinlääkärinä, joista 2 osa-aikaista, 13 terveystarkastajaa ja yksi toimistosiihteeri. Yhteistoiminta-alueella toimii vuoden 2016 alusta johtavan hygieenikon lisäksi 2 osapäiväistä hygienikkoeläinlääkärinä ja 1 osapäiväinen valvonta-eläinlääkäri. Kaikki kuuluvat yllä laskettuun kiintiöön (22 henkilöä).

Hygienikkoeläinlääkärit toimivat 2–3 päivää viikossa tiettyinä viikonpäivinä, valvontaeläinlääkäri (4,5 pv/vk). Yllä mainittuun kiintiöön sisältyy 2 puolipäivätoimista terveydenhuoltoeläinlääkärinä.

Muut eläinlääkärit toimivat praktikkoeläinlääkäreinä, joiden tehtäväkuvaan kuuluu myös terveydenhuoltokäyntejä ja eläinsuojelutarkastuksia. Ympäristöterveydenhuollon johtajana toimii johtava hygieenikko.

Terveystarkastajien tehtävät jaetaan siten, että puolet terveystarkastajista toimii elintarvikepuolella ja toinen puoli terveydensuojeluasioissa.

Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto toimii Seinäjoen kaupungin sosiaali- ja terveyslauta kunnan alaisena. Lautakunnan alainen ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintajaosto kokoontuu arviolta 2–3 kertaa vuoden aikana.

Vuonna 2018 eläinlääkäripäivystys hoidetaan siten, että viikonloppuisin samaan aikaan päivystää 4 eläinlääkärinä, joista yksi on keskittynyt pieneläinpäivystykseen.

Pieneläinpäivystys hoidetaan AnimWest-rakennuksen tiloissa Ravitie 8, Seinäjoki, jossa myös ympäristöterveydenhuollon keskustuomipiste sijaitsee. Muita eläinlääkärin/terveystarkastajien toimipisteitä yhteistoiminta-alueella on yhteensä 13 kpl.

SOTE-valmisteluissa tullaan olemaan tiiviisti mukana ja valmistellaan yhteistä valvontasuunnitelmaa jo vuodelle 2018 JIK-kuntayhtymän ja Suupohjan peruspalvelu LLKY:n kesken.

Määrätavoitteet

Seinäjoen seudun ympäristöterveydenhuollon henkilöstö pyrkii erikoistumaan eri tehtäväalueille. Avoinna olevien virkojen täyttämistä mietitään aina tapaus kerrallaan. JIK-kuntayhtymän ja Suupohjan peruspalvelu LLKY:n kanssa mietitään yhteisiä virkoja ja yhteisen laatujärjestelmän kehittämistä. Terveystarkastajien tarkastuksiin laaditaan omat toimintasäännöt.

Seinäjoen sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyy yhteistoiminta-alueen ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman vuodelle 2018. Suunnitelman mukaisia maksullisia tarkastuksia (sekä eläinlääkäreiden että terveystarkastajien suorittamat)

vuodelle 2018 tehdään yhteensä noin 1 200 tarkastusta. Eläinlääkärit tekevät alkutuotantotilojen, hygienialain mukaisten laitosten, eläinsuojelulain mukaisten kohteiden ja kotiteurastamoon liittyvät tarkastukset. Eläinsuojelulain mukaiset tarkastukset korvaa yhteistoiminta-alueen kaupungineläinlääkäreille viime kädessä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja pienteurastamon tarkastuskäynnit kaupungineläinlääkäreille kustantaa Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira). Praktikkoeläinlääkärit suorittavat pääasiassa eläinten sairaskäyntejä/vastaanottokäyntejä ja niitä kertyy vuoden 2018 aikana yhteensä noin 20 000 kpl. Muutenkin tarkastellaan aina tilanteen mukaan henkilökunnan resurssi-/tilatarpeita koko yhteistoiminta-alueella.

Toteutuminen

Ympäristöterveydenhuollossa on toiminut vuonna 2018 yhteensä 13 terveystarkastajaa. Terveystarkastajan virkoja ei vuonna 2018 ole ollut avoinna. Avoinna oli 3 kaupungineläinlääkäriin/praktikon virkaa ja valvontaeläinlääkäriin virka. Kaupungineläinlääkäreiden virat täytettiin Alajärven, Kuortaneen ja Lapuan toimipisteisiin siten, että Alajärven toimipisteessä toimii tällä hetkellä 2 kaupungineläinlääkäriä. Valvontaeläinlääkäriin virka täytettiin vuoden 2018 lopussa ja on nyt kokopäivätoiminen siten, että viran tehtäviin kuuluu puoliksi laitosvalvontaa ja puoliksi valvontaeläinlääkäriin tehtäviä. Kaikki virat täytettiin vakinaisiksi. Kaikkien virkaeläinlääkäreiden määrä on tällä hetkellä 20. Yllä mainittuun toiminta-ajatukseen on tullut näin ollen muutoksia virkojen täyttämisen/työaikojen ja toimipisteiden määrän osalta. Seinäjoen sosiaali- ja terveyslautakunta on hyväksynyt 13.12.2017 § 181 yhteistoiminta-alueen ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman vuodelle 2018. Eläinlääkintähuollon ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman vuosille 2016–2019 on hyväksytty sosiaali- ja terveyslautakunnassa 9.12.2015. Valvontasuunnitelmaa ja Eläinlääkintähuollon suunnitelmaa on vuoden 2018 aikana pyritty toteuttamaan.

KUTI-kohteet (elintarviketiimin tarkastukset)

- Alkutuotanto 28
- Elintarvikkeiden kuljetukset 10
- Elintarvikkeiden myynti 85
- Elintarvikkeiden tarjoilu 272
- Elintarvikkeiden valmistus 76
- Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen 16
- Liha-alan laitosten valmistus 12
- Maitoalan laitosten valmistus 7
- Vilja- ja kasvisalan laitosten valmistus 13

Yhteensä 519 tarkastusta

Elintarviketarkastusten lisäksi käsiteltiin elintarvikehuoneistoista ilmoituksia 101 kpl. Elintarvikenäytteitä otettiin yhteensä 120 kpl.

YHTI-kohteet (terveydensuojelutiimin tarkastukset)

- Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot 8
- Kokoontumishuoneistot 7
- Liikuntatilat 13
- Vesilaitokset 35
- Uimarannat 43
- Majoitustilat 5
- Muu käyttäjälleen mahdollisesti terveyshaittaa aiheutuva huoneisto 1
- Suuret yleisötilaisuudet 11
- Yksityiset kiinteistöt 115
- Opetustilat 38

- Päiväkodit 43
 - Sosiaalihuollon tilat 72
- Yhteensä 391 tarkastusta

TSL:n mukaisia näytteitä otettiin seuraavasti:

- Sisäilma 79 kpl sisältäen myös materiaalinäytteidenotot
 - Talousvesinäytteet 296
 - Uimavesinäytteet 227
 - Uima-allasnäytteet 112
- Yhteensä 714 näytettä

Kaikkiaan terveydensuojelutiimin toimenpiteitä kirjattiin yhteensä 15 765 kpl

Tupakkalain mukaiset tarkastukset

Nikotiini- ja tupakkamyyntipisteiden vuosimaksuksi Seinäjoen kaupungin sosiaali-terveyslautakunta päätti edelleen 500 €/myyntipiste. Nikotiini- ja tupakkalupia tarkastettiin yhteensä 92 kpl, joista osa suuntautui oppilaitoksiin. Asuntoyhteisöjen hake-
mia tupakointikieltopäätöksiä oli 5 kpl.

Eläinlääkäreiden tarkastukset ja käynnit

Eläinlääkärit suorittivat alkutuotantotilojen, hygienialain mukaisten laitosten, eläin-
suojelulain mukaisten kohteiden ja kotiteurastamoon liittyvät tarkastukset. Eläinsuo-
jelulain mukaiset tarkastukset korvasi yhteistoiminta-alueen kaupungineläinlääkäreil-
le kokonaisuudessaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja pienteurastamon
tarkastuskäynnit ympäristöterveydenhuollolle Evira.

- Alkutuotantotilojen tarkastuksia 28
- Sivutuotelain mukaisia tarkastuksia 3
- Hygienialain mukaisia laitosten tarkastuksia 35
- Eläinsuojelulain mukaisia tarkastuksia 170
- Virallisia näytteidenottoja (pääasiassa Salmonellan varalta) eri tiloilta yhteensä 110
- Pienteurastamokäyntejä yhteensä 102

Tarkastukset ja näytteidenotot on merkitty TerveKuu-tietojärjestelmään, joka on käy-
tössä koko ympäristöterveydenhuollon henkilökunnalla.

Praktikkoeläinlääkäreiden sairaus-, eläinsuojelu- ja terveydenhuoltokäynnit kunnittain
(sis. myös hoidot vastaanotolla)

- Alajärvi 3 273
 - Alavus 2 480
 - Evijärvi 510
 - Isokyrö 751
 - Kauhava 3 379
 - Kuortane 825
 - Lappajärvi 849
 - Lapua 1 467
 - Seinäjoki 2 882
 - Soini 659
 - Vimpeli 671
 - Ähtäri 1 214
 - Asiakkaat yhteistoiminta-alueen ulkopuolisista kunnista yhteensä 505 kpl
- Yhteensä 19 468 kpl (n. 400 käyntiä enemmän edellisvuoteen verrattuna).

Eläinlääkäreiden toimipisteet

Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuollon päätoimipiste sijaitsee Seinäjoen ravi-radan viereen rakennetussa AnimWest -rakennuksessa Ravitie 8 B toisessa kerroksessa. Ympäristöterveydenhuollon henkilökuntaa on kyseissä tiloissa 5 eläinlääkärinä, 7 terveystarkastajaa ja toimistosihteeri.

Eläinlääkäreiden muut toimipisteet: Ylistaro, Lapua, Kauhava, Evijärvi, Lappajärvi, Alajärvi, Kuortane, Ähtäri, Alavus ja Peräseinäjoki. Yhteensä 11 toimipistettä/vastaanottopistettä. Toinen ½ päivätoimisista terveydenhuolto eläinlääkäreistä siirtyi kokopäivätoimiseksi praktikoksi Alajärven toimipisteeseen.

Ympäristöterveydenhuollon pieneläinpäivystys toimii alakerrassa Ravitie 8 A. Samassa tasossa toimii yksityinen kansainvälinen eläinlääkäriasema Evidensia (aikaisemmin Animagi), joka ottaa vastaan ainoastaan pieneläimiä. Evidensia lopetti hevospotilaiden vastaanoton kokonaan ja kyseiset tilat ovat olleet vuoden 2018 aikana tyhjiä. Ongelmia vastaanottotoiminnassa ei ole esiintynyt, koska Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto on keskittynyt ainoastaan viikonloppuiseen pieneläinpäivystykseen. Ympäristöterveydenhuollon päivystystiloissa on ollut mahdollisuus ottaa vastaan myös hevospotilaita. Pieneläinpäivystykset on suurimmilta osin ulkopuolisten eläinlääkäreiden toimesta ja päivystysvuorot ovat lähes täysin varattuina. Suurelänpäivystykset on jaettu kolmeen alueeseen siten, että viikonloppuisin pieneläinpäivystäjät hoitaa yhtä suurelänpäivystysaluetta (Seinäjoen alue). Yhteistoimintajaosto on todennut kokouksessaan, että päivystysalueita/-järjestelyjä ei ainakaan tässä vaiheessa ole syytä muuttaa. Arkisin Ravitien päivystystilat ovat olleet käytössä etupäässä eläinlääkäriopiskelijoille, joita on vuonna 2018 käyttänyt n. 25 harjoittelijaa lähinnä sikapraktiikkaa varten (1-2 harjoittelijaa kerrallaan, koska tiloissa on 2 sijaisen huonetta).

Ympäristöterveydenhuollon eläinlääkärit ovat olleet edelleen aktiivisesti mukana pandojen terveys-/olosuhdevalvonnassa, joskin toiminta ja vastuu on siirtynyt lähes kokonaan Ähtäriin eläinpuiston omalle eläinlääkärille.

Epidemiatapauksia, vesien/elintarvikkeiden mahdollisesti ihmisille aiheuttamia sairastumisia selvitettiin 10 tapauksessa. Epäilylähteinä ovat olleet lähinnä ravintoloissa 5 kpl ja siellä nautitut elintarvikkeet. Kummastakin laitoskeittiöstä (työpaikkaruokala) ja ravintolasta oli lähtöisin 2 suurempaa epidemiaa, jossa sairastuneita useita kymmeniä. Tartunnan aiheuttaja oli Sapovirus ja toisessa Norovirus, jotka olivat tn. lähtöisin ruokalan henkilökunnasta. Yksi suurempi epidemia sattui yhteistoimintalueen kylpylässä, jossa sairastuneita useita kymmeniä. Aiheuttajana oli Norovirus, joka lähtöisin kylpylän asiakkailta. Vesivälitteisiltä epidemioilta on välttytty, vaikka joidenkin pienempien vesilaitosten vettä on jouduttu määräämään keitettäväksi talousvetenä kloorauksen ajaksi ja annettu määräyksiä veden laadun parantamiseksi. SeiLab Oy on tutkinut veden mikrobiologista laatua käyttökierrojen yhteydessä tarvittaessa myös viikonloppuisin ja arkipyhänä.

Eu:n ja alueen elintarvikelaitosten vientimaat ovat suorittaneet useita tarkastuksia elintarvikelaitoksiin (Atria, Valio). Tarkastuksissa on ollut mukana Evira ja paikalliset viranomaiset. Auditointeja ovat halunneet mm. USA, Kiina, Kenia, Brasilia. Tarkastukset ovat toimijoiden/viranomaisten kannalta onnistuneet hyvin.

Maakuntauudistuksen suunnittelussa ympäristöterveydenhuolto on ollut aktiivisesti mukana. Alustavasti on neuvoteltu ympäristöterveydenhuollon kuuluvan SOTE:en, mikäli uudistus toteutuisi.

Ympäristöterveydenhuollon oma tietojärjestelmä TerveKuu jää hiljalleen pois käytöstä ja kaikki tarkastukset on tarkoitus kirjata valtakunnalliseen VATI-järjestelmään. Tämä ei tässä vaiheessa koske kuitenkaan eläinsuojelu-/eläintautitarkastuksia. Vuoden lopussa on tapahtunut muutenkin tietojärjestelmien suhteen suuria muutoksia kun Elintarviketurvallisuusvirasto (EVIRA), Maaseutuvirasto ja osa Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta yhdistettiin 1.1.2019 lähtien yhdeksi virastoksi Ruokavirasto (ruots. Livsmedelsverket) 1.1.2019 lähtien. Viraston keskus-

paikaksi tuli Seinäjoki ja viraston pääjohtajaksi valittiin maatalous- ja metsätieteiden maisteri Antti-Jussi Oikarinen.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintajaosto kokoontui vuoden 2018 aikana 3 kertaa. Jäseninä olivat Johanna Kankaanpää pj. Jussi Pahkajärvi, Matti Kangas, Mikko Männikkö, Juha Hauta-aho, Liisa Ahde, Anna-Maija Renko, Johanna Tuurinkoski, Timo Mäkinen, Pirjo Nuolikoski ja Pekka Kaihoniemi, esittelijänä henkilöstöjohtaja ja sosiaali-terveysjohtaja Raija Ranta, sihteerinä johtava hygieenikko Seppo Kangas

Laatutavoitteet

Koko ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmän kehittäminen, viranhaltijoiden erikoistumisen edistäminen ja erikoisosaaminen, lisäksi valitusten käsittely riittävän lyhyessä ajassa. Lisäksi Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto tehostaa osaamistaan Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan kanssa mm. ottamalla edelleen tiedekunnan eläinlääkäriopiskelijoita harjoittelemaan Seinäjoen yhteistoiminta-alueelle. Lisäksi pyritään yhteisiin laatutavoitteisiin JIK-kuntayhtymän ja Suupohjan peruspalvelu LLKY:n kanssa.

Toteutuminen

Laatujärjestelmää on toteutettu osittain ja päivitetään edelleen. Toimintoja on yhtenäistetty valtakunnallisten tarkastusohjeiden mukaisesti. Toiminta on muutenkin yhtenäistynyt Oiva-raportoinnin seurauksena. Viranhaltijoiden erikoistumista tehtävien osalta on kehitetty. Valitusten käsittely eri tehtäväalueilla on ollut riittävän nopeaa. Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto on tehostanut osaamistaan yhdessä Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun kanssa. Lisäksi henkilökunnalle on järjestetty runsaasti koulutusta. Yhteisistä toimintaperiaatteista on pidetty palavereita yhdessä JIK-kuntayhtymän ja Suupohjan peruspalvelu LLKY:n kanssa maakuntauudistuspalavereiden yhteydessä. Yhteistä valvontasuunnitelman tekoa ei ole aloitettu eikä myöskään yhteisiä virkoja ole suunnitelmassa..

Taloudellisuustavoitteet

Yhteistoiminnan järjeistäminen siten, että toiminnan laatu huomioiden on myös taloudellisesti järkevää ja pysyy laadittavan talousarvion raameissa.

Toteutuminen

Yhteistoimintaa on järjeistetty siten, että se on taloudellisesti järkevää. Kunnilta perityt ennakkomaksut ovat olleet suunnitelman mukaiset. Koko talouden tulosta/tilinpäätöstä ei ole vielä suoritettu.

Palvelukeskus SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

Tulosalue 400 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	11 305 000		
	Yhteensä	11 305 000	10 403 333,00	901 667,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	11 710 100		
	Yhteensä	11 710 100	11 062 964,00	647 136,00
Netto (Toimintakate)		-405 100	-659 631,00	254 531,00

Toiminta-ajatus

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnon tehtävänä on toimialan palveluiden kokonaisuudesta huolehtiminen, tavoitteiden saavuttamisen ja talouden seuranta sekä tulosalueiden ja erityisesti opetuspalveluiden yhteisten asioiden hoito. Hallinnon talousarvio sisältää myös opetuspalveluiden hankkeet ja kaupungin ruokapalvelut.

Ruokapalvelut tuottavat Seinäjoen kaupungin asukkaille ravitsemuksellisesti täysipainoisia aterioita taloudellisesti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Päivittäin aterioistamme pääsee nauttimaan runsaat 12 000 asiakasta Seinäjoen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa, ja palvelukeskuksissa. Lisäksi useat, kodeissa asuvat ikääntyneet tilaavat kotipalveluiden kautta valmistamamme annospakatun aterian helpottamaan arkeaan.

Uuden keittiön rakentaminen, varustaminen sekä käyttöönoton suunnittelu ja valmistelu toteutuvat vuoden 2018 kuluessa.

Määrätavoitteet

Hallinto

Saapuneiden asiakirjojen ottaminen käsittelyyn kolmen työpäivän kuluessa.

Ruokapalvelut

Suoritteet (laskennallisia aterioita)

2017 suunnitelma 3 200 000 suoritetta (2016 toteuma 3 131 726 suoritetta)

2018 suunnitelma 3 200 000 suoritetta

Tuottavuus eri keittiötyypeittäin valtakunnallisten suositusten mukainen.

Suoritteidenlaskenta (laskennalliset ateriat); Uudistuvat ruokapalvelut -projektin julkaisusarjan (2009) mukaiset.

Toteutuminen

Hallinto

Pääsääntöisesti määräajoissa on pysytty työntekijöiden loma- ja muita poissaoloja lukuun ottamatta, jolloin on saattanut syntyä viivettä.

Ruokapalvelut

Vuonna 2018 laskennallisia aterioita oli 3 125 990 suoritetta

Laatutavoitteet

Hallinto

Hyvä ja joustava asiakaspalvelu.

Ruokapalvelut

Ravitsemuksellinen laatu: kunkin ikäryhmän ravitsemussuositusten mukainen (syödään yhdessä -ruokasuositukset lapsiperheille julkaistu 2016, syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokasuositus julkaistu 2017, ravitsemussuositukset ikääntyneille ja ravitsemishoitosuositus).

Sydänliiton kriteerien mukainen sydänmerkki kevästä 2015 lähtien käytössä ollut koulujen ja päiväkotien lounasaterioilla pidetään edelleen voimassa.

Otamme luomumaidon käyttöön koulu- ja päiväkotiruokailussa.

Aromi-tuotannonohjauksen ohjelmiston versionvaihdos Ravintokeskukseen (Törnäväntie 24) ja sen palvelu- sekä jakelukeittöihin erillisen projektisuunnitelman mukaisesti.

Toteutuminen**Hallinto**

Asiakaspalvelusta saatu palaute on ollut myönteistä. Työntekijöiden poissaolot ovat kuitenkin hidastaneet joiltain osin asioiden hoitamista.

Ruokapalvelut

Terveyttä ja iloa ruoasta, varhaiskasvatuksen ruokailusuositus julkaistiin alkuvuodesta 2018 ja siitä järjestettiin koulutus elokuussa 2018. Sydänliiton kriteerien mukainen sydänmerkki on käytössä edelleen koulujen ja päiväkotien lounasaterioilla.

Rasvaton luomumaito otettiin käyttöön koulu- ja päiväkotiruokailussa.

Aromi-tuotannonohjausjärjestelmän uuden version koulutukset ja valmistautuminen käyttöönottoon on edennyt erillisen projektisuunnitelman mukaisesti.

Taloudellisuustavoitteet**Hallinto**

Toimialan tulosalueiden toiminnan seuranta ja tukeminen niin, että tulosalueet saavuttavat tulostavoitteensa ja pysyvät annetuissa menokehyksissä.

Ruokapalvelut

Keskiarvo suoritehintaa v. 2016 tavoite 3,25 €/suorite (toteuma 3,04 € suorite)

Keskiarvo suoritehintaa v. 2017 tavoite 3,25 €/suorite

Keskiarvo suoritehintaa v. 2018 tavoite 3,25 €/suorite

Kouluateria ja päiväkotiaateria sekä ikääntyneiden ateriat kustannuksiltaan eivät ylitä kuntien keskitasoa.

Toteutuminen**Hallinto**

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan menot alittuivat kokonaisuudessaan 3,0 M€ ja toimintakate 2 385 000 €. Joillakin tulosalueilla tapahtui ylityksiä, jotka johtuivat joko kesken vuoden tapahtuneista toiminnan muutoksista tai hakkeista, jolloin myös tulot ylittyivät.

Ruokapalvelut

Vuoden 2018 suoritteiden keskiarvohinta on 3,22 €.

Tulosalue 410 Perusopetus

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	941 900	1 252 990,00	-311 090,00
	Yhteensä	941 900		
Toimintamenot	Alkuperäinen	51 972 400	51 564 165,00	408 235,00
	Yhteensä	51 972 400		
Netto (Toimintakate)		-51 030 500	-50 311 175,00	-719 325,00

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupungin perusopetuksen toiminta-ajatus on huolehtia kasvavien lasten ja nuorten perustietojen ja -taitojen opettamisesta ja henkisen kasvun mahdollisuudesta sekä siitä, että näillä nuorilla on mahdollisuus jatko-opintoihin. Perusopetuksen järjestämisessä lähtökohtana on laadukas ja turvallinen lähikoulu ja yhtenäinen perusopetus.

Seinäjoen perusopetuksen ja lukiokoulutuksen uuden ”tieto- ja viestintäteknikka opetuksessa” (2016) asiakirjan mukainen visio 2020 avaa polkua, mitä kohti tulee kulkea: ”Tieto- ja viestintäteknikka” on luonnollinen osa opiskelua. Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään tarkoituksenmukaisesti siten, että se tukee erilaisia oppimistyyliä ja auttaa opiskelijoita oppimaan ja prosessoimaan tietoa. Tämän mahdollistamiseksi kouluilla tarvitaan riittävästi tarkoituksenmukaisia laitteita. Seinäjoki kannustaa oppilaita hyödyntämään opiskelussa myös omia laitteitaan.

Määrätavoitteet

- Alkavilla 1. luokilla ryhmän koko on enintään 24 ja 3. luokista eteenpäin 30 oppilasta.
- Alkuopetuksen yhdysluokilla ryhmän koko on enintään 22 ja ylemmillä yhdysluokilla 26 oppilasta.
- Kaikki koulunsa päättävät saavat peruskoulun päättötodistuksen.
- Peruskoulun jälkeen kaikki saavat jatko-opiskelupaikan.

Toteutuminen

Määrälliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Luokkakoko ylittyi vain yhdellä koululla, ja tavoitellun luokkakoon ylärajalla oltiin kahdella koululla yhteensä kolmen luokan osalta syyslukukaudella 2018. Joitakin oppilaita siirtyi vuosiluokattomaan opiskeluun, mutta kaikki opintonsa loppuun saattaneet saivat päättötodistuksen. Kaikille valmistuneille saatiin jatko-opiskelupaikka.

Laatutavoitteet

- Lukuvuoden kestävässä opettajan tehtävissä on kelpoiset opettajat.
- Perusopetuksen eri kehittämissuunnitelmien toimenpiteitä edistetään.
- Koulujen turvallisuusajattelua vahvistetaan kehittämällä koulukohtaisia kriisiviestintä- ja valmiussuunnitelmia.
- Oppimisympäristöjen kehittämistyötä jatketaan.
- Uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön osana koulujen toimintakulttuurin kehittämistä.
- Opetushenkilöstön täydennyskoulutusta kehitetään omana ja maakunnallisena tarjontana.
- Osallistutaan aktiivisesti koulusaneerauksia ja koulupihojen kehittämistä koskevaan monialaiseen yhteistyöhön.

Toteutuminen

Laatutavoitteissa on edetty tavoitteiden suuntaisesti. Tehtäviin saadaan kelpoisia opettajia, ja maakunnallisen täydennyskoulutuksen rinnalla on vahvistettu perusopetuksen omaa täydennyskoulutusta. Koulupihojen kehittäminen lähiliikuntapaikkoina on edennyt monialaisena yhteistyönä isoin askelin, mm. Nurmon koulukeskuksen piha. Uudessa perusopetuksen kehittämissuunnitelmassa on määritelty kriteerit uuden opetussuunnitelman mukaisille koulutiloille.

Taloudellisuustavoitteet

Toiminnalliset menot pysyvät talousarvion mukaisina.

Toteutuminen

Menot alittuivat vuonna 2018 yli 400 000 €, mutta tähän vaikutti merkittävästi, että kuraattoripalveluiden menot kirjattiin nyt ensimmäistä kertaa erityispalveluiden tulosalueelle, minne ne kuuluvatkin. Myös palkkojen yleiskorotus 1.5.2018 ja joulukuun kertaerä vaikuttivat palkkamenoihin. Ilman muutosta menot olisivat ylittyneet.

Tulosalue **420 Erityispalvelut**

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	778 000	798 622,00	-20 622,00
	Yhteensä	778 000		
Toimintamenot	Alkuperäinen	4 533 000	5 533 799,00	-1 000 799,00
	Yhteensä	4 533 000		
Netto (Toimintakate)		-3 755 000	-4 735 177,00	980 177,00

Toiminta-ajatus

Erityispalvelut järjestää kaupungissa toteutettavan erityisopetuksen, opiskeluhoollon, oppilaiden avustajapalvelut, koulukuljetukset ja perusopetuksen aamu- ja ilta-päivätoiminnan. Palvelut järjestetään mahdollisimman laadukkaasti ja taloudellisesti.

Määrätavoitteet

Erityispalvelujen tulosalueella erityisopetuksen määrätavoitteena on, että opettaja- ja avustajaresurssit pidetään tasolla, joka turvaa oppilaiden ja opiskelijoiden koulunkäynnin ja elämänhallinnan riittävän tuen.

Oppilasmäärän voimakas kasvu, ennaltaehkäisevän avun riittävä tuki sekä lakisääteisten oppilashuollon palvelujen turvaaminen määräaikaisten puitteissa edellyttää yhden koulukuraattorin viran perustamista.

Koulukuljetusten kokonaiskustannukset pyritään vakiinnuttamaan nykytasoon (n. 2,5 M€) oppilasmäärän kasvusta huolimatta. Rakenteellisilla muutoksilla aikaansaadut säästöt on tehty, eikä kuljetusten osalta voida enää säästää kuin laskemalla laatutasoa. Laatutason lasku tarkoittaisi pidempiä itse kuljettavia matkoja ja lisää odotustunteja koulupäiviin.

Kaikille perusopetuksen 1. luokkalaisille pyritään järjestämään tarvittava ilta-päivätoiminta.

SOTE-ratkaisusta riippuen koulujen psykologipalvelujen järjestäminen saattaa edellyttää psykologivirkojen perustamista koulutoimeen.

Toteutuminen

Erityisopetuksessa jouduttiin lisäämään opetusresurssia osa-aikaiseen erityisopetukseen oppilastarpeiden vuoksi. Resurssi suunnattiin lähikoulujen erityisopetuksen vahvistamiseen. Yksisarjaisista peruskouluista ylöspäin kaikissa kouluissa on 1-3 erityisopettajaa. Lisäksi erityisluokkien määrä lisääntyi, mutta kasvu johtui kaupunkiin sijoitettujen erityisoppilaiden opetuksen järjestämistarpeesta. Avustajatarve on lisääntynyt edelleen, mutta avustajien määrä on pysynyt suunnilleen entisellä tasolla.

Koulukuljetuksissa kehittämistyötä on jatkettu ja kaupungin strategian mukaisesti kaikille avointa liikennettä on rakennettu koulukuljetusreittien varaan. Tämä nosti vuoden 2018 osalta jonkin verran koulukuljetuskustannuksia, mutta kokonaisuutena kaupungin henkilökuljetuskustannukset joukkoliikenteessä laskivat.

Iltapäivätoimintaan pystyttiin ottamaan kaikki hakijat.

SOTE-ratkaisu ei tullut valmiiksi, koulupsykologien siirtyminen osaksi sivistyspalveluita on auki.

Laatutavoitteet

Erityisen tuen piirissä oleva oppilas saa tarvitsemaansa tukea pätevältä luokan- tai erityisopettajalta. Koulunkäynninohjaajat ovat tehtäviinsä koulutettuja ja heidän lisäosaamistaan kehitetään esimerkiksi oppilaiden psyykkisen oireilun tukemisessa ja lääkehoidon toteuttamisessa. Avustajapalvelut järjestetään oppilaan tarpeista käsin joustavasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Julkisten kulkuneuvojen käyttö on ensisijainen vaihtoehto koulukuljetuksissa. Tämä tarkoittaa joillakin oppilailla odotusaikoja koulupäiviin. Odotusajoissa noudatetaan perusopetuslain aikarajoja. Oppilailta edellytetään omatoimista kävelyä kuljetusreitinvarteen.

Oppilas- ja opiskelijahuollossa oppilaat saavat tarvitsemansa palvelut lain edellyttämien määräaikojen puitteissa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsi saa mahdollisuuden turvalliseen ja kasvatukselliseen iltapäivään koulutettujen ohjaajien avulla. Aamu- ja iltapäivätoiminta on osa koulupäivää ja se ehkäisee syrjäytymiskehityksen alkamista.

Toteutuminen

Oppilaiden lisääntyvä psyykkinen oireilu ja erityisesti vaativan tuen tarpeessa olevien lasten kuntoutus on vaikeasti hoidettavissa pelkästään koulun erityisopetus- ja avustajapalvelulla.

Julkisen liikenteen avoin tarjonta lisääntyi erityisesti Alaviitalan, Honkakylän, Peräseinäjoen keskustan, Kihniän ja Haapaluoman alueilla. Ylistarua lukuun ottamatta keskustassa on tarjolla paikallisliikenne ja reuna-alueilla koululais- ja opiskelijakuljetuksiin nojaava markkinaehtoinen, kaikille avoin liikenne.

Opiskeluhollossa kuraattoripalveluihin on päästy lain määräaikojen puitteissa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tilapulmat olivat näkyvästi esillä vuonna 2018. Koulujen ja iltapäivätoiminnan yhteistä tilankäytön suunnittelua tulee tehostaa.

Taloudellisuustavoitteet

Erityisopetus kohdistetaan koulujen koko ja tarpeet huomioiden tarkoituksenmukaisesti. Kaupungin eri osissa on riittävä määrä erityistä tukea tarvitsevien lasten palveluita siten, että tuen saaminen lähikoulusta tai oman asuinpaikan lähellä olevasta oppilaitoksesta onnistuu. Tämä vaikuttaa oppilaan hyvinvoinnin lisäksi oleellisesti kuljetuskustannusten hallintaan.

Avustajapalveluissa jatketaan koulujen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyötä työntekijäresurssin suuntaamisessa. Ohjaajat toimivat aamuisin koulussa ja iltapäi-

visin iltapäivätoiminnassa ohjaajina. Näin vältetään osa-aikaisia työsuhteita ja taa-
taan oppilaille pysyvämmät ja tutut kasvattajat.

Huolehtimalla perustason tukipalveluiden riittävydestä, pystytään ehkäisemään pa-
remmin erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden erikoissairaanhoidon tarvetta etenkin
psykykkisissä pulmissa.

Koulukuljetusten kustannushallintaa ja rakenteita on pyritty kehittämään määrätie-
toisesti viimeisten vuosien aikana. Tätä työtä jatketaan edelleen. Valtakunnalliset
muutokset julkisten liikennepalveluiden uudelleen organisoimisessa merkitsevät sitä,
että kuntien rooli aktiivisena toimijana lisääntyy. Tästä syystä koulukuljetukset on
nähtävä tulevaisuudessa laajemmin osana kunnan eri osien ja asuinalueiden jouk-
ko- ja henkilöliikennettä.

Toteutuminen

Lähikouluperiaatteen vahvistaminen ja siihen liittyvät järkevät kuljetusjärjestelyt to-
teutui pääosin hyvin. Yleisesti ottaen erityisopetuksen tarve jatkaa kasvuaan. Avus-
tajapalveluiden osalta päästiin asetettuihin tavoitteisiin. Kaupungin sisäisillä järjeste-
lyillä (avoimeen joukkoliikenteeseen siirtyminen koulukuljetuksissa) kustannuksia
siirrettiin logistiikasta koulutoimeen 167 000 € vuodelle 2018.

Tulosalue 430 Varhaiskasvatus

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	4 014 800		
	Yhteensä	4 014 800	3 884 818,00	129 982,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	47 106 800		
	Yhteensä	47 106 800	43 941 930,00	3 164 870,00
Netto (Toimintakate)		-43 092 000	-40 057 112,00	-3 034 888,00

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus tuottaa:

- varhaiskasvatusta sen kaikissa toimintamuodoissa,
- esiopetusta ja
- avointa leikkitoimintaa.

Varhaiskasvatuslaki asettaa varhaiskasvatuksen toiminnalle kymmenen tavoitetta,
jotka kaikki varhaiskasvatuksen järjestäjän pitää saavuttaa. Painotukset ovat pe-
dagogisia.

Varhaiskasvatuslaki takaa jokaiselle lapselle oikeuden saada 20 tuntia/viikko
varhaiskasvatusta. Palveluohjauksella räätälöidään jokaiselle perheelle riittävä ja
tarkoituksenmukainen palvelu jossakin varhaiskasvatuksen toimintamuodossa tai
avoimessa palvelussa (avoin leikkitoiminta). Lisäksi käytössä on edelleen yksityi-
sen hoidon tuki ja kuntalisä. Kesällä toimintaa on myös leikkikentillä.

Varhaiskasvatuksessa on meneillään luontoon ja liikuntaan ja tv-teknoologiaan
painottuneita hankkeita, joihin on saatu ministeriöltä avustusta. Varhaiskasvatus
on myös merkittävä Lihavuus laskuun -toimija.

Päiväkodit

Kaupungissa toimii 27 kaupungin omaa päiväkotia ja kaksi varhaiskasvatuskes-
kusta. Lisäksi toimii palvelusetelillä viisi yksityistä päiväkotia ja yksityisen hoidon
tuella on aloittanut yksi ryhmä.

Jatkossa uusien päiväkotien toiminta on suunniteltava kaupunkimaantieteellisesti monta eri asuinalueita saavutettaville. Päiväkotien rakentaminen palvelemaan vain yhtä asuinalueita ei ole pitkällä tähtäyksellä järkevää. Näin menettelemällä saavutetaan myös pysyvä palvelurakenne.

Pedagogisesti, toiminnallisesti, tilallisesti ja henkilöstöhallinnollisesti suurempia yksiköitä suunnitellaan ja rakennetaan. Pienistä ja runsaasti korjausta vaativista päiväkodeista luovutaan lautakunnan vuonna 2017 tekemän linjauksen mukaisesti. On kokonaistaloudellisestikin järkevämpää panostaa kokonaan uusiin pedagogisiin tiloihin.

Vuorohoitopäiväkoti Taika aloittaa toimintansa vuoden alussa. Niemistön päiväkotia (ent. Pikkala) on tarkoitus saada käyttöön viimeistään syksyllä 2018.

Muksulan päiväkodista luovutaan toimintavuoden aikana. Yksityinen päiväkotia Suvikello muuttaa Upan alueelle ja laajentuu. Päiväkoti Jumpin kanssa on käyty myös neuvottelut laajentumisesta Kärkeen ja saatu näin mahdollisuus lykätä kaupungin investointia uuteen päiväkotiin tuonnemmaksi. Ensisijaiseksi perusparannuskohteeksi on nostettu Lintuviidan päiväkodin saneeraus ja laajennus.

Perhepäivähoito

Noin 60–70 perhepäivähoitajaa tarjoaa päivähoitoa omassa kodissaan. Kaupunki on linjannut, että hoitajien määrä pyritään pitämään nykytasolla ja perhepäivähoitoa ei yksityistetä.

Hoitajia jää jatkuvasti vanhuuseläkkeelle tai vaihtaa ammattiaan muuhun työuraan. Perhepäivähoitajan työstä on tullut tietyn elämän vaiheen työ, jota halutaan tehdä silloin, kun omat lapset ovat pieniä, ei enää työelämän mittainen ura. Kotona tehtävä työ ei ole enää houkuttelevaa. Työpaikka ja koti halutaan pitää erillään. Asiakkaita taas karkottaa varahoitopaikkoihin vieminen - lapsi haluttaisiin viedä kaikkina hoitopäivinä samaan hoitopaikkaan.

Ryhmäperhepäivähoito

Jo tehtyjen päätösten mukaan Nallela, Hanhikoski ja Koura jatkavat ryhmieksinä ja niitä ei lakkauteta. Ryhmikset ovat henkilöstöhallinnollisesti haasteellisia ja niiden kustannukset ovat päiväkotia huomattavasti kalliimmat. Lisäksi tilat ovat päiväkotia heikompi tasoiset.

Avoin toiminta

Avoin toiminta vastaa vähäiseen hoidon tarpeeseen ja sillä on perheille myös sosiaalista merkitystä. Avoimessa leikkitoiminnassa on mahdollista hoitaa kolmen työntekijän ja tilojen vaatimilla resurssivaroituksilla 30–40 lasta, kun kokopäivähoitopaikassa lapsia samalla panostuksella saadaan hoidettua vain joko 12 alle 3-vuotiaasta tai max. 24 yli 3-vuotiaasta. Palvelu on perheille maksutonta.

Kesäisin järjestetään avointa toimintaa leikkikentillä ja ohjataan vähäistä kesäajan asiakaskysyntää myös niiden toiminnan piiriin.

Esiopetus

Esiopetusta järjestetään peruskoulun lukuvuoden työpäivinä 4 t/pv kaikille esiopetukseen oikeutetuille lapsille. Esiopetussuunnitelmat hyväksyy lautakunta.

Varhaiserityiskasvatus

Varhaiserityiskasvatus tuottaa kokonaisvaltaista ja osin ennaltaehkäisevää erityispalvelua varhaiskasvatuksen asiakkaille.

Varhaiserityiskasvatuksen toimintatapa on ns. VEO-malli.

Määrätavoitteet

Haasteena on edelleen saada päivähoitopaikkoja riittävä määrä.

Arvio: rakenteelliset paikat

	paikkoja
Omat päiväkodit	2 930
joista esiopetuksessa	800
Perhepäivähoito	240
Ryhmäperhepäivähoito	120
YHTEENSÄ OMA TOIMINTA	3290
Palvelusetelipaikat, rakenteelliset paikat	
Pajulintu/Steiner	91
Suvikello	23
JUMP	96
Peiponpesä	43
Vihreä Willa	70
YHTEENSÄ	323

Esiopetuksessa ikäluokasta 100 %.

Toteutuminen

	paikkoja
Omat päiväkodit	3 271
joista esiopetuksessa	820
Perhepäivähoito	176
Ryhmäperhepäivähoito	48
YHTEENSÄ OMA TOIMINTA	3 495
Palvelusetelipaikat, rakenteelliset paikat	
Pajulintu/Steiner	91
Suvikello	72
JUMP	100
Peiponpesä	42
Vihreä Willa	72
Trio	28
YHTEENSÄ	405

Laatutavoitteet

Laatutavoitteet ovat hyväksytyn varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset.

Toteutuminen

Varhaiskasvatus on tuottanut toimintavuonna kaikkia sen toimintamuotoja. Vaikka jonot ovat olleet jatkuvia, on palveluohjauksella saatu kaikille hakijoille hyväksytyn toimintalinjan mukaisesti palvelu.

Varhaiskasvatus on toiminut aktiivisesti myös eri hankkeissa ja omia, ministeriön avustuksella rahoitettuja hankkeita on myös jatkuvasti toteutettu.

Uutena päiväkotina aloitti Taika, kokonaan uusi vuorohoitoyksikkö. Hallilan ja Pohjan päiväkodit lakkautettiin.

Yksityinen päiväkoti Suvikello muutti keskustaan ja sen entisissä tiloissa aloitti toimintansa TRIO-päiväkoti.

Perhepäivähoitajia oli töissä 31.12.2018 yhteensä 50.

Edelleen toimintavuonna toimi kolme kaupungin varsinaista yksikköä, yksi ryhmis vaka-keskuksen yhteydessä ja yksityinen ryhmäperhepäiväkoti sekä.

Avoin toiminta on perheille tarkoitettu maksuton toimintamuoto ja se oli edelleen suosittua. Jatkossakin uusiin, suuriin yksiköihin on tarkoituksenmukaista suunnitella ja rakentaa tilat myös avointa toimintaa varten.

Varhaiskasvatuksessa oli toimintavuonna 12 erityisopettajaa.

Toimintavuonna siirryttiin esiopetuksen toteuttamisessa malliin, jossa varhaiskasvatus toteuttaa kaiken esiopetuksen. Saatu kokemus on ollut positiivista.

Taloudellisuustavoitteet

Päivähoitopaikkojen täyttöaste vähintään 100 % ja käyttöaste vähintään 92 %.

Varhaiskasvatuksen palveluseteliyksiköiltä edellytetään vähintään samaa laadullista palvelutasoa kaupungin yksiköissään.

HINTATAVOITTEET HOITOMUODOITTAIN €/laskennalliset TPV/rak.paikka brutto

- päiväkotia, oma toiminta	41
- ryhmikset	45
- perhepäivähoito	50
- leikkikenttä/avoin toiminta	12

Palvelusetelin hintatavoite: Palvelusetelillä tuotetun päivähoitopalvelun kaupungille aiheuttamat kustannukset jäävät kaupungin itse tuottaman päivähoiton kustannusten alapuolelle.

Talousarviota valmisteltaessa maksutulot on huomioitu voimassaolevan lainsäädännön ja kaupungin tekemien päätösten mukaisina.

Toteutuminen

Toiminnan täyttöaste ja käyttöastetavoitteet saavutettiin.

Toimintavuonna 2018 laskettiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja moneen kertaan toteutuneiden valtakunnallisten maksuperustemuutosten vuoksi.

Palvelusetelipäiväkotien kaupungille aiheuttamat kustannustaso oli hivenen omaa tuotantoa edullisempaa. Päiväkodin rakenteellisen paikan hinta oli omana toimintana huomioiden asiakasmaksu 10 252 €/v ja palvelusetelillä 9 689 €/v.

TOTEUTUNUT HINTATAVOITE HOITOMUODOITTAIN €/laskennalliset TPV/rak.paikka brutto

Brutto tarkoittaa sitä, että saatuja asiakasmaksutuottoja ei ole huomioitu.

- päiväkotia, oma toiminta	41
- ryhmikset	43
- perhepäivähoito	72
- leikkikenttä/avoin toiminta	12

Tulosalue 480 Lukio koulutus

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 268 600		
	Yhteensä 268 600	243 124,00	25 476,00
Toimintamenot	Alkuperäinen 8 832 200		
	Yhteensä 8 832 200	8 841 345,00	-9 145,00
Netto (Toimintakate)	-8 563 600	-8 598 221,00	34 621,00

Toiminta-ajatus

Seinäjoen lukiot tarjoavat opiskelijoilleen mahdollisuuden hankkia aineksia persoonallisuuden kasvuun, elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä antavat valmiudet elinikäiseen oppimiseen. Lukiot järjestävät yksilöllisiä opinto-ohjelmia yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa kansainvälisyys huomioiden.

Määrätavoitteet

Perusopetuksen päättävistä 50 % siirtyy lukioon.

Lukio-opinnot keskeyttävät ohjataan toisiin oppilaitoksiin siten, että varsinaisia koulutuksen keskeyttäneitä on alle 2 %.

90 % lukiolaisista suorittaa ylioppilastutkinnon kolmessa vuodessa.

Toteutuminen

Lukioon siirtyneitä perusopetuksen päättäneistä oli n. 54 %.

Opinnot keskeyttäneitä, jotka eivät jatkaneet muihin oppilaitoksiin, oli yhteensä 5 (0,4 %) ja muihin oppilaitoksiin siirtyneitä 30 (2,4 %).

94 % suoritti yo-tutkinnon kolmessa vuodessa.

Laatutavoitteet

Ylioppilastutkinnon arvosanat ovat vähintään valtakunnallisen keskiarvon tasolla.

Kaikilla lukioiden opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua kansainväliseen toimintaan

Arvioinnin monipuolistaminen

Toimintakulttuurin kehittäminen

- Osallisuuden, vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden lisääminen.
- Laaja-alaisen oppimiskokonaisuuksien kehittäminen.
- Arviointikäytänteiden uudistaminen.

Toteutuminen

Ylioppilastutkinnon arvosanoissa on vuosittaista vaihtelua. Kevään tulokset olivat hieman valtakunnallisen keskiarvon alapuolella, mutta syksyn tulokset olivat keskiarvon yläpuolella.

Kansainvälinen toiminta on lisääntynyt niin, että kaikilla halukkailla on siihen mahdollisuus.

Toimintakulttuurin kehittämiseksi on tehty useita toimenpiteitä ja laadittu myös lukio-kohtaisia ohjelmia.

Taloudellisuustavoitteet

Keskimääräinen opiskelijakohtainen kustannus pysyy valtakunnallisessa keskiarvossa tai sen alapuolella.

Toteutuminen

Kokonaiskustannukset lukiolaista kohden olivat n. 9 % alhaisemmat kuin valtakunnallinen keskiarvo.

Tulosalue 490 Kansalaisopisto

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	633 500		
	Yhteensä	633 500	603 885,00	29 615,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	2 731 400		
	Yhteensä	2 731 400	2 660 696,00	70 704,00
Netto (Toimintakate)		-2 097 900	-2 056 811,00	-41 089,00

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kansalaisopisto on lakisääteistä valtionosuutta saava vapaan sivistystyön oppilaitos, jonka tehtävänä on järjestää ja kehittää yleis- ja ammattisivistävää aikuis-koulutusta, taiteen perusopetusta sekä koulutusta maksullisena palvelutoimintana paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuen. Kansalaisopisto vahvistaa kaupungin strategisten painopisteiden mukaista kehitystä mm. tarjoamalla mahdollisuuksia kuntalaisten omaehtoiseen elinikäiseen oppimiseen, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, monipuoliseen kulttuurin ja taiteen harrastamiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen. Kansalaisopisto on aloitteellinen ja aktiivinen toiminta-alueensa yhteistyöverkostoissa eri-ikäisten kuntalaisten osaamisen vahvistamisessa.

Seinäjoen kansalaisopiston koulutus perustuu koulutuksellisen tasa-arvon sekä sivistyksellisen ja alueellisen saavutettavuuden arvolähtökohtiin siten, että kaikille alueen ihmisille tarjotaan mahdollisuuksia omien potentiaalien kehittämiseen ja kynnys koulutukseen osallistumiseen on matala.

Määrätavoitteet

Seinäjoen kansalaisopiston tavoitteena on järjestää eri aihealueiden opetusta seuraavasti:

Kielet: Opiston tavoitteena on tarjota tasa-arvoisesti kaikille alueen asukkaille mahdollisuutta kehittää omaa kielitaitoaan monipuolisesti. Tavoitteeseen tähdätään tarjoamalla laajaa kielenopetuksen valikoimaa eri kielitaidon tasoilla ja osa-alueilla. Pyritään edistämään kansainvälisyyttä ja tuomaan monikulttuurisuuden edut hyötykäyttöön mahdollisimman tehokkaasti ja edullisesti. Monikulttuuristen perheiden lapsille tarjotaan kansalaisopistossa myös toisen äidinkielen opetusta ainakin venäjän, thain ja arabian kielissä. Näin pyritään tukemaan lasten oman identiteetin muodostumista. Tarjoamme myös alueen yrityselämälle joustavan mahdollisuuden vastata kaikkien alojen kasvaviin kielitaitovaatimuksiin. Tässä tarkoituksessa järjestetään intensiivikursseja sekä työelämään painottuvia kursseja. Kulttuuria ja aktiivisia harrastajaryhmiä ei kuitenkaan haluta unohtaa. Heille suunnattuja eri kielialueista kertovia luentoja ja lyhytkursseja järjestetään tarpeen ja kiinnostuksen mukaan.

Kuulovammaisille ja heidän parissaan työskenteleville tarjotaan runsaasti vaihtoehtoja viittomakielen sekä tukiviittomien opiskeluun. Digitaalisen opetusmateriaalin käyttöä pyritään lisäämään opetuksessa tarjoamalla tuntiopettajille koulutusta sekä ajantasaisia välineitä siihen. Maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuutta opiskella kansalaisopistossa suomen kieltä alkeista aina yleisten kielitutkintojen tasolle 3-4. Taso 3 vaaditaan kansalaisuutta hakiessa. Seinäjoen kansalaisopisto järjestää kyseisen tutkinnon 3 kertaa vuodessa, sekä kielitutkintoja kaikille kieliä opiskeleville 9 eri kielessä tarpeen mukaan. Kieltenopetukseen käytetään n. 4 250 opetustuntia, joilla tavoitetaan n. 2 450 opiskelijaa, 90 kielitutkintoa.

Liikunta, terveys ja tanssi: Tarjotaan liikunnan iloa ja mahdollisuuksia kaiken kuntoisille vauvasta vaariin työkyvyn ylläpitämiseen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen koko Seinäjoen alueella tilaresurssien mukaan. Suunnittelussa ja to-

teutuksessa tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kesken (esim. liikunta- ja kulttuuri-palvelut, Ikäkeskus, järjestöalo, Olkkari, terveyskeskus). Opetustunteja yhteensä n. 6 000, kurssilaisia n. 9 200.

Lasten ja vanhempien yhdessä harrastamista pyritään lisäämään, samoin nuorten liikuntaa tarjoamalla uudenlaisia kursseja, kuten lajimaistiaiset, twerkkaus ja parkour. Luontoliikunnalle on loistavat puitteet ja sen kehittäminen yhdessä mm. Elämysliikunta ry:n kanssa on tärkeää. Ikäihmisten liikunnassa tulisi edelleen lisätä tarjontaa tasapainon ja lihaskunnan harjoittamiselle. Tähän tarvitaan turvalliset ja asianmukaiset tilat. Yhteistyötä SeAMKin fysioterapiaopettajien ja -opiskelijoiden kanssa pyritään lisäämään, jotta tarjontaa voisi olla myös henkilökohtaista neuvontaa tarvitseville. Terveysteemaiset luennot ovat tärkeitä motivaation herättäjiä terveellisten elämäntapojen lisäämiselle.

Muotoilu ja kädentaidot: Kädentaidoissa huomioidaan kokonaistuntimäärän puitteissa eri tekniikat, lähes kaikki ikäryhmät sekä käsillä tekemisen hyvinvointivaikutukset. Ylläpidämme vanhojen perinne- ja käsityöaloiden arvostusta tarjoamalla kurssikokonaisuuksia eri puolilla Seinäjokea. Toisaalta opetustoiminta seuraa myös uusimpia trendejä laajentaen näin kädentaitojen ja muotoilun kurssitarjontaa sekä samalla kohderyhmää. Opetustunteja tarjotaan n. 5 400 tuntia reilulle 2 000 opiskelijalle.

Kuvataiteen ja kuvallisen ilmaisun monipuolinen kurssitarjotin kattaa eri tekniikat piirustus- ja maalaustaiteen tekemisessä harrastustaan eri tasolla harjoittavalle sekä eri kohderyhmille iän mukaan. Myös kuvanveistossa ja savitöissä eri ikäryhmät ja yhteiskurssit on huomioitu. Opetustunteja annetaan n. 3 700 tuntia ja opiskelijoita kuvataiteessa on n. 1 500. Luvut eivät sisällä valokuvausta ja taiteen perusopetusta.

Teatteritaiteessa, kirjallisuudessa ja sanataiteessa opetustunteja on n. 650. Teatteritaiteessa pyritään huomioimaan, että kurssitarjontaa olisi kaikenikäisille harrastajille. Olemme mukana edistämässä alueen vahvaa harrastajateatteria (mm. Kainaston Ns teatteri), sekä pyrimme huomioimaan kaikenikäiset harrastajat. Sirkustaiteen tarjoaminen on yksi uusi nuoria innostava muoto. Lukupiirit ja runokurssit tavoittavat iäkkäämpää asiakaskuntaa, mutta tarjonnassa pyritään huomioimaan myös lapset.

Musiikki: Musiikin opintoja tarjotaan kaikille ikäryhmille, sekä vasta-alkajille että pidemmällä oleville. Opintoja on sekä yksilö- että ryhmämuotoisina, sekä koko lukuvuoden kestävinä että lyhytkursseina, myös luentoja on musiikin osa-alueella. Bändiopetus on kattava lapsesta senioriin, ja uutena myös aikuisten bändi, jonka harjoitukset sovitellaan ryhmän toiveiden mukaan. Opiston alla toimii paljon esiintyviä ryhmiä, jotka näkyvät kaupungin kulttuurielämän tarjonnassa. Esiintymisiä järjestetään myös palvelutaloissa. Musiikin opetukseen käytetään n. 7 600 opetustuntia, mikä ei sisällä rytmimusiikin taiteen perusopetusta. Musiikin opiskelijoita on yhteensä n. 2 900.

Tieto- ja viestintätekniikka: Tietotekniikan kursseille voivat osallistua kaikenikäiset ja -taitoiset alan perustaitojen oppimisesta kiinnostuneet opiskelijat. Tietotekniikan opetuksen tavoitteena on antaa perusvalmiuksia tietotekniikan eri osa-alueiden oppimiseen ja uuden tekniikan hyödyntämiseen. Opetus rohkaisee tietokoneen käyttöön sekä ohjaa itsenäiseen työskentelyyn ja tietokoneen perushallintaan. Lisäksi opetuksen tavoitteena on auttaa pysymään mukana osallistavan tietoyhteiskunnan kehityksessä, kohdentaen tietoyhteiskuntavalmiuksia parantavaa koulutusta eri asiakasryhmien tarpeisiin.

Tietotekniikan kurssit ovat määritelty eri tasoille, jolloin osallistujien on helpompi löytää itselleen sopivan tasoisia kursseja. Tietotekniikan yksilöohjaus kasvattaa suosiotaan. Yksilöohjauksessa annetaan ohjausta monipuolisesti osallistujan toiveiden ja tarpeiden mukaan.

Erityisesti lasten ja nuorten tarjonnassa on pitkään ollut suosittua ohjelmointikursseja, joiden tarjontaa on myös monipuolistettu ja lisätty.

Tietotekniikan alueeseen kuuluu myös valokuvaus-, ja mediakurssit, joissa tarjonta on hyvin monipuolista ja antaa mahdollisuuksia osallistua eri tasoihin harrastusryhmiin.

Opetustunteja tarjotaan 1 300 tuntia n. 400 opiskelijalle.

Ruokakurssien tarjontaa on lisätty ja monipuolistettu ja tarjolla perinteisen ruoanvalmistuksen ja leipomisen lisäksi kansainvälistä ruokakulttuuria ja erilaisia vaihtoehtoja kasvisruoista kotioluen valmistamiseen.

Myös puutarhakursseissa on tarjolla uusia vaihtoehtoja citypuutarhureille ja villivihannesten keruusta kiinnostuneille.

Taiteen perusopetus: Seinäjoen kansalaisopisto järjestää taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista opetusta seuraavasti:

- Taidekoulu Oivassa kuvataiteen perusopetusta annetaan n. 1 900 tuntia vuodessa, n. 230 oppilaalle.
- Teatteritaiteen perusopetukseen käytetään n. 650 tuntia, n. 120 oppilaalle.
- Rytmimusiikin taiteen perusopetusta tullaan v. 2018 antamaan n. 2 400 opetustuntin verran, n. 150 oppilaalle.

Avoin yliopisto: Arvosanaopiskelijoita 50. Opintoja järjestetään yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa. Perusopintoja (approbatur) järjestetään kasvatustieteissä ja erityispedagogiikassa. Opetus on monimuotoista ja toteutuksessa hyödynnetään video- ja verkkovideoyhteyksiä.

Yhteiskunnallisiin aiheisiin liittyvää luento- ja kurssitarjontaa monipuolistetaan ajankohtaisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa esiin nousseiden teemojen sekä kuntalaisilta tulleiden toiveiden mukaisesti.

Järjestyksenvalvojakurssien perus- ja erikoiskurssien kysyntä kasvaa sekä uusien säädösten että kaupungissa lisääntyneiden tapahtumien myötä.

Kansalaisopiston kalenterivuoden arvioitu opetustuntimäärä on n. 35 000 tuntia, kursseja yhteensä n. 1 400, opiskelijoita n. 10 300 (netto).

Toteutuminen

Seinäjoen kansalaisopisto on järjestänyt eri aihealueiden opetusta seuraavasti:

Kielet: Opisto on tarjonnut laajan valikoiman kieliopetusta kaikille ikäryhmille 18 eri kielessä (viittomakieli ja tukiviittomat mukana) tavoitteenaan kehittää alueen kielitaidon monipuolisuutta, kansainvälisyyttä ja monikulttuurisuutta. Tärkeimpien kielten, kuten ruotsin, englannin, saksan ja ranskan ohella, on toteutettu myös esimerkiksi venäjän, espanjan, italian, viron, turkin, kiinan, japanin sekä korean opetusta. Asuinpaikasta riippumatta on ollut mahdollista opiskella monia kieliä. Tämä on tehty mahdolliseksi tarjoamalla erilaisia verkkokursseja ja lyhytkursseja perinteisten kielikurssien lisäksi.

Kansalaisopistossa voi opiskella korean kieltä ja perehtyä sen eksoottiseen kulttuuriin ja opetella valmistamaan sikäläistä ruokaa viikonlopun kestäville intensiivikursseilla. Matkailu motivoi usein opiskelemaan kieliä. Useissa kielissä voi opiskella matkailupainotteisesti joko koko lukuvuoden ajan tai vain intensiivisesti lyhytkurssilla. Monilla suosituilla kulttuuriaiheilla luennoilla voitiin syventää kielitaitoa, esimerkiksi italian kielessä. Yhteistyötä eri ystävyysseurojen sekä Etelä-Pohjanmaan liiton kanssa on lisätty osallistumalla yhteisten tapahtumien suunnitteluun sekä toteuttamiseen. SVS:n kanssa yhteistyössä toteutui professori Markku Kangaspuron venäjäaiheinen luento ja suunnitteilla on kokonaisia luentosarjoja yhteistyössä ystävyysseurojen kanssa. Etelä-Pohjanmaan liiton organisoima Euroopan kielten päivä järjestettiin kansalaisopistolla.

Tukiviittomakursseja sekä viittomakielen kursseja tarjottiin kuulovammaisille, heidän perheenjäsenilleen sekä työssään kuulovammaisia kohtaaville. Seinäjoen kaupungin henkilökunnalle sekä muille työelämän kielitaidon preppaajille on suunnattu kurssit Englantia työhön ja vapaa-aikaan sekä lukuisat keskustelukurssit eri kielissä. Luontoteemaan liittyen keväällä 2018 järjestetyssä Kierrätyspäivässä oli esillä erilai-

sia kierrätysmateriaalista valmistettuja opetusmateriaaleja kieltenopetuksen käyttöön. Samana keväänä koululaispäivänä kansalaisopistolla vieraili lähes 700 koululaista ja myös he saivat kokeilla eri kielisiä kierrätysmateriaalista valmistettuja harjoituksia. Lasten englannin kielen kielisuihkut toteutettiin syksyn mittaisina kursseina sekä kesällä 2018 suositulla englannin kesäleirillä Kyrkösjärven Kämpälikössä, jossa englantia opiskeltiin toiminnallisesti. Monikulttuuristen perheiden lapsille tarjotuista toisen äidinkielen kursseista toteutui venäjän kieli. Näin pyritään tukemaan lasten oman identiteetin muodostumista.

Maahanmuuttajilla oli mahdollisuus opiskella kansalaisopistossa suomen kieltä alkeista aina yleisten kielitutkintojen tasolle 3-4. Seinäjoen kansalaisopisto on järjestänyt kyseisen tutkinnon 3 kertaa vuodessa, sekä kielitutkintoja 9 eri kielessä tarpeen mukaan. Luku- ja kirjoitustaidottomat maahanmuuttajat huomioitiin kurssilla Lue ja kirjoita suomea. Seinäjoen kansalaisopisto on pyrkinyt vastaamaan nopeasti ja joustavasti alueen maahanmuutosta vastaavien virkailijoiden kulloisiinkin tarpeisiin niin, että jokainen maahanmuuttaja löytäisi mielekkään tavan oppia suomea. Kielten opetuksessa toteutui yhteensä 4 167 opetustuntia, joilla tavoitettiin 2 228 opiskelijaa, kielitutkintoja suoritettiin 88.

Liikunta, terveys ja tanssi:

Vuoden 2018 syksyn yhtenä tärkeänä tavoitteena oli lisätä ikäihmisten kuntosaliharjoittelua. Kurssit toteutettiin vuokraamalla tiloja yksityisiltä kuntosaleilta ja yhteistyössä mukana oli jo neljä kuntosaliryttäjää. Yhteistyö SeAMKin fysioterapiapuolen opettajien kanssa on tiivistynyt ja yhteistyökurssi; polvet ja lonkat kuntoon, opiskelijoiden ohjaamina, sai hyvää palautetta asiakkailta. Lisäksi olimme mukana Voimaa vanhuuteen – toimintapäivässä sekä vanhustenviikolla toteutetussa Hurlum Hei – tapahtumassa. Kurssitarjonnassa oli myös matalan kynnyksen liikuntakursseja, joista ikäihmisille suunnatut Liikkuva minä -kurssit toteutuivat. Erityisliikuntakursseista mainittakoon myös Sokerit alas -kurssi, jonka tavoitteena on lisätä 2.tyypin diabeetikoiden liikuntaa.

Erityisen suosittuja kursseja olivat edelleen pilates ja kehonhuoltotunnit ja saimmekin järjestettyä niistä myös lisäkursseja. Joogakurssien tarjonta monipuolistui mm. hengitysjoogalla, kundaliinijoogalla sekä joogaa englanniksi -kurssilla. Joogayhdistyksen kanssa yhteistyössä järjestettävät luentotilaisuudet keväällä ja syksyllä keräsivät runsasti osallistujia.

Perheille uutena tarjonnassa oli perheliikuntakurssit Seinäjoella ja Peräseinäjoella, jossa perheet liikkuvat yhdessä ohjatusti. Muita uutuuksia lapsille olivat metsämörri- ja metsävaeltajat -kurssit, missä lapset saavat liikkua ulkona. Suositua parkour -kurssia saatiin järjestettyä lauantaipäivälle.

Tanssin tarjonta oli monipuolinen varsinkin soolotanssin puolella ja ryhmät täyttyivät nopeasti. Kuntotanssi on huomattu mukavaksi kunnon ylläpitäjäksi kaikenikäisten naisten keskuudessa. Tanssia harrastettiin myös kesäkurssilla.

Terveyskurssista mm. Tuttu keho, parempi uni -kurssi koettiin tärkeäksi. Mindfulness peruskurssien lisäksi tarjosimme mindfulnessin kokeilua myös vanhustenviikolla. Olimme mukana toteuttamassa Vapaaehtoisuudesta voimaa -kurssin, jossa eri yhdistykset toteuttivat yhdessä vapaaehtoisille suunnatun peruskurssin. Opetustunteja toteutui yhteensä 5 846, kurssilaisia oli 8 889.

Ruoka, puutarha ja luonto:

Ruoanlaittoon ja puutarhan hoitoon liittyviä kursseja on toteutettu monipuolisesti eri aihealueilta 146 tuntia ja ne toteutuvat vaihtelevasti, joihinkin kursseihin on jopa toteutettu lisäkursseja. Suosittuja ovat olleet tapas- ja muut kansainväliset ruokakurssit, kuten mm. kiinalainen keittiö, italialainen keittiö ja sushi-kurssit. Suosittuja olivat myös smoothie-kurssit, sieniretki, kotona tuoksua pikkujoulu ja gourmeeta kotona. Hygieniapassikoulutukset toteutuvat vuosittain säännöllisesti.

Puutarhaan liittyvistä kursseista suosittuja ovat olleet Perennanpenkin suunnittelu, oman pihan suunnittelu, ja kompostointikurssi, villivihanneskurssi sekä omenapuun leikkaus -kurssit.

Muotoilu ja kädentaidot:

Muotoilun ja kädentaitojen kurssien tarjonnassa on huomioitu entistä paremmin uudet trendit sekä tekniikat vanhojen perinne- ja käsitöiden rinnalla. Perinteisimmistä käsitöistä kudonta jatkaa edelleen suosiona, sillä mukaan on innostunut lähtemään nuorempaa sukupolvea. Uudet menetelmät ja erilaiset materiaalit kiinnostavat; kierrätysmateriaalit ja tee se itse -kurssit, sekä betonikurssit ovat selvästi nousseet suosituiksi kursseiksi. Hopeakorukurssit ovat myös edelleen kurssilaisten suosiossa. Etenkin työikäiset opiskelijat suosivat erilaisia lyhytkursseja, joilla opitaan aivan uusi käsityömenetelmä tai tutustutaan uusiin materiaaleihin. Innokkaimmat kurssilaiset saattavat hyödyntää kurssien antia myös kurssien jälkeen omaehtoisesti. Opetusta annettiin 5 264 tuntia kaikkiaan 1 902 kurssilaiselle.

Kuvataiteessa opetusta oli monipuolisesti eri ikäryhmille sekä erityisryhmille. Yhteistyö kehitysvammaisten asumistukiyksiköiden kanssa on vakiintunut ja heillä on mahdollisuus omaehtoiseen ja vapaatavoitteeseen taideharrastamiseen myös tukiyksikön ulkopuolella. Grafiikassa, kuvataiteissa sekä keramiikassa on järjestetty lyhyt- ja viikonloppukursseja uusien opiskelijoiden tavoittamiseksi, sekä erikoistekniikoihin painottuvina kursseina. Kuvataiteissa opiskelijoita oli yhteensä 930 ja toteutuneita opetustunteja kuvataiteissa oli kaikkiaan 2 837 tuntia.

Näyttämötaiteessa, kirjallisuudessa ja sanataiteessa opetustunteja toteutui 813. Aikuisten teatteriryhmiä oli neljä, jotka toteuttavat itsenäisesti näyttäviä esityksiä. Lapsille suunnattuja teatteriryhmiä oli peräti kaksi Ylistarossa. Peräseinäjoella nämä eivät toteutuneet. Lisäksi lasten teatterikesäleirit olivat suosittuja. Myös kehitysvammaisille oli kaksi ryhmää; tuttu Kuningasryhmä sekä uusi kurssi Ylistaron toimintakeskuksessa.

Kirjoituskursseissa uudet luovan kirjoittamisen kurssit Seinäjoella ja Peräseinäjällä olivat suosittuja. Ylistaron monipalvelukirjaston kanssa järjestimme yhteistyössä kirjailija Taina Latvalan vierailun, jossa oli runsas osanotto. Valitettavasti nuorille suunnatut kirjoituskurssit eivät toteutuneet.

Musiikki: Musiikin opintoja tarjottiin vuonna 2018 kaikille ikäryhmille, sekä vasta-alkajille että pidemmällä oleville. Musiikkiopetuksen kysyntä jatkui edelleen hyvänä ja kursseille osallistuneet olivat yleensä hyvin sitoutuneita, jolloin peruuntumisten määrä oli pieni. Perinteisesti suositut instrumentit kuten esimerkiksi piano, viulu, kitara, laulu olivat haluttuja kursseja ja lisäksi esimerkiksi ukulele säilytti suosionsa. Muskariryhmät 1-6 vuotiaille jatkuivat 21 ryhmän voimin.

Musiikkiryhmät ja orkesterit ovat esiintyneet itsenäisesti erilaisissa konserteissa ja tilaisuuksissa, lisäksi on ollut instrumenttioppilaiden konsertteja.

Musiikin opetukseen on käytetty 8 320 opetustuntia, mikä ei sisällä rytmimusiikin taiteen perusopetusta. Musiikin opiskelijoita oli yhteensä 2 814.

Yhteiskunnallisten aineet: Yhteiskunnallisia kursseja ovat olleet mm. lastenhoitokurssi, sukututkimuksen perus-, ja syventävät kurssit, jotka toteutuvat vuosittain säännöllisesti. Omia juuria etsimässä -luentosarjassa oli luentoja kevään 2018 aikana viisi. Minun Suomeni -luentosarjassa oli luentoja Suomen ja Seinäjoen historiasta yhteensä kaksi syksyn 2018 aikana. Luentosarjat toteutettiin yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon kanssa. Järjestyksenvälvoijille suunnattuja kursseja oli runsaasti; perus-, kertaus-, voimankäyttö- sekä kaasusumuttimen käyttäjäkurssit, joilla oli runsas kysyntä.

Tietoyhteiskuntavalmiuksia parantavan koulutuksen tarjontaa on monipuolistettu vuosittain kohdentaen niitä vastaamaan eri asiakasryhmien tarpeita. Tietotekniikan, valokuvauksen ja median opetusta toteutui 1 096 tuntia. Tietotekniikkaopintoihin mukaan otettuja tasomäärittelyjä on jatkettu edelleen. Tasot on määritelty 0-3, jossa nollatasolla opetetaan niitä, joilla ei ole lainkaan tai hyvin vähän kokemusta ja kolmostasolla on keskitytty puolestaan enemmän opettamaan niitä jotka tarvitsevat osaamisen täydentämistä/ päivittämistä eri sovelluksissa. Tasoilla 0-1 on järjestetty opintoseteli-avusteista koulutusta, jolloin kurssihinta on ollut edullinen.

Tietotekniikan yksilöohjauksen tarve kasvaa vuosi vuodelta. Erityisesti työssä käyvät ovat myös osallistuneet ohjaukseen. Yksilöohjauksessa on ohjattu kullekin osallistujalle henkilökohtaisesti omiin laitteisiin tai ohjelmistoihin liittyviä osaamisalueita, mikä on erityisen tärkeää eri-ikäisten kuntalaisten sähköisen asiointivalmiuden ja tasa-arvoisuuden kannalta. Eniten yksilöohjauksessa on ohjattu uusien laitteiden kuten tablettien, älypuhelimien yms. käyttöön ottamista, mutta myös esim. työssäkäyvien Excel- ja Word – osaamista. Senioreille suunnattu kertamaksullinen tietotekniikka- ja tabletterho on myös ollut hyvin suosittu. Myös älypuhelimien toimintoihin ja pilvipalveluihin liittyviä kursseja on toteutunut hyvin.

Nuorten ja lasten tietotekniikkakurssitarjonnassa on ollut eritasoisia ohjelmointikursseja ja animaatio- ja mediakursseja sekä 3D-tulostuskursseja. Myös nämä ryhmät ovat täyttyneet niin, että joillekin ryhmille on jouduttu järjestämään lisäkursseja. Nuorille järjestettiin myös ohjelmointileiri kesäkuussa, joka sai suuren suosion. Leirillä opeteltiin ohjelmointia ja ruokatauolla valmistettiin oma pienimuotoinen lounas eväsmuotoisesti yhdessä opettajan kanssa.

Valokuvauskurssien tarjontaa on kehitetty asiakastarpeiden mukaisesti ja erityisesti järjestelmäkamerakurssit ovat hyvin suosittuja. Valokuvauskursseilla on tarjontaa digikameran perusasioista järjestelmäkameran käyttöön. Perusasioiden lisäksi on kursseilla tutustuttu mm., studiokuvaukseen, luontokuvaukseen sekä yövalokuvaukseen. Kuvankäsittelyyn on järjestetty kursseja mm. Photoshop-, ja Lightroom -ohjelmilla sekä vanhojen valokuvien skannauskursseilla.

Taiteen perusopetus: Seinäjoen kansalaisopisto järjestää taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista opetusta seuraavasti:

Luovaamo kuvataide: Opetusta annettiin 1 642 tuntia 264 oppilaalle. Em. tunti- ja oppilasmääriin sisältyy myös ns. taiteen perusopetukseen valmentava, 5-6 -vuotiaille järjestettävä varhaisiän opetus. Kuvataiteen perusopetuksen kevätnäyttely oli ensimmäistä kertaa kaupunginkirjaston galleriassa.

Luovaamo teatteritaide: Opetusta annettiin 718 tuntia, 165 oppilaalle. Luovaamoteatteriryhmiä oli 11 varhaisiän ryhmistä uuteen luovaamoteatteri 5 ryhmään jossa uuden opetussuunnitelman mukaisesti harjoitusmääriä nostettiin kahteen kertaan viikossa. Harjoitukset ovat pyörineet kirjaston studiolla, lukion verstaalla sekä kaupunginteatterin verstaalla. Teatterifestarit järjestettiin sekä verstaalla että Törnävän Seuralassa.

Luovaamo rytmimusiikki: Opetusta annettiin 2 620 opetustuntia, 183 oppilaalle, sisältäen alle kouluikäisten rytmimusiikin opetuksen. Suurin kysyntä on alle 10-vuotiaiden bändiopintoihin. Näitä ryhmiä aloitti syksyllä 2018 neljätoista. 10–18 -vuotiaiden bändejä aloitti 18. Ravintola Joupiska tarjoaa syyskauden päätyökonsernteihin tilat käyttöömmme.

Avoin yliopisto: Arvosanaopiskelijoita oli 22. Opinnot järjestettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa. Avoimen yliopiston opetus on toteutettu monimuotoisesti hyödyntäen mm. video- ja verkkovideoyhteyksiä. Perusopintoja tarjottiin kahdessa oppiaineessa, kasvatustieteessä ja erityispedagogiikassa. Syksyllä 2018 toteutui kasvatustieteen perusopinnot, joissa opiskelijoita on 20.

Kansalaisopiston kalenterivuoden 2018 opetustuntimäärä oli 34 210 tuntia, eri kursseja oli yhteensä 1 367, opiskelijoita 9 733 (= netto-opiskelijat). Kalenterivuoden aikana eri kursseilla oli yhteensä 20 239 osallistujaa (=brutto-opiskelijat). Lukuvuonna 2017–18 opistossa oli 8 127 opiskelijaa (eri henkilöä).

Laatutavoitteet

Toiminnan tavoitteena ovat laadullisesti korkeatasoiset, monipuoliset, joustavat ja koko toimialueen asukkaiden opinnollisiin tarpeisiin perustuvat opintopalvelut ja niiden tukipalvelut. Kansalaisopisto tarjoaa elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti monipuolisia mahdollisuuksia eri-ikäisten ihmisten toimintaan ja osallisuuden lisäämiseen, itsensä kehittämiseen, asukkaiden kansalaisvalmiuksien edistämiseen sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kohottamiseen. Opintosete-

liavustuksen turvin tarjonnassa kiinnitetään erityistä huomiota ikääntyviin, maahanmuuttajiin, työttömiin ja oppimisvaikeuksia kokeviin henkilöihin. Opetustoiminnan laadun ja vaikuttavuuden arviointia kehitetään. CAF-laatumallilla vahvistetaan pitkäjänteistä laadun kehittämistä ja toiminnan arviointia. Laatujärjestelmän käyttöä jatketaan ottaen mahdollisuuksien mukaan huomioon myös tuntiopettajien, opiskelijoiden ja muiden sidosryhmien näkemykset. Itsearviointin avulla kansalaisopiston toiminnasta vuosittain kerättyä tietoa käytetään hyväksi seurannassa, suunnittelussa ja kehittämisessä. Itsearviointista raportoidaan lukuvuosittain kasvatus- ja opetuslautakunnalle. Opetustarjonnasta, opetuksesta ja opiston toiminnasta kerätään jatkuvasti asiakaspalautetta ja sitä hyödynnetään toiminnan suunnittelussa sekä kehittämisessä.

Toteutuminen

Seinäjoen kansalaisopisto on vastannut eri-ikäisten alueen asukkaiden opinnollisiin tarpeisiin monipuolisesti, laadukkaasti sekä joustavasti ja saanut asiakaspalautteisissa erinomaista ja hyvää palautetta. Opetushallituksen opintoseteliavustusta on haettu, saatu ja käytetty tarkoituksenmukaisesti kohdentaen ikääntyvien, maahanmuuttajien ja työttömien opintomaksujen alentamiseen.

Kansalaisopiston Caf-laadunarviointia on jatkettu ja lukuvuonna 2017–2018 itsearviointin kohteena oli johtajuus sekä sidosryhmät ja prosessit. Tämän lisäksi itsearvioinnissa huomioitiin ja varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnalle raportointiin myös arviointialueet asiakas-, henkilöstö-, keskeiset suorituskyyky-, ja yhteiskunnalliset tulokset.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteena on toteuttaa opintopalvelut taloudellisesti ja tehokkaasti sekä inhimilliset tekijät huomioiden. Erityisen tärkeänä pidetään sitä, että opintokustannukset eivät muodostu esteeksi palvelujen käyttämiselle. Pyrkimys säilyttää opetuksesta perittävät kurssimaksut kohtuullisina on myös vapaan sivistystyön lain asettamien tavoitteiden mukaista. Työttömien ja senioreiden mahdollisuuksia kursseille osallistumiseen pyritään jatkossakin tukemaan kurssimaksualennuksilla. Samoin ns. harrastamattomien lasten aktivoimista jatketaan jakamalla harrastusseteleitä terveydenhoitajien kautta.

Toteutuminen

Kansalaisopiston kurssimaksut on pyritty määrittelemään mahdollisimman hyvin todellisia toteuttamiskustannuksia huomioiden. Harrastamattomien lasten käyttöön jaettiin maksuttoman osallistumisen mahdollistavia 80 harrastusseteliä.

Työttömiä opiskelijoita, jotka käyttivät joko kaupungin työttömän etuutta tai opintoseteliavustusta kurssimaksun pienentämiseen, oli yhteensä 132 kpl.

Vuonna 2018 haettiin ja saatiin rahoitus ”Kokeillaan yhyres!” laatu- ja kehittämis-hankkeelle. Hankekausi on vuoden 2019 loppuun asti, ja avustus oli 42 000 euroa.

Täysin uutena toimintamuotona käynnistettiin yhteistyössä Hyvinvoinnin tilat -hankkeen ja Seinäjoen kaupungin eri toimijoiden kanssa SYTY-kortti, joka on tarkoitettu 16-20-vuotiaille seinäjokisille nuorille, jotka tarvitsevat tukea hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyen. SYTY-kortilla mahdollistetaan vuodeksi Seinäjoen kaupungin tarjoamiin eri liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä kansalaisopiston kursseille osallistuminen veloituksetta. Korteja jaettiin loka-joulukuun 2018 aikana 47 kpl ja kysyntä kasvaa koko ajan.

Kurssimaksuja kertyi kalenterivuonna 2018 yht. 568 299,00 €.

Seinäjoen kansalaisopisto sai opintoseteliavustusta 11 750 € (käyttöaika 18.4.2018 - 31.12.2019).

Tulosalue 500 Ammatillinen koulutus

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintamenot	Alkuperäinen	427 700		
	Yhteensä	427 700	414 274,00	13 426,00
Netto (Toimintakate)		427 700	414 274,00	13 426,00

Toiminta-ajatus

Määräraha sisältää ko. oppilaitosten ennen Seinäjoen koulutuskuntayhtymälle siirtymistä Seinäjoen kaupungin ammatillisten oppilaitosten ylläpitäjänä ja Seinäjoen ammattioppilaitoksen kuntayhtymän jäsenkuntana kaupungille siirtyneet eläkemenoperusteiset ja varhaiseläkemenoperusteiset maksut.

Tulosalue 510 Kirjastopalvelut

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	196 000		
	Yhteensä	196 000	263 950,00	-67 950,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	4 402 700		
	Yhteensä	4 402 700	4 524 507,00	-121 807,00
Netto (Toimintakate)		-4 206 700	-4 260 557,00	53 857,00

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupunginkirjasto tuottaa laadukkaasti ja kattavasti kirjastolain määrittelemät yleisen kirjaston palvelut sekä kehittää toimintaansa aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti.

Määrätavoitteet

kirjastokäyntejä	480 000
digitaitojen opastuksia	180 tuntia
fyysisiä lainoja/asukas	21
uutuustarjonta	350 kirjaa/1 000 asukasta
uusia lasten- ja nuortenkirjoja /alle 15-vuotias asukas	vähintään 1
käyttäjäkoulutuksiin ja tapahtumiin osallistuneita	18 000

Toteutuminen

kirjastokäyntejä	511 422
digitaitojen opastuksia	141 tuntia
fyysisiä lainoja/asukas	23
uutuustarjonta	351 kirjaa/1000 asukasta
uusia lasten- ja nuortenkirjoja /alle 15-vuotias asukas	1,04
käyttäjäkoulutuksiin ja tapahtumiin osallistuneita	23 101

Laatutavoitteet

Kirjaston saavutettavuus pyritään pitämään hyvänä koko kaupungin alueella. Palveluja tuotetaan ja kehitetään yhteistyössä asiakkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Vähintään 80 % asiakkaista on tyytyväisiä kirjaston palveluihin ja aukioloihin.

Lukemista ja digitaitoja edistetään kaikissa ikäluokissa

Henkilöstö ylläpitää ammattitaitoaan monin tavoin ja täydennyskoulutussuositus toteutuu.

Yhteistyö lähialueen kirjastojen kanssa on tiivistä, monipuolista ja asiakasta hyödyttävää.

Toteutuminen

Kirjaston saavutettavuus pyritään pitämään hyvänä koko kaupungin alueella.

Kirjaston kiinteitä toimipisteitä on eri puolilla kaupunkia yhteensä viisi. Toimipisteiden aukioloaika on pystytty jopa hiukan lisäämään. Aukiolotunteja on ollut 15 570, mikä on 3,9 % enemmän kuin edellisvuonna. Kirjastoautopalvelut kattavat käytännössä suurimman osan kaupunkia, autoja on kaksi ja pysäkkejä yhteensä 167. Voidaan sanoa, että saavutettavuus koko kaupungin alueella on ollut hyvä.

Palveluja tuotetaan ja kehitetään yhteistyössä asiakkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Vuonna 2018 oli kaksi isoa asiakaskyselyä: kansallinen kysely ja kirjaston oma asiakastyytyväisyyskysely. Niihin vastasi yli 500 asiakasta. Asiakkaat osallistuivat ahkerasti kirjaston palvelujen kehittämiseen myös antamalla palautetta eri kanavien kautta sekä tekemällä hankintaesityksiä. Asiakaskyselyjen tulokset sekä palautteet käsiteltiin kirjastoissa ja ne otettiin huomioon mahdollisuuksien mukaan toimintaa kehitettäessä.

Suuri osa kirjastojen tapahtumista järjestettiin yhteistyökumppaneiden kanssa. Asiakkaat pitivät ahkerasti näyttelyjä eri toimipisteissä. Näyttelyjä oli yhteensä 68. Kirjastossa työskenteli yksi vapaaehtoinen työntekijä muutamana päivänä viikossa melkein koko vuoden ajan, ja harjoittelijoita eri oppilaitoksista ja kouluista oli melkein kaikissa toimipisteissä. Kirjaston yhteistyökumppaneita olivat mm. erilaiset yhdistykset, yksityiset ihmiset, kunnan muut toimijat sekä oppilaitokset.

Vähintään 80 % asiakkaista on tyytyväisiä kirjaston palveluihin ja aukioloihin.

Kirjaston omaan asiakaskyselyyn saatiin 332 vastausta. Vastaaajista 88 % oli tyytyväisiä aukioloihin. Kirjastopalveluihin tyytyväisiä oli peräti 98 %. Kansallisen asiakaskyselyyn vastauksia tuli 191 ja kokonaisarvosanaksi kirjaston palvelut saivat 9,15. Valtakunnan keskiarvo oli 8,8. Tavoite siis saavutettiin erinomaisesti.

Lukemista ja digitaitoja edistetään kaikissa ikäluokissa.

Vuonna 2018 aikuisten lukemista edistettiin mm. lukupiirien (pääkirjastossa ja Nurmon kirjastossa), kirjavinkkipiirien, kirjailijavierailuiden, runoiltojen, kirjoituspajojen, lukuhaasteen, sunnuntaivieraiden ja erilaisten kirjanäyttelyiden avulla. Vuoden kirjailijaesiintyjä olivat mm. Satu Vasantola, Markku Mantila ja Pauliina Rauhala. Ikäihmisten lukemista edistettiin kirjaston kotipalvelun, palvelukeskusvierailujen ja erilaisten lukutuokioiden avulla.

Lasten ja nuorten lukemiseen kiinnitettiin edellisvuoden tapaan paljon huomiota. Kirjastoista käytiin vinkkaamassa luokissa ja kouluilla, koululuokat kävivät kirjastoissa ja lapsille ja nuorille vinkattiin lukemista myös kirjaston tiloissa. Kirjailijavierailu tavoitti lähes sataprosenttisesti kaupungin seiskaluokkalaisten ja kolmosluokkalaisten. Kirjailijavieraina lapsille ja nuorille esiintyivät Magdalena Hai, Jari Mäkipää, Roope Lipasti ja Tiina Hautala. Kirjastoissa oli lisäksi lukemista edistäviä kerhoja, kuten esimerkiksi Harry Potter -kerho ja kirjastokerhoja.

Kesällä oli koko Eepoksen laajuinen Lukupässi-kampanja, johon perheet innokkaasti osallistuivat. Satutuokioita pidettiin jokaisessa päivittäin auki olevassa toimipisteessä ja lisäksi mahdollisuuksien mukaan myös muualla kuin kirjastotiloissa.

Kirjaston ja erityisopetuksen Lukitiimi tavoitti paljon alakoululaisia, joilla on haasteita lukutaidossa. Heidän lukemistaan edistettiin mm. Apila-leirin, Löytöretki-kampanjan, lukukoiratoiminnan ja lukukerhojen avulla. Vuonna 2018 kirjastossa alkoi lisäksi ESR-hanke Lukemattomat mahdollisuudet, joka pyrkii vaikuttamaan nuorten aikuis-ten lukutaitoon.

Digitaitoja edistettiin ryhmä- ja yksilöopastuksissa viikoittain. Digitalkkari neuvoi asiakkaita digilaitteiden ja -palvelujen käytössä päivittäin. Lapsille ja nuorille järjestettiin Pulmaario-paja, jossa opittiin matematiikkaa ja ohjelmointia. Apila-verstas aloitti toimintansa. Verstaassa on mm. 3D-tulostin, grafiikkatyöpiste, vinyylileikkuri, laminointilaitte ja pinssikone. Asiakkaille järjestettiin 3D-tulostukseen koulutusta. Lapsille ja nuorille oli robottityöpajoja.

Henkilöstö ylläpitää ammattitaitoaan monin tavoin ja täydennyskoulutussuositus toteutuu.

Henkilöstö osallistui vuoden aikana yhteensä 347 koulutuspäivään, joka on lähes 6 päivää henkilöä kohti. Yhä useampia koulutustilaisuuksia striimattiin netin kautta ja niihin saattoi osallistua etänä. Muutama henkilö oli työnkierrossa toisessa toimipisteessä. Lähes koko henkilöstö osallistui opintomatkkaan Tampereen ja Kaarinan kirjastoihin sekä Eepos-kirjastojen yhteiseen kehittämisspäivään.

Yhteistyö lähialueen kirjastojen kanssa on tiivistä, monipuolista ja asiakasta hyödyttävää.

Eepos-yhteistyö sujui vuonna 2018 mallikkaasti. Yhteistyö kattoi kirjastojärjestelmän, aineisto- ja asiakasrekisterin, e-kirjakokoelman, e-aineistoja, verkkokirjaston, yhteiset käytösäännöt sekä yhteisen työntekijän koordinoimassa työtä. Lisäksi toimintaa kehitettiin yhteisten hankkeiden avulla. Vieläkin parempi Eepos -hanke edistää alueen kirjastojen digipalveluja ja -osaamista. Eepoksen lukudiplomi -hanke puolestaan tiivistää lasten ja nuorten lukemisen edistämiseen liittyvää yhteistyötä. Keväällä 2018 päättynyt Lukutohtori-hanke edisti niin ikään lasten lukemista koko Eepos-alueella.

Asiakkaille yhteistyö näkyi mm. siten, että sama kirjastokortti käy 22 eri kunnassa eli Etelä-Pohjanmaan kaikissa kunnissa sekä lisäksi Isossakyrössä, Laihialla, Kaskisissa, Perhossa ja Vetelissä. Aineistokuljetukset toimipisteiden välillä toivat asiakkaiden ulottuville laajat kokoelmat. Uusina palveluina otettiin käyttöön mm. verkkomak- saminen ja muutamia e-aineistoja.

Taloudellisuustavoitteet

Kirjaston tehokkuus (lainaukset+kävijät/toimintakulut) on vastaavankokoisten kaupunkien kirjastojen kanssa samalla tasolla.

Toteutuminen

Tätä kirjoitettaessa ei ole vielä käytettävissä vertailutietoja vuodelta 2018, mutta vuoden 2017 tietoja voi verrata. Kokonsa puolesta suurin piirtein samansuuruisia kaupunkeja ovat Rovaniemi, Vaasa ja Hämeenlinna. Kirjastojen valtakunnallisissa tilastoissa käytetään täsmällisesti ottaen termiä taloudellisuus, joka on henkilöstökulut plus kirjastoaineistokulut jaettuna fyysisillä käynneillä plus kokonaislainauksella. Mitä pienempi luku, sen taloudellisempi kirjasto. Edellä mainituilla vertailukuntien kirjastoilla luvut ovat: Rovaniemi 1,67; Vaasa 1,56; Hämeenlinna 1,67. Koko maan keskiarvo puolestaan on 1,49. Seinäjoen taloudellisuysluku on 1,41 eli kirjasto toimii selkeästi sekä vertailukirjastoja että koko maan keskiarvoa taloudellisemmin.

Tulosalue 530 Kulttuuripalvelut

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	302 500		
	Yhteensä	302 500	283 216,00	19 284,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 438 500		
	Yhteensä	1 438 500	1 499 570,00	-61 070,00
Netto (Toimintakate)		-1 136 000	-1 216 354,00	80 354,00

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden tulosalueen tehtävänä on edistää, järjestää ja tukea kunnan kulttuuritoimintaa. Kulttuuripalveluiden toiminta painottuu erityisesti lasten, nuorten, lapsiperheiden ja ikääntyneiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen, edistämiseen ja koordinointiin, yksin tai yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Seinäjoen taidehalli ja Lastenkulttuurikeskus Louhimo ovat osa kulttuuripalveluiden tulosaluetta.

Taidehalli tuottaa taiteellisesti korkeatasoisia nykytaiteen näyttelyitä, toteuttaa monipuolisia yleisötyön toimintoja ja edistää visuaalisen taiteen asemaa koko kaupungissa olemalla aktiivisesti mukana erilaisissa yhteistyöhankkeissa ja luomalla uusia kumppanuuksia. Toiminnan tavoitteena on tehdä taidetta näkyväksi ja saavutettavaksi kaupunkilaisille. Taidehallin toimintaa leimaa voimakas kehittäminen, jonka tavoitteena on nostaa Seinäjoen painoarvoa kuvataidekentällä valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Taidehallin toimintaan kuuluu myös ammattimainen kokoelmanhoito kaupungin taidekokoelman osalta sekä kokoelman kartuttaminen. Taidehalli pyrkii lisäämään taiteen näkyvyyttä myös julkisissa tiloissa, kaupunkikuvassa ja rakennushankkeissa.

Louhimo on Seinäjoen kaupungin kulttuuripalveluiden musiikkiin erikoistunut lastenkulttuurikeskus. Toiminta-alue käsittää Seinäjoen, Ilmajoen ja Kurikan. Osa sisälloistä toteutuu koko Etelä-Pohjanmaan maakunnassa. Tavoitteena on antaa kaikille lapsille ja nuorille hyviä kokemuksia musiikista sekä kulttuurinharrastamisesta ja kehittää elämänmittaiseen harrastamiseen johtava polku. Louhimo on yksi Suomen Lastenkulttuurikeskusten liiton perustajajäsenistä. Louhimon toiminta-ajatuksena on työskennellä lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi tuottamalla heille laadukkaita taide- ja kulttuuripalveluja sekä tekemällä heidän kanssaan taidetta ja kulttuuria. Toiminnan tärkeänä arvona on kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen. Vaikka toiminta on usein aikuisten tuottamaa, se on ennen kaikkea lapsilähtöistä ja lasten sekä nuorten omia taiteellisia tarpeita kunnioittavaa.

Keskeistä kulttuuripalveluissa on

- laadukkaan, suunnitelmallisen ja lapsilähtöisen lastenkulttuuritoiminnan edistäminen ja kehittäminen
- taiteellisesti korkeatasoisten näyttelyiden tuottaminen, monipuolinen yleisötyö ja visuaalisen taiteen aseman edistäminen
- saavutettavien ja kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävien kulttuuripalveluiden kehittäminen ja tuottaminen ikäihmisille, yhdessä eri toimijoiden kanssa
- elävän kaupunkikulttuuritoiminnan kehittäminen yhdessä eri toimijoiden kanssa

Kulttuuripalvelut haluaa tuottaa kulttuuria kaupunkimme asukkaille yllätyksellisesti, elämyksellisesti ja kokemuksellisesti eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Tämä rikastuttaa elämää, lisää elinvoimaa ja edistää terveyttä sekä hyvinvointia.

Haluamme, että kotikaupungissamme on vahvat, tunnistettavat ja laadukkaat kulttuuriset sekä taiteelliset sisällöt, jotka vetävät ja kiinnittävät ihmisiä Seinäjoelle. Vuonna 2018 kulttuuripalvelut painottaa toiminnassaan teemaa ”Kulttuuri kehittää kaupunkia”. Tätä toteutamme seuraavasti:

Viestintä, markkinointi ja suunnitelmallisuus

- Vahvistetaan kulttuuria Seinäjoen viestien ytimessä.
- Kehitetään toiminnan läpinäkyvyyteen uusia työkaluja.
- Vuonna 2018 kulttuuripalveluille mietitään ajantasaisia toimintalinjoja tulevaisuuteen. Strategia on voimassa 2015—2020.
- Tavoitteena on toteuttaa monimuotoisia osallisuuden kokeiluja.
- Osallistumme aktiivisesti ja monipuolisesti kaupungin erilaisiin työryhmiin.

Syvät ja vaikuttavat sosiokulttuuriset tuotannot

- Kulttuurikasvatussuunnitelmaa kehitetään edelleen. Koulun Kulttuurimatkan toimintaan on sisällytetty arkkitehtuurikasvatusta 5. ja 7. luokille. Ysiluokille suunnattu K9-kortti on käytössä.
- Lastenkulttuurikeskus Louhimo on keskeinen toimija valtakunnallisissa, merkittävässä lastenkulttuurin saavutettavuuden lisäämiseen tähtäävissä hankkeissa; Omakerho, Taidetestaajat. Vahvistetaan Omakerho-toimintaa kaupungin omien työntekijöiden työpanoksilla.
- Louhimon keskeisiä toimintatapoja ovat mm. moninainen työpaja-, bändi- ja sirkus-toiminta. Louhimo toteuttaa kaikella toiminnallaan alueellamme ennakoluulotonta ja tasavertaista lastenkulttuurin kehittämistyötä.
- Varhaiskasvatuksen taidetoimintamalli Taituri on vakiintunut osaksi Seinäjoen kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Taiturin tarkoituksena on etsiä ja kehittää uusia ja monipuolisia mahdollisuuksia pienten lasten hyvinvoinnin tukemiseen taiteen ja kulttuurin keinoin. Taituri-mallia koordinoidaan ja edelleen kehitetään kulttuuripalveluiden ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä.
- Ikääntyneiden kulttuuritoiminnassa tavoitellaan laadukasta ja asiakaslähtöistä taidetoiminnan tuottamista sekä tutkitaan vertaisohjauksen ja vapaaehtoistyön mahdollisuudet.
- Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan saavutettavuuden parantamiseksi tehdään yhteistyötä palveluohjauksen kanssa sekä kehitetään löytävän vanhustyön mallia, jossa kulttuuri toimii hyvinvointia ja osallisuutta lisäävänä elementtinä.
- Tavoitteena on selvittää ja löytää malleja kulttuurityön tekemiseen erityisryhmien kanssa.

Henkinen kulttuuri-ilmapiiiri

- Taide Seinäjoki -verkoston tavoitteellinen toiminta on käynnissä. Malli tarkoittaa uudenlaista tapaa tuottaa kulttuuripalveluita Seinäjoella. Taidehalli on yksi avaintoimijoista Taide Seinäjoki -mallin kehittämisessä ja uuden taidekeskuksen suunnittelemisessa. Nämä prosessit vaikuttavat Taidehallin toimintaan merkittävästi.
- Taidehallin uusi toimintamalli näyttelyiden tuottamisen suhteen on ollut käytössä kokonaisuudessaan vuoden 2017 alusta, sitä jatketaan ja vahvistetaan. Aiemman näyttelytilojen vuokraustoiminnan sijaan, Taidehalli vastaa itse näyttelyohjelman kokoamisesta ja näyttelyiden tuottamisesta. Painopiste kehittämistyössä on nyt profiloitumisessa ja omien erityispiirteiden vahvistamisessa. Profiloitumisen teemanä on moderni maaseututaide, jonka ympärillä on käynnissä kehittämishanke.
- Löydetään uusi tapa kaupunkimaiseen kulttuurin tuottamiseen, jossa asukkaiden toiveita kuunnellaan ja niihin vastataan. Seinäjoen kulttuuritoimintaa muovataan ja tehdään yhdessä asukkaiden kanssa, jolloin löydetään Seinäjoen henki.
- Kaikessa toiminnassa huomioidaan käyttäjälähtöisyys ja osallisuus.
- Kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen.

Määrätavoitteet

Seinäjoen kulttuurikasvatussuunnitelma sisältää varhaiskasvatuksen Taituri- ja koulujen Kulttuurimatka -toiminnan. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiseen Kulttuurimatka -toimintaan pääsee mukaan noin 6 500 lasta ja nuorta. K9-korttia jaetaan 680 kappaletta. Lisäksi Taituri-toimintamallissa tavoitetaan kaikki varhaiskasvatuksen päivähoitossa olevat noin 3 000 lasta. Osalle (noin 160 hlöä) varhaiskasvatuksen kasvattajista järjestetään Taituri-taidetoimintamallin mukaista jatkokoulutusta. Ikäntyneiden palveluasumisessa ja kotihoidossa toteutetaan 80 taiteilijavierailua. Ikäkeskuksen hyvinvointia edistävissä ryhmätapaamisissa tavoitetaan 200 75-vuotiasta kaupunkilaista, jotka saavat tietopaketin kulttuurista. Kulttuuripalvelut tekee tiivistä yhteistyötä alan opiskelijoiden ja oppilaitosten kanssa. Vuoden aikana kulttuuripalveluilla on vähintään 5 kpl erilaista opiskelijakontaktia; harjoittelua, projektia, toimeksiantoa jne. Kylien ja asuinalueen asukkaita innostetaan tuottamaan erityisesti omaan ympäristöönsä sopivaa yhteisöllistä kulttuuritoimintaa, omista lähtökohdistaan. Kylä- ja asuinaluekohtaamisia on vuoden aikana 4–8 kpl. Tätä toteutetaan yhteistyössä Elinvoiman ja kilpailukyvän toimialan kanssa.

Taidehallin kävijämäärässä tavoitteena on yltää 11 000 vuosittaiseen kävijään. Tavoitteena on myös, että koululais- ja varhaiskasvatuksen ryhmien osuus kävijämäärästä nousee 20 %:iin (aiempi n. 15 %).

Näyttelytoiminnan ja muun taiteellisen tuotannon osalta määrätavoitteet liittyvät yhteistyökumppanuuksiin. Tavoitteena on 5 merkittävää kumppanuutta näyttelyiden tuotannossa. Merkittävällä kumppanuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä yhteistyötä, jonka myötä tuotetaan valtakunnallisesti tasokas ja kiinnostusta herättävä näyttely tai muu taidetuotanto.

Yleisötyön osalta tavoitteena on, että jokaiseen suurempaan näyttelyyn järjestetään näyttelyn sisällöistä kumpuavaa, laadukasta yleisötyötä. Lisäksi lapsille, nuorille ja senioreille tarjotaan ympärivuotista toimintaa.

Julkisen taiteen osalta tavoitteena on, että käynnistetään yksi uusi julkisen taiteen hanke (pysyvä tai väliaikainen teos).

Louhimo tavoittaa alueen lapset ja nuoret kattavasti. Eri taiteenaloja luontevasti yhteen nitovissa projekteissa saadaan kasvatettua kohtaamisten määrää myös kulttuurista ja taiteesta kiinnostuneiden lasten ulkopuolelle.

Suomen kulttuurirahaston Taidetestaajat -hankkeen kautta tavoitetaan kaikki Etelä-Pohjanmaan kahdeksaluokkalaiset. OKM:n kärkihankkeen Omakerho-toiminnan kautta pyörii 50 taide- ja kulttuurisisältöistä kerhoa. Omakerho-toimintaa rakennetaan niin, että hankerahoituksen loputtua toiminta jatkuu.

Perustoiminnassa, kuten työpajoissa, leireillä ja muissa kulttuuriharrasteissa pyritään säilyttämään vuoden 2017 taso. Määrätavoitteita seurataan Suomen lastenkulttuurikeskusten liitossa kehitetyllä valtakunnallisella tilastointistandardilla.

Toteutuminen

Kulttuurimatka-toimintaan osallistui noin 5 800 lasta ja nuorta. K9-kortteja jaettiin 9. luokkien oppilaille 745 kappaletta. Taiturilla oli noin 2 000 kohtaamista varhaiskasvatuksen kentällä. Taituri-taidetoimintamallin ideologia tavoitti kuitenkin kaikki päiväkodit vuoden aikana, 31 yksikköä. Taiturien jatkokoulutukset siirtyivät vuodelle 2019. Ikäntyneiden kulttuuritoiminnassa on toteutunut esityksiä/työpajoja suunnitelman mukaisesti. Asumisyksiköissä toteutuneita taitelijakäyntejä oli vuoden aikaan 84 kpl. Tämän lisäksi toteutettiin huonokuntoisille ikäntyneille vuoteen vierelle vietäviä kulttuurikohtaamisia 120 kpl. Ikäntyneiden kulttuuritoiminnasta kerrottiin myös Ikäkeskuksen järjestämässä kaikille seinäjokisille 75-vuotialle tarkoitettussa ryhmätapaamisissa sekä muissa eri yhteisöjen tapaamisissa.

Kulttuuripalveluilla oli harjoittelijoita 4 hlöä kahdesta eri korkeakoulusta, Itsenäisen tuotannon tekijöitä 2, toimeksiantoprojektissa 10 opiskelijaa, lisäksi useita lyhyempiä opiskelijakontakteja. Vuonna 2018 tehtiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun liiketoiminta ja kulttuuri yksikön kanssa yhteistyösuunnitelma. Yhteistyösuunnitelman tavoitteena on kehittää ja vahvistaa osapuolten yhteistoimintaa.

Innostamis- ja osallistamistyössä pääsimme tavoitteisiin. Vuonna 2018 järjestettiin mm. avoin Kyläkarnevaali-haku, jonka seurauksena järjestettiin 4 Kyläkarnevaalitapahtumaa. Kulttuuripalvelut oli mukana Kaupunkiaktivismia etsimässä -työpajoissa. Asuinalueiden kanssa aloitettiin suunnitelmallinen yhteistyömalli, joka tulee laajentumaan seuraavana vuonna. Lisäksi kulttuuripalveluilla oli vuoden aikana yksittäisiä kohtaamisia eri yhteisöiden kanssa heidän toiveestaan.

Taidehallin kokonaiskävijämäärä oli 9 880. Tavoiteltuun korotukseen ei siis ylletty ja samalla pudotusta vuoden takaiseen kävijämäärään oli reilun tuhannen kävijän verran. Tulokseen heijastuu varmasti osaltaan näyttelyohjelma, jossa oli vuonna 2017 useampi yleisömagneettinäyttely, vuonna 2018 ei päästy aivan yhtä hyvään ohjelmakokonaisuuteen, ja osaltaan uutisointi Taidehallin tulevasta muutosta. Ryhmien osuus kävijöistä oli 26,3 % eli siltä osin tavoite täyttyi kirkkaasti.

Näyttelyitä toteutettiin yhteensä 13 kappaletta ja näistä merkittävien kumppanuuksien kanssa yhteistyössä kolme näyttelyä. Loput näyttelyt tulivat avoimen haun kautta tai Taidehallin omana tuotantona. Kumppanuudet näyttelyiden tuotannossa olivat Porin lastenkulttuurikeskus Kehona-näyttelyssä, Kuntsin säätiö Carl Warghin muistonäyttelyssä sekä Etelä-Pohjanmaan liitto, Lapuan Taidemuseo ja Nelimarkka-museo Meidän tarinoitamme – nuoria eteläpohjalaisia taiteilijoita -näyttelyssä. Merkittäviä kumppanuuksia saavutettiin siis tavoitellut 5 kpl, vaikka ne kohdistuivat kolmeen eri näyttelyyn.

Yleisötyön osalta tavoite on toteutunut. Jokaiseen näyttelyyn toteutettiin näyttelysisällöistä lähtevää yleisötyötä kuten opastuksia, taiteilijatapaamisia ja työpajoja. Ympärivuotisen toiminnan muodot (vauvojen värikylpy, aikuinen & lapsi -työpajat sekä senioreiden Torstaitapaaminen ja K65-kerho) tavoittivat kohderyhmänsä.

Julkisen taiteen osalta kaksi uutta pysyvää/pitkäaikaista teosta toteutettiin seinämaalauksina Upea18-festivaalin osana. Myös julkisen taiteen prosesseja kehitettiin merkittävästi ja väliaikaisia teoksia tehtiin Kortteeri-hankkeen pilotteina esimerkiksi Peräseinäjoen Huoneentaulut -teos. Myös Mullistaja-hankkeessa toteutui kaksi ulkotilataideteosta yhteistyössä Voimavaratila Toiskan kanssa.

Lastenkulttuurikeskus Louhimo kasvatti kävijämääräänsä jo kolmatta vuotta peräkkäin. Vuoden 2018 kokonaiskävijämäärä oli 25 434, joista lapsia 21 022 ja aikuisia 4 412. Lapsiin tilastoidaan kaikki toimintaan osallistuneet alle 18-vuotiaat. Aikuisiin tilastoidaan valtakunnallisen tilastostandardin mukaan kaikki yli 18-vuotiaat (sis. mm. ammattikasvattajien koulutuksiin osallistuneet ja luokkiensa kanssa toiminnassa mukana olevat opettajat).

Keskimääriin yhteen Louhimon järjestämään sisältöön on osallistunut 13 henkilöä. Tämä tarkoittaa sitä, että pääosa kävijämäärästä muodostuu erilaisista pienten ryhmien työpajatoiminnasta, pienempi osa isojen tapahtumien kävijöistä.

Kohderyhmittäin jaoteltuna Louhimon toiminnan kävijämäärä voidaan jaotella seuraavasti: alakouluikäiset 49 %, yläkouluikäiset 19 %, alle kouluikäiset 12 %, perheet 9 %, aikuiset 4 %, nuoret/nuoret aikuiset 4 %, vauvat ja taaperot 3 %. Toimintasisällöiltään Louhimon toiminnot voidaan jakaa neljään toimintakärkeen. Näin muodostuu jaottelu perustoimintaan, hanke- ja projektitoimintaan, kulttuurikasvatussuunnitelmien edistämiseen sekä kulttuuripoliittiseen vaikuttamiseen. Perustoiminnan kävijämäärä muodostaa enemmistön kävijämäärästä.

Laatutavoitteet

Saamme luotua mallin kehittävästä, avoimesta ja tavoitteellisesta vuoropuhelusta asukkaiden kanssa, joka aidosti kehittää kaupunkimme kulttuuria käyttäjälähtöiseen suuntaan. Olemme aktiivisesti yhteistyössä myös erilaisten kehittäjäorganisaatioiden kanssa. Haluamme vaikuttaa Seinäjoen kehittämiseen ja olla mukana sekä pienissä että suurissa kaupungin kehittämiseen liittyvissä toimenpiteissä.

Tiimitoimintamme vahvistaa ja tukee sekä kohderyhmäajattelua että sisältöjen kehittämistä. Tiimitoimintaa kehitetään työkaluna ja haetaan ajassa mukana olevia, sopivia toimintamalleja.

Kulttuuripalveluiden ja ikäihmisten palveluiden tulosalueen välinen yhteistyö varmistaa ikääntyneiden osallistumisen, osallisuuden ja toimijuuden omassa lähiyhteisössä ja laajemmassa kulttuurisessa ja sosiaalisessa yhteisössä. Vakiinnutamme ja vahvistamme ikääntyvien kulttuuritoimintaa yhteistyössä vanhuspalveluiden kanssa. Kulttuurisuunnitelmatyötä ikääntyville tehdään kulttuuripalveluiden ja ikäihmisten palveluiden tulosalueen yhteistyönä.

Kehitämme edelleen kulttuuripalveluiden viestintää. Tutustumme uusiin ja tehokkaisiin viestintätapoihin ja otamme ne käyttöömme. Koulutamme itseämme viestinnällisesti ja markkinoinnillisesti. Hankimme viestintätyöhön järkeviä yhteistyökumppaneita.

Olemme aktiivisesti mukana Seinäjoen kaupungin koko kulttuurikentän kehittämisessä, myös strategiatasolla.

Etsimme aktiivisesti uusia tuotannon muotoja. Aktivoimme kaupunkilaisia tekemään ja osallistumaan itse ja annamme toteuttamisen avaimia innokkaille tekijöille. Panostamme osallisuus- ja asukastoimintaan.

Moniammatillinen tekijäjoukko takaa Taituri-toiminnassa käytettävän materiaalin laadun ja monipuolisuuden. Materiaali on suunnattu varhaiskasvatuksen kasvattajien käyttöön.

Taidehallilla käynnistetään henkilöstöä, yhteistyökumppaneita ja yleisöä osallistava strategiaprosessi, jonka tavoitteena on nivoa yhteen viime vuosina tehty kehittämis-työ ja kirkastaa näkemystä Taidehallin profiilista näyttelyiden, muun taiteellisen tuotannon ja yleisötyön suhteen.

Taidehallin uusi toimintamalli parantaa näyttelyohjelman kiinnostavuutta ja taiteellista tasoa ajankohtaisilla nykyaikaisen taiteen näyttelyillä ja muilla produktioilla.

Modernin maaseututaiteen käsitteen määrittely ja taidesisällöiset pilotoinnit tällä teemalla tukevat Taidehallin profiloitumista alueen erityispiirteistä lähtien. Selvitystyö taiteilijaresidenssitoiminnan aloittamiseksi vahvistaa kansainvälistä toimintaa.

Taidehallin yleisötyöhön on esitetty lisäresurssia taidekasvattajan toimen muodossa. Tämän myötä yleisötyö on entistä suunnitelmallisempaa ja tavoittaa entistä laajemman yleisön. Käyttäjälähtöisyys ja näyttelyiden sisältöjen hyödyntäminen ovat yleisötyön kulmakiviä. Koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa tehdään johdonmukaista yhteistyötä tarjoten korkeatasoisia sisältöjä.

Taidekokoelman osalta tavoitteena on kokoelman teosten aktiivinen sijoittaminen kaupungin toimitiloihin lisäämään taiteen näkyvyyttä ihmisten arjessa. Kokoelmatoimintaa kehitetään linjassa näyttelytoiminnan, muun taiteellisen tuotannon ja profiloitumisen kanssa.

Kokoelmanhoidon osalta tavoitteena on luoda toimintamalli teosten konservoinnille ja huollolle, ml. taidekokoelmaan kuuluvat ulkoveistokset ja patsaat.

Tavoitteena on myös ammattimaistaa kokoelmanhallintaa ja saada käyttöön uusi kokoelmahallintajärjestelmä.

Taiteen prosenttiperiaatetta ja muita rahoitusmalleja pidetään esillä ja kaupungin omia toimintatapoja julkisen taiteen osalta kehitetään. Ajankohtaisina kohteina ovat uuden Keskustorin taidekohteiden toteutuminen ja asemanseudun taideohjelman tekeminen. Näissä tavoitteena on hyvä prosessin hallinta, onnistuneet kumppanuu-det ja taiteellisesti korkeatasoinen lopputulos.

Louhimo noudattaa toiminnassaan Lastenkulttuurikeskusten laatukäsikirjan määreit. Käsikirjassa määritellään toiminnan laatua tarkasteltavan lapsilähtöisyyden, ammattimaisuuden, saavutettavuuden, kokemuksellisuuden ja yhteistyön näkökulmista. Louhimon tavoitteena on vahvistaa ja parantaa edelleen monitaiteista saavutettavuutta.

Toteutuminen

Kulttuuripalvelut on tiivisti mukana Seinäjoen kaupungin osallisuusmallin rakentamisessa (mm. työpajat, työryhmät, tilaisuudet). Mallin rakentaminen on vielä kesken ja meidän osallisuusmallimme kehitty luonnollisesti sen mukana. Lisäksi olemme mm. käynnistäneet kaupunkiaktivismia etsimässä -opinnäytetyö- ja opasprojektin. Olemme arkityössä jatkuvassa vuorovaikutuksessa muihin kehittäjäorganisaatioihin (mm. Into, Selmu, Sydämellinen Seinäjoki, Kortteeri-hanke, Liiveri, EP-liitto).

Ikääntyneiden kulttuuritoiminta yhteistyössä vanhuspalveluiden kanssa on toteutunut hyvin. Käytössä ovat säännölliset tiimipalaverit. Työn kehittämisen suunnasta ja uusista kokeiluista sovitaan yhteisesti. Kulttuurisuunnitelmatyö on alkuvaiheissa. Kulttuuripalvelut julkaisi vuonna 2018 ensimmäisen kulttuuripalveluiden toiminnasta kertovan lehden. Uutiskirjeitä lähti asiakkaille ja vaikuttajille 10 kpl.

Kehitämme jo olemassa olevia toimintojamme osallistavaan suuntaan, näitä on mm. Kyläkarnevaalien uusi toteutustapa. Lisäksi olemme mukana monenlaisessa osallisuustyössä erilaisten verkostojen ja toimintatapojen kautta; Kaupunkiaktivismia etsimässä -työpajat, Yhteisöiden yhteistapaamiset ja yksittäiset sparraukset.

Päiväkoteihin on jaettu varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman (Taituri) tiimoilta viisi taidemenetelmäopasta, lisäksi oppaiden pedagogiseen avaamiseen on järjestetty koulutuksia.

Lastenkulttuurikeskus Louhimolla oli vuonna 2018 henkilövaihdoksia niin Lastenkulttuurikeskusten liiton, Lastenkulttuurikeskus Louhimon omassa henkilöstössä, kuin ohjausryhmässäkin.

Palautekyselyistä tullee palautteesta voidaan päätellä, että Lastenkulttuurikeskus Louhimon toiminta koetaan kautta linjan laadukkaana ja ammattimaisena.

Laadussa huomioidaan myös saavutettavuus. Vuonna 2018 Louhimon toiminnasta 93 % soveltui erityisryhmille ja 7 % oli suunnattu erityisesti erityisryhmille.

Merkittävin yhteistyökumppani Louhimolle oli Taideyliopiston Sibelius-Akatemia, jonka kanssa toteutettiin tiivistä yhteistyötä.

Musiikkiin erikoistuneen lastenkulttuurikeskuksen sisältöjä kehitettiin vuonna 2018 entistä monitaiteisimmiksi. Keskukseen monitaiteinen saavutettavuus vahvistui pääosin lisääntyneen hanketoiminnan kautta sekä olemassa olevan henkilökunnan täydennyskouluttamisella.

Taidehallin vuotta määritti voimakkaasti Kalevan navettaan muuton vahvistuminen. Edellisenä vuonna aloitettu strategiatyö ja uuden ohjelman linjaukset voitiin nyt kohdentaa uusiin tiloihin ja toimintaympäristöön. Strategiatyötä tehtiin koko henkilöstön voimin Finnish Art Agencyn sparraamana.

Upankadun tiloissa toteutettu näyttelyohjelma oli monipuolinen ja korkeatasoinen, joskin voidaan arvioida, että edellisen vuoden ohjelma oli vielä onnistuneempi kokonaisuutena.

Koko vuoden käynnissä ollut Maaseututaidemalli Mullistaja -hanke vei eteenpäin osaltaan Taidehallin tulevaa profiloitumista maaseutua ja urban-rural-rajapintaa heijastelevana nykyaideinstituutioon, ja osaltaan sitoutti paikallisia taiteilijoita Taidehallin toimintaan.

Kansainvälisen toiminnan osalta löydettiin kiinnostavia verkostoja esimerkiksi Iso-Britanniaan suuntautuneella opintomatalla ja Pohjoismainen konsthall-verkosto.

Residenssikartoituksen tuloksena päädyttiin hahmottelemaan muita malleja kuin perinteinen residenssi.

Yleisötyöhön esitetty vakinainen taidekasvattaja karsittiin talousarviosta, mutta ko. pesti pystyttiin täyttämään väliaikaisesti muilla rahoituksilla. Henkilöresurssi osoitti tarpeellisuutensa ja yleisötyö olikin koko vuoden erittäin aktiivista, näyttelysisältöjä tukevaa, ammattimaisesti toteutettua ja saavutti laajan yleisön. Koulujen Kulttuurimatkan ja varhaiskasvatusyhteistyön kautta ohjautuvien ryhmien lisäksi merkittävä ponnistus oli Taidetestaajat-taidelaitoksena toimiminen.

Taidekokoelman teoksia sijoitettiin uusiin kohteisiin yhteensä 23 kappaletta. Merkittävä osa oli Tarja Polarin lahjoituskokoelman teoksia kouluihin ja päiväkoteihin. Kokoelmahoidon, konservoinnin ja huollon toimintamallin luomisessa päästiin hyvään vauhtiin, kun kesän aikana toteutettiin ulkoveistosten konservointikartoitus. Kokoelmahankintoja ei vuoden aikana tehty, sillä hankintamäärärahaa käytettiin em. konservointiin, mutta loppuvuodesta käynnistyi hankintaprosessi uuteen taidekeskukseen paikalliselta taiteilijalta. Prosenttiperiaate kasvoi kaupungin taidetyöryhmän perustamiseen ja Seinäjoen taideohjelmalaadintatyöhön.

Taloudellisuustavoitteet

Hanketoimintaan saadaan lisärahoitusta eri rahoituslähteistä, joka parantaa tulosalueen katetta. Kulttuuripalveluiden toiminta on taloudellisten tavoitteiden mukaista.

Toteutuminen

Kulttuuripalvelut haki aktiivisesti erilaisia hanke- ja muita rahoituksia eri rahoittajatahoilta. Hanke- ja muun ulkopuolisen rahoituksen osuus kulttuuripalveluiden toteutuneesta talousarviosta on n. 19 %.

Kulttuuripalveluiden toimintamenot ylittyivät 61 070 €, toteutumaprosentti 104,2.

Toimintamenojen ylitys johtuu mm. sisäisten vuokrien ja henkilöstökulujen noususta. Lisäksi toimintatuloja ei saatu arvioitua summaa, toimintatulot alittuivat 19 284 €, toteutumaprosentti 93,6 (alitus johtui osaltaan hankerahoituksen viivästyneen tuloutuksen vuoksi).

Tulosalue **550 Museopalvelut**

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	28 200		
	Yhteensä	28 200	59 681,00	-31 481,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	975 500		
	Yhteensä	975 500	1 035 215,00	-59 715,00
Netto (Toimintakate)		-947 300	-975 534,00	28 234,00

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupungin museopalveluiden tavoitteena on tuottaa ja kehittää Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon palveluja. Maakuntamuseo on Etelä-Pohjanmaan kulttuurihistoriallinen keskusmuseo ja Seinäjoen kaupunginmuseo. Museoon kuuluvat Törnävän museoalue, Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museo ja Peräseinäjoen riihimuseo.

Museo toimii muistiorganisaationa ja kulttuurilaitoksena. Se muistaa alueen ihmisten puolesta. Museon tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa väestön tuntemusta kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museon tehtävänä on edistää kulttuuriperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä maakunnan ja kau-

pungin aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa. Lisäksi museon tehtävänä on edistää museotoimintaa ja kulttuuriympäristön säilymistä sekä antaa asiantuntija-apua toimialaansa liittyvissä kysymyksissä toiminta-alueellaan.

Museo jatkaa vuonna 2018 museon perustoimintojen - kokoelmanhallinnan, näyttelytoiminnan, museo-opetuksen, yleisöpalvelun ja markkinoinnin - kehittämistä. Tavoitteena on kehittää erityisesti yhteisöjen mahdollisuuksia kulttuuriperintöön osallistumiseen. Kokoelmienhoito vaatii panostusta ja pitkäjänteisyyttä, mutta myös yleisötyö aktivointia ja kristallisoimista. Museokävijöistä erityiskohderyhmänä ovat edelleen koululaiset, nuoret ja lapset. Toiminnassa huomioidaan ikäihmiset ja erityisryhmät. Yhteistyötä tehdään laaja-alaisesti yhdistysten, oppi- ja tutkimuslaitosten ja kaupungin eri yksiköiden kanssa. Maakunnallista työtä systematisoidaan.

Määrätavoitteet

Näyttelyt: kpl / vuosi	
- Kivinautetta	3
- Sk-museo	1
Tapahtumat: kpl / vuosi	20
Aukioloajat: päiviä / vuosi	400
Kävijät: hlö / vuosi	
- Törnävän alue	10 000
- Sk ja Lotta Svärd -museo	3 000
- joista koululaiset ja päiväkotilaiset	2 500
- opastukset	200
Kokoelmat	
- Luettelointi: kpl Musketi / vuosi	800
Maakunnallinen työ	
- Neuvontakäynnit kpl / vuosi	
maakunta-amanuenssi	40
rakennustutkija	30
- Paikallismuseoiden työkirjat kpl / vuosi	10
- Lausunnot kpl / vuosi	50

Toteutuminen

Näyttelyt: kpl / vuosi	
- Kivinautetta	3
- Sk-museo	2
Tapahtumat: kpl / vuosi	40
Aukioloajat: päiviä / vuosi	419
Kävijät: hlö / vuosi	
- Törnävän alue	9 299
- Sk ja Lotta Svärd -museo	4 411
- joista koululaiset ja päiväkotilaiset	2 161
- opastukset	185
Kokoelmat	
- Luettelointi: kpl Musketi / vuosi	1 011
Maakunnallinen työ	
- Neuvontakäynnit kpl / vuosi	
maakunta-amanuenssi	39
rakennustutkija (sis.viranomaispalaverit)	33
- Paikallismuseoiden työkirjat kpl / vuosi	1
- Lausunnot kpl / vuosi	50

Määrätavoitteet saavutettiin hyvin. Kävijämäärä lisääntyi, vaikkakin koululaisten osuus pieneni. WebMusketti-luettelointia saatiin toteutettua systemaattisesti. Työ on hidasta. Maakunnallisen toiminnan paikallismuseokäyntejä oli suunnitellusti. Rakenustutkijan ohjaustyö painottui puhelinneuvontaan kohdekäyntejä enemmän. Annettujen lausuntojen määrä lisääntyi 10:llä edellisvuoteen verrattuna.

Laatutavoitteet

Museon tavoitteena on olla vetovoimainen, toiminnaltaan monipuolinen ja kiinnostava käyntikohte. Se on paikkakunnan ja maakunnan keskeisiä kulttuuripalveluja ja vetovoimatekijä. Museo tarjoaa välineitä paikallisidentiteetin sekä kaupungin ja maakunnan imagon rakentamiselle ja markkinoinnille. Museokäynnit tuottavat mielihyvää ja edesauttavat hyvinvointia. Museon tehtävänä on myös herättää kysymyksiä, avartaa näkökulmia ja auttaa kyseenalaistamaan.

Maakuntamuseon tulee olla ammattitaitoisesti, ammatillisesti ja museoeettisiä periaatteita sekä museolakia ja museoasetusta noudattaen hoidettu museo. Tämä vaatii riittäviä henkilö- ja taloudellisia resursseja. Museoammatillisella henkilöstöllä on oltava tehtäviinsä nähden asianmukainen ammattitaito, koulutus ja työkokemus, mutta myös tilalliset ja toiminnalliset mahdollisuudet ammatillisen työn tekemiseen. Myös muu henkilöstö hoitaa työnsä laadukkaasti ja museon yleisiä tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Ammattitaitoa ylläpidetään jatkuvasti.

Yleisötyö

Museo tarjoaa aliansa liittyvää asiantuntijapalvelua niin käyntikohteena kuin tietopalvelulaitoksena. Kävijät saavat museosta sekä tietoa että elämyksiä. Museon palvelutuotanto on asiakaslähtöistä. Museo tekee yhteistyötä erilaisten yhdistysten, julkisyhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa vahvistaakseen asiantuntijuutta tutkimus-, näyttely- ja julkaisutoiminnassa sekä tapahtumien tuottamisessa.

Näyttelytoiminta on tieteellisesti ja museopedagogisesti perusteltua. Perusnäyttelyt ovat sisällöllisesti ja näyttelyteknisesti kunnossa. Vaihtuvia näyttelyitä suunniteltaessa otetaan huomioon sekä museon toiminta-ajatus että erilaisten kävijäryhmien houkuttelevuus. Museossa on riittävät resurssit tuottaa myös omia, tutkimuksellisia näyttelyitä ja vastata ajankohtaisiin haasteisiin. Museon rakenteet tukevat fyysistä, sosiaalista ja kulttuurista esteettömyyttä.

Museo tarjoaa oppimisympäristön elinikäiselle oppimiselle. Museo-opetusta toteutetaan tavoitteellisesti, suunnitellusti ja erilaiset kohderyhmät huomioivasti. Se sisältää opastuksia, työpajoja, harjoitustehtäviä ja opetuspaketteja. Museon vahvuutena on ajallinen osaaminen menneisyydestä tulevaisuuteen, ja sen sisältöön vaikuttavat vahvasti paikallis-alueelliset sisällöt.

Museorakennukset

Maakuntamuseon hallussa olevat museorakennukset säilytetään hyvässä kunnossa. Niiden kunnan seurannasta ja huoltotoimenpiteistä huolehditaan säännöllisesti. Konservointi- ja kunnostustyöt tehdään konservointisuunnitelman pohjalta, ne ovat perusteltuja sekä kunnioittavat perinteisiä materiaaleja ja menetelmiä. Toimenpiteet dokumentoidaan.

Kokoelmat

Museon toiminnan pohjana on kokoelmiin ja ympäristön muutoksiin liittyvä dokumentointi ja tutkimus. Kokoelmienhoito on systemaattista, ja keruu pohjautuu kokoelmapoliittiseen ohjelmaan. Vastaanotettu aineisto luetteloidaan sähköisesti ja käsitellään välittömästi. Vanhat kokoelmat on inventoitu ja niiden luettelointitiedot tarkastettu ja digitoitu. Kokoelmien turvallisuus on taattu, ja konservointitoimenpiteet dokumentoidaan. Kokoelmilla on riittävät, arkistokelpoiset vastaanotto-, käsittely- ja säilytystilat, joissa on mahdollisuus karanteenin sekä valaistuksen, lämpötilan ja il-

man suhteellisen kosteuden kontrollointiin. Kokoelmat on järjestetty aineisto- ja aiheenmukaisesti.

Kokoelmia käytetään aktiivisesti sekä omassa toiminnassa että tietopalvelussa. Kokoelmatilojen luonne ja sijainti tukevat asiakasystävällistä, tehokasta ja logistista toimintaa.

Markkinointiviestintä

Museon markkinointi on suunnitelmallista, jatkuvaa ja asiakaslähtöistä. Museo näkyy visuaalisesti omaleimaisena, mutta tukee myös kaupungin muuta markkinointiviestintää. Museon verkkosivut kertovat museon palveluista ja toiminnasta monipuolisesti ja selkeästi, ja sivut pidetään ajan tasalla. Markkinointimateriaali hyödyttää sekä yleis- että erityisryhmille suunnattua markkinointia. Markkinoinnissa hyödynnetään niin perinteisiä kuin sosiaalista mediaa eri kieliversioina.

Maakunnallinen toiminta

Museo huolehtii maakuntamuseostatuksen mukaisista maakunnallisista velvollisuuksista museolain mukaisesti. Painopisteitä ohjaavat Museoviraston kanssa solmittu kulttuuriympäristönhoidon delegointisopimus ja nelivuotissuunnitelman mukainen sopimus.

Paikallismuseoiden ohjaus ja neuvonta on kokonaisvaltaista ja demokraattista.

Suunnitelmallista työtä varten laaditaan tarvittavat selvitykset ja suunnitelmat. Ohjausta tarjotaan maakunnan jokaiselle yhdistyksen, kunnan, säätiön tai yrityksen museolle neuvontakäynnein ja koulutuksin, ja sen kohteena ovat museorakennusten kunnostus, kokoelmienhoito, näyttelytoiminta ja museo-opetus. Työssä hyödynnetään paikallismuseoiden työkirjaa. Museoiden välistä yhteistyötä edistetään koulutuksin, yhteistempauksin, vertaistapaamisin, hankkein jne.

Kulttuuriympäristönhoidon tavoitteena on rakennusperinnön säilymisen edistäminen. Museo antaa viranomaisena lausuntoja maankäytön suunnitteluun liittyen. Museo edistää rakennusperinnön ja ympäristön muutosten tutkimusta ja dokumentointia sekä välittää niihin liittyvää tietoa ja antaa korjausneuvontaa. Kulttuuriympäristökasvatusta harjoitetaan luennoin, tapahtumin, työpajoin ja julkaisuina osana museopedagogista toimintaa.

Toteutuminen

Museon kävijämäärät kasvoivat, ja museo koettiin kiinnostavaksi kohteeksi. Näyttelyistä ja tapahtumista saatu palaute oli hyvää. Tutkimustoimintaa ja yleisön osallistamista saatiin aktivoitettua. Yhteistyötä uudistettiin. Museon uusi yhteistyökumppani KultSi ja Laitakaupungin orkesteri toteuttivat museodraaman SK-museossa pyhäinpäivänä. Toinen uusi kumppani oli Pruukin koulu, joka toteutti Topelius-näytelmät kartanoon. Östermyra-päivien onnistumiseen vaikutti useita vuosia mukana olleet yhteistyötahot. Myös yhteistyö sivistyskeskuksen tulosalueiden kanssa oli tiivistä. Östermyra-päivät ja Joulun tuntu houkuttelivat ennätysyleisöt.

Museo on toisaalta riittävästi, toisaalta huonosti resursoitu. Yleisötyöhön saatiin uusi virka ja rakennusten konservointiin lisätyöpanosta tehtävien muutoksella, mutta yleisöpalvelua jouduttiin hoitamaan TE-toimiston tuuin. Henkilövaihdoksia oli useita. Tilat hankaloittivat edelleen erityisesti kokoelmienhallinnan ammatillista ja tarkoituksenmukaista hoitamista. Tilat ovat ahtaat, kokoelmia ja työskentelytiloja on jouduttu yhdistämään ja työpisteet ovat hajallaan.

Yleisötyö

Museon tarjonta - näyttelyt, museo-opetus, tapahtumat - toteutettiin tietopohjaisesti ja elämyksellisesti. Palvelutuotannossa pyrittiin huomioimaan eri ikä- ja intressiryhmät.

Museon omatuottoinen näyttely tekstiilitaiteilija Ellen Alakannosta perustui museon omiin kokoelmiin, ja sitä varten tehtiin lisätutkimusta. Muiden tuottamat näyttelyt nivoutuivat museon vuositeemoihin, tekstiileihin ja vuoteen 1918. Perusnäyttelyitä ei pystytty uudistamaan. Museon kohteet ovat vain osittain fyysisesti esteettömät. Sosiaalista ja kulttuurista esteettömyyttä pyrittiin varmistamaan näyttely- ja tapahtumasisältöjen monimuotoisuudella.

Museo-opetuksen lasten lystit, Museoretket ja muut työpajat oli suunnattu päiväkohteille ja kouluille. Lystien teemat liittyivät vuotuisperinteisiin ja vaihtuviin näyttelyihin. Museoretket ovat osa KOPSia. Aikuisille järjestettiin luentotilaisuuksia.

Museorakennukset

Törnävän museoalueella maalattiin Propeeri, paapantupa ja Liinamaan pihapiirin ulkorakennusten ovet. Paapantuvan ja Liinamaan kuistit kunnostettiin. Ikkunoita kunnostettiin ja maalattiin paapantuvassa ja myllyssä. Tervakömmelin lautakatto uusittiin. Museoalue tarkistettiin säännöllisesti, lämmitys- ja sähköjärjestelmiä, ilkivaltaa ja pienvikoja korjattiin. Syksyllä pudistettiin rännejä ja kattoja. Kunnostustyöt tehtiin konservointisuunnitelmaa ja -periaatteita noudattaen. Toimenpiteet kuvattiin ja kirjattiin museon rakennuskohtaisiin konservointikortteihin. Tarvikkeet hankittiin ylläpitopalveluiden laskuun, museo vastasi työstä. Ylläpitopalveluista ei riittänyt resursseja tiilikattojen kunnostukseen. Siivoustalkoita jatkettiin museon ulkovarastoissa.

Kokoelmat

Luetteloinnissa keskityttiin vuosien 2007–2018 lahjoitettujen aineistojen luettelointitietojen tarkistamiseen ja digitointiin. Työ eteni hyvin, mutta aineiston laajuus ja kokoelmiin liittyvät muut työt viivästyttävät 100-prosenttisen tuloksen saavuttamista. Museon kokoelmia käytettiin runsaasti museon omissa näyttelyissä, markkinoinnissa ja esitelmissä. Asiakaskyselyt etenkin kuviin ja arkistoihin liittyen lisääntyivät selvästi. Kokoelmien turvallisuuden varmistaminen oli haasteellista Törnävän museoalueen rakennuksissa mm. vanhentuneiden lämpöpatterien ja jyräjäongelman vuoksi. Kasperissa jatkettiin tekstiiliaineiston inventointia, järjestelyjä ja uudelleenpakkaamista. Kartanoon saatiin Wasastjerna-suvun lahjoitus. Pystyttiin reagoimaan myös Janitan kenkätehtaan lopettamiseen.

Markkinointiviestintä

Museon markkinointia tehtiin suunnitelmallista ja säännöllisesti. Oma ilme suunniteltiin, ja se otetaan käyttöön 2019. Sihteeriharjoittelija laati museolle viestintäsuunnitelman. Museon verkkosivujen uudistamista valmisteltiin. Facebook-päivityksiä tehtiin viikoittain, Instagram-päivityksiä miltei joka toinen päivä. Seuraajat lisääntyivät merkittävästi. Museosta kirjoitettiin sanomalehdissä 39 kertaa. Tiedotteita ja suoramarkkinointikirjeitä lähetettiin näyttelyistä, tapahtumista ja muusta museon toiminnasta.

Maakunnallinen toiminta

Paikallismuseotyön suunnitelmallisuutta lisättiin kartoittamalla museokentän nykytilannetta ja selkeyttämällä tavoitteita. Kaikkia museoita pyrittiin kontaktoimaan. Vastaanotto oli pääasiassa positiivista, mutta maakuntamuseon rooli vaatii edelleen selkiyttämistä. Kaikkien museotoiminnan osa-alueiden saavuttaminen oli haasteellista museoiden erilaisten tilanteiden vuoksi. Neuvonnan painopiste olikin rakennuksissa ja kokoelmissa. Paikallismuseoiden työkirjassa pidettiin välivuotta. Museoiden välisen yhteistyön edistämiseen ei pystytty paneutumaan, mutta syksyllä järjestettiin paikallismuseopäivä.

Rakennusperinnön säilymisen edistymiseen vaikutettiin antamalla lausuntoja asemakaavoista, rakennusperinnön korjaushankkeista sekä purku- ja siirtohakemuksista. Siihen pyrittiin myös neuvomalla korjausrakentajia noudattamaan arvoja säilyttäviä korjaustapoja ja valvomalla esimerkiksi Museoviraston entistämisavustusten

käyttöä. Työhön liittyi myös viranomaisneuvotteluja. Inventointeja tai muuta ympäristön muutosten dokumentointia ei tehty vuoden 2018 aikana. Museo järjesti muistelupajoja teollisuusympäristöistä, kaupoista ja kioskeista. Lukiossa loppuvuonna 2017 aloitettuja kulttuuriympäristökasvatuksen työpajoja jatkettiin.

Hankkeet

Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo sai Museovirastosta museoiden innovatiivisiin hankkeisiin tarkoitettua avustusta 25 000 euroa. Sillä toteutettiin Seinäjokelaisten kaupunkihistoria -hanke, jonka tavoitteena oli selvittää ja tutkia yhdessä seinäjokelaisten kanssa Seinäjoen ja seinäjokelaisten identiteettiä ja kulttuuriperintöä. Hankkeessa haastateltiin paikallisia henkilöitä ja ryhmiä sekä järjestettiin erityyppisiä muistelu- ja työpajoja.

Taloudellisuustavoitteet

Museon toiminta ja palvelut sopeutetaan talousarvioon. Palvelut tuotetaan laadukkaasti ja tehokkaasti.

Toteutuminen

Museon toiminta sopeutettiin talousarvioon. Toimintakulujen ylitys johtui 25 000 euron hankeavustuksesta, jota ei ollut tiedossa talousarviota laadittaessa sekä noin 31 800 arvioitua suuremmista sisäisistä vuokrista.

Tulosalue 570 Liikuntapalvelut

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 016 000	1 057 912,00	21 088,00
Kv 18.6.2018 § 53	Muutos	63 000		
	Yhteensä	1 079 000		
Toimintamenot	Alkuperäinen	7 508 600	7 662 469,00	-90 869,00
Kv 18.6.2018 § 53	Muutos	63 000		
	Yhteensä	7 571 600		
Netto (Toimintakate)		-6 492 600	-6 604 557,00	111 957,00

Toiminta-ajatus

Liikuntapalveluiden tulosalueen tehtävänä on asukkaiden liikunta-aktiivisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen, eri tahojen yhteistyön tehostaminen ja terveyttä edistävän liikunnan suunnittelu, kehittäminen ja koordinointi. Liikuntapalvelut tukee järjestettyä liikuntatoimintaa ja kansalaisaktiivisuutta. Erityisinä painopisteinä ovat ikäihmisten ja soveltavan liikunnan järjestäminen sekä lasten ja nuorten liikuntapalveluiden kehittäminen.

Liikuntapalvelut vastaa hallinnassaan olevien liikunta-alueiden ja -laitosten kunnossapidosta, käytöstä ja valvonnasta sekä huollosta.

Liikuntapalvelut tekee yhteistyötä liikuntajärjestöjen ja -seurojen kanssa huippu- ja kilpaurheilutapahtumien järjestämisessä.

Määrätavoitteet

Tavoitteena on järjestää 90 liikuntaryhmää viikossa 8 kk:n ajan. Ryhmissä on mukana yht. 1 700 osallistujaa. Toimintaa järjestetään kantakaupungin lisäksi, Nurmon, Ylistaron ja Peräseinäjoen alueella.

Liikuntahallien kävijämäärätavoitteet vuodessa on yhteensä 675 000 jakautuen: Nurmohalli 155 000, Ritolahalli 65 000, Kirmaushalli 65 000 sekä Uimahalli-urheilutalossa yhteensä 390 000, josta Uimahallin kävijämäärätavoite on 230 000 vuodessa.

Kesällä järjestettävässä lasten uimakouluissa tavoitteena on saada opetukseen mukaan 750 lasta.

Talvikaudelle tavoitteena on tehdä latuja yht. 210 km, joista valaistuja on 80 km.

Jääalueita tehdään 55 kpl, joista jääkaukaloita on 27 ja avojäitä 28 kpl. Nämä pääosin toteutetaan koulujen läheisyyteen.

Jääurheilulajien harrastamismahdollisuudet paranevat vanhan jäähallin peruskorjauksen myötä syyskaudelle 2018.

Liikuntapaikoilla pelataan otteluita ulkona 1 900 kpl ja halleissa 600 kpl.

Vuodelle 2018 järjestetään heinäkuussa U19 EM-jalkapalloturnaus yhdessä Vaasan kaupungin, Palloliiton ja OmaSpStadionin ja SJK-junioreiden kanssa, joka tuo kaupunkiin kansainvälistä tunnelmaa.

Heinäkuussa on myös Fin5 rastiviikko (Lapua/Seinäjoki) ja opiskelijoiden suunnistuksen MM-kilpailut. Mukana järjestelyissä on Rasti-Jussit sekä Kuortaneen Urheilupisto.

Toteutuminen

Liikuntaryhmiä oli v. 2018 yhteensä joissa osallistujia oli 94 ja osallistujia oli viikkotalossa 1 720 henkilöä.

Toimintaa järjestettiin tavoitteen mukaisesti eri puolilla kaupunkia.

Liikuntahallien kävijämäärät:

Käyttöasteet 2018:

Seinäjoen sisäliikuntapaikoilla (hallit) vuoden 2018 käyttöä on seurattu hallikohtaisesti. Liikuntatiloissa kävi yhteensä n. 670 000 henkilöä. Vuonna 2017 yhteiskävijämäärä oli n. 656 500.

Seinäjoen uimahalli-urheilutalolla yhteensä vuoden 2018 aikana 368 000 käyttäjää, josta, uimahallissa n. 217 000 ja muissa tiloissa (pallohalli, jumppasali, kamppailusali, tanssi-, ja voimistelusalit, kuntosalit ja painisali) n. 151 000 kävijää.

Nurmon liikuntahallilla oli 155 000 kävijää (pallohalli, kuntosalit, painisali, pienliikuntatila, ampumarata).

Peräseinäjoella Ritola-hallilla oli 79 000 kävijää (pallohalli, kuntosalit, painisali, liikuntatila, juoksusuora).

Ylistaron Kirmaushallilla oli 68 000 kävijää (pallohalli, juoksusuora, kuntonurkkaus).

Kesällä järjestettävissä uimakouluissa oli yhteensä 620 lasta.

Latuja ajettiin yhteensä n. 230 km kun oli hyvä talvi, valaistuja n. 80 km.

Jäädytettäviä jääalueita 60 kpl, joista kaukaloita oli 27 kpl ja avojäitä 33 kpl.

Jouppilanvuoren jäähalli valmistui 7.9.2018 ja vihkijäisottelu oli 5.10.2018.

Liikuntapaikoilla pelattiin otteluita ulkona 1 450 kpl ja halleissa 550 kpl.

Jalkapallon U19 EM-turnaus järjestettiin yhdessä Palloliiton ja Vaasan kaupungin kanssa. Kokonaisuudessaan otteluissa oli 37 093 katsojaa, joista Seinäjoella 13 896 ja lisäksi ottelujärjestäjät/delegaatiot. Fin 5 rastiviikot olivat samaan aikaan opiskelijoiden suunnistuksen MM-kilpailut. Tapahtumien superpäivä oli 19.7. kaupunkisuunnistuksen ja U19 EM-ottelun merkeissä.

Laatutavoitteet

Liikuntapalvelut vastaa laadukkaista sisä- ja ulkoliikuntapaikoista sekä toteuttaa ohjauspalveluita ihmisten kotona asumisen tukemiseen yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäjien kanssa.

Liikuntapalvelut tekevät laadullista yhteistyötä sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan sisällä mm. koulujen, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden kanssa.

Hyvinvointilautakunta tulee päivittämään aikaisemman liikuntastrategian.

Toteutuminen

Laatutavoitteet toteutuivat pääosiltaan. Mm. yhteistyöllä järjestettiin eri tapahtumia kuten Soveltavan Liikunnan talvipäivä.

Liikuntastrategian päivittäminen on siirtynyt vuodelle eteenpäin.

Taloudellisuustavoitteet

Haastavana tavoitteena on tarjota laadukkaita liikuntapalveluita talousarvion puitteissa.

Toteutuminen

Liikuntapalveluiden käyttömenot toteutuivat 101,7 %.

Tulosalue 590 Nuorisopalvelut

Talous	Talousarvio €		Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	232 100	
	Yhteensä	232 100	312 994,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	2 088 800	
	Yhteensä	2 088 800	2 049 978,00
Netto (Toimintakate)		-1 856 700	-1 736 984,00
			-119 716,00

Toiminta-ajatus

Nuorisotoimen tavoitteena on luoda edellytyksiä tuloksekkaalle nuorisotoiminnalle.

Nuorten kasvun tukeminen on kaiken toiminnan perusta. Nuorisotyötä ja nuorisopolitiikka toteutetaan yhteistyössä nuorten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa.

Määrätavoitteet

Säännöllistä nuorisotoimintaa järjestetään eri kaupunginosissa, nuorisotilojen toimikausi on 9 kk. Matkakeskuksen nuorten kohtaamispaikka JOJOn ja skeittihallin toiminta on ympärivuotista. Nuorisotiloissa on yhteensä 1 100 toimintapäivää ja nuorisotilojen toimintaan osallistuu 22 000 nuorta vuodessa. Pohjan nuorisotilan saneeraus jatkuu.

Kesätoimintaa järjestetään liikennepuistossa / Fiilis-puistossa. Kesäleirejä järjestetään Kesäsiirtolan ja Isosaaren leirikeskuksissa. Leireille osallistuu 400 lasta. Kesäaikana työllistetään leirien ja puistojen ohjaustoiminnassa 40 nuorta.

Nuorisotoimi tukee yleis- tai kohdeavustuksin 40 nuorisoyhdistystä tai nuorten toimintaryhmää.

Projektitoiminnalla haetaan lisäresurssia nuorisotyön kokeilu- ja kehitystoimintaan;

- nuorten tieto- ja neuvontapalvelu tavoittaa seudulla 4 000 nuorta / kk verkkopalvelussa tai henkilökohtaisessa neuvonnassa. Seinäjoki on mukana maakunnallisessa tieto- ja neuvontapalvelun kehittämishankkeessa.

- 2 kansainvälisen nuorisotoiminnan hanketta toteutetaan EU:n nuorisohjelman puitteissa, EVS (European Voluntary Service) hankkeita jatketaan myös tulevana vuosina.

Skeittihallin toimintaa tuetaan tilan ylläpitokustannuksissa ja luodaan edellytyksiä yhdistyksen toiminnan kehittymiselle. Skeittipuiston suunnitteluun ja mahdolliseen projektirahoitukseen varaudutaan talousarviossa.

Etsivän nuorisotyön toimintaan haetaan valtionavustus, jolla mahdollistetaan viiden henkilön resurssi ja toiminnan kehittyminen.

Välittämisen koodi- hanketta kehitetään yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa.

Ankkuritoiminta jatkuu yhdessä lastensuojelun ja poliisin kanssa.

Ohjaamo-toiminta käynnistyy monialaisena yhteistyönä.

Toteutuminen

Nuorisotiloilla on järjestetty toimintaa suunnitellusti. Nuorisotiloilla on tilastoitu kävijöitä 24 700 vuoden aikana. Nuorisotilojen toimintapäivien määrässä päästiin lähelle tavoitetta.

Kesäsiirtolassa järjestettiin omia leirejä 9, joiden osanottajamäärä oli yhteensä ennätykselliset 440. Nuoria työllistettiin kesän aikana 2–9 viikon jaksoihin yhteensä 39 henkilöä.

Projektien rahoitukset ovat tulleet odotusten mukaisesti. Kansainvälisen toiminnan projektit ovat saaneet Erasmus+-ohjelman rahoituksen.

Laatutavoitteet

Nuoret ovat mukana toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien toiminta on aktiivista. Nuorisotiloilla toimii talo-toimikunnat, jotka vastaavat tilan toiminnan sisällöstä yhdessä ohjaajan kanssa.

Nuorisotilatoiminnan itsearvioinnit ja auditoinnit suoritetaan kerran vuodessa. Tilojen ja välineiden kuntoon ja tarkoituksenmukaisuuteen kiinnitetään huomiota.

Nuoriso-kulttuuribussin toimintaa suunnataan alueille, joissa ei ole kiinteitä nuorisotiloja.

Toteutuminen

Nuorisovaltuuston toiminta on kuntalain mukaisesti toteutettu. Nuorisovaltuuston vaali järjestettiin syksyllä. Uuden nuorisovaltuuston toimikausi alkoi vuoden alusta. Nuorisotilojen auditointeja toteutettiin syksyllä 2018 yhteistyössä Vaasan ja Kokkolan nuorisopalvelujen kanssa.

Nuoriso-kulttuuribussi on ollut liikenteessä 44 eri tapahtumassa vuoden aikana.

Käyttö on painottunut kevääseen ja alkusyksyyn.

Taloudellisuustavoitteet

Leirikeskuksien ja muiden tilojen käyttöaste pysyy korkealla.

Projektien talousseuranta on ajantasaista.

Toteutuminen

Tavoitteet toteutuivat hyvin.

Kansainvälisten projektien tulot ovat ylittyneet arvioidusta ja menot ovat pysyneet talousarvion mukaisina. Tulot 134,9 %, menot 98,1 %.

Palvelukeskus KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Tulosalue 600 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	319 800		
	Yhteensä	319 800	191 235,00	128 565,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 301 800		
	Yhteensä	1 301 800	1 260 238,00	41 562,00
Netto (Toimintakate)		-982 000	-1 069 003,00	87 003,00

Toiminta-ajatus

Hallinnon tulosalue tuottaa toimisto-, valmistelu- ja täytäntöönpanopalveluita tulosalueille sekä asiakkaille kaupunkiympäristön toimialan yksiköiden toimintaa osaltaan koordinoiden ja kehittäen osoitettujen resurssien ja ilmenevien tarpeiden mukaan yhteistyön ja palvelun hengessä.

Hallintoon sisältyvä asuntotoimi järjestää ja kehittää asukkaille muuttuviin asumistarpeisiin liittyviä palveluja viihtyisässä elinympäristössä panostamalla asiantuntevaan ja luotettavaan neuvontaan sekä hoitaa asumista koskevassa lainsäädännössä kunnalle määrätty viranomaistehtävät.

Kaupunkiympäristön hallinnon talousarvioon sisällytetty pysäköinninvalvonta toimii osana kaupunkiympäristön hallintoa.

Tulosalueen talousarvio käsittää myös kaupunkiympäristölautakunnan ja lupa-asiaintautakunnan budjetit.

Määrätavoitteet

Hallinnon tulosalueella tuotetaan tarvittavat toimistopalvelut, suoritetaan tarpeelliset valmistelut ja selvitykset, myötävaikutetaan korkotukilaina-, peruskorjaus- ja energia-asioissa sekä tehdään tarvittavat päätökset ilman numerollista vähimmäis- tai enimmäislukemien määrittelyä.

Talousarviotulosalueen lautakuntien osalta tavoitteena on kummankin osalta 11–12 kokouksen pitäminen, mutta myös tältä osin tavoitteita on pidettävä joustavina.

Toteutuminen

Talousarviotulosalueen lautakunnat ovat olleet kaupunkiympäristölautakunta ja lupa-asiaintautakunta. Kesäkuussa 2017 tapahtuneen organisaatiouudistuksen jälkeen kaupunkiympäristölautakunnan tehtävät laajenivat kaupunkisuunnittelujaostolta tulleilla tehtävillä. Tehtävien lisääntymistä kuvaa hyvin vertailu, jossa lähtökohtana ovat vuodet 2016 ja 2018. 2016 oli viimeinen täysi vuosi tekniselle lautakunnalle. 2016 tekninen lautakunta käsitteli yhteensä 134 asiakohtaa. 2018 oli vastaavasti ensimmäinen täysi vuosi kaupunkiympäristölautakunnalle. 2018 kaupunkiympäristölautakunta käsitteli yhteensä 225 asiakohtaa. Käsiteltyjen asiakohtien määrä lähes tuplaantui, millä on ollut merkittävä vaikutus kaupunkiympäristölautakunnan pöytäkirjaotteiden lähettämismenoon.

Uudet lautakunnat ovat jatkaneet edeltävien lautakuntien kokousrytmiä, joka on ollut yksi kokous per kuukausi pois lukien heinäkuu. Näin lautakuntien kokousmäärä on yhteensä ollut tavoitteen mukainen eli 11 kokousta vuodessa.

Laatutavoitteet

- hyvä, joustava asiakaspalvelu
- palvelun nopeus: esim.

kylan otteet jakeluun kokouksesta	alle pv 9
kylan otteet jakeluun keskimäärin	alle pv 7,4
johtoryhmämuistiot jakeluun	alle pv 6
johtoryhmämuistiot jakeluun keskimäärin	alle pv 3,1

Toteutuminen

- kylan otteet jakeluun kokouksesta alle 9 päivää toteutunut 6/11 eli 54,5 %
- kylan otteet jakeluun keskimäärin alle 7,4 päivässä ja keskiarvo oli 8,27 päivää
- johtoryhmämuistiot jakeluun alle pv 6, josta 32/41 eli 78,05 % on asetetussa ajassa
- johtoryhmämuistiot jakeluun keskimäärin alle 3,1 päivässä ja keskiarvo oli 3,71 päivää

Kylan osalta muutosta käsiteltiin edellisessä kappaleessa eli kaupunkisuunnittelujaoston poistuminen on tuonut lisätehtäviä kaupunkiympäristölautakunnalle ja tämä näkyi erityisesti lisääntyneenä otteiden jakeluna. Otteiden jakeluun vaikuttaa myös pöytäkirjan oikea-aikainen tarkastus. Pöytäkirja olisi hyvä tarkistaa välittömästi silloin, kun pöytäkirja on tarkistettavissa kokousta seuraavan viikon alussa. Yleensä pöytäkirja on ollut tarkastettavissa jo kokousviikon perjantaina, mutta pöytäkirjan tarkastajia on lisääntyvässä määrin odotettu vielä kokousviikon jälkeisen viikon loppupuolella. Pykäläotteita ei ole voitu laittaa eteenpäin ennen pöytäkirjan-tarkastajien tarkastusta.

Johtoryhmämuistioiden jakelunopeuteen vaikuttaa muodostunut käytäntö, jossa johtoryhmä ensin kommentoi muistioluonnosta ja vasta sen jälkeen muistio jaettiin eteenpäin. Toinen johtoryhmämuistioiden jakelussa tapahtunut muutos oli, että muistiot jaettiin asianhallinnan kautta luettavaksi. Tällä muutoksella vähennettiin jakelulistalla olevien sähköpostin täyttymistä.

Taloudellisuustavoitteet

Hallinnon tulosalue tuottaa kaupunkilaisille, kaupungille sekä kaupunkiympäristön toimialalle palvelut tehokkaasti ja kustannuksiltaan edullisesti. Talousarviotulosalueen nettokustannusten tavoitteena on tuottaa palvelut asukasluvulla laskettuna alle 21,60 €/lla.

Toteutuminen

Seinäjoen kaupungin asukasluku 31.12.2018 on ollut noin 63 296 asukasta. Talousarviovuosi 2017 toteutui asukasta kohden laskettuna 16,40 euron suuruisena. Hallinnon nettokustannukset vuonna 2018 asukasta kohden laskettuna toteutui 16,89 euron.

Varsinaiset hallinnon kulut toteutuivat 96,8 prosenttisesti. Tavoite oli kuitenkin nettototeuma. Tämä tavoite ei ole toteutunut, koska hallintoon kuuluvan pysäköinninvalvonnan maksutulokertymä jäi budjetoidusta lähes 129 000 €. Muutos on ollut merkittävä johtuen erityisesti keskusta-alueen kuukausilupapysäköinnin yleistymisestä. Toisaalta pysäköinninvalvonnan tavoitteena on luvallisen pysäköinnin toteutuminen mahdollisimman suuressa määrin. Tämä talousarvioon kirjaamaton, mutta pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävään kuuluva tavoite on täytynyt.

Tulosalue: 610 Toimitilat

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	31 431 700		
Kv 21.5.2018 § 39	Muutos	3 200		
	Yhteensä	31 434 900	31 686 903,00	-252 003,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	16 677 600		
Kv 21.5.2018 § 39	Muutos	358 200		
Kv 17.12.2018 § 102	Muutos	400 000		
	Yhteensä	17 435 800	18 247 527,00	-811 727,00
Netto (Toimintakate)		13 999 100	13 439 376,00	559 724,00

Toiminta-ajatus**6101 Suunnittelu**

Tulosityksikkö vastaa kaupungin omana suunnittelutyönä toteutettavien talonrakennushankkeiden esi- ja rakennussuunnittelutehtävistä yhteistyössä käyttäjien ja toimeksiantajien kanssa, hakee tarvittavat viranomaisluvut sekä vastaa kilpailuttamalla ulkopuolisille toimeksi annettujen arkkitehti- ja pääsuunnittelutehtävien ohjauksesta ja valvonnasta. Tulosityksikkö konsultoi kaupunkikonsernin eri toimielimiä talonrakentamiseen liittyvissä asioissa.

6102 Rakennuttaminen

Tulosityksikkö vastaa kaupungin talonrakennushankkeiden hankesuunnittelusta ja rakennuttamistehtävistä hyväksytyjen hankeohjeiden ja laaditun rakennuttamisohjeen mukaisesti. Lisäksi tulosityksikkö konsultoi kaupunkikonsernin ja muiden yhteistyökumppaneiden rakennushankkeiden valmisteluun ja rakennuttamiseen liittyvissä tehtävissä sovittujen toimeksiantojen mukaan.

6103 Isännöinti

Yksikön toiminta-ajatuksena on hallinnoida toimitiloja. Hallinnointiin sisältyy mm. sisäisen ja ulkoisen vuokrauksen kehittäminen sekä käyttökustannusten taloudellinen ohjaus.

Vuonna 2016 uutena isännöinnin tulosityksikköön perustetun isännöitsijän viran perustehtävään kuuluu Seinäjoen kaupunkikonsernin tytär- ja osakkuuskiinteistöyhtiöiden hallinnollisen ja teknisen isännöinnin tehtävät. Viranhoitoon sisältyy määriteltyjen yhtiöiden toimitusjohtajana toimiminen.

6110 Ylläpitopalvelut

Yksikön toiminta-ajatuksena on ylläpitää kaupungin rakennusten käyttäjien toimintaa tukevat olosuhteet ja teknisten järjestelmien energiatehokas toiminta käyttökelpoisina kaikissa olosuhteissa valtuuston käyttöön osoittamin voimavaroin. Tämä tapahtuu huoltamalla, uusimalla tai korjaamalla vialliset ja kuluneet osat ilman, että kiinteistön suhteellinen laatutaso olennaisesti muuttuu. Huoltosuunnitelmien mukaiset hoito- ja kunnossapitotyöt kuitataan huoltokirjajärjestelmään.

Toiminta-ajatus toteutuu neljän kustannuspaikan työtehtävin: rakennusammattihenkilöstön vuosittaisilla kunnossapito- ja korjausrakentamistöillä (Kustannuspaikka 6114); kiinteistöhoitajien päivittäisillä, huoltosuunnitelmien mukaisilla ennakkoilla kunnossapitotöillä (Kustannuspaikka 6113); valvomonhoitajien ja asentajien talotekniikkaan, automaatio- ja turvallisuusjärjestelmiin kohdistuvilla, teknisen valvonnan ympärivuorokautisilla reagoivilla kunnossapitotöillä (Kustannuspaikka 6112); sekä työhönvalmennettavien ja työharjoittelijoiden avustavilla aulapalvelu-, hanke- ja kunnossapidon kausitöillä (Kustannuspaikka 6111).

Ylläpitopalvelut tulossyksikkö ylläpitää ja kehittää keskusvalvomoa ja sen toimintaa. Keskusvalvomosta seurataan kaupungin toimitilojen käyttöolosuhteita, etäohjataan käyttöä, toteutetaan kulunvalvontaa ja valvotaan energiankulutusta. Keskusvalvomo on osa Verstaan muodostamaa tilannekeskusta, jossa tuotetaan kaupungin toimitiloista jatkuvaa tilannekuvaa kunnan johtokeskukseen sekä häiriö- ja poikkeusoloissa vastuuviranomaiselle.

6121 Siivouspalvelut

Siivouspalvelut-tulossyksikkö tuottaa laitos- ja välinehuoltajapalveluja kaupunkiorganisaation toimialojen käyttämiin toimitiloihin, lukuun ottamatta varhaiskasvatuksen ja ikääntyvien palvelujen toimitiloja, joihin tarjoamme ammatillista ohjausta ja neuvontaa. Kaupunkiorganisaation lisäksi tuotamme palveluja myös mm. Seinäjoen työterveys Oy:lle, Seinäjoen Energia Oy:lle, Seinäjoen Paloasema Oy:lle, Kiinteistö Oy Seinäjoen AnimWest'ille sekä Etelä-Pohjanmaan musiikkiopistolle.

Määrätavoitteet

6101 Suunnittelu

Tulossyksikkö suorittaa työohjelman mukaiset rakennussuunnittelutehtävät uudisrakennuksia, peruskorjauksia sekä kunnossapitotöitä varten talousarvion määrärahojen ja niiden määrittelemien aikataulujen sekä havaittujen ylläpito- ja kunnossapitotarpeiden mukaan. Tulossyksikkö hankkii em. töitä varten tarvittavat LVISAR-suunnitelmat ostopalveluina kilpailuttamalla suunnittelualojen toimeksiannot.

6102 Rakennuttaminen

Tulossyksikkö hoitaa talonrakennuksen investointiohjelman mukaisten hankkeiden rakennuttajatehtävät sekä rakennus- ja LVIAS-töiden suunnittelun ohjauksen ja valvonnan toimeksiantojen ja laadittujen aikataulujen puitteissa. Lisäksi tulossyksikkö konsultoi kaupunkikonsernin ja muiden yhteistyökumppaneiden rakennushankkeiden valmisteluun ja rakennuttamiseen liittyvissä tehtävissä sovittujen toimeksiantojen ja resurssien mukaan.

6103 Isännöinti

Tulossyksikkö hoitaa kaupungin rakennusomaisuuden omistajaohjaus- ja isännöinti-tehtävät sekä koko kaupungin suoraan omistaman rakennuskannan osalta, että noin 10:n kaupunkikonsernin tytä- ja osakkuuskiinteistöyhtiöiden osalta vuonna 2018. Tehtäväkenttään kuuluvat rakennukset ovat pääosin toimitila- tai julkisen palvelun rakennuksia. Tyhjäksi jäävät toimitilat, vuokratäytöstä tyhjäksi jäävät osakehuoneistot ja omakotitalot sekä teollisuustilat pyritään myymään yhteistyössä tilatyöryhmän kanssa.

Energiansäästötiimin energian säästöhankkeiden saamaa myönteistä asennetta energiansäästöä kohtaan tilojen käyttäjien keskuudessa pyritään pitämään yllä ja edelleen lisäämään osallistumalla aktiivisesti tiimin toimintaan.

Valmistellaan lyhyen takaisinmaksuajan (alle 10 vuotta) energiatehokkuusinvestointeja esitettäväksi kannattavina investointeina talousarvioon.

6110 Ylläpitopalvelut

Keskusvalvomoon liitetään uudet investointikohteet, sekä olemassa olevia rakennuksia taloteknisten valmiuksien mukaan. Keskusvalvomossa pitäydytään hankinta-, kustannus- sekä talotekniikan hallinta- ja ylläpitoteknisistä syistä neljässä automaatiojärjestelmässä: Fidelix, Honeywell, Schneider ja Siemens.

IV-laitteiden osalta huoltotaajuus on ollut 2krt/vuodessa. Vuoden 2018 aikana laitteiden puhtaustasot kartoitetaan ja iv-laitteiden huoltotaajuutta säädetään.

Kiinteistönhoitotiimeittäin seurataan huoltosuunnitelmien mukaisten töiden toteutumista per työntekijä.

6121 Siivouspalvelut

Laitoshuoltaja- ja välinehuoltopalveluista vastaava henkilöstö koostuu yhteensä noin 110 henkilöstä, joiden ammattinimikkeitä ovat laitoshuoltaja, laitoshuoltaja-ravitsemistyöntekijä, välinehuoltaja, koulunkäynninohjaaja-laitoshuoltaja sekä ravitsemistyöntekijä-laitoshuoltaja. Siivouspalveluiden hallinnosta ja esimiestyöstä vastaa siivouspalvelujohtaja, 3 palvelupäällikköä ja toimistos sihteeri.

Laitos- ja välinehuoltajapalveluja tuotetaan n. 828 h päivässä.

Toteutuminen

Suunnittelun tulosityksikkö on vuoden kuluessa toteuttanut rakennusten käyttötalouden työohjelman mukaisten kunnossapitotöiden sekä kiinteistöissä ilmenneiden käytössä rikkoutuneitten, kulumisesta tai ilkeivallasta aiheutuneitten korjaustöiden suunnittelua. Investointihankkeista on 2017 aikana omana työnä suunniteltu Västinkartanon palvelukeskuksen peruskorjaussuunnittelua, Pohjan nuorisotilan peruskorjaussuunnitelmat, Toimintojen talon 2. vaiheen muutossuunnitelmat, Keskuskatu 32 päärakennuksen muutossuunnittelu kansalaisopiston tiloiksi sekä useiden investointihankkeiden hankesuunnitelmat.

Rakennuttamisen tulosityksikkö on hoitanut talonrakennuksen investointiohjelman mukaisten hankkeiden rakennuttajatehtävät, rakennus- ja LVIAS -töiden suunnittelunohjauksineen ja valvontoineen, sovittujen aikataulujen mukaisesti. Lisäksi tulosityksikkö on konsultoinut kaupunkikonsernin ja muiden yhteistyökumppaneiden rakennushankkeiden valmisteluun ja rakennuttamiseen liittyvissä tehtävissä sovittujen toimeksiantojen mukaisesti.

Keskeisimmät tulosityksikön hoitamat kaupungin talonrakennusohjelman kohteet ovat 2018 olleet Kaupungintalon ja Virastotalon peruskorjaukset, Västinkartanon asumis- palveluyksikön peruskorjaus, Jouppilanvuoren jäähallin peruskorjaus ja laajennus sekä kaupunginteatterin korjaustyöt. Palvelutuotantona kaupungin kiinteistöyhtiöille ja muille kaupunkikonserniin kuuluville on toteutettu mm. Koy Seinäjoen ruokatalon rakennuttajatehtäviä.

Tilaajan nimittämänä rakennuttaja-asiantuntijana tulosityksikkö on edustanut kaupunkia mm. Koy Kampustalon laajennuksen, EPSHP M-talon, sekä Seinäjoen yritys- kiinteistöt Oy/ Finn-Powerin tuotantotilat rakennushankkeissa.

Isännöinnin tulosityksikössä toiminnan määrää ohjasi kaupungin rakennuskannan laajuus ja asetettu taloudellinen kehys. Rakennuskannan omistustarkastelu tarkoituksenmukaisuusnäkökulmasta jatkui, ja vuoden aikana myytiin useita kiinteistöjä ja asuinhuoneistoja tarpeettomina ja turhia kustannuksia aiheuttavina. Toisaalta kaupunki teki vuonna 2018 maakauppoja, joissa kaupungin omistukseen ja vastuulle siirtyi myös useita rakennuksia.

Ylläpitopalvelujen tulosityksikössä (kp 6111–6114) otettiin valvonnan ja kiinteistönhoidon piiriin valmistunut ja hankittu rakennuskanta sekä jatkettiin kiinteistönhoidon mitoitusprojektia. Huoltosuunnitelmien mukaiset työt ovat toteutuneet suunnitellusti vuoden aikana, ja palvelupyyntöjen palveluvaste on saatu pysymään hyvänä. Työvalmennusta on toteutettu tavoiteltujen läpimenomäärien mukaisessa laajuudessa.

Pohjanmaan Poliisilaitoksen kanssa edistettiin tilannekeskustoiminnan yhteentoimivuutta. Poliisi saa tarvitsemistaan kaupungin kameroista reaaliaikaista tilannekuvaa tilannekeskukseensa, kun tilanne niin vaatii.

Siivouspalvelujen tulosityksikössä laitoshuoltajapalveluja on tuotettu noin 827 tuntia päivässä eli 114,83 henkilötyövuotta, ammattinimikkeillä laitoshuoltaja, laitoshuoltaja-ravitsemistyöntekijä, ravitsemistyöntekijä-laitoshuoltaja, välinehuoltaja ja koulunkäynninohjaaja-laitoshuoltaja.

Määrätavoitteiden osalta päivittäisten työtuntien muutos johtuu uusista, mm. lastensuojelutyön kohteiden ja väistöjen lisääntymisestä, sekä vanhojen kohteiden laajen-

nuksista, esim. Jouppilanvuoren jäähalli. Hallinnon henkilöstöä on ollut määrätavoitetta vähemmän, mm. virkavapaiden vuoksi.

Määrätavoitteiden osalta on selkeämpää verrata päivittäin tehtävien työtuntien ja kautumista henkilötyövuosiksi siten, että määrätavoitteiden henkilöstömäärässä ei ole sekaannusta osa- ja täysiaikaisen henkilöstön johdosta.

Laatutavoitteet

6101 Suunnittelu

Tavoitteena on toimivien ja kokonaistaloudellisten suunnitelmien laatiminen, hankkeiden riittävät ja yksiselitteiset toteutusasiakirjat sekä toteutettujen hankkeitten käyttäjätyytyväisyys. Suunnittelussa noudatetaan rakennuslainsäädännön ja rakennusmääräyskokoelman määräyksiä ja ohjeita sekä MRL:n mukaisia pääsuunnittelijavelvoitteita.

Talonrakennushankkeitten suunnittelu viedään läpi kustannustietoisesti elinkaarijattelon periaattein taloudellisuusnäkökohtia painottaen.

6102 Rakennuttaminen

Hanke- ja rakennuttamistehtävät tehdään hankkeen johtamisen ja rakennuttamisen tehtäväluettelo HJR12 sekä vallitsevaa rakennuslainsäädäntöä noudattaen huomioiden hankkeiden elinkaari sekä tilaaja- ja käyttäjätarpeet. Hankkeiden valvonnat suoritetaan valvonnan tehtäväluetteloita hankekohtaisesti soveltaen. Ulkoistetut arkkitehti- ja talotekniikan suunnittelutehtävät kilpailutetaan hankekohtaisesti suunnittelualojen tehtäväluetteloita soveltaen tai tilataan voimassa olevien puitesopimusten mukaisesti yhteistyökumppaneilta. Ulkoistetun suunnittelun ohjauksessa kiinnitetään erityistä huomioita kaupungin kohteissa valitun laatutason ylläpitämiseen.

6103 Isännöinti

Isännöinnin tehtävänä on vastata osaltaan kaupungin rakennuskannan omistajaohjaukseen liittyvistä tehtävistä osana kaupungin konserniohjausta, tavoitteena yhtenäistää ja kehittää kaupungin rakennuskannan ja kaupunkikonsernin kiinteistöyhtiöiden toimintamalleja.

Yksikön resurssien käytön oikealla kohdentamisella pyritään turvaamaan tilojen käyttöolosuhteiden pysyminen laadukkaina yhteistyössä ylläpitopalveluiden ja kaupungin sisäilmaryhmän kanssa.

Kehitetään kaupungin energiatehokkuussopimukseen (kausi 2017–2025) liittyvää raportointia omana työnä aikaisempaa laadukkaammaksi ja kattavammaksi.

6110 Ylläpitopalvelut

Tulosityksikön päällikkö vastaa toimintasäännön mukaisesti strategisista valinnoista ja strategioiden toteuttamisesta tulosityksikössä. Tulosityksikkö toteuttaa toimitilat tulosalueen rakennuksenpitoa, *Rakennusten häiriötön toiminta* -prosessilla, jota johtaa tulosityksikön päällikkö. Tulosityksikön organisaatiossa kustannuspaikat ovat prosessin tehtäväketjuja. Kustannuspaikkoihin perustuvien tehtäväketjujen omistajia ovat yksikön päällikön nimeämät vastuuhenkilöt. Tehtäväketjujen omistajat huolehtivat toiminnan jatkuvuudenhallinnasta kustannuspaikoillaan.

Painopistealueena on ennakkoiva kunnossapito, olosuhdehaittojen poistaminen ja uusien haittojen synnyn estäminen sekä rakennusten toimintakunnossa pitäminen käyttöturvallisuus ja elinkaaritaloudellisuus huomioiden. Keskusvalvomon avulla seurataan etävalvontakohteiden sisäilmaolosuhteiden kehittymistä ja pyritään ennakkoivasti puuttumaan epäsuotuisaan kehitykseen.

Asiakaslähtöistä laaturyhmätoimintaa jatketaan ja kehitetään. Laaturyhmän tarkoituksena ovat tukipalveluita tuottavien kustannuspaikkojen toiminnan ja rakennusten käyttäjien toiminnan yhteentoimivuuden edistäminen. Tämä tapahtuu kehittämis-

suunnitelman 2017–2018 tavoitteiden mukaisesti, mm. sisäistä viestintää parantamalla.

Lähiliikuntapaikkojen ylläpito kytketään huoltotoimintaan, mikä lisää tarkastuskohteen määrää ja sitä myöten työaikaa ja kustannuksia. Huoltotoiminnan aloittaminen edellyttää esimiehille ja työntekijöille ostettua koulutusta liikuntavälineiden käyttöturvallisuudenvalvontaa.

Laatutavoitteena on tasapainottaa ja vakauttaa huoltosuunnitelmien mukaisten töiden toteuttaminen per henkilö talousarviovuosien 2018–2019 aikana.

6121 Siivouspalvelut

Toiminta-ajatuksemme on luoda laadukkaita, puhtaita ja turvallisia toimitiloja arvosten yhteishenkeä ja vastuullisuutta, kokonaistaloudellisuus huomioiden, yhteistyössä asiakkaan ja toimitilojen käyttäjien kanssa.

Toteutuminen

Suunnittelussa on noudatettu voimassa olevan lainsäädännön ja rakentamismääräyskokoelman ohjeita ja määräyksiä. Hankekohtaisesti on kuultu ja järjestetty käyttäjien kanssa suunnittelupalavereita hyvän lopputuloksen aikaan saamiseksi. Käyttötalouden työkohteet ja muut kiireelliset työt on hoidettu työaikataulun mukaisesti ja investointikohteiden suunnittelu on tehty tai aloitettu talousarvion 2018 nimikkeiden mukaisesti. LVISAR-suunnittelutehtävät on asetettujen tavoitteiden mukaisesti kilpailutettu tai tilattu vuosisopimusten puitteissa.

Rakennuttamisen tulosityksikössä hanke- ja rakennuttamistehtävät on tehty ohjeistettujen tehtäväluetteloiden ja vallitsevan rakennuslainsäädännön mukaisesti, huomioiden tilaajatarpeet ja rakennusten elinkaari. Ulkoistetun suunnittelun ja rakennuttamisen ohjauksessa on kiinnitetty erityistä huomioita kaupungin kohteiden laatutason ylläpitämiseen. Kaupungin omaa rakennuttamisohjetta on kehitetty kohti kirjallista kokonaisohjetta, joka vastaa alan vaatimuksia ja kaupungin omalle rakennuttamisella asetettuja laatutavoitteita.

Isännöinnin tulosityksikössä laatutavoitteet toteutuivat yksikön oman toiminnan osalta: yhteistyö sisäilmaryhmän ja ylläpitopalvelujen kanssa toimi hyvin ja toimintamalleja konserniyhtiöiden isännöinnin yhdenmukaistamiseksi laajennettiin. Energiatehokkuustyö jatkui kaupungin energiansäästötiimissä. Kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) kauden 2017–2025 toimintasuunnitelman laatimista jatkettiin.

Ylläpitopalvelujen tulosityksiköissä lukuisat henkilövaihdokset hankaloittivat osaltaan toiminnan laadun seurantaa ja kehittämistä. Käyttäjäpalvelujen laaturyhmä koontui suunnitellusti, ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tarpeisiin reagoitiin. Vuoden mittainen Sisäilmaepäilyjen hallinta -kehittämishanke saatiin loppuun, mutta valitettavasti muutaman kohteen työllistävyys yllätti, eikä hankkeen aikana ehditty käydä kaupungin rakennuskantaa läpi tavoitellussa laajuudessa. Koulutussuunnitelma ja kustannuspaikkojen osastokokousjärjestelyt toteutuivat pääosin suunnitellusti.

Siivouspalvelujen tulosityksikössä työmäärämitoituksia ja siihen perustuvia palvelukuvauksia eli työohjeita on tarkistettu olemassa olevien työkohteiden osalta mm. Kiinteistö Oy Seinäjoen AnimWestille, Nurmon hammashoitolan välinehuollolle, Terveyspalvelukeskus Huhtala 10:lle ja Myllypuistosairaala 4:lle. Uusien alkaneiden työkohteiden osalta työmäärälaskenta ja palvelukuvaukset tehdään automaattisesti, koska palvelun kokonaisuus määrä- ja laatuksiteereineen ja tavoitteineen muodostuu sen perusteella.

Taloudellisuustavoitteet

6101 Suunnittelu

Omana suunnitteluna toteutettavien hankkeiden osalta tulosityksikön tavoitteena on tuottaa suunnittelu toiminnallis-taloudellisesti kilpailukykyisesti ostettuun konsulttipalveluun verrattuna. Uudisrakennusten ja laajamittaisten peruskorjaushankkeiden arkkitehti- ja pääsuunnittelun osuus on noin 4 % hankkeitten rakentamiskustannuksista. Budjettivuonna 2018 alustavasti omana työnä toteutettavaksi määritellyn suunnittelu-työn laskennallinen arvo on siten investointihankkeiden osalta n. 140 000 €, peruskorjaus- ja kunnossapitotöiden osalta noin 60 000 €. Laskennallinen arvo ei sisällä ulkoistetun suunnittelun ohjausta eikä hankesuunnittelua. Muiden kaupunkikonsernin toimielimien ja projektien konsultointi suoritetaan Konsultointisopimusehto KSE 2013 sisältöön tukeutuen ja laskutetaan teknisen lautakunnan hyväksymällä sivukuluker-toimella suoritusperusteisesti. Laskennallinen osuus arvioidun työpanoksen mukaan on noin 10 000 €.

6102 Rakennuttaminen

Tulosityksikön tavoitteena on tuottaa talonrakennuskohteisiin tarvittavat rakennuttamis- ja valvontatehtävät toiminnallis-taloudellisesti kilpailukykyisesti ostettuun konsulttipalveluun verrattuna. Uudisrakennusten rakennuttamis- ja valvontatehtävien osuus on vallitsevan budjetointikäytännön mukaan noin 4 % hankkeitten rakentamiskustannuksista. Budjettivuoden talonrakennusohjelman rakennuttajatehtävien laskennallinen arvo on siten noin 650 000 €. Lisäksi muiden kaupunkikonsernin toimielimien ja projektien konsultointi suoritetaan Konsultointisopimusehto KSE 2013 sisältöön tukeutuen, laskennallinen osuus arvioidun työpanoksen mukaan noin 60 000 €.

6103 Isännöinti

Energiansäästön tehostamisella pyritään pitämään saavutettu kokonaiskustannustaso, vaikka rakennuskanta kasvaa ja talotekniikka lisääntyy peruskorjausten myötä. Yksikköä kohden laskettua energiakustannusta pyritään laskemaan säätö- ja valvontatoimin.

Valmistellaan energiantehokkuusinvestointeja yhteistyössä rakennuttamisen tulosityksikön kanssa osana perusparannus- ja laajennushankkeita.

6110 Ylläpitopalvelut

Toimintamenojen kasvun 2017/2018 selittää tulosityksikön henkilöstömäärän lisääntyminen. Tämä on tapahtunut sisäisin siirtein. Henkilöstöä on siirretty mm. kunnallistekniikan tulosalueelta ylläpitopalveluihin. Toimintamenoja kasvattavat lisääntyvät ylläpitovastuut. Talousarvioesitys 2018, ilman henkilöstömenoja, on budjetointiohjeiden mukainen (+0,6 %). Rakennuskasvu pienempi resurssien kasvu tekee toimitiloja ylläpitämisen terveellisessä ja turvallisessa kunnossa haasteelliseksi, koska ohje rajaa koneiden, laitteiden ja materiaalien ostamista. Käyttötalouden niukkuus pakottaa keskittymään olevien toimitilojen ylläpitämiseen, eikä esimerkiksi mahdollista käytöstä poistuvien rakennusten välitöntä purkamista.

Työohjelmien mukaiset hoito-, huolto- ja kunnossapitotyöt pyritään suorittamaan resurssit huomioon ottaen. Keskustelu toimitilojen käytettävyydestä lisääntyy. Toimintaa sopeutetaan kaupungin taloudelliseen tilanteeseen mm. siten, että ylläpidon kehittämistä jatketaan, yksikön toimintaa keskitetään tarkoituksenmukaisesti ja tarpeetomista toimitiloista luopumista jatketaan, mm. varastoja keskitetään Verstaalle. Kunnossapitorakentamisessa pidättäydytään rakennuskannan kunnossa pysymisen edellyttämiin toimiin ja korjausvelan hallintaan. Rakennuksen käyttäjien edellytetään varaavan omaan toimintaan kuuluviin menoihin hankinta- ja asennusvaraus. Muutosrakentamiskohteiden osalta toteutus päätökset tehdään tapauskohtaisesti hyöty- ja kustannusarvioinnin kautta.

Ylläpitopalvelut 6110	TOT 2016 (menot)	TOT 08/2017 (menot)	TAE 2018 (menot)
31.5.2017	511 852 €/kk	506 751 €/kk	464 100 €/kk
62 257 asukasta	8,22 €/asukas/kk	8,14 €/asukas/kk	7,46 €/asukas/kk
413 553 m ²	1,24 €/m ² /kk	1,23 €/m ² /kk	1,12 €/m ² /kk
Ylläpitopalvelut tulosityksikkö 6110 kustannuspaikoittain TAE 2018 (menot)			
6111 ylläpitopalvelut	6112 tekninen valvonta	6113 kiinteistönhoito	6114 kunnossapito
2,08 €/asukas/kk	1,62 €/asukas/kk	1,68 €/asukas/kk	2,08 €/asukas/kk
0,31 €/m ² /kk	0,25 €/m ² /kk	0,25 €/m ² /kk	0,31 €/m ² /kk

6121 Siivouspalvelut

Siivouspalvelut käyttää työmäärä- ja resurssitarpeen laskennassa työmäärälaskenta- ja suunnitteluohjelmaa AtopLite S. Suunnitteluohjelma tuottaa työtuntimäärään perustuvan resurssitarpeen sekä palvelukuvaukset.

Siivouspalvelut yksikön taloudellisuutta, kustannuksia ja määrärahojen käyttöä seurataan säännöllisesti, ja mahdollisiin poikkeamiin pyritään reagoimaan viipymättä.

Toteutuminen

Suunnittelun tulosityksikkö on toteuttanut investointihankkeiden toteutussuunnitelua talousarvion mukaisissa hankkeissa arvioitua laskennallista panosta vastaavasti, noin 170 000 €:lla. Hankesuunnittelun laskennallista arvoa ei ole huomioitu. Peruskorjaus- ja kunnossapitotöiden voidaan arvioida toteutuneen tavoitteiden mukaisena. Kaupunkikonsernin kiinteistöyhtiöitä konsultoitui tavoitteiden mukaisesti.

Tulosityksikön käyttötalouden kokonaismääräraha alittui 26 364 €.

Rakennuttamisen tulosityksikön budjettivuoden talonrakennusohjelman rakennuttajatehtävien laskennallinen arvo (4 % toteutettujen investointien kokonaissummasta) on n. 700 000 €, mikä on lähes kaksinkertaisesti tulosityksikön kokonaismenoteuma. Kaupunkikonsernille tehtyä rakennuttamispalvelua laskutettiin vuoden aikana 56 578 €. Osallistumista konserniyhtiöiden hankkeiden tarveselvityksiin, hanke-suunnitteluun ja muihin hankevalmisteluihin ei ole laskutettu.

Tulosityksikön käyttötalouden kokonaismenot ylittyivät 30 029 €. Ylitys johtui pääosin ennakoimattomista palkkojen jaksotusmuutoksista sekä budjetoimattomista sisäisistä kuljetuskustannuksista.

Isännöinnin tulosityksikön taloudellisuustavoitteet eivät toteutuneet. Tulosityksikön käyttötalouden kokonaismääräraha ylittyi 325 693 €, mikä on 4,9 % kokonaismenoista. Ylitys johtui kokonaan energiamenojen ylityksistä - lämmityskustannukset ylittyivät 243 735 € / 10,9 % ja sähkömenot 175 854 € / 10,3 %. Ylitys johtui osin budjettiraamia suuremmista toimittajien sopimuskorotuksista, osin sääolosuhteista ja osin toimintavuonna lisääntyneestä rakennuskannasta, jonka lämmityskustannuksia ei erikseen lisäbudjetoitu vuoden aikana. Lisäksi energiankäytön seurannassa ja valvonnassa oli puutteita, mm. ilmanvaihdon käyntiaikojen hallinnassa.

Ylläpitopalvelujen tulosityksikössä työohjelmien mukaiset hoito- ja kunnossapitotyöt tehtiin resurssit huomioon ottaen. Kunnossapitorakentamisessa pidättäydettiin rakennuskannan kunnossa pysymisen edellyttämiin toimiin, kuten vesivahinkojen korjauksiin, ja korjausvelan hallintaan pitkän tähtäimen suunnitelman mukaisin kunnossapitotöin.

Ylläpitopalvelujen kokonaismääräraha ylittyi 721 637 €, mikä vastaa 11,8 % ylitystä.

Siivouspalvelujen tulosityksikössä siivoustyönmitoitus- ja kehittämisjärjestelmät ja AtopLiteS-työmäärälaskenta ohjaavat ja antavat periaatteet laatu- ja taloudellisuustavoitteisiin mm. standardien ja vertailutietojen kautta, ja niiden toteutumista ja muutoksia on seurattu vuoden aikana.

Hyväksytyn talousarvion toteutumista on seurattu viikoittain ja kuukausittain sekä yksikön että tulosalueen viikkopalaverissa. Määrärahat ovat pääsääntöisesti riittäneet talousarviosuunnitelman mukaisesti tileittäin tai tiliryhmittäin. Siivouspalveluyksikön talousarvion toteutuma on 93,6 % siten, että toimintakulut jakautuvat seuraavasti: henkilöstökulut 94,1 %, palvelujen ostot 2,2 %, aineet, tarvikkeet ja tavarat 2,9 % sekä muut toiminnan kulut 0,8 %.

Tulosalue **620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut**

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	9 296 000	13 286 098,00	-3 990 098,00
	Yhteensä	9 296 000		
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 979 600	2 312 205,00	-132 605,00
Kv 17.12.2018 § 102	Muutos	200 000		
	Yhteensä	2 179 600		
Netto (Toimintakate)		7 116 400	10 973 893,00	-3 857 493,00

Toiminta-ajatus

Kiinteistö- ja paikkatietopalvelujen tulosalueen tarkoituksena on luoda mahdollisuudet toimivan, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön muodostumiselle ja turvata riittävä ja monipuolinen tonttivaranto maanhankinnan painopiste-alueilla. Tulosalue ylläpitää ajantasaista paikkatietoaineistoa ja hoitaa kiinteistönmuodostuksen siten, että rakennuslupapäätökset voidaan hoitaa viivytyksettä.

Määrätavoitteet

6201 Kiinteistöhallinto

Keskustan kehittäminen on kaupunkistrategian keskeinen painopistealue. Kaupunkikeskustan kehittämistä ja infran rakentamisen rahoitusta edistetään neuvottelemalla maankäyttösopimukset asemakaavamuutoksiin liittyen keskustan kiinteistönomistajien osallistumisesta yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin.

Maa-alueiden hankintaa jatketaan eri puolilta maapoliittisen ohjelman mukaisesti kaupungin maanhankinnan painopistealueilta.

Raakamaata hankitaan yhdyskuntarakentamisen tarpeisiin vähintään 40 ha.

6202 Tonttien myynti ja vuokraus

Tulosalueella huolehditaan siitä, että luovutettavissa on vähintään 100 AO-tonttia vuosittaisen väestönkasvun tarpeisiin. Tuotamme T- ja K-tontteja elinkeino ja liikelämän kysyntää vastaavasti. Markkinatilanne ja rakentamisen vilkkaus vaikuttaa suoraan tontinmyyntivolyymeihin.

Tonttien luovutus (myynti)	2015	2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
AK	3	2	1	1
AR	12	11	10	10
AO	71*	88	100	100
KL+T+TY	8	4	15	15

* Lisäksi 23 tonttia vuokrattiin

AK-Asuinkerrostalojen korttelialue

AR- Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue

AO-Erillispientalojen korttelialue

KL- Liikerakennusten korttelialue

T-TY – Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue

6204 Mittauspalvelut

Asemakaavoituksen piiriin tuleville uusille alueille laaditaan pohjakarttaa lähinnä laserkeilaamalla. Kaavamuutosalueilla pohjakarttatietoja ajantasaistetaan täydennysmittauksilla. Päivittäin tehdään tontinmittausten maastotöitä, kartoituksia ja rakennusvalvontamittauksia sekä resurssien mukaan pyritään palvelemaan muuta kaupunkikonsernia ja asiakkaiden tarpeita.

Tavoitteena on suorittaa täydennyskartoituksia noin 100 ha alueella keskittyen rakennettuihin sekä kaavoitettaviin alueisiin. Pohjakartta- ja täydennyskartoitustuotantoa tulee tehostamaan hankittava Drone-miehittämätön kopteri. Hankintaa voidaan käyttää myös muun kaupunkikonsernin tarpeisiin.

6205 Kiinteistöinsinöörin palvelut

Palvelun päätehtäviä ovat 1) tonttijakojen ja tonttijaon muutosten laatiminen, 2) tonttien lohkominen sekä 3) yleisten alueiden muodostaminen kysynnän mukaan joko yksityisten maanomistajien tai kaupungin aloitteesta. Laadunmuutoksia tiloista asemakaavan mukaisiksi rekisteröidyiksi tonteiksi jatketaan.

Toiminnan volyymi vaihtelee vuosittain kysynnän ja tehtävien priorisoinnin mukaan.

	2015	2016	arvio 2017	arvio 2018
Yleisten alueiden lohkominen	73	184	75	75
Tonttien lohkominen	138	51	130	130
Tonttijaot	100	165	100	100
Laadun muutokset	142	291	150	150

6206 Paikkatietopalvelut

Paikkatietopalveluiden päätehtävänä on Seinäjoen kaupungin alueelta olevan digitaalisen 1) paikkatietoaineiston tuottaminen ja ylläpitäminen, mm. pohjakartat, kiinteistörajakartat, ajantasakaavakartat ja muut teemakartat sekä 2) aineiston päivittäminen koko organisaation käyttöön sisäverkossa olevaan Webmap-sovellukseen ja kuntalaisille Karttapalveluun internetiin.

Toiminnan kehittämisessä keskitytään Trimble Locus -paikkatietojärjestelmän ja muiden analyysisovellusten hyödyntämiseen koko organisaatiossa. Toimintaa ohjaa paikkatieto-ohjelma 2020. Ohjelman mukaisesti panostetaan paikkatiedosta ja sen hyödyntämisen mahdollisuuksista tiedottamiseen. Vektorimuotoisia (WFS) aineistoja määritetään avoimeen rajapintaan kuntaliiton ohjeistamalla aikataululla.

Merkittävin toimintakulttuurin muutos liittyy sähköisiin asiointipalveluihin, jotka mahdollistavat mm. kaupungin omistamien tonttien varaamisen, rakennuslupien hakemisen ja johtolaitosten johtojen sijoitus- ja kaivulupien sähköisen hakemisen ja käsittelyn. Sähköisen palvelun piiriin otetaan lisää toimintoja ja aikaisemmin käyttöön otettuja kehitetään.

Toteutuminen

6201 Kiinteistöhallinto

Maata hankittiin yht. 87 ha (2017: 111 ha). Lisäksi testamentilla kaupunki sai 40 ha lahjoituksen. Arvoltaan suurimmat kaupat liittyivät Ideaparkin kauppakeskushankkeeseen, jota varten alueelta hankittiin 2,5 ha maata hintaan 1,91 milj. €. Raa-

kamaakaupat painottuivat Halkosaari–Kitinojan alueelle, 16,3 ha ja Itäisen ohikulkutien itäpuolelle, 12 ha.

Kaupungeingeodeetin johdolla neuvoteltiin vuoden aikana yhteensä 150 kiinteistökauppaa (2017: 144). Maanhankintaan käytettiin rahaa 3,15 milj. € (2017: yli 8 milj. €). Maankäytösopimuksia neuvoteltiin yhteensä 4 kpl. Sopimukset kohdistuvat Marttilan kaupunginosaan, Pajuluomaan, Kivistöön ja Hyllykalliolle. Sopimusten yhteenlaskettu arvo on 356 835 € (2017: 4 696 497 €).

Vuokrasopimuksia solmittiin 51 kpl, josta asunto- ja teollisuustonttien vuokrasopimuksia 26 kpl.

6202 Tonttien myynti ja vuokraus

Tonttien luovutus	2017	2018
AK + A	4	4
AR+AKR+AP	7	8
AO	73*	84**
KL+K+KTY+T+TY	8	10

* Myyty 54, vuokrattu 19

** Myyty 72, vuokrattu 12

AK Asuinkerrostalojen korttelialue, AR Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue, AO Erillispientalojen korttelialue, KL Liikerakennusten korttelialue, T-TY Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue

Alueittain omakotitonttienmyynti painottui seuraaviin kohteisiin:

- Kärki 26 kpl
- Niemistö 13 kpl
- Tanelinranta 34 kpl

AO-tontteja on vapaana jatkuvassa haussa tällä hetkellä 168 kpl. Tämän lisäksi tulee jaettavaksi 111 kpl uusia tontteja kevään tonttihaussa.

6204 Mittauspalvelut

Tehtiin tilaustyönä iso ilmakuvaukset, jossa lopputuotteena oli ortokuva ja laserkeilausaineisto koko kuvatulta 23 500 ha alueelta. Kuvausalue käsitti kanta-kaupungin, Peräseinäjoen ja Ylistaron taajamien lisäksi laajat alueet kaavoituksen painopistealueita. Kuvauksesta saatiin vankka uusi perusaineisto kaupunkisuunnittelun tarpeisiin. Kuvatun laserkeilausaineiston jatkokäsittelyssä siirryttiin mielenkiintoiseen 3D-kaupunkimallin tekemiseen.

Saadun aineiston perusteella tehtiin pohjakartta Nurmon biokaasulaitoksen asemakaavoitettavalle alueelle.

Täydennyskartoituksia suoritettiin n. 100 ha pinta-alalla pääasiassa rakennetuilla alueilla.

Drone hankittiin joulukuussa 2018, joten sen tuotantokäyttö tulee alkamaan keväällä sulan maan aikana 2019.

6205 Kiinteistöinsinöörin palvelut

Yleisiä alueita on muodostettu vuoden aikana 55 kpl (v. 2017: 24 kpl). Uusia tontteja on rekisteröity vuoden alusta alkaen 193 kpl, joista laadunmuutoksia 84 kpl (v. 2017 yht.: 378 kpl, joista laadunmuutoksia 188 kpl). Tonttijakoja on laadittu ja hyväksytty 72 kpl (v. 2017 yht.: 66 kpl).

Vuoden luvuissa näkyy resurssien vaje. Toimitusinsinöörin virkavapaan sijaisuus pystyttiin täyttämään vain osittain.

6206 Kartta- ja paikkatietopalvelut

Trimble Locus- paikkatietojärjestelmän käyttöä on kehitetty tukemalla infraomaisuuden (katu-, puisto- ja liikuntapaikkarekisterien) sovellusten käyttöönottoa. Yleisten alueiden lupien hakemiseen ja käsittelyyn hankittu sähköisen palvelun käyttöönotto ajoittuu vuodelle 2019 jatkumona tonttien haun ja rakennuslupien sähköiselle asiointipalvelulle.

Paikkatietojen käsittelyä on automatisoitu FME-ohjelmalla, jolla paikkatietoasiantuntijat määrittelevät ja ajastavat tiedonkäsittelyprosesseja. Paikkatieto-ohjelman mukaisesti myös paikkatietoasioista tiedottamiseen on panostettu blogikirjoituksin ja internetissä toimivan Karttapalvelun (kartat.seinajoki.fi) tietosisältöä lisäämällä ja siitä tiedottamalla. Karttapalveluun on viety esim. väyläverkkoaineistoa, puistoalueita ja liikuntapaikkoja.

FME:n avulla on kehitelty palvelutarjotin, joka palvelee aineistojen toimittamisessa asiakkaille.

Kuntaliiton organisoiman Kuntatietopalvelun (KTP) kehityksessä ollaan mukana ja aineistosisältönä palveluun on toimitettu rajapintapalvelun kautta osoite- ja rakennustiedot vektorimuotoisena (WFS) aikaisempien rasteriaineistojen lisäksi.

Laatutavoitteet

Toiminnassa pyritään mahdollisimman nopeaan ja asiantuntevaan palveluun asiakkaiden tarpeet huomioiden.

Toiminnassa noudatetaan Maankäyttö- ja rakennuslain sekä Kiinteistönmuodostamislain määräyksiä. Kaupunkistrategia ja siihen perustuvat maapoliittinen ja asuntopoliittinen ohjelma sekä paikkatieto-ohjelma ohjaavat toimintaa.

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Työtyytyväisyysindeksin tavoite seuraavassa kyselyssä on 3,4 (ka. kyselyssä 2016 oli 3,3).

Koulutus suunnataan koulutussuunnitelman mukaisille osaamisen painopistealueille. Kehityskeskustelut käydään säännöllisesti jokaisen henkilön kanssa.

Toteutuminen

Kehityskeskustelut on vuoden aikana käyty jokaisen työntekijän kanssa. Kevään työpajassa pohdittiin yhdessä omat konkreettiset tavoitteet strategian toteuttamiseksi sekä miten kaupungin uudet arvot näkyvät arjen työssä.

Työtyytyväisyyskyselyyn vastattiin syksyllä 2018, ka. oli edelleen 3,3 maksimin ollessa 4. Osaamisen kehittäminen painottui paikkatietopuolen osaamiseen, 3D-kiinteistönmuodostukseen sekä johtamis-/ esimiestyöhön liittyvän osaamisen vahvistamiseen.

Taloudellisuustavoitteet

Maavarannon tuottavuuden tehostamistoimenpiteitä jatketaan: Maankäyttösopimusten neuvottelu ja solmiminen niiden maanomistajien osallistumisesta yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin, jotka saavat asemakaavasta tai sen muutoksista merkittävää hyötyä. Korvaukset tulee osoittaa maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla sopimuskohteen ja sitä laajemminkin palvelevan infran rahoittamiseen.

Kerrostalotonttien ja niiden osien myynnissä kiinnitetään huomiota oikeaan, käypään arvoa vastaavaan hinnoitteluun.

Tulosalueen toimintaprosesseja kehitetään jatkuvasti.

Toteutuminen

Maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia perittiin yhteensä 2 254 134 € (budj. 1 500 000 €).

Myyntitulojen osalta koko vuoden tavoite ylitettiin. Maaomaisuuden myyntitulot olivat yht. 8 636 256 €. Myyntivoitto (pysyvien vastaavien luovutusvoitto) oli 8 217 223 €. Metsänmyyntituloja toteutui ennätyselliset 1 050 550 € tavoitteen ollessa 600 000 €. Maanvuokratuloja toteutui 1 410 033 € (budj. 850 000 €). Kokonaismenoissa tulosalue ylitti 132 605 €:lla laaditun lisätalousarvion. Pääosin ylitys johtuu alueiden rakentamis-/myyntikuntoon saattamisen kustannuksista. Metsänhoidollisina töinä on tehty paljon mm. rästiin jääneitä taimikon hoitoja.

Tulosalue **630 Yhdyskuntatekniikka**

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	2 227 900	3 280 000,00	-1 052 100,00
	Yhteensä	2 227 900		
Toimintamenot	Alkuperäinen	14 430 000	14 229 865,00	200 135,00
	Yhteensä	14 430 000		
Netto (Toimintakate)		-12 202 100	-10 949 865,00	-1 252 235,00

Toiminta-ajatus

6311 Suunnittelu

Kunnallistekniikan suunnittelu (kadut ja niihin liittyvät laitteet ja putkistot, pysäköinti, yksityistiet).

Hulevesien hallintaan liittyvät selvitykset ja suunnittelutehtävät.

Liikennesuunnittelu ja liikenneturvallisuustyö.

Kunnallistekniikan investointibudjetin suunnittelu.

Kaupunkiliikenteen (paikallisliikenne, palvelulinjat) suunnittelu omalta osaltaan.

Toimialan asiakaspalvelu, neuvonta, lausunnot ym..

Maa-ainesten ottoon ja läjitykseen sekä suljettujen kaatopaikkojen hoitoon liittyvät suunnitelmat ja asiakirjat.

6321 Rakentaminen

Tulosityksikkö hoitaa yhdyskuntatekniikan tulosalueella yhdyskuntatekniikan rakentamisen ja rakennuttamisen.

6381–6396 Katujen kunnossapito

Liikenneväylien ja -alueiden kunnossa- ja puhtaanapito sekä laitteiden huollot.

Hulevesiverkoston kunnossapito.

Kaupungin hoidossa olevien yksityisteiden hoito.

6421–6443 Kone- ja kuljetuskeskus

Joustava, ammattitaitoinen ja kustannustehokas yksikkö.

Kone- ja kuljetustoiminnat, kaluston huolto- ja korjaustoiminnat sekä kaluston vuokraustoiminta.

Seinäjoen kaupungin paikallis- ja palveluliikenne.

6461–6464 Puistotoimi

Puistotoimen tulosityksikkö järjestää ja huolehtii Seinäjoen kaupunkilaisille ja vierailijoille puistoja, leikkipaikkoja sekä vapaa-ajan viher- ja virkistysalueita.

Puistotoimi vastaa puistojen ja viheralueiden suunnittelusta, rakentamisesta, kunnossapidosta sekä osaltaan metsätaloudesta.

Määrätavoitteet**6311 Suunnittelu**

Rakentamisen työohjelman mukaisten katu- ym. suunnitelmien laatiminen.

Uusien ja saneerattavien katujen verkostosuunnitelmat laskutustyönä Seinäjoen Vedelle.

Osallistuminen kaavojen laadintaprosessiin liikenne- ja kunnallistekniikan asiantuntijoina.

Osallistuminen suljettujen kaatopaikkojen jälkihoidon kehittämiseen.

Konsulttitoimeksiantojen valvonta ja lähtötietojen toimittaminen.

Osallistuminen itäisen ohikulkutien rakennusprojektiin.

Osallistuminen keskustan kehittämistyöhön.

Liikennemäärälaskennat (käsin, koneella) ja liikenne-ennusteiden laadinta.

Liikenneturvallisuutta parantavien toimenpiteiden tutkiminen ja suunnittelu.

Liikennevalo-ohjauksen seuraaminen ja kehittäminen.

Teknisen lautakunnan liikennejaoston ja paikallisliikenteen neuvottelukunnan päätösten valmistelu.

Liikenne- ja liikenneonnettomuustilastojen ylläpito sekä liikenneturvallisuustilanteen seuranta.

Sadevesijärjestelmän suunnittelu.

Roveksen alueen esirakentamiseen ja Routakallion kehittämiseen liittyvät tehtävät.

Uusiomateriaalien hyötykäytön edistämiseen liittyvät tehtävät.

Putki- ja katukorkeusilmoitukset rakentajille.

Tilapäisten liikennejärjestelyiden suunnittelu suurtapahtumia varten ja suunnitelmien hyväksyminen.

Kaivulupien ja tilapäisten liikennejärjestelyiden lupien myöntäminen.

Katurekisteriohjelmiston käyttöönotto.

6321 Rakentaminen

Tulosityksikkö toteuttaa yhdyskuntatekniikan rakennus- ja perusparannuskohteet työohjelman ja hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti kaupungin omana työnä ja kokonaishintaurakoilla. Katujen rakentamisen yhteydessä rakennetaan vesihuoltoverkkoja Seinäjoen Vesi Oy:lle ja sähkö- ja kaukolämpöverkkokanaaleja Seinäjoen Energia Oy:lle ja verkkoja muille verkkoyhtiöille.

6381–6396 Katujen kunnossapito

Liikenneväylät ja -alueet pyritään pitämään omalla kalustolla ja ostopalveluilla standardien ja hyväksytyn laatujärjestelmän mukaisessa kunnossa.

Silloille suoritetaan korjaus- ja parannustöitä siltakartoitusten perusteella.

Massapintauksia suoritetaan pääosin I-luokan kaduilla. Remixer ja MPKJ-menetelmää käytetään pääväylillä mahdollisuuksien mukaan.

Kevyenliikenteenväylillä suoritetaan routa- ja pintavauriokorjauksia.

Asuntokaduille tehdään paikkaus- ja routavauriokorjauksia.

Hulevesiverkoston huuhtelut sekä pumppaamoiden huollot.

Valaistuksen osto Seinäjoen Energia Oy:ltä.

6421–6443 Kone- ja kuljetuskeskus

Laaditun investointiohjelman pohjalta pidetään Kone- ja kuljetuskeskus sekä vuokraustoiminta tarpeita vastaavana. Oman toiminnan osuuden hallittu kasvu (pl. henkilökuljetukset).

Hankintasuunnitelma

Konekeskuksen peruskaluston säilyttäminen edellyttää seuraavia hankintoja (t €)

	2018	2019	2020	2021
Kuorma-auto		180		180
Kevyt kuorma-auto			130	
Päällirakenteet		120		140
Traktori			70	
Pakettiauto	80	60	80	
Tiehöylä	420			
Lumiaura			20	

6461–6464 Puistotoimi

Puisto- leikkipaikka- ym. viheralueiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito on puistotoimen keskeinen toiminta.

Tavoitteena on hoitaa ja ylläpitää kaikki viheralueet hyväksytyn hoitoluokituksen mukaisessa kunnossa sekä suunnitella ja rakentaa kaikki työohjelman mukaiset viheraluekohteet.

Painopisteenä rakentamisessa on keskusta-alueen toiminnan- ja viihtyisyyden kehittäminen sekä asuntoalueiden puisto- ja viheralueiden rakentamisen jatkaminen.

Toteutuminen

6311 Suunnittelu

Suunnitelmat on kyetty tekemään pääosin omana työnä siten, että rakentaminen työohjelman mukaisesti on onnistunut. Konsulttia on käytetty ruuhkahuippujen taasaamiseen, maastotutkimuksiin ja erikoisasiantuntijuutta vaativiin tehtäviin sekä suuria resursseja vaativiin suunnittelukokonaisuuksiin kuten Vapaudentien jatkeen suunnitteluun sekä Kauppa-Joupin alueen kunnallistekniikan suunnitteluun.

6321 Rakentaminen

Yhdyskuntatekniikan rakentamisen tulosityksikkö toteutti vuoden investoinnit suunnitelmien mukaisesti hyväksytyjen määrärahojen puitteissa. Investointilistan mukaiset hankkeet toteutettiin pääosin kokonaisuudessaan, kuitenkin yksittäisiä projekteja jouduttiin siirtämään tuleville vuosille, koska hankkeelle budjetoitu määräraha ei riittänyt sen toteutukseen. Asuntotonttien tuotannossa saatiin lisää alueita Niemistöön, Kärjen alueelle sekä Karhuvuoreen.

6381–6396 Katujen kunnossapito

Liikenneväylät ja -alueet on pidetty omalla kalustolla ja ostopalveluilla standardien ja hyväksytyn laatujärjestelmän mukaisessa kunnossa.

Silloille on suoritettu päällystekorjauksia määrärahojen puitteissa.

Massapintausta on suoritettu entistä enemmän pääkaduilla päällysteen suhteellisen alhaisen hintatason vuoksi. Remixer-menetelmää on käytetty pääväylillä mahdollisuuksien mukaan sekä lisäksi massapintausta edullisempänä menetelmänä MPKJ-menetelmää väylillä, joissa Remixer-menetelmää ei ole enää voinut käyttää vanhan päällysteen kuluneisuuden ja vanhuuden vuoksi.

Kevyenliikenteenraiteilla on suoritettu pintavauriokorjauksia. Asuntokaduilla on tehty lähinnä paikkaustöitä. Keväällä hiekoitushiekan poisto on tehty koneellisesti. Pää- ja kokoojakatujen, raittien sekä siltojen pesuja on tehty heti hiekoitushiekkojen poistamisen jälkeen.

Pumppaamoille on tehty huollot, korjauksia sekä tyhjäykset. Hulevesiverkostossa on tehty pienimuotoisia huuhteluja päälinjoilla.

Valaistus on ostettu Seinäjoen Energia Oy:ltä.

Kustannuksia on seurattu TANE-ohjelmaa apuna käyttäen.

Katurekisteriin on syötetty tietoja liikenneväylistä.

6421–6443 Kone- ja kuljetuskeskus

Kone- ja kuljetuskeskus on toiminut asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Toiminta on pystytty pitämään hyvällä tasolla, tarpeita vastaavana ja talousarviota noudattaen. Peruskaluston hankintasuunnitelmaa on uudelleen priorisoitu määrärahoja lisäämättä.

Henkilökuljetusten osalta paikallisliikenteen palvelutaso nousi merkittävästi uuden kilpailutuksen myötä.

6461–6464 Puistotoimi

Puistotoimi onnistui suunnitelmien mukaisesti tekemään sovitut työt. Haasteena oli ennätyskuiva kesä ja syksy.

Laatutavoitteet

6311 Suunnittelu

Toteutuksen kannalta luotettavien ja taloudellisten suunnitelmien laatiminen vähintään 1-2 kk ennen töiden aloitusta.

Innovatiivisten suunnitteluratkaisujen hakeminen.

Pöytäkirjojen ja muistioiden laadinta ja jakelu viimeistään viikon sisällä kokouksesta.

CAD- suunnittelumenetelmien kehittäminen.

Osaavan henkilöstön ja yhteistyöverkostojen jatkuva kehittäminen.

6321 Rakentaminen

Yhdyskuntatekniikka rakennetaan infrarakentamisen yleisten laatuvaatimusten mukaan.

6381–6396 Katujen kunnossapito

Turvallisen ja viihtyisän liikenneympäristön ylläpito laatutavoitteet täyttävänä.

6421–6443 Kone- ja kuljetuskeskus

Laadukas ja kilpailukykyinen toimintayksikkö.

Toiminnan jatkuva kehittäminen ja kaluston toimintakyvyn säilyttäminen

Henkilökunnan ammattitaidon ylläpito ja lisäkouluttaminen tarpeen mukaan.

6461–6464 Puistotoimi

Puistotoimi tekee laatuvaatimuksen ja hoitoluokituksen mukaisesti suunnitellut työt kustannustehokkaasti.

Asukkaiden toiveet ja lukuisat tapahtumat tuovat laadullisia haasteita niin rakentamiseen kuin kunnossapitoon. Jatkossa on haasteena pitää viheralueiden hoitotaso nykyisellään, hoidettavien alueiden pinta-alojen kasvaessa. Lisäresursseja tarvittaisiin niin kunnossapitoon kuin rakentamiseen. Uuden asuntoalueiden ym. viherrakennustyöt pitäisi saada tehtyä samalla kun muukin kunnallistekniikan infra.

Toteutuminen

6311 Suunnittelu

Suunnittelun tulosityksikön osalta laadullisten tavoitteiden katsotaan toteutuneen ja rakentaminen on voitu tehdä suunnitelmien mukaisesti.

6321 Rakentaminen

Investointihankkeissa panostettiin erityisesti laatuun ja työturvallisuuteen keskittävään valvontaan. Laaduntarkkailua suoritettiin mm. ottamalla materiaalinäytteitä sekä laatukansioiden sisällön tarkastuksilla. Työn suorittajien tuli antaa selvitykset käytettävistä materiaaleista sekä työvoimasta aina pyydettyäessä. Reklamaatioiden pieni

määrä sekä vähäinen tarve käyttää rakennus- sekä takuuaajan vakuuksia antoi selkeän näytön siitä, että laadulliset tavoitteet saavutettiin.

6381–6396 Katujen kunnossapito

Turvallinen ja viihtyisä liikenneympäristö on ylläpidetty laatutavoitteet täyttävänä haastavissakin olosuhteissa.

6421–6443 Kone- ja kuljetuskeskus

Toimintaa on pyritty kehittämään ja sopeuttamaan kaupungin kaikki osa-alueet huomioiden niiden tarpeita vastaaviksi. Huoltokorjaamon toiminnassa oli väliaikainen laadun heikentyminen johtuen vakituisten korjaamotilojen peruskorjauksesta. Henkilökunnan ammattitaitoa on ylläpidetty koulutuksilla.

Henkilökuljetukset on järjestetty kaupungin ohjeistuksen mukaisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti yhdistellen eri hallinnonalojen kuljetuksia. Henkilökuljetuksien osalta on osallistuttu useisiin hankkeisiin/projekteihin, joissa haetaan uusia toimintamalleja sekä henkilökuljetusten tehostamistoimia.

6461–6464 Puistotoimi

Puistotoimi teki laatuvaatimuksen ja hoitoluokituksen mukaisesti suunnitellut työt. Äärimmäisen kuiva kesä ja syksy toivat haasteista kunnossapitoon. Nähtäväksi jää aiheuttiko kuivuus kasveille pidempiäkin vaurioita. Jatkossa on haasteena pitää viheralueiden hoitotaso nykyisellään, hoidettavien alueiden pinta-alojen kasvaessa

Taloudellisuustavoitteet

6311 Suunnittelu

Vuoden 2018 kunnallistekniikan suunnittelun toteuttaminen pääosin omana työnä talousarvion puitteissa. Erytysosaamista vaativissa kohteissa kuten esim. silta- ja liikennevalosuunnitelmissa konsulttitoimeksiantojen kilpailuttaminen sekä laadun ja kustannusten tehokas valvonta.

6321 Rakentaminen

Tulosityksikkö hoitaa yhdyskuntatekniikan rakentamisen kaupungin taloussuunnitelman ja hyväksytyjen kustannusarvioiden puitteissa.

Tilatut rakentamispalvelut (mm. vesihuolto- ja energiaverkostot) laskutetaan niiden tilaajilta sopimuksen mukaan.

6381–6396 Katujen kunnossapito

Määrärahojen riittävydestä huolehtiminen kunnossapitoalueiden lisääntymisestä huolimatta.

Yksikkökustannuksia seurataan ja verrataan edellisvuosien kustannuksiin.

Kaupungille hoitoon siirtyvien yksityisteiden ja ELY:n aiemmin hallinnoimien tieosuuksien aiheuttamista kustannuksista huolehtiminen.

6421–6443 Kone- ja kuljetuskeskus

Kustannusseurannan hyödyntäminen ja kilpailukyvyn säilyttäminen. Talousarviossa varattujen määrärahojen riittävydestä huolehtiminen. Toiminta pyritään pitämään +/- 0-tasolla huomioimatta investointien osuutta.

Toimintojen jatkuva kehittäminen kustannustaso huomioiden.

6461–6464 Puistotoimi

Puistotoimi teki hoitoluokituksen mukaisesti, kustannustehokkaasti, sovitut työt. Kustannustehokkuutta seurataan kokoajan niin rakentamiseen kuin kunnossapitoon ja mahdollisia korjauksia tehdään sopimusten puitteissa.

Toteutuminen

6311 Suunnittelu

Toiminta on kokonaisuutena alittanut budjetoidut kulut. Säästöä syntyi mm. palveluiden ostossa sen vuoksi, että suurten hankkeiden suunnittelukuluja on kohdennettu investoinnin kuluiksi.

6321 Rakentaminen

Kokonaishinta- ja konetyöurakoista saadut tarjoukset vaikuttivat lukumäärältään oleellisesti hintatasoon, koska kustannukset pysyivät alhaisina laajan kysynnän kautta. Lisäksi omajohtoista rakentamista saatiin tehokkaasti hyödynnettyä, jolloin työn ulkoistaminen pysyi vähäisenä. Katujen investointeihin varatusta määrärahasta käytettiin noin 79 %.

6421–6443 Kone- ja kuljetuskeskus

Kaluston korjauskustannukset nousivat ennakoidusta johtuen oman huoltokorjaamon peruskorjauksesta. Kokonaisuudessaan kulut on kuitenkin saatu pidettyä kurissa kaikilla kustannuspaikoilla.

Henkilöliikenteen osalta valtion avustusten osuus oli hieman ennakoitua suurempi.

6381–6396 Katujen kunnossapito

Määrärahat ovat ylittyneet 3,7 % ulkovalaistuksen aiheuttamista lisäkustannuksista johtuen. Sähkön keskihinta nousi vuodesta 2017 vuoteen 2018 sopimuksen mukaisilla ehdoilla n. 40 %, mikä aiheutti ulkovalaistuksen kokonaiskustannusten osalta määrärahojen ylityksen 22 %:lla. Muilla kustannuspaikoilla on pystytty toimimaan määrärahojen puitteissa kunnossapitoalueiden laajentumisesta ja haastavasta kevättalvesta huolimatta.

Yksikkökustannuksia on seurattu ja verrattu edellisvuosien kustannuksiin.

6461—6464 Puistotoimi

Puistotoimi teki hoitoluokituksen mukaisesti, kustannustehokkaasi, sovitut työt. Käyttömenot ylittivät budjetin, johtuen mm. kuivan kesän tuomasta kastelutarpeesta. Rakentamisen puolella investointiohjelma pysyi budjetin raameissa.

Tulosalue 650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	48 200		
	Yhteensä	48 200	56 863,00	-8 663,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	826 900		
	Yhteensä	826 900	729 165,00	97 735,00
Netto (Toimintakate)		-778 700	-672 302,00	-106 398,00

Toiminta-ajatus

Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus tuottaa kaupungin strategian mukaiset selvitykset, arvioinnit ja suunnitelmat sekä osallistuu kaikkeen maankäytön, rakentamisen ja kaupunkiympäristön suunnitteluun sekä kaupunkikuvaa ohjaavaan toimintaan. Tehtävänä on luoda mahdollisuudet kokonaistaloudellisen, toimivan sekä kulttuurisesti ja esteettisesti tasokkaan elinympäristön muodostumiselle, jotta kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana ja palvelukeskuksena vahvistuisi.

Kaavoitus valmistelee yleiskaavat, asemakaavat, suunnittelutarveratkaisut ja poikkeusluvut sekä osallistuu maakunnalliseen ja seudulliseen kaavoitusyhteistyöhön.

Määrätavoitteet

Kaavahankkeita on vireillä eri vaiheissa yli 40 kpl, jotka ohjelmoidaan syksyllä 2017 valtuustossa hyväksyttävän kaavoitusohjelman periaatteiden mukaan. Laajat monivuotiset osayleiskaavat ovat pohjustaneet erityisesti laajennusalueiden asemakaavoitusta ja ohjaavat kylien suunnittelua. Kyläalueiden ja Nurmon laajojen yleiskaavojen valmistuttua pyritään keskittymään keskeisten kaupunkialueiden yleiskaavatyöhön lähivuosina. Asemakaavahankkeista priorisoidaan ja aikataulutetaan uudestaan erityisesti keskustan tiivistämistä palvelevat hankkeet.

Kaavoitustyötä priorisoidaan myös työaikaa vievien yksittäisten poikkeus- ja suunnittelutarvelupien edelle. Näitä hakemuksia käsitellään vuosittain noin 60 kpl.

Kaavaprosessien erilaisen laadun, laajuuden ja keston vuoksi vuosittaisia sisällöllisiä määrätavoitteita on vaikea asettaa. Pyrkimyksenä on tuottaa riittävä kaavavaran- to asuin-, toimisto-, liike- ja teollisuustontteja. Asuntotontteja tuotetaan noin 650 uudelle asunnolle vuosittain ja liike- ja työpaikkatontteja kysyntää vastaava määrä. Kts. tarkemmin kohta taloudellisuustavoitteet.

Toteutuminen

Vuonna 2018 hyväksyttiin 12 asemakaavaa. Yleiskaavoja ei hyväksytty, mutta Seinäjoen keskustan ja Ylistaron keskustan osayleiskaavaa valmisteltiin. Pienkerrostalotontteja tuotettiin 24 kpl pääasiassa Pajuluoman, Kärjen ja Karhuvuoren alueelle. Omakoti- ja muita pientalotontteja tuotettiin 245 kpl. Teollisuustontteja tuotettiin 11 kpl ja julkisten rakennusten tontteja 3 kpl (Eskoon päiväkotia ja koulu sekä Kivipuron laajennus). Keskustaan tuotettiin yksi uudiskohde, Alman uusi hotellirakennus, mutta keskustassa aktiivisesti valmisteltiin aseman alueen ja Torikeskuksen uudisrakentamishankkeita sekä kerrostalohankkeita.

Kaavoitettua kerrosalaa tuotettiin yhteensä 161 665 k-m², josta AO/AP 85 165 k-m², AR 1 660 k-m², AK/AL/AKR 30 290 k-m², K 2 300 k-m², T 20 050 k-m². Kaavoituksen luonteesta johtuen luvuissa on suuria vuosittaisia vaihteluita ja tarkastelu olisikin tehtävä useamman vuoden jaksoissa.

Vuonna 2018 tehtiin 35 kpl poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisupäätöstä. Näistä poikkeamista 7 kpl oli kaupunginhallituksen päätöksiä (näistä 2 kpl ranta-alueen poikkeamislupia) ja kaavoitusjohtajan 20 kpl. Suunnittelutarveratkaisusta kaupunkiympäristölautakunta ratkaisi 4 kpl (2 kielteistä ja 2 myönteistä) ja yleiskaavapäällikkö 4 kpl.

Laatutavoitteet

Kaavoitustyötä ohjaavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maankäyttö ja rakennuslaki korostavat korkealaatuisen ympäristön merkitystä. Seinäjoella korkealuokkainen ja monipuolinen asuin-, työ- ja virkistämisympäristö nähdään vetovoimatekijänä. Laatutavoitteita täsmennetään erityisesti erilaisilla arkkitehtuurikilpailuilla. Erityishuomio kohdistetaan kaupunkikeskustan elinvoimaisuuteen ja laadukkaaseen kaupunkiympäristöön.

Toteutuminen

Osallistavalla kaavatyöllä pyritään laadukkaaseen ympäristön rakentamiseen. Kaavatyötä tehdään tukeutuen monipuolisiin selvityksiin ratkaisujen parantamiseksi ja viihtyisän ympäristön luomiseksi. Selkeällä ja tunnistettavalla kaupunkirakenteella mahdollistetaan myös erityisryhmien, kuten vanhenevan väestön itsenäinen asuminen. Yritysalueet ja kaupalliset alueet pyritään rakentamaan vetovoimaisiksi ja liikekenteellisesti helpoksi saavutettaviksi. Suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeamislupien

pien yhteydessä ohjataan asiakkaita ja pyritään välttämään kielteisten päätösten antamista, mikäli myönteistä ratkaisua ei voida puoltaa lakien ja säädösten mukaan.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteiden asettelussa korostuu kaavoitusprosessin (maanhankinta, suunnittelu, kunnallistekniikan rakentaminen jne.) kautta tuotettavien myytävien rakennuspaikkojen merkitys.

Tavoitteena on tuottaa sekä asuntotonttien, että uusien työpaikka-tonttien kaavavaranto riittävälle tasolle tonttien vuosittaista myyntitarvetta ja tonttien myynnin tuottoa ajatellen. Maankäytösopimuksia edellyttävät ja sitä kautta tuloja tuottavat kaavat priorisoidaan toteutumismahdollisuuksien mukaan. Kaupunkikeskustan alueella kaavamutokset mahdollistavat maankäyttömaksujen kautta kaupunkikeskustan kehittämistä.

Pitkällä aikavälillä suunnittelun lähtökohta on edelleen tehokas kaavatalous ja sitä kautta taloudellisen ja ekologisen kaupunkirakenteen luominen. Tavoitteena on kaupungin kannalta kokonaistaloudellisuus, tehokas maankäyttö ja tätä kautta kaupungin kilpailukyvyn varmistaminen. Energiatohokkuus ja kokonaistaloudellisuus on noussut myös globaalisti maankäytön suunnittelun tärkeäksi tavoitteeksi.

Työyhteisön järkevä työnjako, kouluttautuminen sekä yhteistyö verkostojen ja osallisuusmenettelyjen kehittäminen takaavat myös toiminnan tehokkuuden.

Toteutuminen

Kaavavaranto on pystytty pitämään riittävänä kaikkien tonttien osalta. Tämän osoittaa se, että rakentamisen määrä kasvoi Seinäjoella 2018 edellisvuoteen nähden. Kaavoituksen budjetoidusta tulot olivat 118 % ja menoista käytettiin 88,2 %. Suurimpana syynä menojen pienuuteen oli se, että konsulttimäärärahoista jäi käyttämättä 36,1 %, mikä puolestaan suurimmaksi osaksi johtui siitä, että varsinaista yleiskaavatyötä ei tehty ja konsulttia käytetty vuonna 2018. Tulevina vuosina vastaavaa alenemaa ei ole odotettavissa.

Seinäjoen voimakkaasti tiivistyvä kaupunkirakenne edistää olevan ympäristötekniikan hyödyntämistä ja tiiviin ja ekologisen kaupunkirakenteen kehittymistä. Laadukas ympäristö nostaa myös kiinteistöjen arvoja ja mahdollistaa kaupungin vetovoiman kasvun.

Tulosalue 660 Rakennusvalvonta

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	652 000		
	Yhteensä	652 000	887 354,00	-235 354,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	721 800		
	Yhteensä	721 800	699 810,00	21 990,00
Netto (Toimintakate)		-69 800	187 544,00	-257 344,00

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonta suorittaa rakentamisen neuvonta- ja ohjaustyötä sekä huolehtii lupamenettelyn ja työmaa-aikaisen valvonnan avulla, että voimassa olevia lakeja ja määräyksiä noudatetaan.

Määrätavoitteet

Rakennuslupien määrä	700 kpl
Rakennustyönaikaiset katselmukset	2 200 kpl
Aloituskokoukset	250 kpl

Toteutuminen

Rakennuslupien määrä	661 kpl
Rakennustyönaikaiset katselmukset	2 006 kpl
Aloituskokoukset	310 kpl
Lvv- ja lv- katselmukset	278 kpl

Rakennusvalvonnan tulosalueelle talousarviossa 2018 asetetut määrälliset ja laadulliset tavoitteet eivät toteutuneet täysin. Myönnettyjen rakennuslupien määrä lukumääräisesti tarkasteltuna alittui. Myönnettyjen rakennuslupien volyymeissa; tilavuudet ja kerrosalat, oli kuitenkin kasvua edellisistä vuosista. Uusia asuntoja valmistui vuonna 2018 ennätykselliset 1 150 kpl.

Laatutavoitteet

Keskimääräinen lupahakemuksen käsittelyaika	28 pv
---	-------

Toteutuminen

Keskimääräinen lupahakemuksen käsittelyaika	32 pv
---	-------

Laatutavoitteet eivät toteutuneet talousarviossa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Rakennuslupien käsittelyaika oli keskimäärin 32 pv.

Taloudellisuustavoitteet

Rakennusvalvontamaksutulot	650 000 €
----------------------------	-----------

Toteutuminen

Rakennusvalvontamaksutulot	884 849 €
----------------------------	-----------

Rakennusvalvonnan tuotot toteutuivat arvioitua korkeampina ja kulut arvioitua pienempinä. Rakennusvalvonnan toimintakate vuonna 2018 oli 127 %.

Tulosalue 670 Ympäristönsuojelu

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 91 100	84 796,00	6 304,00
	Yhteensä 91 100		
Toimintamenot	Alkuperäinen 408 000	308 207,00	99 793,00
	Yhteensä 408 000		
Netto (Toimintakate)	-316 900	-223 411,00	-93 489,00

Toiminta-ajatus

Ympäristönsuojelu toimii kaupungin ympäristönsuojelun edistäjänä ja kehittäjänä sekä käsittelee ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaiset luvat ja valvoo toimintoja.

Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii lupa-asiainlautakunta, jolla on myös rakennuslautakunnan tehtävä.

Määrätavoitteet

Ympäristönsuojelu noudattaa ja ylläpitää lautakunnan hyväksymää valvontasuunnitelmaa. Vuonna 2018 suunnitelmassa on 40 kpl lupa- ja rekisteröintikohtetta. Yritysten ja yksityisten henkilöiden vireille laittamien ilmoitusten ja hakemusten määrät ovat arvioita ja vaikeasti ennakoitavissa:

Luvat	
ympäristöluvut ja rekisteröinnit	15
maa-ainestenottoluvat	5
meluilmoitukset	30
poikkeamiset ympäristönsuojelumääräyksistä	20
Valvonta	
ympäristölupien ja rekisteröintien valvonta	40
meluilmoitusten valvonta	5
muu YSL:n mukainen valvonta	20
maa-aineslupien valvonta	35
jätelain mukainen valvonta	70
F-kaasukohteiden valvonta	15
Lausunnot	
muille viranomaisille	15
aluekehittäminen (esim. kaavoitus)	20
Meneillään ja vireillä olevat yhteishankkeet (Sjoen seudun ilmanlaadun tarkkailu 2018–2022, pilaantuneisuuden tutkimuksia (Impiväärä, vanha maankaatopaikka, Pajuluoma); vesistökuunnostushankkeet (Seinäjoen vähävetinen uoma, mahdollisesti Juupajärvi)	5

Tiedotus, neuvonta ja yhteistyö: tavoitteena toteutuminen.

Ympäristön tilaan merkittävästi vaikuttavista asioista kerrotaan tiedotusvälineiden ja/tai kotisivun kautta. Seinäjoen energiatehokkuutta edistetään kaupungin kaikki toimialat yhdistävän energiansäästötoiminnan avulla. Alueellisia ja valtakunnallisia ympäristötavoitteita edistetään toimimalla yhteistyöryhmissä ja osallistumalla hankevalmisteluun, antamalla lausuntoja ja neuvontaa.

Ilmanlaadun mittaustiedot ovat julkisesti nähtävillä ilmatieteenlaitoksen ylläpitämässä ilmanlaatuportaalissa.

Hankeraportit ja koko Suomen ja Seinäjoen CO2-raportti julkaistaan kotisivuilla.

Toteutuminen

Luvat	
ympäristöluvut ja rekisteröinnit	17
maa-ainestenottoluvat	2
meluilmoitukset	23
poikkeamiset ympäristönsuojelumääräyksistä	28
Valvonta	
ympäristölupien ja rekisteröintien valvonta	29

meluilmoitusten valvonta	5
muu YSL:n mukainen valvonta	10
maa-aineslupien valvonta	6
jätelain mukainen valvonta	72
F-kaasukohteiden valvonta	20
Lausunnot	
muille viranomaisille	33
aluekehittäminen (esim. kaavoitus)	23
Meneillään olevat yhteishankkeet (Seinäjoen seudun ilmanlaadun tarkkailu, vesistö-kunnostushanke Juupajärvellä, Impivaaran Pima-tutkimukset ja Jässi-jätevesineuvontahanke)	4

Ympäristölupia ja maa-ainestenottolupia tuli vireille lähes odotetusti. Meluilmoituksia tuli vireille odotettua vähemmän. Lainsäädännön keventäminen on vähentänyt lupia, lupatarvekynnykset ovat nousseet ja osalta toimialoista lupavelvoite on poistunut kokonaan. Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta ei täysin toteutunut valvontasuunnitelman mukaisesti.

Maa-ainesluvut valvottiin lähes kokonaan vuonna 2017, joten vuodelle 2018 tarkastuksia ei juuri kertynyt. Suurin syy valvonnan vähäisyyteen oli henkilöstömuutokset ja loppuvuotta koskenut henkilöstövajaus ympäristönsuojelutarkastajissa. Toisaalta tämä vajaus toi merkittävän taloussäästön. Jätelain mukaista valvonta pysyi edellisten vuosien tasolla eikä valvontakohteita tullut lisää (mm. roskaantuminen), mikä on tavoiteltava suunta.

Ympäristönsuojelu oli mukana edistäen ympäristönsuojelun ja kestävän kehityksen huomioimista mm. Kyrönjoen ja Lapuanjoen joki-työryhmissä sekä neuvottelukunnissa, maakuntaohjelman valmistelutyössä, maakunnan III vaihekaavan ohjausryhmässä, Jässi-jätevesineuvontahankkeessa, maakuntauudistuksen MALLI-työryhmässä ja hanketyöryhmissä sekä Seinäjoen kaupungin energiansäästötiimissä. Vesistö-kunnostushanke Juupajärvellä alkoi loppuvuodesta 2018.

Laatutavoitteet

Uusien lupien tavoitekasittelyaika on kolme kuukautta, ilmoitus- ja valvonta-asiat hoidetaan viivytyksettä kiireellisyys arvioiden. Neuvonnalla ja ohjauksella pyritään vähentämään roskaamis-, melu- ja muita valituksia.

Valvontasuunnitelma päivitetään vuosittain. Lupa- ja valvontatiedot tallennetaan valtionhallinnon tietojärjestelmään ja/tai Tekla Gis järjestelmään, joilla kehitetään samalla jatkuvaa valvontaa ja valvonnan riskiperusteista keskittämistä.

Asiantuntemusta ylläpidetään henkilöstön koulutuksella määrärahojen puitteissa.

Asiantuntijaratkaisut tehdään puolueettomasti. Tavoitteena on päätösten pysyvyys mahdollisissa oikeuskäsittelyissä.

Toteutuminen

Laatutavoitteet toteutuivat lähes tavoitellusti. Uusien lupien käsittelyaika hakemusten vireille tulosta lautakunnan päätöksen antopäivään oli keskimäärin 3 kk. Päätöksistä ei valitettu. Kuntalaisten monenlaisiin ympäristön epäkohtiin liittyvät ilmoitukset käsiteltiin kiireellisyyden mukaan heti tai projektiluonteisesti kesäkaudella.

Viranhaltijat pitivät yllä asiantuntemustaan ja osallistuivat aktiivisesti sekä viranomaisille että henkilökunnalle järjestettyihin koulutuksiin suosien mahdollisuuksien mukaan etäyhteyksiä. Koulutuskokonaisuutena jatkui Poliisiammattikorkeakoulun ympäristörikoskoulutus. Lupa- ja valvontatietojen päivitys sähköisiin järjestelmiin kärsi henkilöstön resurssivajauksesta.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteena on talousarvion noudattaminen. Henkilöstömäärä on toiminta-alueeseen nähden pieni (neljä viranhaltijaa, toimistosihteeri ja kesäharjoittelija). Kesäharjoittelija on välttämätön mm. lomakauteen sijoittuvien kesätapahtumien viikonloppuvalvonnan järjestämiseksi taloudellisimmalla tavalla.

Ympäristön tilan seuranta ja raportointi tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteishankkeissa resurssitehokkaasti.

Toteutuminen

Talousarvio alittui merkittävästi, johtuen pääosin vuoden 2018 lopun henkilöstövajauksesta tarkastajien osalta. Toiminnassamme tärkeän kesätyöntekijän työpanos kohdistui kesätapahtumien valvontaan ja F-kaasukohteiden valvontaan. Kesätyöntekijän avustuksella ja myöhemmin saman henkilön määräaikaikaisella palkkauksella saatiin päätökseen myös edellisenä vuonna aloitettu öljysäiliöhanke.

Tulosalue **680 Pelastustoimi**

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintamenot	Alkuperäinen	5 730 700		
	Yhteensä	5 730 700	5 574 562,00	156 138,00
Netto (Toimintakate)		-5 730 700	-5 574 562,00	-156 138,00

Toiminta-ajatus

Pelastuspalvelujen osto Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos -liikelaitokselta.

Palvelukeskus ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN TOIMIALA

Tulosalue 700 Elinvoima ja kilpailukyky

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 085 300		
	Yhteensä	1 085 300	1 199 432,00	-114 132,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	9 188 800		
Kv 17.12.2018 § 102	Muutos	800 000		
	Yhteensä	9 988 800	10 091 173,00	-102 373,00
Netto (Toimintakate)		-8 903 500	-8 891 741,00	-11 759,00

Toiminta-ajatus

Elinvoiman ja kilpailukyvyn toimiala vahvistaa kaupungin elinvoimaa kaupungin asukkaiden osallisuutta, työllisyyttä sekä terveyttä ja hyvinvointia edistämällä. Toimiala vahvistaa elinvoimaa myös edistämällä avointa tiedottamista sekä tukemalla kaupungin eri alueiden aktiivista kehittämistyötä.

Toimiala tukee kaupungin kilpailukykyä ja vetovoimaa edistämällä kaupungin strategista ja innovatiivista toimintaa, asukas- ja yritysysteistyötä, kaupungin edunvalvontaa, kaupunkimarkkinointia ja Seinäjoki-brändin vahvistumista, tapahtumakaupunkina kehittymistä sekä kansainvälistymistä.

Määrä- ja laatutavoitteet

Kaupunkikehittäminen

Vuosi 2018 on uuden toimialan ensimmäinen täysi toimintavuosi. Toimialan toimintaa, tehtäviä ja toimialan kokonaisuutta arvioidaan jatkuvasti. Toimiala toteuttaa kokeiluja ja hakee myös uusia toimintamuotoja.

Kaupunkistrategia hyväksytään vuoden 2018 vaihteessa, jolloin painopiste siirtyy strategian laadinnasta sen jatkuvaan seurantaan ja arviointiin.

Aluekehitys ja osallisuus

Seinäjoella toimivien yliopistoyksiköiden ja Epanet-verkoston sekä ammattikorkeakoulun toimintaedellytyksiä ja kehittymistä tuetaan kaupungin rahoitusosuuksin.

Kuntarahoitusta osoitetaan myös muuhun merkittävään hanke pohjaiseen osaamisen kehittämiseen esimerkiksi luovilla aloilla ja agrobiotaloudessa. Leader-kuntarahoituksella tuetaan kaupunginosien ja kylien asukas- ja yritys lähtöistä kehittämistä. Osana kansallista edunvalvontayhteistyötä kaupunki osallistuu keskeisiin yhteistyöverkostoihin, joita ovat esimerkiksi Suomen kasvukäytävä ja kaupunkiseutujen MAL-verkosto.

Asukkaiden osallisuutta edistetään toteuttamalla kansalaisraateja, asukastapaamisia, yhdistys- ja seuratapaamisia sekä osallistuvan budjetoinnin pilotti. Kaupunkilaisille suunnattuja osallisuustoimenpiteitä toteutetaan erityisesti kaupunkikeskustan merkittäviin kehityshankkeisiin (mm. Lakeuden puisto) liittyen. Osallisuuteen liittyvän hanketoiminnan painopisteenä on uusien vaikuttavuudeltaan merkittävien elinvoimahankkeiden (työllisyys, terveyden edistäminen) käynnistäminen keskeisiä rahoituskanavia hyödyntäen (mm. Tekes, ministeriöiden sekä EU:n ohjelmat).

Markkinointi

Edistää osaltaan kaupungin väestökasvutavoitteen saavuttamista: uusia asukkaita, osaavaa työvoimaa ja opiskelijoita. Kasvattaa entisestään kaupungin vetovoimaa myös yritysten ja investointien sijoittumiskohteena. Tavoitteena on lisätä Seinäjoen

tunnettuutta kasvun kärkikaupunkina, mutta myös idearikkaana tahtomaana, jossa tehdään eikä vain tuumata. Tavoitteena on myös lisätä Seinäjoen mielikuvaa helposti lähestyttävänä ja saavutettavana kaupunkina.

Vuonna 2018 suunnitellaan kaksi omaa laajempaa kampanjakokonaisuutta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kampanjakohtaiset mittaristot määritellään erikseen kampanjan luonteesta riippuen. Tavoitteena on myös kehittää kaupungin eri markkinointiviestintäkanavia (some, internet, intranet) ja jatkaa internetin ja intranetin kokonaisuudistusta.

Viestintä

Yksikkö tuottaa ja koordinoi sisältöjä kaupungin eri viestintäkanaviin päivittäin. Viestintäyksikkö tiedottaa asukkaille, medialle ja muille sidosryhmille kaupungin toiminnasta useita kertoja päivässä. Uusia viestintäkanavia otetaan käyttöön tarpeen mukaan.

Viestintäyksikkö etsii aktiivisesti tiedotettavaa ja uutisoitavaa sekä reagoi tiedotustarpeisiin nopeasti ja proaktiivisesti. Tuotetut sisällöt ovat laadukkaita ja noudattavat kuntalain edellytyksiä. Seinäjoen kaupunki nähdään mediana, jolla on käytössään useita viestintäkanavia. Viestintä ymmärretään johdon tärkeänä työkaluna.

Kansainväliset asiat

Jatketaan kansainvälistymisen edistämisen työtä tavoitteena parempi hankerahotuksen hyödyntäminen toimivimmissa yhteistyöverkostoissa. Löydetään koko kaupungin tavoitteita parhaiten tukevat kansainväliset yhteistyöverkostot.

Ystävyyskaupunkitoimintaan liittyvät vierailut ystävyyskaupunkisopimusten mukaan.

Asukastasolla innostuksen nosto kansainvälisyyteen osallistuvien menetelmin.

Uuden yksikön toiminnan sisällön jatkuva kehittäminen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tulosityksikön tehtävä on laajan hyvinvointikertomuksen 2017–2020 tavoitteiden toteuttaminen yhdessä muiden sektoreiden kanssa. Vuonna 2018 käynnistyy uuden Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdesuunnitelman 2017–2020 jalkauttaminen ja ehkäisevän päihdetyön Pakka-toiminnan vakiinnuttaminen.

Lasten ja nuorten ylipainoa ja lihavuutta ehkäisevää Lihavuus laskuun -ohjelmaa jatketaan. Tavoitteena on mallintaa Seinäjoen kaupungin lihavuus laskuun -ohjelmaa terveyden edistämisen määrärahan turvin. Mallinnushankkeen tavoitteena on juurruttaa lihavuusohjelma kuuteen pilottikuntaan (Turku, Sastamala, Lapinlahti, Siilinjärvi, Raahe ja Rovaniemi) ja tuottaa koulutusta lihavuuden ehkäisystä yhteistyössä Seinäjoen ammattikorkeakoulun kanssa.

Vuonna 2018 käynnistetään kansallinen ja kansainvälinen oppimis- ja kehitysalusta Seinäjoella ja tuotetaan ensimmäinen kansainvälinen vierailuviikko The Healthy Kids of Seinäjoki. Kansainvälinen yhteistyö lihavuuden ehkäisytyössä jatkuu Soulin kaupungin, Uppsalan yliopiston ja ECHO-verkoston kanssa (Ending Childhood Obesity). Myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen käynnistyy EU-rahoitteinen ECHO-zone hankke.

Vuonna 2018 kehitetään asukkaisiin ja eri verkostoihin ulottuvaa hyvinvointiviestintää.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelu perustuu tietoon, jota kerätään kansallisista tietokannoista ja palveluista sekä asukkailta kerättyyn kokemustietoon. Kaupungin asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitteluun ja arviointiin. Terveyden edistämisen vaikuttavuuden arviointiin osallistuu kansalaisraati.

Työllisyyspalvelut Avanti

Työvoimapolitiittisia- ja sosiaalipoliittisia siirtymiä tuetaan lisäämällä asiakkaille suunnattuja palveluita ja toimenpiteitä: asiakasmäärä 600 henkilöä, työkokeiluja 250,

palkkatukipäätöksiä 100, joista 60 % perustuu työmarkkinatuen kuntaosuuteen, kunnan kuntouttavan työtoiminnan asiakkuuksia 250 sisältäen ryhmämuotoiset työtoiminnot 70, työ- ja toimintakyvyn arvioinnit 10, yhdistyksille suunnatut avustuspäätökset 70. Hankkeiden määrälliset tulostavoitteet ovat hankesuunnitelmien mukaisia. Määrällisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää tiivistä ja toimivaa yhteistyötä myös Työllisyystalon toimijoiden kanssa sekä strategia- että operatiivisilla tasoilla. Avanti Työllisyyspalveluilla on missio, visio, arvot, strategia, mittarit, ydintoiminnot konkreettisesti toimintasuunnitelmassa. Toimintasuunnitelmassa, joka toimii laatu-käsikirjana, on kuvattu ydinprosessit ja keskeiset painopistealueet kehittämisen alueina. Painopistealueiden laadukas toteuttaminen ja kehittäminen tukevat työllisyyspalveluiden ydintehtävää ja tavoitteiden saavuttamista. Avanti Työllisyyspalvelut on osa kaupungin Työllisyystaloa, jota se myös koordinoi.

Tapahtumat

"Seinäjoella on hyvä tapahtumahenki"

- Tavoitteena on, että Seinäjoki tunnetaan valtakunnallisesti ketteränä tapahtuma-kaupunkina, jossa asiointi viranomaisten, kaupungin toimijoiden ja tapahtumatiloista vastaavien kanssa on sujuvaa ja tapahtumanjärjestäminen helppoa.
- Seinäjoki nähdään mahdollisuuksien tapahtuma-kaupunkina erilaisine tapahtumapaikkoineen ja -tiloineen.
- Seinäjoen kaupunki edesauttaa tapahtumien vastuullisuuden parantamista kehittämällä Festari-pakka -konseptia parin tapahtuman yhteydessä yhteistyössä tapahtumanjärjestäjien ja kaupungin Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen yksikön kanssa. Konseptia on tarkoitus laajentaa koskemaan kaikkia suur tapahtumia testauksen jälkeen. Myös toimenpiteitä kestävä kehityksen parantamiseksi (kansalliset ympäristösertifikaatit) lisätään. Tavoitteena on, että tapahtumakävijät kokevat tapahtumat entistä turvallisempina, toimivampina ja riskittömämpinä ja joissa on helppo viihtyä. Tapahtumien vastuullisuus lisää myös kaupunkilaisten turvallisuudentunnetta ja ylpeyttä kaupungissa järjestettävistä tapahtumista.
- Seinäjoella toimivien tapahtumanjärjestäjien tapahtumaosaamista sekä kaupunkilaisten ja eri viranomaisten näkökulmia hyödynnetään kehitystyössä. Muodostetaan työryhmä, joka alkaa työstää Meidän tapahtuma-kaupunki -ohjelmaa ostopalveluna hankittavan sparraajan kanssa.

"Tapahtumatoiminnan kehittäminen lisää ympärivuotista tapahtumatoimintaa ja ammattimaisuutta"

- Tavoitteena on vähentää tapahtumatoiminnan hajanaisuutta kaupunkiorganisaation sisällä sekä tehostaa ja yhtenäistää tapahtumien rahallisia ynnä muita tukitoimia.
- Tapahtumanjärjestämistä helpotetaan parantamalla järjestäjille suunnattujen palveluiden laatua. Sähköisten palvelujen kehittäminen helpottaa tiedonkulkua ja asiointia (sähköiset aluekortit, sähköiset lomakkeet, internet, intra).
- Tapahtuma-alueiden kehitystyötä jatketaan yhä suunnitelmallisemmin ja alueparannuksilla mahdollistetaan nykyisten tapahtumien kehittyminen ja uudistuminen.
- Kaupungissa jo tapahtuvasta ympärivuotisesta tapahtumatoiminnasta viestitään tehokkaammin.

Toteutuminen

Elinvoimapaalvelut (kaupunkikehittäminen)

Merkittävää oli kaupunkistrategian 2018–2025 valmistuminen. Strategian valmistumista edelsi laaja kaupunkilaisten ja eri sidosryhmien osallistaminen. Strategian hyväksymisen jälkeen painopiste siirtyi suunnitellusti strategian toteutukseen, seurantaan ja arviointiin.

Aluekehitys ja osallisuus

Yliopistoyksiköiden, Epanet-verkoston ja ammattikorkeakoulun toimintaedellytyksiä tuettiin tavoitteen mukaisesti. Kaupunki toimi korkeakoulujen kanssa läheisessä yhteistyössä esimerkiksi opiskelijakaupungin vetovoiman kehittämiseksi ja uudentyyppisen muuttoliiketutkimuksen käynnistämiseksi.

Leader-toimintaan osoitettu kuntarahoitus oli merkittävä vipuväline kaupunginosien ja kylien kehittämiseen. Kansallisissa verkostoissa tehtiin yhteistyötä esimerkiksi kasvukäytäväkaupunkien kanssa ja MAL-verkostossa mm. kestävän kaupunkikehityksen teemalla.

Kaupungin asukkaiden osallisuutta edistettiin järjestämällä erilaisia asukastapaamisia ja yhdistys- ja seuratapaamisia. Keskiössä oli yhteisöllisyyden kehittäminen ja asukkaiden aktivoiminen omien asuinalueidensa kehittämiseen kaupunkiaktiivismin hengessä. Tätä tukemaan järjestettiin työpajoja ja myönnettiin avustuksia Seinäjoen kylien ja kaupunginosien yhteisölliseen kehittämiseen.

Vuonna 2018 käynnistyi Sahanlammen virkistysalueen käyttäjälähtöinen kehittäminen, jossa kartoitetaan eri käyttäjäryhmien toiveita alueen toiminnalliseen kehittämiseen. Tavoitteena on muodostaa toimintasuunnitelma alueen uudistukseen jota toteutetaan vaiheittain seuraavan viiden vuoden aikana.

Vuoden 2018 aikana tehtiin selvitystyötä Seinäjoen kylien ja kaupunginosien nykytilanteesta, siitä miten kaupunkilaiset haluavat, että heitä osallistetaan ja kartoitettiin millaisia osallisuuden metodeja kaupungissa käytetään osallisuuden edistämiseksi. Toimenpiteet tukevat tulevien vuosien Seinäjoen kaupungin osallisuusmallin rakentamista.

Markkinointi

Uuden avaruuskonseptin sekä sen näyttävän lanseerauksen avulla lisättiin mielikuvaa kasvavasta, idearikkaasta ja rohkeasta kaupungista sekä sen asukkaista. Yhdessä Into Seinäjoen kanssa kasvatettiin kaupungin vetovoimaa niin yritysten kuin potentiaalisten asukkaidenkin silmissä rekrytointikampanjalla, jossa rekrytoitiin tavastelijaa kymmeneksi päiväksi töihin. Aloitettiin markkinointikampanjan suunnittelu yhdessä ammattikorkeakoulun kanssa, jolla pyritään nostamaan kaupungin imagoa myös opiskelijakaupunkina.

Viestintä

Viestintä on toteuttanut kaupungin strategisia tavoitteita ja viestinnän linjauksia, joissa korostetaan viestinnän merkitystä johdon työkaluna ja osana kaikkien työtä. Viestintä rakentaa osaltaan Seinäjoki-brändiä ja viestii kasvavasta kaupungista.

Kansainväliset asiat

Kansainvälistymisen edistämistä on jatkettu erilaisten yhteistyöverkostojen kautta ja hankerahoituksen mahdollisuuksia toimintamuodon kehittämiseen on kartoitettu. Ystävyydekaupunkitoimintaan liittyvät vierailut ovat jatkuneet ystävyyssopimusten mukaisesti. Asukastason kansainvälistymistä on edistetty hankerahoituksella yhdessä ystävyyssseurojen kanssa. Yksikössä on työskennellyt EVS-vapaaehtoinen 11 kk:n ajan, EVS-hanke toteutettiin yhteistyössä Nuorisopalveluiden kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tulosityksikkö tuotti valtuustokaudelle 2017–2020 Hyvinvointikertomuksen, joka sisältää Seinäjoen kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painotukset:

1. Osallisuuden, yhteisöllisyyden ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen
2. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen
3. Työn ja toimeentulon varmistaminen
4. Ikäihmisten hyvinvoinnin edistäminen
5. Hyvinvointia tukeva kaupunkiympäristö ja -kulttuuri

Myös Seinäjoen kaupungin ehkäisevä mielenterveys- ja päihdesuunnitelma valmistui vuosille 2018–2022. Hyvinvointisuunnitelmien valmistelussa olivat mukana kaupungin asukkaat.

Ehkäisevän päihdetyön Pakka -toimintamallia jalkautettiin. Pakka-toimintamallissa tehdään paikallista suunniteltua yhteistyötä päihdehaittojen ehkäisemiseksi (alkoholi, tupakka ja rahapelit) yhteistyössä ehkäisevän päihdetyön, alkoholielinkeinon ja valvontaviranomaisten kanssa. Tavoitteena on päihdekulttuurin muutos ja keinona on yhteisövaikuttaminen. Festaripakka -kampanja sisälsi näkyvää kampanjointia kesällä 2018. Lasten ja nuorten ylipainoa ja lihavuutta ehkäisevä Lihavuus laskuun -ohjelma jatkui. Lihavuusohjelman mallinnustyötä jatkettiin kaupungin toimialojen ja kuuden muun suomalaisen pilottikunnan kanssa. Mallinnushankkeen terveyden edistämisen määrärahan käyttöaikaa jatkettiin 28.2.2019 saakka. Vuonna 2018 käynnistettiin Healthy Kids of Seinäjoki kehitys- ja oppimisolustan toiminta, joka on ensimmäinen terveyden edistämisen innovaatioiden ja yritysratkaisujen kehitysalusta Etelä-Pohjanmaalla. Sitä hallinnoi kaupunginjohtajan nimittämä ohjausryhmä, jossa on edustajat Seinäjoen kaupungista, Seinäjoen ammattikorkeakoulusta ja Into Seinäjoki Oy:stä. Ensimmäinen kansainvälinen Healthy Kids of Seinäjoki konferenssi pidettiin 12.–15.3.2018. Konferenssiin osallistui 106 rekisteröitynyttä henkilöä ja 70 kansainvälistä opiskelijaa, yhteensä 16 eri maasta. Vuonna 2018 kehitettiin asukkaisiin ja verkostoihin kohdistuvaa hyvinvointiviestintää. Terveystietokeskus Friskin toiminta käynnistettiin Y-talossa. Friksi on HYTE-yksikön, Seinäjoen terveystietokeskuksen ja järjestöjen sähköinen tiedotusala ja se tarjoaa järjestöille tiedotuskanavan lisäksi esittäytymispaikan.

Työllisyyspalvelut

Keväällä 2018 käytiin Te-palveluitten pyynnöstä asiakkaat läpi ja heidän palvelutarpeensa päivitettiin tai arvioitiin uudelleen. Tuolloin osa asiakkaista palautui lähettävälle taholle, lähinnä te - palveluihin. Pienen hiljaisuuden jälkeen asiakasvolyyymi saatiin jälleen hyvälle tasolle.

Aktivointiaste oli 41,7 %. Uusia asiakkaita tuli 316 hlöä ja joista päätyneitä oli 116. Kokonaisuudessaan asiakasmäärä oli vuoden aikana 534 hlöä (osa siirtynyt vuodelta 2018). Työvoima- ja sosiaalipoliittisia siirtymiä on tuettu tarjoamalla asiakkaille suunnattuja palveluita ja toimenpiteitä. Palkkatukipäätöksiä tehtiin 136 henkilölle (sisältäen velvoitetyötä 27), näistä 49 % perustui työmarkkinatuen kuntaosuuteen. Lisäksi yksityiselle puolelle sijoittui 30 hlöä palkkatuella tai ilman sitä. Työkokeilussa oli 150 henkilöä. Työtoiminnassa oli kokonaisuudessaan 161 henkilöä, sisältäen kaupungin omat paikat, ryhmätoiminta ja ostopalvelut. Työ- ja toimintakyvyn arviointia tehtiin 9 henkilölle. Yhdistyksille annettavia avustuksia oli 11 kpl. Päätös tuen maksamiselle perustui siihen, että asiakkaalle maksetaan kunnan osarahoittamaa työmarkkinatukea.

Tapahtumat

Vuonna 2018 eri viranomaisten välistä yhteistyötä tiivistettiin entisestään mm. vaikiintuneiden kesätapahtumien kehityskeskustelujen osalta. Kaikille tapahtumavastusta saaneille tehdystä vaikuttavuuskyselystä selvisi, että Seinäjoen kaupunki koettiin sekä hyvänä yhteistyökumppanina että helppona viranomaistahona tapahtumajärjestelyissä. Seinäjoen kaupunkia pidettiin erittäin tapahtumamyönteisenä kaupunkina. Uudistunut avustusjärjestelmä sai erityisesti kiitosta. Festaripakka-konseptin kokeilu ja Valtti-hanke toteutuivat tavoitteiden mukaisesti. Tapahtumanjärjestäjille suunnattujen sähköisten palvelujen parannustoimenpiteet etenivät suunnitellusti. Tapahtuma-alustojen kehitystyötä jatkettiin tapahtumanjärjestäjien kanssa.

Taloudellisuustavoitteet

Kaupunkikehittäminen

Talousarvio muodostuu pääosin henkilöstömenoista.

Aluekehitys ja osallisuus

Taloudellisena haasteena on uusien hankkeiden rahoittaminen. Tavoitteena on siksi hankekannan vähittäinen uudistaminen niin, että luodaan mahdollisuus myös uusien hankkeiden toteuttamiseen hankerahoituksen kokonaismäärää nostamatta. Vapautuva rahoitus suunnataan erityisesti kaupungin elinvoimaa ja kilpailukykyä tukeviin hankkeisiin.

Markkinointi

Hyödynnetään sosiaalisen median kanavia mahdollisimman paljon. Markkinointitoimenpiteet tehdään laajoina, hallittuina kokonaisuuksina yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Pyritään pääsemään eroon yksittäisistä maksavista logonäkyvyyksistä ja siirrytään markkinointisopimuksiin.

Viestintä

Yksikkö käyttää viestinnässään pääsääntöisesti omia viestintäkanaviaan. Viestintäyksikkö tuottaa sisältöjä pääsääntöisesti omana työnään. Oman henkilöstön koulutustilaisuuksissa käytetään tarpeen mukaan ulkopuolisia kouluttajia. Viestintäalan koulutusta harkitaan tarpeen mukaan.

Viestintäyksikkö avaa uusia viestintäkanavia mediankulutusmuutosten mukaan. Maksullisella some-mainonnalla tavoitellaan viraali-ilmöiden syntyä.

Kansainväliset asiat

Tavoitteet pyritään saavuttamaan nykyisellä henkilöstöllä ja talousarviossa osoitetulla määrärahalla. Kv-hanketoiminnan lisääminen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tavoitteena on saada lisäresursseja kansainvälisestä hankerahoituksesta.

Työllisyyspalvelut Avanti

Työllisyyspalveluiden toiminnan kustannustehokkuutta seurataan ja arvioidaan. Työllisyyspalveluiden seurantamittarit sisältävät kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen seurannan lisäksi myös sosiaali- ja työvoimapolitiittiset siirtymät sekä aktivointiasteen. Tavoitteena on kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen menojen karsiminen 3,0 miljoonaan euroon. Säästöä syntyy 900 000 euroa. Avanti työllisyyspalveluissa ei käytetä sijaisia. Tilojen käyttö painottuu omiin tiloihin. Hankinnat arvioidaan kokonaisuudessaan kustannustehokkaasti.

Tapahtumat

Tapahtumat-tulosityksikön talousarvioon kootaan useilta eri kustannuspaikoilta maksettuja, tapahtumiin liittyviä tukia ja kuluja, jolloin kuluista saadaan parempi kokonaisnäkemys ja tiedot saadaan julkisiksi.

Tapahtumakaupungin eri kehitystoimet ja taloudelliset panostukset lisäävät vetovoimaa, joka tuovat kaupunkiin uusia tapahtumia, ja parantavat jo olemassa olevien tapahtumien elinvoimaa. Uusien tapahtumien myötä aluetaloudelliset vaikutuksia kasvavat ja kaupungin kiinnostavuus lisääntyy. Harkituilla taloudellisilla panostuksilla saadaan myös tulevaisuudessa aikaan säästöjä.

Vuoden 2018 aikana kartoitetaan kaupungin eri yksiköiden tapahtumille suunnattujen tukitoimien rahalliset arvot (mm. erilaiset vuokratapauudet, katujärjestelyt yms.), jotka huomioidaan tulevaisuudessa tapahtumille suunnatun taloudellisen tuen määrässä. Tukitoimien rahalliset arvot kirjataan tapahtumien kanssa tehtäviin yhteistyösopimuksiin viimeistään vuoden 2019 alusta.

Tapahtumien kanssa laadittavat julkiset kumppanuussopimukset tehdään lisäävät tapahtumien tasavertaisuutta.

Suunnitellut toimenpiteet tehdään talousarvion mukaisesti.

Toteutuminen

Elinvoimapalvelut (kaupunkikehittäminen)

Henkilöstökulujen osuus oli noin 80 %. Muista menoista merkittävän osuuden muodostivat tulosalueen yhteiset hallinnolliset maksut sekä asiantuntijapalvelu liittyen mm. kaupunkistrategian verkkosivuun ja viimeistelyyn.

Aluekehitys ja osallisuus

Elinvoimaa ja kilpailukykyä tukeva hanketoiminta painottui työllisyyttä, yhteisöllisyyttä ja yrittäjyyttä edistäviin hankkeisiin.

Markkinointi

Kaikkien mainoskampanjoiden mediavalinnoissa käytettiin pääosin sosiaalista mediaa. Markkinointitoimenpiteitä tehtiin yhteistyössä Into Seinäjoen ja Visit Seinäjoen kanssa.

Viestintä

Seuraajamäärä sosiaalisen median kanavissa on kasvanut tasaisesti. Tiedotteita ja muuta sisältöä on julkaistu päivittäin verkkosivuilla, intranetissä ja sosiaalisen median kanavissa.

Kansainväliset asiat

Kansainvälisten asioiden toimintamenot alittivat talousarvion. Henkilöstöresurssit alittuivat henkilövajeen vuoksi, jota kuitenkin paikattiin hankehenkilöstön hoitamalla työtehtäviä oman työn ohessa. EVS-hanke toteutettiin EU:n Erasmus+ rahoituksella.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hanketoimintaa on toteutettu kansallisten rahoituslähteiden tuella ja yhteistyössä ammattikorkeakoulun ja Into Seinäjoen kanssa.

Työllisyyspalvelut

Työmarkkinatuen osarahoittamisen kustannukset olivat 3,7 miljoonaa euroa. Tavoitteeseen ei päästy, mutta edellisestä vuodesta ko. kustannukset kuitenkin alenivat n. 500 000 eurolla.

Tapahtumat

Tulosityksikön tavoitteet saavutettiin talousarvion mukaisesti.

LIIKELAITOS

Tulosalue **Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos -liikelaitos**

Toiminta-ajatus

Resurssienhallinta

Henkilöstö- ja taloushallinto

Henkilöstöhallinto

1. Henkilöstöresurssien tehokas käyttö
2. Vakinaisen ja sivutoimisen henkilöstön terveydentila ja toimintakyky
3. Työsuojelun toimintaohjelma
4. Työhyvinvointi

Pelastuslaitoksen talous

1. Talousarvio ja talouden seuranta
2. Taloudellisten resurssien tehokas käyttö

Koulutus- ja turvallisuusviestintä

1. Koulutussuunnitelma
2. Turvallisuusviestintäsuunnitelma

Riskienhallinta

Valvontatoiminta

1. Tarkastus- ja valvontatoiminta toteutetaan hyväksytyn valvontasuunnitelman mukaisesti.
2. Rakennusvalvonnan ja sosiaaliviranomaisten kanssa tehdään tiivistä viranomaisyhteistyötä.
3. Elyn ja Mavin maatalouden rakentamisen asiantuntijoiden kanssa tehdään yhteistyötä.
4. Tarkastushenkilöstöä perehdytetään valvontasuunnitelman mukaiseen toimintaan.
5. Tarkastushenkilöstön osaamisen kehittäminen toteutetaan koulutussuunnitelman mukaisesti.
6. Viranomaisten poikkihallinnollista yhteistyötä jatketaan.

Pelastustoiminta

Pelastustoiminta

1. Kaikkiin onnettomuustyyppeihin saadaan alueen riskiluokituksen mukaisessa tavoiteajassa tarvittavat kalusto-, miehistö- ja johtamisresurssit, huomioiden tuleva ERICA hälytystietojärjestelmä.
2. Tehtäviin hälytetään lähimmät ja tarkoituksenmukaisimmat yksiköt ja muodostelmat ERICA.
3. Suunnitelmat ohjaavat laadukkaaseen pelastustoimintaan (OKA-hanke).

Tekninen palvelutoiminta

1. Huoltotoiminta on suunnitelmallinen, tarpeellisilta osin keskitetty ja taloudellinen.
2. Ajoneuvokalusto ja pelastuskalusto ylläpidetään kustannustehokkaasti ja tarkoituksen mukaisilta osin kierrättämällä.

Varautuminen

1. Omatoimisen suojelun koulutus toteutetaan SPEK – Pohjanmaan toimesta (yhteistoimintasopimus). Tavoitteena on, että jokaisen talon, yrityksen ja laitoksen turvallisuusvastaava sekä väestönsuojan hoitajat on koulutettu (kolme kurssia).
2. Kuntien valmiussuunnitelmien päivytystä ja yhteensovittamista tuetaan.
3. Omatoimisen suojelun lohkojen johtohenkilöstön nimeäminen ja koulutuksen kehittäminen.
4. Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman päivitysprosessi.
5. Väestöhälytinsuunnitelman ylläpito.
6. Alueelliseen yhteistyöviranomaistyöryhmän työskentelyyn osallistuminen.

Ensihoito

Lääkinnällinen pelastustoiminta

1. Sopimukset
2. Hälytysmäärä
3. Ensivastehenkilöstö
4. Koulutustoiminta

Määrätavoitteet**Resurssienhallinta****Henkilöstö- ja taloushallinto**

1. Henkilöstösuunnitelmassa huomioidaan luonnollisen poistuman yhteydessä virkojen ja toimien tarkoituksenmukainen nimike ja sijoituspaikka.
2. Työtapaturmien lukumäärä ei lisäännä.
3. Työstä poissaolot eivät lisäännä.

Koulutus- ja turvallisuusviestintä

1. Jokainen saa työhön suuntautumisensa mukaista koulutusta.
2. Valistusprosentti saadaan pidettyä yli 20 prosentin.
3. Harjoitusalueella koulutetaan vuosittain 250 henkilöä.

Riskienhallinta**Valvontatoiminta**

Erityiskohteet jaotellaan A1-A6 kohteiksi käyttötavan mukaan. Vuosittain päivitettävässä valvontasuunnitelmassa näiden kohteiden valvontaväliä muutetaan kohteen edellisessä valvontakäynnissä todetun turvallisuustason perusteella pidemmäksi tai lyhyemmäksi. Tähän perustuen vuosittaisten valvontatapahtumien määrä on arvio, joka tarkentuu vasta vuoden lopussa huolellisen dokumentoinnin perusteella.

Arvio erityiskohteiden (A1-A6) valvontamäärästä on 1 800 kpl.

Omavalvonta tapahtuu kohteissa 10 vuoden välein alueittain. Alueet, joille omavalvonta vuosittain kohdentuu, eivät ole rekistereissä ajan tasalla (tyhjilleen jäänyttä rakennuskantaa) ja alueittain kiinteistöjen määrä vaihtelee.

Arvio omavalvontakohteista on 6 000 kpl /vuosi.

Arvio lausunnoista ja lausuntopyynnöistä on 1 900 kpl.

Yhteensä valvontatehtäviä arvioidaan olevan yhteensä 9 700 kpl.

Pelastustoiminta**Pelastustoiminta**

1. Määrätavoitteeksi arvioidaan noin 5000 kiireellistä hälytystehtävää vuosittain.
2. Määrätavoitteeksi arvioidaan noin 700 kiireetöntä avunantotehtävää vuosittain.
3. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika tavoite 50 prosentissa kiireellisistä pelastustehtävistä:

- I-riskialue 6 min
- II-riskialue 10 min
- III-riskialue 20 min

Ensimmäisen yksikön pelastustoiminnan alkamisaika tavoite 50 prosentissa kiireellisissä pelastustehtävissä:

- I-riskialue 11 min
- II-riskialue 14 min
- III-riskialue 22 min

4. Suunnitellaan / päivitetään operatiiviseen toimintaan kuuluvat suunnitelmat.

5. Savusukelluskelpoisten ja hälytyskelpoisten henkilöiden määrätavoitteena on 400 savusukelluskelpoista ja 400 hälytyskelpoista.

Tekninen palvelutoiminta

1. Huoltoyksikkö vastaa kaluston määräaikaishuollosta ja -tarkastuksesta huolto-suunnitelman mukaisesti.
2. Ajoneuvokaluston ja pelastuskaluston kustannustehokas ikärakenne mahdollistaa laadukkaan pelastustoiminnan.

- Sammutusauton keski-ikä
- Säiliöauton keski-ikä

Varautuminen

1. Suojelualueiden henkilöstöllä ja VAPEPA:n sopimuksella turvataan varautumisen henkilö- ja materiaaliressurit
2. Järjestetään koulutusta seuraavasti:
 - suojelualueiden henkilöstölle 4 tilaisuutta/vuosi,
 - VAPEPA:n henkilöstölle 1 tilaisuus/vuosi,
 - omalle henkilöstölle 1-2 tilaisuutta/vuosi.

Ensihoito

1. Ensivastetoiminnan sopimukset tehdään yhdessä SHP:n kanssa.
2. Hälytysten määrä on oikeassa suhteessa asukaslukuun ja toiminta-ympäristöön. Hälytysmäärää ohjataan hälytysohjeella.
3. Ensivastetoiminnassa olevien tasotestaus saadaan sopimuksen mukaiselle tasolle.

Toteutuminen

Resurssienhallinta

Henkilöstö- ja taloushallinto

1. Toteutettu hyväksytyn henkilöstösuunnitelman mukaisesti.
2. Työtatapaturmien määrä 28 kpl.
3. Sairauspoissaolojen seuranta: työntekijöiden määrä 147, poissaolotyöpäivät 974 ja henkilöiden lukumäärä 137.

Koulutus- ja turvallisuusviestintä

1. Toteutettu hyväksytyn koulutussuunnitelman mukaisesti.
2. Valistusprosentti on 24 % (45 310 henkilöä).
3. Harjoitusalueella on koulutettu 648 henkilöä.

Riskienhallinta

Arvio erityiskohteiden (A1-A6) valvontamäärästä on 1 581 kpl.

Toteutuma 31.12.2018:

A1	Kohde ymp.vuorokaut. käytössä	Toteutuma: 120 kpl
A2	Opetusrak. ja päiväkodit	Toteutuma: 152 kpl
A3	Kokoontumis- ja liiketilat	Toteutuma: 263 kpl
A4	Teoll. ja varastorakennukset	Toteutuma: 320 kpl
A5	Maatalousrakennukset	Toteutuma: 229 kpl
A6	Muut kohteet	Toteutuma: 236 kpl
Yhteensä		Toteutuma: 1 320 kpl

Arvio omavalvontakohteista on	7 214 kpl/vuosi.
Toteuma 31.12.2018	6 620 kpl.
Arvio lausunnoista ja lausuntapyynnöistä on	1 581 kpl
Toteuma 31.12.2018	1 320 kpl.
Yhteensä valvontatehtäviä arvioidaan olevan	9 700 kpl.
Toteuma 31.12.2018	10 392 kpl.

Pelastustoiminta

Pelastustoiminta

1. Toteutuma 31.12.2018 4 851 kpl
2. Toteutuma 31.12.2018 517 kpl.

3. I riskialueen toimintavalmiusvaatimus

Aluehallintovirastot seuraavat toimintavalmiusaikoihin pääsemistä riskiruudittain, edellytyksenä 50 % vähimmäisvaatimuksen saavuttaminen.

I riskialueen toimintavalmiuden toteutuminen ensimmäisen yksikön mukaan (I-riskialueella työvuoro on kokonaisuudessaan sammutusautossa)

Toteutuma 28 %

Toteutuma 40 %

Toteutuma 55 %

I riskialueen toimintavalmiuden toteutuminen pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mukaan (ensitoimenpiteisiin kuluva aika max 5 min)

Toteutuma 73 %

Toteutuma 79 %

Toteutuma 62 %

I-riskialueen toimintavalmiusaika on analysoitu. Pronto- järjestelmässä ensitoimenpiteisiin kuluva aika on määritelty 1-riskialueella 5 minuuttiin, joka on suoraan lisätty järjestelmässä pelastustoiminnan toimintavalmiusaikaan kaikissa kiireellisissä tehtävissä. I-riskialueella ensitoimenpiteisiin kuluva aika on arvioitu rakennuksen korkeuden mukaan rakennuspaloissa. Muissa kiireellisissä tehtävissä ensitoimenpiteisiin kuluva aika on arvioitu onnettomuustyyppiin mukaan.

II riskialueen toimintavalmiusvaatimus

Aluehallintovirastot seuraavat toimintavalmiusaikoihin pääsemistä riskiruudittain, edellytyksenä 50 % vähimmäisvaatimuksen saavuttaminen.

II riskialueen toimintavalmiuden toteutuminen ensimmäisen yksikön mukaan

Toteutuma 93 %

II riskialueen toimintavalmiuden toteutuminen pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mukaan (ensitoimenpiteisiin kuluva aika max 4 min)

Toteutuma 94 %

III riskialueen toimintavalmiusvaatimus

Aluehallintovirastot seuraavat toimintavalmiusaikoihin pääsemistä riskiruudittain, edellytyksenä 50 % vähimmäisvaatimuksen saavuttaminen.

III riskialueen toimintavalmiuden toteutuminen ensimmäisen yksikön mukaan

Toteutuma 99 %

III riskialueen toimintavalmiuden toteutuminen pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mukaan (ensitoimenpiteisiin kuluva aika max 3 min)

Toteutuma 100 %

4. Toteutuma 31.12.2018: Päivitykset ovat jatkuva prosessi.

5. Toteutuma 31.12.2018: savusukelluskelpoisten lukumäärä tarkastetaan helmikuun lopussa, koska kelpoisuus muodostuu kolmesta harjoituksesta; lihaskunto-testistä, toimintakykytestistä ja lääkärintarkastuksesta (kelpoisuus täyttyy eri ajankohdissa). Tilanne 1.2.2018 oli 387 savusukelluskelpoista.

Tekninen palvelutoiminta

1. Toteutuma 31.12.2018: Valvotaan tuottoselvityksellä

2. Sammutusauton keski-ikä Toteutuma 31.12.2018 12,40 vuotta

Säiliöauton keski-ikä Toteutuma 31.12.2018 17 vuotta

Varautuminen

Toteutuma 31.12.2018: Pidetty 10 koulutustilaisuutta ja 12 kertaa kuukausikokeilut suoritettu.

Ensihoito

1. Ensivastesopimus on tehty SHP:n kanssa 2013 alkaen.

2. Toteutuma 31.12.2018 mennessä oli 1 433 ensivastehälytystä (vuonna 2018 oli 4 851 hälytystä/koko vuosi). Lisäksi vastaavana aikana on ollut 161 erillistä ensihoidon avunantotehtävää. Ensivasteen käytöstä päättää ensihoitokeskus.

3. Sairaanhoidopiiri kouluttaa ja testaa ensivastehenkilöstön.

Laatutavoitteet**Resurssienhallinta****Henkilöstö- ja taloushallinto**

1. Toimintaa tehostetaan kehittämällä toiminnan laatua ja mittareita, henkilöstön toimenkuvia ja yhteistyötä (henkilöstösuunnitelma).
2. Terveystarkastukset ja toimintakykytarkastukset tehdään suunnitelman mukaan.
3. Työsuojelun kehittäminen (läheltä piti tilanteiden raportointi ja riskienarviointi).
4. Työhyvinvoinnin kehittäminen (kehityskeskustelut tehdään vuosittain).
5. Henkilöstön työuraa tuetaan.

Koulutus- ja turvallisuusviestintä

1. Kouluttautuminen tukee yksilön työuraa.
2. Turvallisuusviestinnällä ehkäistään onnettomuuksiin johtavien tilanteiden syntymistä.
3. Harjoitusalue on laadukas ja kehittyvä koulutusympäristö.

Riskienhallinta**Valvontatoiminta**

1. Valvontatoiminta toteutetaan riskienarvioinnin perusteella.
2. Valvontahenkilöstön osaamista kehitetään sisäisellä koulutuksella.
3. Nuohoustoiminnan (toteuttaa sopimusyrittäjät) toteutumista ja laatua seurataan ja reagoidaan mahdolliseen palautteeseen.

Pelastustoiminta**Pelastustoiminta**

1. Vastesuunnittelulla optimoidaan tarvittavat resurssit sellaiseksi, että tehtävän suorittamisen kyky/laatusuhde on hyväksyttävä eri onnettomuustyyppisiin.
2. Kiireellisiin tehtäviin saadaan toimintakykyinen yksikkö miehistöineen.

Tekninen palvelutoiminta

1. Keskitetyllä huoltotoiminnalla saavutetaan hyvä laatu- ja kustannustehokkuus sekä pelastustoiminnan jatkuvuuden hallintaa.
2. Pyritään laatutavoitetta seuraamaan tukitoimintojen tuottoselvityksen ja huoltoreporttien kautta (huoltotyöryhmä).
3. Laadun varmistamiseksi keskitetyn huollon palveluksessa olevalle henkilöstölle järjestetään jatko- ja täydennyskoulutusta.

Varautuminen

1. Varautumisella turvataan jatkuvuuden hallinta paloasemille häiriötilanteissa
 - varavoima
 - polttoainehuolto
 - sopimukset
 - yhteistoiminta
 - väestöhälyttimet testataan säännöllisesti ja noudatetaan kunnossapitosuunnitelmaa
 - Tike-järjestelmän testaus 1 krt/vuosi

Ensihoito

1. Ensivastesopimukset ovat toiminnallisesti ja taloudellisesti tasapainossa.
2. Ensivasteyksiköt hälytetään oikeisiin hälytystehtäviin (korkeariskisiin tilanteisiin).
3. Ensivastehenkilöstön tasotestaus ja täydennyskoulutus vastaavat sairaanhoitopii-
rin vaatimuksia.

Toteutuminen**Resurssienhallinta****Henkilöstö- ja taloushallinto**

1. Toteutettu hyväksytyn henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Päivitetään tarvittaessa toimenkuvia ja tarvittaessa henkilöstösuunnitelmaa (palopäälliköt/hallinto).

2. Toteutettu hyväksytyn työterveyshuollon toiminta-suunnitelman mukaisesti.
Lakisääteiset palvelut:
Lääkärin tekemiä terveystarkastuksia 109
lääkärillä käyntejä työkyvyn säilyttämiseksi 14
työterveysneuvotteluja 6
Erikoislääkärikäyntejä 7
Työterveyshoitajan tekemiä terveystarkastuksia 38
Kuntotestejä 132 kpl
Fysioterapeutin neuvonta- ja ohjauskäyntejä 4 kpl
Tarkastuksiin liittyviä laboratoriotutkimuksia 429 kpl, radiologisia tutkimuksia 4
Sairaanhoitokäyntejä lääkäriellä 92 kpl
Työterveyshoitajalla 24 kpl
Sairaanhoitokäynteihin liittyviä labroja 217 kpl. Radiologisia tutkimuksia 11 kpl
3. Toteutettu hyväksytyn työsuojelun toimintaohjelman mukaisesti. Työsuojelutoimikunta on ottanut käyttöön PERA-ohjelman (pelastustoimen ja ensihoidon riskienarviointi ohjelma). Seurataan ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin (työsuojelutoiminta).
4. Toteutettu hyväksytyn henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Seurataan ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin (palopäälliköt).
5. Toteutettu hyväksytyn henkilöstösuunnitelman ja henkilöstöpalavereiden mukaisesti.

Koulutus- ja turvallisuusviestintä

1. Toteutettu hyväksytyn koulutussuunnitelman mukaisesti.
2. Toteutettu Pronto- ja lehtiseurannan perusteella.
3. Harjoitusalue suunnitelmaa päivitetään

Riskienhallinta**Valvontatoiminta**

1. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
2. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
3. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut

Pelastustoiminta**Pelastustoiminta**

1. Häkeltä pyydetty 8 selvityspyyntöä.
2. Toteutuma 31.12.2018: Ei toteutunut 25 kertaa.

Tekninen palvelutoiminta

1. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
2. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
3. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut

Varautuminen

1. Kurssit ovat voimassaolevien lakien ja organisaatioiden mukaiseksi päivitettyjä.
Toteutuma 31.12.2018: toteutunut.

Suunnitelmat ja henkilövaraukset ovat toimivaksi päivitettyjä.

Toteutuma 31.12.2018: toteutunut.

Väestöhälytínjärjestelmä on mahdollisimman kattava, joka perustuu riskienarviointiin.

Toteutuma 31.12.2018: Väestöhälytínsuunnitelma

Ensihoito

1. Toteutuma 31.12.2018: kustannukset on pyritty saamaan läpinäkyväksi kirjanpitoon tehtyjen toimintojen ja kohteiden kautta, jotka ovat laskutusperusteita. Laskutus tehdään puolivuositain. Laskutusta verrataan hälytysmäärään (hallinto).
2. Toteutuma 31.12.2018: ensihoitokeskus vastaa hälytysvasteiden käytöstä ja suunnittelusta. Ensihoitokeskus on muuttanut hälytysvastetta 1.10.2013 alkaen ja antaa vuosiraportin yhteydessä hälytykseen johtaneet tehtäväkoodit.
3. Toteutuma 31.12.2018: Sairaanhoitopiiri kouluttaa ja testaa ensivastehenkilöstön.

Taloudellisuustavoitteet**Resurssienhallinta****Henkilöstö- ja taloushallinto**

1. Toimintoja tehostetaan henkilöstöresurssien yhteiskäytöllä ja henkilöstön liikkuvuudella.
2. Vakinaisen ja sivutoimisen henkilöstön terveydentila ja toimintakyky pysyy tehtävien vaativalla tasolla mahdollisimman pitkään ja henkilöstön ikääntymisestä aiheutuvat ongelmat ennakoidaan ja huomioidaan henkilöstösuunnitelmassa.
3. Työsuojelun avulla pyritään vähentämään työtapaturmia ja sairauspoissaoloja.
4. Työhyvinvoinnilla pyritään tehostamaan työssä jaksamista.

Koulutus- ja turvallisuusviestintä

1. Koulutuksen hinta/osallistuja on mahdollisimman edullinen.
2. Toiminta harjoitusalueella on taloudellista ja tehokasta.

Riskienhallinta**Valvontatoiminta**

1. Valvontatoiminnan tavoitteena on onnettomuusriskien ja onnettomuusuhkien hallinta.
2. Valvontatoiminnan vaikuttavuuteen kiinnitetään huomiota, tavoitteena on onnettomuuksien vähentäminen.
3. Valvontatoiminnalla pyritään vaikuttamaan onnettomuuksista yhteiskunnalle aiheutuviin kustannuksiin.

Pelastustoiminta**Pelastustoiminta**

1. Vastesuunnittelulla optimoidaan tarvittavat resurssit sellaiseksi, että tehtävän suorittamisen hinta/laatusuhde on hyväksyttävä.
2. Pieniin tehtäviin käytetään työvuorossa tai päivystysvarallaolossa olevaa henkilöstöä.

Tekninen palvelutoiminta

1. Keskitetyllä huoltotoiminnalla saavutetaan kustannustehokkuutta. Tavoitetta seurataan tukitoimintojen tuottoselvityksen ja huoltoraporttien kautta (huoltotyöryhmä).
2. Toimintakyvyn menettäneiden uudelleen sijoittamisella saavutetaan kustannustehokkuutta. Toteutumaa seurataan tukitoimintojen tuottoarvion ja työterveyshuollon yhteistyön kautta (sairauslomalla vai korvaavaa työtä).
3. Uusittu kalusto sijoitetaan erillisen sijoitussuunnitelman mukaisesti riski ja käyttöasteperusteisesti asemille, joiden hälytys- ja tehtävämäärä on suuri ottaen huomioon olemassa oleva kalusto.
Sijoitussuunnitelmassa päätetään kaluston jatkokierrättämisestä edellä olevin perustein.
Kierrätyksellä varmistetaan ajoneuvojen mahdollisimman pitkä käyttöikä kustannustehokkuus huomioiden.

Varautuminen

1. Suunnitellulla valmiuden nostolla häiriötilanteissa hallitaan kustannuksia ja resursseja (ruuhkatilanne-toimintamalli).
2. Kalustohankinnoissa huomioidaan normaaliajan ja kriisitilanteiden yhteiskäyttö.
3. Pelastuslaitoksen toimintamallilla tuetaan kuntien ja muiden viranomaisen toimintaa häiriö- ja poikkeusoloissa niin, että tilanne saadaan hoidettua mahdollisimman kustannustehokkaasti kaikkina vuorokauden aikoina (tike).

Ensihoito

1. Ensivastetoiminnan hälytystoiminnan kustannukset vastaavat syntyneitä kustannuksia.
2. Ensivastetoiminta on osa sairaalan ulkopuolista ensihoitojärjestelmää, jossa

toiminnan kustannukset ovat läpinäkyviä.

Toteutuminen

Resurssienhallinta

Henkilöstö- ja taloushallinto

1. Toteutuma: 31.12.2018: Toteutettu hyväksytyllä vuosilomasuunnittelulla. Sijais-
ten määrä on paloasemakohtaisesti tarkastettu ja sijaisuudet hoidetaan pääosin
toimenkuvien mukaan. Pyritään henkilöstön joustavaan liikkumiseen alueella
(palopäälliköt).
2. Toteutuma: 31.12.2018: toteutettu hyväksytyn henkilöstösuunnitelman ja tyky-
suunnitelman mukaisesti (palopäälliköt / hallinto).
3. Toteutuma 31.12.2018: työtapaturmat 28 kpl ja 182 korvattavaa päivää (IF va-
hinko ja korvaustilasto). Sairauspoissaolot: poissaolotyöpäivät 974 ja henkilöi-
den lukumäärä 137.
4. Toteutuma 31.12.2018: Kehityskeskustelut on pääosin pidetty, palaute kannus-
tavaa, mutta kehitettävääkin löytyy.

Koulutus- ja turvallisuusviestintä

1. Toteutuma 31.12.2018: toteutettu sisäisen koulutuksen ja harjoitusaluesuunni-
telman mukaisesti. Pyritään tavoitteeseen koulutusseurannan ja tuottoselvityk-
sen kautta.
2. Toteutuma 31.12.2018: toteutettu sisäisen koulutuksen ja harjoitusaluesuunni-
telman mukaisesti. Pyritään tavoitteeseen koulutusseurannan ja tuottoselvityk-
sen kautta.

Riskienhallinta

Valvontatoiminta

1. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
2. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
3. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut

Pelastustoiminta

Pelastustoiminta

1. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
2. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut

Tekninen palvelutoiminta

1. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
2. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
3. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut

Varautuminen

1. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
2. Toteutuma 31.12.2018: toteutunut
3. Toteutuma 31.12.2018: Saadaan Palosuojelurahastolta avustusta.

Ensihoito

1. Toteutuma 31.12.2018: kustannukset on pyritty saamaan läpinäkyväksi kirjanpi-
toon tehtyjen toimintojen ja kohteiden kautta, jotka ovat laskutusperusteita.
2. Toteutuma 31.12.2018: kustannukset on pyritty saamaan läpinäkyväksi kirjanpi-
toon tehtyjen toimintojen ja kohteiden kautta, jotka ovat laskutusperusteita. Pyri-
tään tavoitteeseen. Laskutus tehdään puolivuositain. Laskutusta verrataan häly-
tysmäärään (hallinto).

TYTÄRYHTEISÖT

Tytäryhteisö **Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopiston Kannatusosakeyhtiö**

Toiminta-ajatus

Etelä-Pohjanmaan musiikkiopisto on lakisääteistä valtionosuutta saava taideoppilaitos, joka järjestää musiikin ja siihen liittyvien taidemuotojen opetusta. Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopistoa ylläpitää Etelä-Pohjanmaan musiikkiopiston kannatusosakeyhtiö, jonka osakkaina ovat Alavuden, Kurikan ja Seinäjoen kaupungit, Vimpelin kunta, sekä joukko yksityisiä osakkeenomistajia. Opetuksella kehitetään oppilaiden valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen ja esittämiseen, sekä annetaan valmiuksia alan ammattiopintojen aloittamiseksi. Opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Toiminnan järjestelyissä otetaan huomioon toiminta-alueen musiikkielämän tarpeet.

Määrätavoitteet

Jalasjärvi-Kurikka kuntaliitoksen takia Kurikan ja Jurvan toimipisteiden toiminta on siirtynyt Alajärven kaupungin ylläpitämälle Alajärven musiikkiopistolle vuoden 2017 alusta alkaen. Alajärvelle siirtyvien opetustuntien määrä oli n. 4 200 tuntia, oppilasmäärä n. 125 oppilasta.

Oppilasmäärätavoite koko oppilaitoksessa (Seinäjoki, Alavus, Vimpeli) n. 950 oppilasta, joista musiikin varhaiskasvatuksen (musiikkileikkikoulu- ja valmennusopetus) oppilaita 410. Tuntikehys n. 25 800 tuntia. Taloutta sopeutetaan vallitsevaan taloustilanteeseen tuntikehystä pienentämällä. Koska tuntikehysten pienentäminen jatkossa johtaa oppilaspaikkojen vähentymiseen, on tämä erityisesti Seinäjoella ongelmallista. Väkimäärältään kasvavassa kaupungissa myös musiikkiopistopalveluiden kysyntä on kasvanut.

Opetustoiminnan lisäksi musiikkiopisto järjestää oppilaskonsertteja. Vuoden 2018 suunniteltu määrä 75 oppilaskonserttia.

Musiikkiopisto toimii myös pedagogisesti perusteltujen konserttien ja kulttuuritahtumien tuottajana yhteistyössä muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Yhteistyötä muiden kulttuuritoimijoiden, mm. Seinäjoen kaupunginorkesterin, kaupungin kulttuuritoimen, Sibelius-Akatemian Seinäjoen toimipisteen, Etelä-Pohjanmaan liiton ja alueen koululaitoksen kanssa kehitetään. Musiikkiopisto pyrkii olemaan mukana myös opetustoimintaa tukevissa kansainvälisissä hankkeissa. Oppilaitos arvioi omaa toimintaansa säännöllisesti. Musiikkiopisto on mukana valtakunnallisessa opetushallituksen ja taiteen perusopetusliiton organisoimassa Virvatuli-itsearviointihankkeessa.

Vuoden 2018 aikana suoritetaan seuraavat kehittämistoimenpiteet:

- Uuden taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien laatiminen opetushallituksen hyväksyminen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.
- Musiikin perusteiden etäopetuksen kehittäminen.
- Musiikkiopisto on mukana Seinäjoen rytmimusiikkiverkossa, Etelä-Pohjalaisten oppilaitosten taiteen perusopetusverkostossa ja Seinäjoen kaupungin taidekasvatusverkostossa.

Toteutuminen

Oppilasmäärä koko oppilaitoksessa syksyn 2018 tilastointipäivänä 20.9.2018 oli 894 oppilasta (vuonna 2017: 941 oppilasta), joista musiikin varhaiskasvatuksen (musiikkileikkikoulu ja valmennusopetus) oppilaita on 339 (vuonna 2017: 407). Tuntikehys vuonna 2018 oli 25 222 tuntia (vuonna 2017: 25 797 tuntia).

Oppilaskonsertteja järjestettiin vuonna 2018 yhteensä 96 konserttia. Itsearviointi-hanketta on jatkettu. Huhtikuussa musiikkiopisto oli mukana taiteen perusopetus-verkoston järjestämässä taiteen perusopetuskuukausi -tapahtumassa. Musiikkiopistolla on edustus rytmimusiikkiverkostossa sekä Yliopistokeskuksen kulttuurisen musiikintutkimuksen professuurihankkeessa.

Johtokunta hyväksyi opetushallituksen antamien taiteen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti laaditun opetussuunnitelman 12.6.2018. Uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2018.

Musiikkiopisto on mukana hankkeissa:

- Kulttuurisen musiikintutkimuksen -hanke (Epanet-verkosto)
- Taiteen perusopetus -verkosto
- Rytmimusiikkiverkosto
- Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hallinnoima Välittämisen koodi -hanke
- Valtakunnallinen Virvatuli-itsearviointihanke.

Musiikkiopisto toimii vuorovaikutuksessa muiden kulttuuri- ja opetustyötä tekevien tahojen kanssa. Keskeisiä yhteistyötahoja ovat:

- Muut taiteen perusopetusta järjestävät oppilaitokset
- Taidekoulu Oiva
- Rytmii-instituutti
- Louhimo-hanke
- Opetuspaikkakuntien kansalaisopistot
- Opetuspaikkakuntien peruskoulut ja lukiot
- Seinäjoen kaupunginorkesteri
- Maakunnan musiikkioppilaitokset
- Puhallinorkesterit ja kuorot
- Vanhempainyhdistykset
- Opetuspaikkakuntien kunnat ja seurakunnat
- Taideyliopiston Sibelius-Akatemian Seinäjoen yksikkö
- Seinäjoella toimivat yliopistoyksiköt, Epanet-hanke
- Seinäjoen kaupunginteatteri
- Etelä-Pohjanmaan liitto
- Alueen musiikkifestivaalit
- kansainväliset yhteistyötahot: mm. Hanoi College of Art, Vietnam ja Kodaly-instituutti, Unkari

Laatutavoitteet

Opetushallituksen antamien opetussuunnitelman perusteiden mukaisten tutkintojen suorittaminen perusasteella 16 ikävuoteen ja opistoasteella 20 ikävuoteen mennessä. Laadukkaan konserttitoiminnan tuottaminen.

Toteutuminen

Tutkintojen suorittaminen ja konsertit toteutuivat suunnitellulla tavalla. Musiikkiopisto arvioi toimintaansa jatkuvasti valtakunnalliseen Virvatuli-hankkeeseen liittyvän itsearviointiprosessin mukaisesti.

Taloudellisuustavoitteet

Tilikauden tulokseksi on arvioitu -75 263 euroa. Vaikka viikkotuntimääriä on laskettu, ei tulosta ole pystytty saamaan tasapainoon, sillä Seinäjoen kaupungin määrärahan lasku 30 %:lla (190.000 eurolla) on ollut sen verran iso vuosien 2012–2017 aikana. Seinäjoen kaupunki olisi nostamassa määrärahaa 50 000 eurolla vuodelle 2018. Vuodelle 2018 on edelleen laskettu, että viikkotuntimäärä pienenee vuodesta 2017 vajaalla 10 tunnilla. Opetuksen palkat kasvavat kuitenkin, sillä ko-

kemuslisät kartuttavat palkkasummaa. Lisäksi palkkoihin on laskettu 1 %:n verran lisää mahdollisia palkankorotuksia varten.

Vuoden 2018 tappio pystytään vielä kattamaan edellisvuosien voittovaroista.

Toteutuminen

Tilikauden tulos on ennakoitua parempi, tappiota -24 841,06 euroa. Palkat eivät toteutuneet niin suurina kuin oli budjetoitu. Tulosta pienensi myös ennakoitua pienemmät musiikkileikkikoululaisten määrä ja siitä saatavat lukukausimaksut. Vapaa oma pääoma tappion kattamiseen jälkeen on 132 000 euroa.

Vuoden 2019 tulos tulee oleman myös tappiollinen. Maksuvalmius vielä säilyy, mutta heikkenee uhkaavasti.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto *	1 954 407	1 969 233	1 979 289
Liikevoitto/-tappio	-65 788	-75 663	-25 711
Tilikauden voitto/tappio	-64 828	-75 263	-24 841

*sis. myös tuet ja avustukset

Tytäryhteisö **Into Seinäjoki Oy**

Toiminta-ajatus

Into Seinäjoki Oy:n missiona on toimia yritysten menestystä varten. Visionsa mukaisesti Into haluaa kehittää Suomen parasta liiketoimintaympäristöä ja olla yritysten arvostama kumppani. Arvostusta mitataan yritysten antamalla palautteella, Inton omilla asiakaskyselyillä sekä ulkopuolisten toteuttamilla tutkimuksilla ja mittauksilla (esim. Suomen Yrittäjät, EK). Inton toiminta-ajatuksena on yritystoiminnan ja sen edellytysten vahvistaminen. Toiminta-ajatustaan yhtiö toteuttaa palveluillaan alkaville, toimiville ja kaupunkiin sijoitettaville yrityksille sekä kehittämällä kaupunkia yritysten toimintaympäristöä.

Määrätavoitteet

Määrätavoitteet on sovittu yhdessä Seinäjoen kaupungin kanssa vuodelle 2018 laaditussa tavoite- ja palvelusopimuksessa, joka on käsitelty ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.1.2018 § 5.

Toteutuminen

Tavoite- ja palvelusopimuksen toteuma on esitelty ja hyväksytty Seinäjoen kaupunginvaltuuston kokouksessa 17.12.2018 § 105.

Laatutavoitteet

Laatutavoitteet on sovittu yhdessä Seinäjoen kaupungin kanssa vuodelle 2018 laaditussa tavoite- ja palvelusopimuksessa, joka on käsitelty ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.1.2018 § 5.

Toteutuminen

Tavoite- ja palvelusopimuksen toteuma on esitelty ja hyväksytty Seinäjoen kaupunginvaltuuston kokouksessa 17.12.2018 § 105.

Taloudellisuustavoitteet

Tulostavoitteen lisäksi Into Seinäjoki Oy pyrkii säilyttämään yhtiön hyvän maksuvalmiuden ja kassatilanteen turvatakseen käyttöpääoman riittävyys sekä riittävät elinkeinopolitiikan kehittämispanostukset.

Toteutuminen

Yhtiö säilytti hyvän maksuvalmiuden ja kassatilanteen koko tilikauden. Tilikauden tulos verojen jälkeen oli +172 000 €.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Inton riskienhallinnan päätavoitteena on varmistaa yhtiön toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen sekä ennaltaehkäistä tavoitteisiin kohdistuvien riskien toteutumista ja vaikutusta. Yhtiön hallitus arvioi vuosittain toiminnan keskeisimmät riskit ja niiden todennäköisyyden. Mahdolliset riskit tunnistetaan ja niiden vaikuttavuus toimintaan arvioidaan riskikartan avulla. Riskienhallinnan käsittely on osa hallituksen vuosikelloa ja käsitelty yhtiön hallituksen kokouksessa toukokuussa.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	9 326 000	8 626 000	9 046 000
Liikevoitto/-tappio	565 000	366 000	217 000
Tilikauden voitto/tappio	447 000	290 000	172 000

Tytäryhteisö Lakeuden Vesi Oy

Toiminta-ajatus

Yhtiö toimii vedenhankintayhtiönä, jonka tehtävänä on tuottaa raikasta pohjavettä Seinäjoen seudun vedenkäyttäjille.

Yhtiö toimittaa talousvettä Seinäjoelle, Ilmajoelle, Kurikkaan, Valiolle ja Altialle. Lisäksi yhtiö toimittaa pieniä määriä vettä Kauhajoen Vesihuolto Oy:lle sekä Pahanlähteen, Nahkaluoman, Nummikosken, Sahankylän ja Karvian pohjoispään vesiosuuskunnille.

Määrätavoitteet

Myytävä vesimäärä pyritään pitämään nykyisellä tasolla, myytävän vesimäärän vähimmäistavoite 5.400.000 m³/vuosi.

Laskuttamattoman veden osuus pyritään pitämään minimissään, vähimmäistavoite alle 3 % taso.

Toteutuminen

Asetetut määrätavoitteet täyttyivät kaikilta osin.

Laatutavoitteet

Yhtiön asiakkailleen jakaman veden laatu pyritään pitämään nykyisellä erittäin korkealla tasolla:

Talousvesiasetuksen laatuvaatimusten täyttymisprosentti jaellussa talousvedessä 100 %.

Talousvesiasetuksen laatusuosituksen ylityksiä jaellussa talousvedessä 0 kpl.

Häiriöiden aiheuttamat suunnittelemattomat vedenjakelun keskeytykset 0 kpl yhtiön asiakkaille.

Toteutuminen

Asetetut talousveden laatutavoitteet täyttyivät kaikilta osin.

Taloudellisuustavoitteet

Toiminta ja tulevaisuuden vedenhankinta varmistetaan perimällä riittävät käyttö- ja perusmaksut yhtiön pääoma- ja käyttömenojen kattamiseksi sekä yhtiön investointikyvyn säilyttämiseksi.

Toteutuminen

Asetetut taloudellisuustavoitteet täyttyivät kaikilta osin. Osinkoa ei jaeta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Yhtiössä on toteutettu riskienarviointi, jonka pohjalta tehtyjen toimenpide- ja investointisuunnitelmien avulla riskejä hallitaan ja pyritään minimoimaan. Toimialan luonteeseen kuuluu pysyvästi jatkuvuudenhallinnan kehittäminen osana toimintaa, jota myös Lakeuden Vesi Oy toteuttaa.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	2 456 130	2 300 000	2 289 294
Liikevoitto/-tappio	397 747	150 000	389 040
Tilikauden voitto/tappio	337 063	120 000	255 446

Tytäryhteisö **SeiLab Oy**

Toiminta-ajatus

Tuottaa laboratoriopalveluja (näytteidenotto, analysointi) yksityisille henkilöille, yrityksille, kunnille, yhteisöille.

Määrätavoitteet

Näytteiden kokonaismäärä 100 000 näytettä/vuosi.
Analyysien määrä 600 000 analyysiä/vuosi.

Toteutuminen

Näytteiden kokonaismäärä 107 00 näytettä/vuosi.
Analyysien määrä 623 000 analyysiä/vuosi.

Laatutavoitteet

Finas-akkreditoinnin ylläpito.
Asiakastyytyväisyys (luotettavuus, nopeus, hinta).

Toteutuminen

Akkreditointi suoritettu keväällä 2018.
Asiakastyytyväisyys hyvä.

Taloudellisuustavoitteet

Riittävän tuloksen saavuttaminen siten, että voidaan tehdä tarvittavia investointeja ilman ulkopuolista rahoitusta.
Käyttökate yli 15 %.

Toteutuminen

Taloudellisuustavoite on saavutettu.
Tehty uusia investointeja ilman ulkopuolista rahoitusta n. 400 000 €:n arvosta.
Käyttökate 19,3 %.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on toteuttanut koko organisaatio, mukaan lukien hallitus, johto sekä koko henkilöstö.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	3 288 035,20	3 000 000	3 590 697,14
Liikevoitto/-tappio	392 337,32	109 500	498 356,47
Tilikauden voitto/tappio	300 149,98	91 500	385 025,26

Tytäryhteisö **Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy**

Toiminta-ajatus

Seinäjoen ammattikorkeakoulun tehtävä on kouluttaa tulevaisuuden tekijöitä ja tuottaa korkeatasoista soveltavaa tutkimusta hyvinvoinnin ja innovaatioiden edistämiseksi.

Määrätavoitteet

Ammattikorkeakoulututkinnot

Kulttuuriala ja yhteiskunnalliset tieteet	55
Terveys- ja hyvinvointi sekä lääketieteet	240
Liiketalous ja palvelualat	185
Tekniikan ala ja luonnonvara-ala	250
Yhteensä	730

Opintojen eteneminen

55 opintopistettä vuodessa suorittaneiden määrä 61 %

Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot

YAMK-tutkintojen määrä 75

Ulkopuolinen hankerahoitus

TKI-toiminnan ulkopuolisen rahoituksen määrä (EUR) 4 000 000

Toteutuminen

Ammattikorkeakoulututkinnot

Yhteensä 817

Opintojen eteneminen

55 opintopistettä vuodessa suorittaneiden määrä 57,8 %

Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot

YAMK-tutkintojen määrä 60

Ulkopuolinen hankerahoitus

TKI-toiminnan ulkopuolisen rahoituksen määrä (EUR) 3 589 307

Laatutavoitteet

Toimitaan Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitun tulossopimuksen 2017–2020 mukaisesti.

- jatketaan SeAMKin strategian mukaista pedagogisen uudistuksen toteutusta (työelämälähtöisyys, monialaisuus, kansainvälisyys ja digitaalisuus) mukaan lukien uudenlaisten oppimisympäristöjen rakentaminen
- vahvistetaan kaupallistamiseen ja avoimeen tki-toimintaan liittyviä toimenpiteitä
- kehitetään ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja osana SeAMK Master Schoolia.
- Edistetään kansainvälistä toimintaa.

Toimeenpannaan strategisten valintojen edellyttämiä toimenpiteitä sekä opetuksessa että TKI-toiminnassa.

- vahvistetaan kärki- ja nousevia aloja
- laajennetaan yksiköiden välistä yhteistyötä ja kehitetään monialaisia opintoja.

- kehitetään maakuntakorkeakoulutoimintaa vakinaistettuna osana alueellisten osaamis- ja innovaatiokeskittymisen kehittämistä Alavudella, Alajärvellä, Kauha-joella, Kauhavalla ja Kurikassa.
- kehitetään prosesseja ja toimintatapoja jatkuvan parantamisen periaatteella
- toteutetaan esimiehille valmennusta
- Pyritään kasvattamaan TKI- toiminnan volyymiä ja harkitaan siihen liittyviä ratkai-
suja.

Toteutuminen

Kaikki em. laatutavoitteet ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti:

- Strategian toimenpideohjelmia on toteutettu erittäin suunnitelmallisesti
- Pedagoginen malli Oppiminen SeAMKissa julkaistiin ja se muodostaa kehyksen kaikelle pedagogiselle kehittämiselle SeAMKissa
- Uusina oppimisympäristöinä valmistui Sosiaali- ja terveysalan uudet tilat ja sen myötä mm. simulaatio-oppimisympäristöä on kehitetty samoin kuin muita sosiaali- ja terveysalan oppimisympäristöjä. Frami A:n alueella aloitettiin uuden Elintarvi-
kelaboratorion suunnittelu ja remontti. SeAMK Innovaatioviikko toteutettiin kaikille
1. vuoden opiskelijoille ja yrittäjyystoimenpiteet koottiin SeAMK Y-Zonen alle.
- Kansainvälisen kasvun suunnitelma 2019–2025 hyväksyttiin
- Avoimuuden suhteen saatiin OKM:n kärkihankerahoitus kaikkien amkien avoi-
muuden kehittämiseksi SeAMKin toimiessa hankkeen vetäjänä
- Kaupallistamishanke toteutettiin yhdessä UCS:n kanssa, pysyvinä toimintamal-
leina jäi mm. SeAMK Lift-ideakilpailu ja SeAMK Lift-rahoitus ideoiden edistämi-
seen
- Varainkeruu onnistui loistavasti ja se mahdollistaa uusien osaajien rekrytoinnin
vahvuusaloille v. 2019 alussa (kv.hankeasiantuntija, Ruokaturvallisuus ja Teolli-
suuden digitalisaatio)
- Yksiköiden välisen yhteistyön ja monialaisuuden edistämiseksi luotiin monialai-
suuden kannusteraha, joka perustuu monialaiseen opetus- ja TKI-työhön
- Maakuntakorkeakoulutoiminta on toiminut vakiintuneesti ja se saa erittäin hyvää
palautetta alueen kunnilta
- TKI-toiminnan volyymi on saatu uuteen kasvuun
- Sekä esimiehille että johtoryhmälle on toteutettu esimiesvalmennusta yhteistyös-
sä Humap Oy:n ja ViaGroup Oy:n kanssa
- Jatkuvan parantamisen periaate toteutuu koko ajan, prosesseja ja järjestelmiä ja
yhtenäisiä toimintatapoja on viimeisen neljän vuoden aikana viety huimasti
eteenpäin.

Taloudellisuustavoitteet

Yhtiön tavoitteena on saavuttaa vähintään nollatulos. Liikevaihdossa tulee näky-
mään hienoista laskua valtionrahoituksen laskiessa vuodelle 2018. Yhtiön kustan-
nukset pyritään asettamaan liikevaihdon laskua vastaavalle tasolle, jotta nollatu-
lokseen voidaan päästä. Vuoden 2017 toteumaennuste näyttää tulosarviota sel-
västi positiivisempaa tulosenustetta, mistä syystä tilikauteen 2018 suhtaudutaan
luottavaisin mielin liikevaihdon laskusta huolimatta.

Yhtiön tase on vahva, ja tavoitteena on ylläpitää vahvaa tasetta ja korkeaa omava-
raisuutta. Yhtiö tulee tekemään merkittävän taloudellisen investoinnin uusien toimi-
tilojen rakentamiseen liittyen tilikausien 2017 ja 2018 aikana. Rakentaminen toteu-
tetaan Seinäjoen ammattikorkeakoulun tytäryhtiön, Kiinteistö Oy Seinäjoen Kam-
puksen toimesta. Rakennusinvestoinnin budjetti vuosille 2017 ja 2018 on yhteensä
10 500 000 euroa. Investointi etenee tällä hetkellä aikataulun ja budjetin mukaises-
ti.

Vuonna 2018 tullaan lisäksi aloittamaan ja osin toteuttamaan kampusrakenteen tiivistämiseen liittyviä suunnitelmia, joiden tavoitteena on keskittää lähes kaikki korkeakoulun toiminta Framin alueelle. Tämä tarkoittaa pienempiä investointeja myös Framin alueen toimitiloissa. Pitkällä aikavälillä toimitilaratkaisuilla pyritään merkittäviin kustannussäästöihin.

Toteutuminen

Talouden toteuma Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy:n osalta:

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy:n taloudellinen tulos tilikaudelta 2018 laski edellisvuodesta, pysyen kuitenkin kohtuullisella tasolla, ollen voittoa 326 451,49 euroa (2017: 620 488,07 euroa). Tukien ja avustusten kasvu tasoitti valtion perusrahoituksen suhteellisen merkittävää laskua. Liikevaihto oli 31 727 624,12 euroa (2017: 31 922 481,23 euroa). Yhtiössä on jatkettu toiminnan tehostamista ja tarkkaa kulukuria, mikä näkyy suunniteltua parempana tuloksena.

Yhtiön merkittävien yksittäisten kustannustekijä ovat 20 756 679,84 euron suuruiset henkilöstökustannukset, jotka toteutuivat 132 620,16 euroa suunniteltua alhaisempina, mikä myös osaltaan vaikutti arvioitua paremman tilikauden tuloksen saavuttamiseen.

Tilikauden 2018 aikana on aloitettu toimintojen keskittäminen yhdelle kampukselle Framin alueelle. Yhtiön toimitilakustannukset yhteensä 5 252 862,91 euroa laskivat edellisvuodesta 315 744,58 euroa. Toimintojen keskittämisestä aiheutuvia kesken-eräisiä toimitilainvestointeja oli 318 107,76 euroa. Toimintojen keskittäminen yhdelle kampukselle tullaan saattamaan loppuun tilikauden 2019 aikana.

Tilikauden 2018 kokonaisinvestoinnit kasvoivat edellisvuodesta 593 080 euroa, ollen 1 041 539 euroa. Investoinnit kohdistuivat tietohallintoon, oppimisympäristöihin ja toimitilojen perusparannuksiin. Etelä-Pohjanmaan terveysteknologian kehittämiskeskus ry:n (Eptek) liiketoimintakaupan seurauksena kirjattiin 36 092 euron liikearvo.

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy:n rahoitusasema ja maksuvalmius ovat olleet hyvät koko tilikauden 2018 ajan. Yhtiön omavaraisuusaste on 73,94 % ja quick ratio on 4,11. Yhtiöllä ei ole lainoja rahoituslaitoksilta eikä pääomalainoja. Yhtiön likvidit rahavarat olivat tilikauden 2018 päättyessä 8 478 275,66 euroa.

Tilikaudella toteutetun varainhankintakampanjan varat 1 214 330,73 euroa on rahastoitu oman pääoman muiden rahastojen varainhankinnan rahastoon. Yhtiön oma pääoma yhteensä on 18 605 569,81 euroa ja taseen loppusumma on 26 744 521,28 euroa.

Talouden toteuma Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy – konsernin osalta:

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy – konsernin liikevaihto laski edellisvuodesta 284 955,29 euroa, ollen 31 766 537,08 euroa (2017: 32 051 492,37 euroa). Konsernin liikevoitto oli 565 043,38 euroa (2017: 724 268,08 euroa) ja tilikauden tulos oli 307 344,27 euroa (2017: 649 342,52 euroa). Konsernin liikevaihdon, liikevoiton ja tilikauden tuloksen lasku aiheutuu pääosin emoyhtiön taloudellisten tulosten laskusta.

Tilikaudella saatettiin loppuun vuonna 2017 aloitettu Uudistuva Kampus -rakennushanke, mikä toteutui sekä aikataulullisesti että kustannusten osalta suunnitelmien mukaisesti. Rakennushanke toteutui 10 225 000 euron arvosta. Konsernin toimitilakustannukset laskivat edellisvuodesta 543 072,43 euroa, ollen 5 025 281,69 euroa (2017: 5 568 354,12 euroa).

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy -konsernin rahoitusasema ja maksuvalmius pysyivät hyvänä koko tilikauden 2018 ajan. Omavaraisuusaste on 52,34 % ja quick ratio on 3,58. Konsernitaseen loppusumma on 37 288 619,67 euroa (2017: 35 556 814,68 euroa). Rakennukset ja niihin liittyvät maa-alueet, yhteensä 19 059 223,07 euroa muodostavat merkittävän erän konsernitaseen pysyvissä vastaavissa.

Omaan pääomaan yhteensä 18 688 439,09 euroa (2017: 17 083 344,01) vaikuttaa emoyhtiössä toteutettu varainhankinnan varojen rahastointi ja konserniyhtiössä toteutettu rahoitusvastikkeen lainaosuuksien rahastointimenettely.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Sisäisen valvonnan perusta määräytyy ammattikorkeakoulun johto- ja toimintasäännöistä. Johto- ja toimintasäännössä määritetään prosessivastuut ja niistä vastaavat henkilöt sekä delegointivaltuudet. Toiminnallisten ja taloudellisten prosessien roolimäärityksessä huolehditaan siitä, ettei sama henkilö toimi päällekkäisissä rooleissa prosessin eri vaiheissa. Ammattikorkeakoulun johto- ja toimintasääntö uudistettiin alkuvuonna 2018.

Tilikauden 2018 aikana uudistettiin myös ammattikorkeakoulun hankintaohjeistus ja uudistettu hankintaohjeistus käytiin läpi yksiköiden johtoryhmissä ja SeAMK Toimiston päälliköiden kanssa. Näin pyritään osaltaan varmistamaan hankintalain mukainen toiminta ammattikorkeakoulun hankinnoissa.

Ammattikorkeakoulun vetovoima vaikuttaa sekä opiskelijoiden hakeutumiseen opiskelijoiksi SeAMKiin että asiantuntijoiden rekrytointiin. Vetovoima vaikuttaa suoraan ja välillisesti ammattikorkeakoulun taloudelliseen menestykseen. Vetovoimaa pyritään parantamaan vuonna 2018 käynnistetyllä, yhdessä pääomistaja Seinäjoen kaupungin ja Into Seinäjoki Oy:n kanssa toteutettavalla Seinäjoki korkeakoulu-kaupunkina -vetovoimakampanjalla.

Julkisen perusrahoituksen määrä laski edelleen vuonna 2018. Perusrahoituksen väheneminen edellyttää ammattikorkeakoululta ulkopuolisen rahoituksen lisäämistä. Tätä riskiä hallitaan mm. hankevolyymin määrätietoisella kasvattamisella. Syksyllä 2018 toteutunut Etelä-Pohjanmaan terveysteknologian kehittämiskeskus ry:n liiketoimintakauppa ja sen myötä ostettu hankekanta ja osaaminen vaikuttavat osaltaan myönteisesti hankevolyymiin.

Talouden kiristymistä hallitaan lisäksi tiukalla kulukurilla ja kustannustietoisuudella. Merkittäviä kustannussäästöjä onkin saatu aikaan mm. toimintojen keskittämällä Seinäjoen Framin kampukselle. Tärkeitä vaiheita tässä olivat Kampustalon uudisosan ja perusparannuksen valmistuminen syksyllä 2018 ja sen myötä tapahtunut Sosiaali- ja Terveysalan koulutuksen keskittyminen Kampustaloon sekä vuonna 2018 valmisteltu ja 2019 alusta toteutunut agrologien teoriaopetuksen siirto Ilmajoelta Framin kampukselle.

Toimintaan ja omaisuuteen kohdistuvia riskejä vastaan on suojauduttu vakuutuksin. Yhtiön vakuutusturvasta huolehtii vakuutusmeklari yhdessä yhtiön henkilöstön kanssa. Vakuutusturvan tason riittävyttä tarkastellaan säännöllisesti.

Konserniyhtiö Kiinteistö Oy Seinäjoen Kampuksen lainan rahavirtaa on pyritty suojaamaan korkokatto- ja koronvaihtosopimusten avulla.

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	31 922 481,23	31 409 500	31 727 624,12
Liikevoitto/-tappio	651 853,08	-243 300	358 587,52
Tilikauden voitto/tappio	620 488,07	-281 200	326 451,49

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy – konserni

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	32 051 492,37		31 766 537,08
Liikevoitto/-tappio	724 268,08		565 043,38
Tilikauden voitto/tappio	649 342,52		307 344,27

(konsernille ei ole laadittu talousarviota)

Tytäryhteisö **Seinäjoen Energia konserni**

Toiminta-ajatus

Sähkö-, lämpö- ja vesiliiketoimintaa luotettavasti ja kannattavasti.

Määrätavoitteet

Vastata alueen tarpeeseen. Tuotantoresurssien optimointi.

Toteutuminen

- Seinäjoen Voima Oy:n kautta kaukolämmön turvaaminen ja sähköntuotannon lisäys
- Lämmin ja kuiva kesä vaikuttivat vesivarantoon

Laatutavoitteet

Häiriöttömät toiminnot, asiakastarpeen ylittäminen.

Toteutuminen

- Sähkönsiirron keskeytysaika oli keskimäärin 23 min/ asiakas
- Kaukolämmön ja veden toimituksissa ei merkittäviä jakelukeskeytyksiä
- Seinäjoen Veden jakama vesi täytti kaikki talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja -suositukset

Taloudellisuustavoitteet

Tuloksen pysyvyys, kohtuulliset kuluttajahinnat, omistajan tuloutuksen maksimointi eri keinoin tuloutuskykyyn sovittaen.

Toteutuminen

- Lämmön, sähkön, sähkönsiirron ja veden kuluttajahintavertailuissa Seinäjoki sijoittuu 10 edullisimman kaupungin joukkoon
- Tuloutukset kaupungille palveluostoina, vuokrina, lainojen korkoina ja lyhennyksinä ja edullisena osakassähköinä olivat yhteensä 11,3 Milj. €

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Sisäisen valvonta toteutui taloudenohjausjärjestelmä Dynamics Axan uuden version käyttöönoton osalta: sen uusien prosessien tarkastuksella, raporttien sisällön ja lukujen oikeellisuuden toteamisella.

Konserniin otettiin vuoden 2018 aikana käyttöön hankintojen kilpailutusjärjestelmä Cloudia, jolla hoidettiin lämpöyksikön kattila-, polttoaineen ulkokäsittelyjärjestelmän ja perustusurakan kilpailutuksen.

Hankinta toteutettiin julkisena hankintana, sillä se on EU:n kynnysarvot ylittävä hankinta. Uuden laskutusjärjestelmä Enoro CX:n osalta tarkastus pääsi vasta alkuun, sillä projekti uuden järjestelmän käyttöönottamiseksi toteutuu pääasiallisesti vasta vuonna 2019.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	71 965 182	72 000 000	90 721 203
Liikevoitto/-tappio	11 662 971	10 000 000	10 929 287
Tilikauden voitto/tappio	5 260 628	4 500 000	5 195 570

Tytäryhteisö Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupunginteatteri on korkeatasoisen taiteen tuottaja. Se tarjoaa monipuolisia, viihdyttäviä ja koskettavia elämyksiä Seinäjoen alueen asukkaille ja matkailijoille vuoden jokaiselle kuukaudelle.

Teatteri on kaupungin keskeinen kulttuuritoimija. Teatteri tavoittaa koko maakunnan, herättää valtakunnallista kiinnostusta ja vahvistaa Seinäjoen kasvua ja kehitystä.

Teatteri on yksi kaupunkikonsernin suurimpia työllistäjiä.

Määrätavoitteet

Teatterin vuoden 2018 kävijätavoite on 50 000 katsojaa. Näytäntöjä on 260.

Vuoden 2018 ohjelmistossa on musikaali, draamaa, komediaa, konsertteja, kesäteatteria sekä erilaisia klubi-iltoja ja tapahtumia.

Näyttämöitä on käytössä 4 omassa talossa ja 3–4 talon ulkopuolella.

Vuonna 2018 on 6–8 ensi-iltaa.

Tavoitteet salien täytölle ovat:

- Suuri näyttämö Alvar	50 %
- Pieni näyttämö Elissa	50 %
- Ravintolanäyttämö Aino	65 %
- Verstasteatteri	50 %
- Vanha, Nuorisokeskus	60 %
- Teatteriterassi, Mallaskosken panimoravintola	65 %
- Törnävän kesäteatteri	50 %
- Paviljonki, Törnävä	80 %

Toteutuminen

Seinäjoen kaupunginteatteri oli vuonna 2018 Etelä-Pohjanmaan suurin ympärivuotisesti toimiva teatteri. Toimintaa oli kahdeksalla näyttämöllä (joista kolme oli kesäteatterinäyttämöitä) ja katsojia esityksiin tuli ympäri Suomen.

Teatterin omissa esityksissä vuonna 2018 kävi 34 470 katsojaa ja vierailuesityksissä 13 146 katsojaa. Yhteensä katsojia kävi 47 616. Tavoitteesta jäätin hieman.

Teatterin muissa tapahtumissa kävijöitä oli 14 855. Vuoden 2018 aikana Seinäjoen kaupunginteatteri tavoitti 62 471 teatterista kiinnostunutta kävijää.

Näytäntöjä oli 296.

Omia ensi-iltoja oli 7 ja yhteistyö ensi-iltoja 1.

Teatterisalien täyttöprosentit olivat

- Suuri näyttämö Alvar	65 %
- Pieni näyttämö Elissa	84 %
- Ravintolanäyttämö Aino	83 %
- Verstasteatteri	80 %
- Vanha, Nuorisokeskus	67 %
- Teatteriterassi, Mallaskosken panimoravintola	73 %
- Törnävän kesäteatteri	61 %
- Paviljonki, Törnävä	34 %

Laatutavoitteet

Seinäjoen kaupunginteatterin ohjelmisto on korkeatasoinen, monipuolinen ja innovatiivinen. Ohjelmistoa suunnitellaan ja toteutetaan laajalle eteläpohjalaiselle sekä valtakunnallisille katsojaryhmille. Teatteri käyttää oman taiteilijakunnan lisäksi vie-

railevia näyttelijöitä, ohjaajia, skenografeja jne. Näin ohjelmiston sisällöt kuin laatuakin pysyvät mielenkiintoisina yleisölle.

Vuosi 2018 on teatterille haasteellinen teatterissa alkavan teatteriteknisen peruskorjaushankkeen takia. Teatterin suuri näyttämö Alvar on vuonna 2018 poissa esityskäytöstä yli 4 kuukauden ajan. Siksi kaksi Alvar-näyttämön neljästä ensi-illasta toteutetaan Nuorisokeskuksen puolet pienempiin tiloihin. Vuosien 2018–2019 peruskorjauksen jälkeen teatteritekninen varustus ja toimintaolosuhteet ovat ajanmukaiset ja turvalliset kaikilla teatteritalon näyttämöillä.

Toteutuminen

Ohjelmiston tavoitteet toteutuivat kaikilta osin. Yleisöä katsomoihin riitti niin talvi- kuin kesäkaudellakin. Väistötilana toimivan Nuorisokeskuksen Vanha näyttämö täytti tavoitteensa ja yleisö löysi sinne hyvin. Myös kesäteatteritoiminta ja Törnävän saaren tunnetuksi tekeminen etenivät suunnitelmien mukaisesti.

Vierailevat ohjaajat, lavastajat, ääni- ja valosuunnittelijat sekä näyttelijät rikastuttivat omalla osaamisellaan teatterin korkeatasoisia esityksiä.

Näyttämötekniikan peruskorjaus eteni suunnitellusti ja Alvar näyttämön alanostimet uusittiin tämän päivän tarpeita vastaaviksi.

Taloudellisuustavoitteet

Teatteri on taideorganisaatio, joka tuottaa henkistä pääomaa toiminta-alueelleen. Teatteri on myös tasa-arvoinen, sosiaalisesti ja ekologisesti vastuullinen toimija Etelä-Pohjanmaan alueella.

Pienemmät katsomot ja esitysmäärät asettavat haasteita tulevalle vuodelle. Myös yleisön opastaminen uusiin teatteritiloihin niin Nuorisokeskukselle kuin kesäteattereihin tuo haastetta tiedotukselle ja myynnille.

Niin valtion kuin kaupungin avustusten muutokset vaikuttavat teatterin toimintaan myös tulevana vuonna.

Teatteri jatkaa rohkeaa ja avointa markkinointiviestintää sekä yhteistyökumppanuuksien ja asiakkuuksien kehittämistä.

Vuonna 2018 aloitetaan teatterin uuden strategian työstäminen koko henkilöstön voimin.

Vuoden 2018 tulokseksi arvioidaan -68 452,15 €.

Toteutuminen

Väistötiloista ja remontista huolimatta taloudellisuustavoitteet toteutuivat odotettua paremmin. Liikevaihto oli suurempi kuin arvioitiin.

Tilikauden hyvä tulos johtuu säästöistä joita tehtiin mm. henkilöstökuluissa, kun pienempien esitystilojen ja supistetun ohjelmiston takia kaikkia esitystoiminnassa tarvittavia, eläköitymisten ja muiden syiden takia vapautuneita työtehtäviä, ei täytetty. Teatteritalon näyttämöiden teknisen peruskorjauksen toisen vaiheen päätyttyä syksyllä 2019 avoimet tehtävät pyritään täyttämään ja palataan normaaliin esitystoimintaan.

Myös strategiatyö aloitettiin kuluneen kalenterivuoden aikana ja se valmistunee syksyllä 2019.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	1 025 072,64	1 013 970	1 040 640,05
Liikevoitto/-tappio	5 125,76	-68 452	272 656,42
Tilikauden voitto/tappio	5 208,20	-68 452	271 455,61

Tytäryhteisö **Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry**

Toiminta-ajatus

Seinäjoen Orkesteriyhdistys on lakisääteistä valtionosuutta saava yhdistys, joka ylläpitää Seinäjoen kaupunginorkesteria. Orkesteri järjestää eri väestönosat huomiioonottavaa orkesteritoimintaa. Toiminta koostuu kamarimusiikki- ja sinfoniakonserteista, sekä koululais- työpaikka- ja tilauskonserteista.

Orkesteriyhdistyksen henkilökuntana on 10 ammattimuusikkoa, toiminnanjohtaja (st.), intendentti ja nuotistonhoitaja, sekä vuosittain n. 150 kertapalkattua muusikkoa, solistia ja kapellimestaria. Muut hallintopalvelut ostetaan Etelä-Pohjanmaan musiikkiopistolta. Musiikkiorganisaatioiden tiiviillä yhteistyöllä säästetään kustannuksia ja saavutetaan huomattavaa toiminnallista hyötyä. Muusikoista muodostuu kaksi kamarimusiikkiyhtyettä: Seinäjoki-kvintetti ja Pohjanmaa-kvintetti. Kertapalkattujen muusikoiden avulla orkesteri laajenee monipuolisiksi kokonpanoiksi, viihdeorkesteriksi, salonkiorkesteriksi sekä sinfonieta- ja sinfoniaorkesteriksi.

Määrätavoitteet

Vuoden 2018 aikana järjestetään konsertteja seuraavasti:

- Kahdeksan sinfoniakonserttia yhdessä Vaasan kaupunginorkesterin kanssa (neljä eri ohjelmaa).
- Yhdeksän konserttia kamarimusiikki- tai sinfonietakokoonpanolla.
- Yksi kirkkokonsertti, G.F. Händel: Messias-oratorio.
- Lastenmusiikin konsertteja, laitospönsertteja, koululaiskonsertteja ja tilauskonsertteja.
- Vapunpäivän viihdekonsertti.
- SKOR-klubi-konsertteja.
- Festivaaliesiintymiset Korsholman musiikkijuhlilla ja Vaasan Kuoropäivillä. Jälkimmäisessä esitetään pohjalaissäveltäjä Toivo Kuulan teos Stabat Mater säveltäjän kuolinvuoden 100-vuotisjuhlaan liittyen.

Toteutuminen

Konsertteja toteutui seuraavasti:

- Kuusi sinfoniakonserttia yhdessä Vaasan kaupunginorkesterin kanssa (kolme eri ohjelmaa).
- Yhdeksän konserttia kamarimusiikki- tai sinfonietakokoonpanolla.
- Yksi kirkkokonsertti, G.F. Händel: Messias-oratorio.
- Joulukonsertti yhdessä musiikkiopiston Lauluflikat-kuoron kanssa.
- Lastenmusiikin konsertteja, laitospönsertteja, koululaiskonsertteja ja tilauskonsertteja.
- Vapunpäivän viihdekonsertti.
- SKOR-klubi-konsertteja.
- Festivaaliesiintyminen Vaasan Kuoropäivillä, jossa pohjalaissäveltäjä Toivo Kuulan teos Stabat Mater säveltäjän kuolinvuoden 100-vuotisjuhlaan liittyen.

Laatutavoitteet

Valtakunnallisen ja kansainvälisen vertailun kestävä korkeatasoinen konserttitoiminta.

Toteutuminen

Toteutui suunnitellulla tavalla.

Taloudellisuustavoitteet

Tässä vaiheessa arvioitu tulos vuodelle 2018 on -14 025 euroa. Vuosien 2011–2017 aikana orkesterin saamat valtion ja Seinäjoen kaupungin avustukset ovat yhteensä pienentyneet yli 100 000 eurolla. Valtion avustus laskee kyllä vielä ensi vuonnakin, mutta kaupungin avustukseen olisi tulossa 25 000 euron nousu. Onneksi näinä lamavuosina olemme saaneet nostettua kuulijamääriä ja lisättyä lipputuloja.

Tulos voi parantua, jos saamme entiseen tapaan Opetus- ja kulttuuriministeriöltä avustusta Seinäjoen ja Vaasan kaupunginorkestereiden yhteiskonsertteihin. Myös menopuolella voi tulla vielä muutoksia, sillä syksyn ohjelmistoa ei ole vielä lyöty lukkoon.

Toteutuminen

Tilikauden tulos vuodelle 2018 on -3.435,43 euroa. Tappio jäi budjetoitua pienemmäksi.

Yleisö löysi varsinkin seuraavat konsertit:

- Yleisön pyynnöstä
- Vappu
- Unkarilainen ilta
- Klassikoiden kutsu
- Segerstamit
- Joulukuukin päivä

Saimme Opetus- ja kulttuuriministeriöltä Seinäjoen ja Vaasan kaupunginorkestereiden yhteiskonsertteja varten 15 000 euroa avustusta.

Vuoden 2018 tappio pystytään kattamaan edellisvuosien voittovaroista. Vuodelle 2019 on arvioitu tulevan lähes 70 000 euron tappio. Tällöin oma pääoma pienenee lähes puolella.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	845 608,91	827 052	878 500,42
Liikevoitto/-tappio	- 24 903,96	-16 650	- 8 055,20
Tilikauden voitto/tappio	- 15 966,00	-14 025	- 3 435,43

Tytäryhteisö Seinäjoen Työterveys Oy

Toiminta-ajatus

Seinäjoen Työterveyden tarkoituksena on tuottaa omistajilleen sekä alueen yrityksille ja työpaikoille laadukkaita työelämän kehitystä ja henkilöstön hyvinvointia tukevia työterveyshuoltopalveluita.

Määrätavoitteet

Vastaanottokäyntejä pyritään tarjoamaan seuraavasti:

- ammattihenkilöt (työterveyslääkärit ja -hoitajat) 40.000 käyntiä
- asiantuntijat (työfysioterapeutit ja työterveyspsykologit) 3.000 käyntiä

Toteutuminen

Vastaanottokäyntejä

- ammattihenkilöillä (työterveyslääkärit ja -hoitajat) 45.130 käyntiä
- asiantuntijat (työfysioterapeutit ja työterveyspsykologit) 3.680 käyntiä

Laatutavoitteet

Palvelutuotannon painopiste on henkilöstön ja työyhteisöjen työhyvinvointia tukevilla palveluilla.

Asiakkaiden tyytyväisyys pysyy hyvänä.

Toteutuminen

Palvelutuotannon painopiste pysyi lakisääteisessä, ennaltaehkäisevissä työhyvinvointia tukevilla palveluilla.

Toteutetun asiakastyytyväisyyskyselyn perusteella asiakastyytyväisyys pysyi hyvänä.

Taloudellisuustavoitteet

Yhtiön toiminta on kannattavaa.

Toteutuminen

Yhtiön toiminta oli kannattavaa.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	3 967 203	3 900 000	4 107 511
Liikevoitto/-tappio	270 629	62 700	176 248
Tilikauden voitto/tappio	215 983	60 200	139 649

Tytäryhteisö **Seinäjoki Areena Oy**

Toiminta-ajatus

Yhtiö hallinnoi Seinäjoki Areenan ja Seinäjoen jäähallin tiloja.

Yhtiö myy ja markkinoi Areenan tiloja valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti sekä pyrkii kehittämään olemassa olevia tiloja.

Yhtiö myy ja markkinoin jäähallin käyttöä paikalliseen käyttöön.

Määrätavoitteet

Areena:

Isot tapahtumat 42 kpl.

Pienet ja keskisuuret tilaisuudet 150 kpl.

Urheilun ja liikunnan käyttövuorot 2 600 kpl.

Jäähalli:

Käyttövuorot 2 300 kpl/vuosi.

Toteutuminen

Areena:

Isot tapahtumat 53 kpl.

Pienet ja keskisuuret tilaisuudet 345 kpl.

Urheilun ja liikunnan käyttövuorot 3 967 kpl.

Jäähalli:

Käyttövuorot 2 250 kpl/vuosi.

Laatutavoitteet

Toiminnan laatu pidetään tasolla, että toiminta itsessään markkinoi käyttöä.

Toiminnan tavoitteena on henkilökunnan työolosuhteiden ja motivaatiota edistäminen läpäisyperiaatteella.

Toteutuminen

Asiakaspalautteen mukaan toiminnan laatu on ollut hyvällä tasolla.

Työterveyden päivitetyn selvityksen mukaan työolosuhteissa ei ole havaittu puutteita. Henkilökunnan palautteen mukaan motivaatio ja työskentelymahdollisuudet ovat kunnossa.

Taloudellisuustavoitteet

Areena

Käyttötalous: Käyttökulujen hankkiminen tulo-rahoituksella.

Rahoituskulut: Lainojen lyhennyksen ja korkojen hoitaminen päätösten ja maksuohjelman mukaisesti Seinäjoen kaupungilta perittävällä rahoitusvastikkeella.

Investoinnit: Yhtiö tulo-rahoituksen turvin käyttötalouden käyttökatteen mahdollistamissa rajoissa.

Jäähalli

Käyttötalous: Käyttökulujen rahoituksen hoitaminen päätösten ja hyväksytyn budjetin mukaisesti Seinäjoen kaupungilta perittävällä hoitovastikkeella.

Rahoituskulut: Hoidetaan yhtiön tulo-rahoituksella.

Investoinnit: Yhtiön tulo-rahoituksella rahoituskulujen jälkeen jäävällä marginaalilla.

Toteutuminen

Areena

Käyttötalous: Käyttökulujen hankkiminen tulo-rahoituksella ei toteutunut täysin. Vajausta jäi noin 55 000,00 €.

Rahoituskulut: Lainojen lyhennyksen ja korkojen hoitaminen päätösten ja maksuohjelman mukaisesti toteutui tavoitteiden mukaisesti Seinäjoen kaupungilta perittävällä rahoitusvastikkeella.

Investoinnit: Yhtiön tulo-rahoituksella ei voitu tehdä investointeja tilikaudelle 2018.

Jäähalli

Käyttötalous: Käyttökulujen rahoituksen hoitaminen toteutui budjetin ja päätösten mukaisesti Seinäjoen kaupungilta perittävällä hoitovastikkeella.

Rahoituskulut: Toteutui tavoitteen mukaisesti - hoidettiin yhtiön tulo-rahoituksella.

Investoinnit: Toteutui tavoitteiden mukaisesti, yhtiön tulo-rahoituksella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Ei merkintöjä, eikä huomautettavaa toiminnasta.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	1 380 250,00	1 378 000	1 399 200,00
Liikevoitto/-tappio	-471 100,00	-460 000	-531 100,00
Tilikauden voitto/tappio	10.000,00	15 000	11 800,00

Tytäryhteisö **SeiPark Oy**

Toiminta-ajatus

Seiparkin toiminta-ajatuksena on pysäköinnin järjestäminen ja hallinnointi Seinäjoen kaupungissa. Tehtävän toteuttamiseksi yhtiö operoi kadunvarsipysäköintiä sekä rakennuttaa moderneja pysäköintilaitoksia siten, että ne tukevat Seinäjoen keskustan kehittämistavoitteita ja ovat asiakkailleen turvallisia ja helppokäyttöisiä.

Määrätavoitteet

Kadunvarsipysäköinnin kokonaisvolyymien kasvu 5 %.

Toteutuminen

Kadunvarsipysäköinnin kokonaisvolyymi laski 4 %. Toriparkin käyttöönoton myötä pysäköinti siirtyi kadulta Toriparkkiin, jonka myötä kokonaisvolyymi pysäköinnissä keskustassa kasvoi 2 %.

Laatutavoitteet

Keskustorin pysäköintilaitoksen valmistuminen ja käyttöönotto.

Toteutuminen

Toriparkki valmistui ja otettiin käyttöön maaliskuussa 2018.

Taloudellisuustavoitteet

Liikevaihdon kasvu 1,95 miljoonaan euroon.
Voitollinen tilikauden tulos.

Toteutuminen

Liikevaihto kasvoi 1,94 miljoonaan euroon.
Tilikauden tulos oli tappiollinen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ei ollut erillisiä määriteltyjä tavoitteita. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty eri talouden ja toiminnan seuranta- ja hallintajärjestelmillä, jotka muun muassa automatisoivat toimintoja. Vakuustusasot on tarkastettu tilikauden aikana.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	1 969 299,15	1 950 000	1 944 939,03
Liikevoitto/-tappio	475 627,69	50 000	-45 583,92
Tilikauden voitto/tappio	372 441,06	0	-140 851,01

Tytäryhteisö **Sevas Kodit Oy**

Toiminta-ajatus

Sevas Kodit Oy omistaa, rakennuttaa, ylläpitää, hallinnoi ja vuokraa asukkaiden tarpeisiin sopivia kohtuuhintaisia asuntoja Seinäjoen kaupungissa.

Sevas Kodit toimii tehokkaasti ja taloudellisesti voittoa tavoittelemattomana, kaupungin omistamana yhtiönä.

Yhtiö kehittää ja jalostaa asuntokantaansa siten, että se soveltuu kulloiseenkin vuokra-asuntojen kysyntään.

Yhtiö huomioi eri asukasryhmien tarpeet, turvallisuuden ja asumisviihtyvyyden tarkoituksenmukaisen hinta-laatusuhteen periaatetta noudattaen.

Sevas Kodit palvelee toiminnallaan omistajaa, asiakkaita ja asukkaita taloudellisesti ja aktiivisesti.

Yhtiö edistää kiinteistöjen omistamiseen ja asuntojen vuokraamiseen ja rakennuttamiseen liittyviä asioita Seinäjoella ja ympäröivällä talousalueella.

Sevas Kodit Oy:n arvot on määritelty seuraavasti:

Asukaslähtöisyys

Ajan tasalla olevat, kehittyneet asukasdemokratiajärjestelmät luovat edellytykset asukasdemokratian onnistumiselle. Monipuoliset, toimivat viestintäkanavat tukevat asukaslähtöisyyttä.

Avoimuus

Vahvistamme luottamusta asukkaiden, asunnon tarvitsijoiden, yhtiön, yleisön ja kaupungin viranomaisten välillä.

Turvallisuus

Turvaamme asukkaillemme asumisen jatkuvuuden, valitsemme huolellisesti asumisyhteisön jäsenet ja pidämme aloitteellisesti yllä asumismukavuutta asuinkoh-teissamme.

Tasapuolisuus

Kohtelemme asukkaita ja asunnon tarvitsijoita tasapuolisesti ja kannustamme kaikkia vastuulliseen asumiseen.

Taloudellisuus ja laadukkuus

Sevas-kodit ovat koko elinkaarensa ajan asumiskustannuksiltaan kohtuullisia.

Sevas rakennuttaa ja omistaa asumiskäyttöön tarkoitettuja kiinteistöjä, huolehtii kiinteistöjen huollosta, käytöstä, korjauksista ja kunnossapidosta sekä vuokrata omistamansa asunnot Seinäjoen kaupungin asukasvalintaperiaatteita sekä valtion eli asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus aran päätöksiä ja ohjeita noudattaen. Keskitymme päätoimialamme mukaisiin tehtäviin Tätä tukevissa toiminnoissa käy-tämme apuna ostopalveluja mm. kiinteistöhuollossa ja korjaustoiminnassa.

Määrätavoitteet

Uudisrakentaminen

Vuoden 2018 uudistuotantoa Sevas Kodit Oy:llä on rahoitus varattuna yhden kerrostalon rakentamista varten. Rakennukseen sijoittuisi myös Seinäjoen kaupungille kehitysvammaisten ihmisten asumispalveluysikkö. Yhtiö toteuttaa sen joko

- Herralankatu 35 yhteistyöhankeena yhdessä YIT-Rakennus Oy:n kanssa rakennusliikkeen omistamalle tontille Joupin kaupunginosassa tai
- tai vaihtoehtoisesti Sevas Kodit Oy:n omistamalle rakennuspaikalle osoitteeseen Kopparintie 4, Hyllykalliolle mikäli yhteistyöhanke YIT Rakennus Oy kanssa ei etene yhtiön kannalta tavoitteiden mukaisesti.

Vanhan asuntokannan peruskorjaaminen, linjasaneeraukset

Yhtiö saattaa loppuun peruskorjaus- ja linjasaneeraustyöt osoitteessa Kototie 8.

Peruskorjauksen yhteydessä on ollut tavoitteena myös huoneistotyyppimuutokset siten, että vaikeasti vuokrattavia 3h+k asuntoja muutetaan kahdeksi pienemmäksi asunnoksi.

Uusien peruskorjauskohteiden aloituspäätöksiin vaikuttaa kyseisen asuntokannan soveltuvuus nykyiseen ja tulevaan asutuskäyttöön. Mahdollisen peruskorjauksen käynnistämiseen vaikuttaa erityisesti se miten suurien, vaikeimmin vuokrattavien asuntojen muuttaminen pienemmiksi on kustannustehokkaasti mahdollista. Tavoite on yhden uuden peruskorjauskohteen aloitus toimintavuoden 2018 aikana.

Vanhan asuntokannan poistaminen käytöstä

Toimintavuosien 2016–2017 aikana yhtiössä toteutettiin ns. salkutustyö jonka tavoitteena oli prosessoida kiinteistökannan kehitystarpeita tuleville vuosille ottaen huomioon Seinäjoen kaupungin kehitys sekä Seinäjoen kaupungin kuin myös yhtiön asutuspoliittiset tavoitteet. Salkutustyön aikana valmistui ns. salkutustyökalu joka on apuna, kun vanhaan asuntokantaan kohdistuvien perusparannusinvestointitarpeiden taloudellista kannattavuutta arvioidaan.

Toimintavuoden 2018 aikana asuntokannan salkutusrosessia viedään eteenpäin niin, että yhtiössä tehdään konkreettisia päätöksiä ja toimenpiteitä myös vanhan asuntokannan poistamisesta laajemminkin 1–6 vuoden aikaperspektiivillä.

Konkreettiset toimien käynnistämiseksi Sevas Kodit Oy hakee aravarajoituksista vapautusta seuraaviin asutukohteisiin: Törnäväntie 28, Kivialhonkatu 1-3-4, Lintuviita 4 ja Koulutie 4.

Vuokrattavissa olevien, nykyisen asuntokannan käyttöaste

Asuntojen keskimääräinen vuokrausastetavoite toimintavuoden 2018 aikana on normaalien vuokratiasuntojen osalta keskimäärin > 93,0 % ja opiskelijakotiasuntojen osalta > 90 %.

Kuukausittainen vaihtuvuus keskimäärin < 3,0 %.

Toteutuminen

Toiminta-ajatuksen osalta Sevas Kodit Oy:ssä on toimittu asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Sevas Kodit Oy:n toiminnan tavoitteeksi on kirjattu asumispalvelutarpeiden tyydyttäminen voittoa tavoittelematta.

Uudisrakentamisen osalta yhtiö ei päässyt tavoitteeseen. suunniteltua uudisrakennuskohdetta ei satu toteutettua.

Perusparannuskohteen, Kototie 8:n osalta tavoite saavutettiin.

Vanhan asuntokannan poistamisen osalta on toimittu tavoitteiden mukaisesti ja vapautukset rajoituksista on myönnetty esitetyille kohteille.

Toimintavuoden 2018 aikana yhtiön koko asuntokannan taloudellinen käyttöaste oli 93,4 %.

Laatutavoitteet

Laadulliset tavoitteet ovat Sevas Oy:lle (tulevan konsernin emoyhtiö) kirjattuja tavoitteita. Yhtiön toiminnassa ja ulkoisessa viestinnässä huomioidaan erityisesti eri asukasryhmille suunnattu asutotarjonta kuten esimerkiksi opiskelija-asuminen, nuorisolasuminen, senioriasuminen.

Tavoitteena on, että kiinteistöt ja niiden asuinhuoneistot ovat koko ajan hyvässä ja kilpailukykyisessä kunnossa kohtuukustannuksin. Kohtuuhintaisten asumiskustannuksen turvaamiseksi asuntojen varustelu- ja tekniikkatasossa tavoite on tavanomainen, normaalin asumisen perusedellytykset täyttävä varustelutaso.

Asuntojen varustelutasotavoitteiden nostaminen, esimerkkinä mahdollinen huoneistokohtainen laajakaistayhteys, huoneistoremonttien laatutason nosto; lattiat, keittiökaapinovat yms. muuttoremonttien yhteydessä. Tavoite parantaa asuntojen kilpailukykyä kun asunnontarvitsijat vertailevat eri vaihtoehtoja ja tarjolla olevia asuntoja asuntomarkkinoilla.

Pitkäaikaisten asukkaiden palkitsemisjärjestelmä käynnistettiin 2016. Menettelyssä palkitsemiseen on oikeutettuja ne asukkaat jotka ovat asuneet samassa asunnossa vähintään kriteereissä mainitut ajat. Vuonna 2016 palkitsemiseen ovat oikeutet-

tuja 2002 ja sitä aikaisemmin tehdyt vuokrasopimukset. Palkitsemisjärjestelmän toteutusta jatketaan 2003 vuonna tehtyjen vuokrasopimusten osalta.

Yhteistoiminnan käynnistäminen Toimintojentaloyhdistys ry:n kanssa ”pilottihankkeena” ja konkreettisella tavalla Kasperin alueelle. Yhteistoiminnan tavoitteena on eri asukasryhmien yhteisöllisyyden parantaminen niin talo- kuin aluekohtaisesti. Ensivaiheessa kohderyhmänä keskitytään ikäihmisten ”seniorien” yhteisöllisyyden ja verkostoitumisen parantamiseen sekä tiedon jakamiseen. Sevas Kodit Oy:n rooli on tilojen luovuttaminen ja informointi asukaspalvelutilanteessa yhteistoiminnasta. Samoin kaikenlainen myötävaikuttaminen Toimintojen talo yhdistys ry:n toiminnan onnistumiseen.

Sevas Oy:n asukasvalinnoilla pyritään vaikuttamaan kohteiden asukasrakentamiseen niin, että kaikkien asukkaiden asumisviihtyisyys ja turvallisuus on hyvällä tasolla. Samoin valintatilanteessa painotetaan (asukasvalintaohjeiden periaatteita noudattaen) hakijoiden vuokranmaksukykyä ja sopimuksen mukaisen vuokranmaksuvelvollisuuden noudattamisen tärkeyttä. Asuntokohteiden asukkaiden toimesta kirjallisesti ilmoitettuihin häiriötapauksiin puututaan välittömästi ja aktiivisesti.

Sevas Kodit Oy:n tavoite on olla mukana, edesauttaa ja tehdä yhteistyötä Seinäjoen kaupungin sosiaali- ja terveyskeskuksen kanssa niin, että Seinäjoen kaupungissa käynnistetty asumisneuvoja-toiminta on tuloksellista ja saa jatkoa myös ensi toimintavuoden jälkeen. Sevas Kodit Oy osallistuu myös jatkossa omalta osaltaan toiminnan järjestämisen kustannuksiin.

Sevas Oy:n asiakaspalvelutyön laajuus ja sisältö kattaa vuokrasopimuksen sekä tätä toimialaa ohjaavan lainsäädännön mukaiset tehtävät. Tavoitteena on, että Sevas Oy:n asunnoissa asuvat asukkaat saavat tasapuolisesti ja tasalaatuisesti ne vuokranantajalle yleensä kuuluvat, normaalin vuokraustoiminnan perusteella vuokranantajalta edellytettävät tehtävät ja palvelut.

Sevas Kodit Oy:n palvelutavoitteet asiakastyössä: sähköinen asiointi läpi koko asiakaspalveluketjun, kiinteistöasiat, talousasiat

PTS-kunnossapito- ja korjaustoimintaa jatketaan siten, että esille tulleita korjaustarpeita hoidetaan talousarvion puitteissa.

Toteutuminen

Sevas Kodit Oy:ssä on toimittu tavoitteiden mukaisesti.

Taloudellisuustavoitteet

Yhtiö toimii nettovuokraperiaatteella voittoa tavoittelematta siten, että asukkailta perityillä vuokrilla ja muilla maksuilla katetaan kaikki yhtiön toiminnasta aiheutuvat menot mukaan luettuna lainojen korot ja lyhennykset.

Vuoden 2018 talousarviossa vuokrien keskimääräinen tarkistus verrattuna vuoden 2017 vuokraan arvioidaan olevan noin +1–+2 %.

Luottotappiot: kuluvan vuoden kehityksen perusteella luottotappioiden määräksi vuodelle 2018 arvioidaan 0,5 % kokonaisvuokratuotoista.

Perusparannuksien omavastuuosien ja suurien jaksottaisten korjausten rahoittamiseksi yhtiö sisällyttää kaikkiin vuokriin korjausvarauksen 0,30 €/ m²/kk.

Yhtiö investoi toimintavuoden 2018 aikana PTS - kunnossapito- ja korjaustoimintaan noin 615 000 €. Edellä mainittu investointi rahoitetaan aikaisempien vuosien ja vuoden 2018 aikana kerätyistä korjausvarauksista.

Vuokrattavissa olevista vuokratotiasunnoista vuokraamatta olevien asuntojen aiheuttamat tulojen menetykset arvioidaan olevan noin 900 000 €:n vuodessa. Peruskorjauksen kohteena olevien asuntojen vuokranmenetykset arvioidaan olevan noin 200 000 € vuodessa, eli yhteensä nämä tekevät 1 100 000 €.

Yhtiön vuokrataso pidetään kilpailukykyisenä ja kohtuullisena. Tavoitteena on, että Sevas Kodit Oy:n keskivuokrataso on normaalien vuokra-asuntojen alle valtakun-

nallisten ns. aravavuokrien keskiarvon ja opiskelija-asuntojen osalta lähellä keskiarvoa. Tavoite on, että kohtuullisella asumiskustannustasolla hillitään asukkaiden toimeentulotukitarpeita ja näin kaupungin sosiaali- ja terveyskeskuksen sosiaali-kustannuksia.

Toteutuminen

Sevas Kodit Oy:ssä on toimittu tavoitteiden mukaisesti.

Toimintavuoden aikana kirjattiin luottotappioita yhteensä 140 557,91 € ja jälkiperintänä saatiin perittyä aikaisempina vuosina luottotappioiksi kirjattuja vuokrasaamisia yhteensä 14 167,87 €. Tämä on 0,67 % kokonaisvuokratuotoista ja asetettu tavoite ylitettiin.

Korjausrahan määrä sisällytettynä asumiskustannuksiin oli tavoitteen mukainen. PTS-kunnossapito- ja korjaustoimintaan noin investoitu vähintään tavoitteen mukaisesti.

Vuokraamatta olevista asunnoista aiheutui vuokranmenetyksiä yhteensä 1 342 906 €. Lisäksi Kototie 8:n peruskorjausajalta 1-2/2018 syntyi 51 509 €:n menetys, toisaalta, Kototie 8:lle ei vastaavana ajankohtana muodostunut kulumakuluja. Asetettu tavoite tyhjäkäytöstä ylittyi.

Sevas Kodit Oy keskivuokratason osalta asetettu tavoite toteutui.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

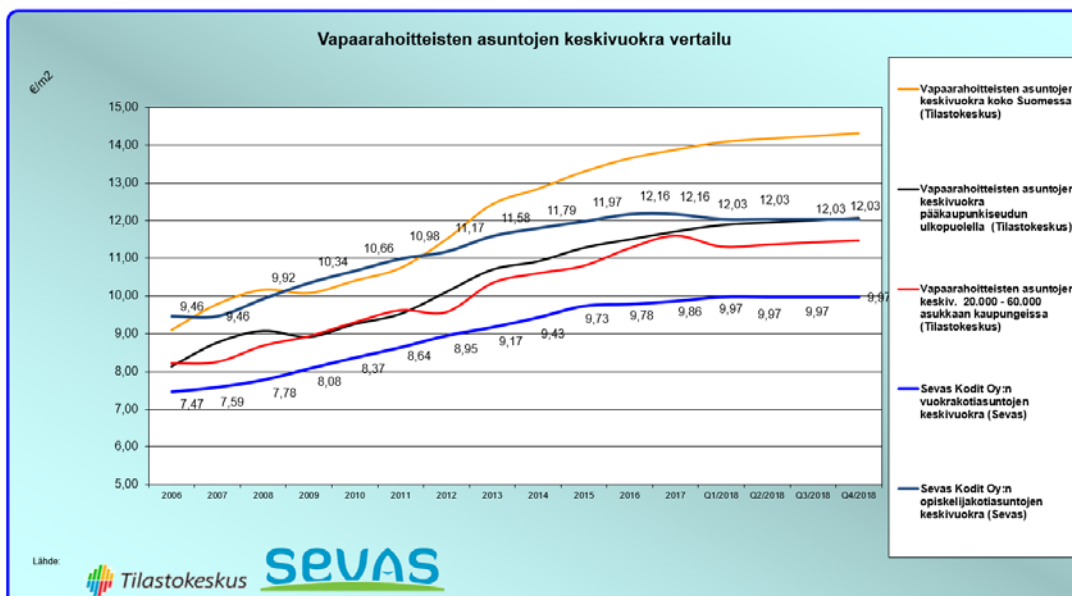
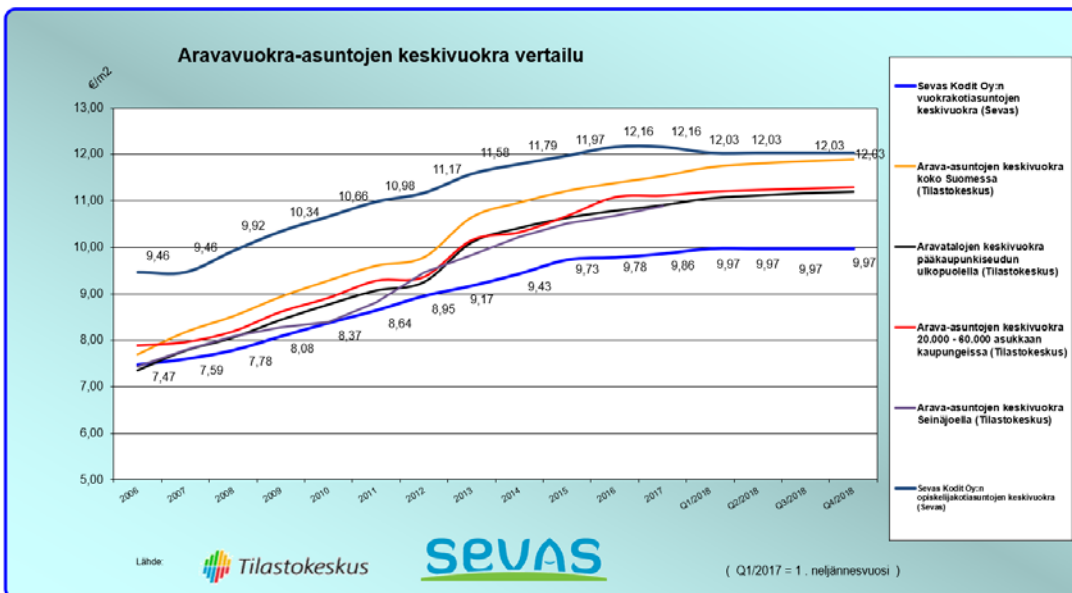
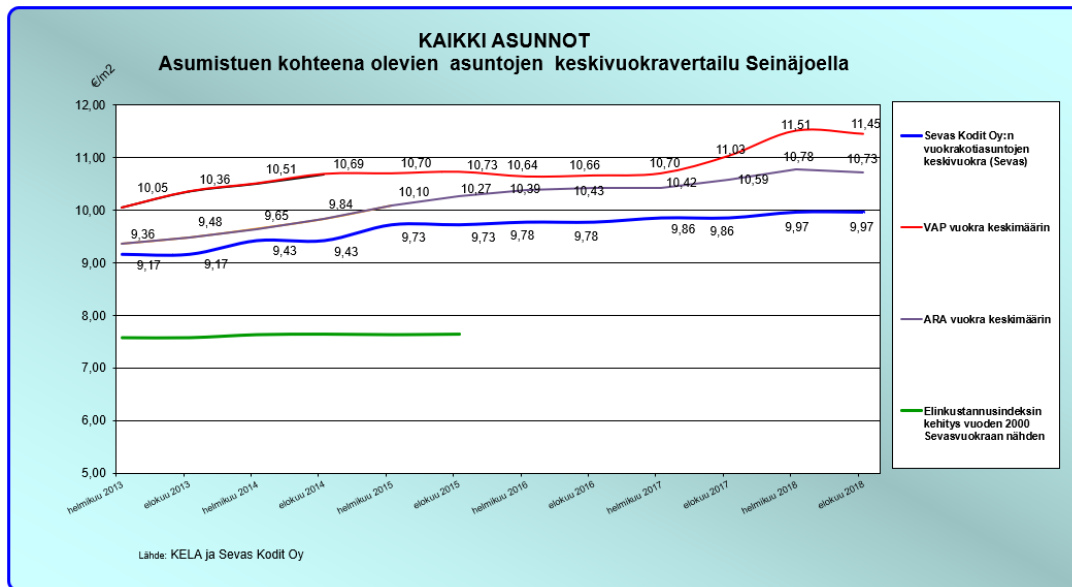
Riskienhallinta on osa Sevas Kodit Oy:n normaalia toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa sekä toiminnan arviointia. Yhtiössä on hyväksytty riskienhallintasuunnitelma ja korkoriskien hallinnan periaatteet vuodelta 2015

Korkoriskien hallinnan ja sen hoitamiseksi tehtyjen koronvaihotosopimuksen seurauksena tulokseen kirjataan pakollisena varauksen rahoituskuluja 213 324,00 €. Varauksen vuoksi kirjanpidollinen tulos osoittaa tappiota -212 790,22 €. Koska varaus ei ole realisoitunutta rahaa, niin se ei ole myöskään verotuksessa vähennyskelpoista. Yhtiön verotettava tulos näyttääkin kirjanpidollisesta tuloksesta poiketen voittoa 29,81 €.

Sevas Oy:n toimintaan liittyvät merkittävimmät riskitekijät kohdentuvat kiinteistökannan tulevaan suureen rakennus- ja korjausrakentamisen määrään ja sen rahoittamiseen. Riskienhallinnan oleellisena osana on kiinteistökannan ns. salkuttaminen eli arviointi siten, että uudelleen investoinnit tehdään vain sellaisiin asunto-kohteisiin joissa asuntokanta vastaa niin sijainniltaan kuin talo- ja huoneistotyyppiltään nykyistä ja erityisesti tulevaa asuntokysyntää.

Rakentamis- ja korjausmenetelmien riskienhallinnassa pyritään riskittömiin ratkaisuihin joista on kokemuksia ja joita alalla yleisesti käytetään vakiomenetelminä. Yhtiössä nähdään, että arava- ja korkotukilainoitettu ns. valtion tukema asuntotuotanto, jossa talous perustuu omakustannusvuokraan ja tavoite on kohtuulliset asumiskustannukset pienituloisille kuntalaisille, ei voi olla edelläkävijän roolissa kun uusia rakentamistapoja ja -menetelmiä kokeillaan ellei siihen erikseen taloudellisesti muulla tavalla varauduta kuin normaaleihin vuokratuottoihin sisältyvänä.

Talous	TP-2017	TA-2018	TP-2018
Liikevaihto	20 319 348	22 084 973	20 769 247
Liikevoitto/-tappio	7 548 031	8 000 539	7 134 612
Tilikauden voitto/tappio	375	0	-212 790



8.2 Tuloslaskelmaosan toteutumiset

Kaupunki ilman liikelaitosta

Tuloslaskelmaosan toteutumisista on laadittu oheiset taulukot.

TULOSLASKELMAOSA KAUPUNKI ulkoiset ja sisäiset, ilman liikelaitosta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	32 807 800	0	32 807 800	34 284 901	1 477 101
Maksutuotot	19 035 300	0	19 035 300	19 630 538	595 238
Tuet ja avustukset	3 251 400	0	3 251 400	3 617 814	366 414
Muut toimintatulot	36 338 600	63 000	36 401 600	40 804 246	4 402 646
Toimintatulot yhteensä	91 433 100	63 000	91 496 100	98 337 499	6 841 399
Toimintamenot					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-136 994 000		-136 994 000	-138 242 642	-1 248 642
Henkilösivukulut	-33 234 100		-33 234 100	-33 891 259	-657 159
Palvelujen ostot	-176 765 700	-5 600 000	-182 365 700	-180 562 580	1 803 120
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 386 000	-155 000	-21 541 000	-22 300 284	-759 284
Avustukset	-23 822 200	-1 010 000	-24 832 200	-24 274 513	557 687
Muut toimintakulut	-32 446 400	-363 000	-32 809 400	-35 697 761	-2 888 361
Toimintamenot yhteensä	-424 648 400	-7 128 000	-431 776 400	-434 969 039	-3 192 639
TOIMINTAKATE	-333 215 300	-7 065 000	-340 280 300	-336 631 540	3 648 760
Verotulot	252 000 000	0	252 000 000	247 554 073	-4 445 927
Valtionosuudet	94 918 300	0	94 918 300	95 527 004	608 704
Rahoitustulot- ja menot					
Korkotuotot muilta	5 405 100	0	5 405 100	5 639 716	234 616
Muut rahoitustuotot muilta	2 972 100		2 972 100	3 777 273	805 173
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	9 100		9 100	9 073	-27
Korkokulut muille	-1 875 000		-1 875 000	-1 693 790	181 210
Korkokulut liikelaitoksille	-40 000		-40 000	-34 269	5 731
Muut rahoituskulut	-310 500	0	-310 500	-301 892	8 608
Rahoitustulot ja -menot	6 160 800	0	6 160 800	7 396 111	1 235 311
VUOSIKATE	19 863 800	-7 065 000	12 798 800	13 845 648	1 046 848
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 900 000		-18 900 000	-20 223 027	-1 323 027
Arvonalentumiset				-1 106 068	-1 106 068
Satunnaiset erät					
TILIKAUDEN TULOS	963 800	-7 065 000	-6 101 200	-7 483 447	-1 382 247
Poistoeron muutos				34 526	34 526
Varausten muutos					0
Rahastojen vähennys+/lisäys -				7 458	7 458
Tilikauden alii/ylijäämä	963 800	-7 065 000	-6 101 200	-7 441 463	-1 340 263

Kaupunki sisältäen liikelaitoksen

TULOSLASKELMAOSA KAUPUNKI, sis. liikelaitoksen ulkoiset ja sisäiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	50 539 300	0	50 539 300	51 563 281	1 023 981
Maksutulot	19 535 300	0	19 535 300	20 052 305	517 005
Tuet ja avustukset	3 311 400	0	3 311 400	3 649 045	337 645
Muut toimintatulot	36 379 000	63 000	36 442 000	40 936 332	4 494 332
Toimintatulot yhteensä	109 765 000	63 000	109 828 000	116 200 963	6 372 963
Toimintamenot					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-146 068 300		-146 068 300	-147 103 053	-1 034 753
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-29 359 900		-29 359 900	-29 960 699	-600 799
Muut henkilösivukulut	-5 870 700		-5 870 700	-5 889 010	-18 310
Palvelujen ostot	-178 364 800	-5 600 000	-183 964 800	-181 952 051	2 012 749
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 499 200	-155 000	-22 654 200	-23 504 605	-850 405
Avustukset	-23 822 200	-1 010 000	-24 832 200	-24 274 513	557 687
Muut toimintakulut	-36 375 300	-363 000	-36 738 300	-39 544 350	-2 806 050
Toimintamenot yhteensä	-442 360 400	-7 128 000	-449 488 400	-452 228 281	-2 739 881
TOIMINTAKATE	-332 595 400	-7 065 000	-339 660 400	-336 027 318	3 633 082
Verotulot					
Kunnan tulovero	211 500 000	0	211 500 000	208 304 353	-3 195 647
Kiinteistövero	24 900 000	0	24 900 000	24 712 871	-187 129
Osuus yhteisöveron tuotosta	15 600 000	0	15 600 000	14 536 849	-1 063 151
Valtionosuudet	94 918 300		94 918 300	95 527 004	608 704
Rahoitustulot- ja menot					
Korkotulot muilta	5 445 100	0	5 445 100	5 673 985	228 885
Muut rahoitustulot muilta	2 972 100	0	2 972 100	3 777 454	805 354
Korvaus peruspääomasta liikelaitokselta	9 100		9 100	9 073	-27
Korkomenot muille	-1 860 000	0	-1 860 000	-1 689 368	170 632
Korkomenot liikelaitokselle	-40 000		-40 000	-34 269	5 731
Muut rahoitusmenot	-310 500	0	-310 500	-302 609	7 891
Maksuliikennetilien korot	-15 000	0	-15 000	-4 422	10 578
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta	-9 100		-9 100	-9 073	27
Rahoitustulot ja -menot	6 191 700	0	6 191 700	7 420 771	1 229 071
VUOSIKATE	20 514 600	-7 065 000	13 449 600	14 474 530	1 024 930
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 803 000		-19 803 000	-20 948 873	-1 145 873
Arvonalentumiset				-1 106 068	-1 106 068
Satunnaiset erät			0		
TILIKAUDEN TULOS	711 600	-7 065 000	-6 353 400	-7 580 411	-1 227 011
Poistoeron muutos				34 526	34 526
Varausten muutos				7 458	7 458
Rahastojen vähennys+/lisäys -					0
Tilikauden ali-/yli jäämä	711 600	-7 065 000	-6 353 400	-7 538 427	-1 185 027

Talousarvion toteutumisen mukaiset toimintamenot palvelukeskuksittain
sisäiset erät huomioituna ovat seuraavat

milj. €	2018	2017	Kasvu %
Konsernipalvelut	20,9		
Sosiaali- ja terveystoimiala	220,1		
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin ta	140,8		
Kaupunkiympäristön toimiala	43,1		
Elinvoiman ja kilpailukyvyn ta	10,1		
E-P:n Pelastuslaitos	17,9		
Yhteensä	452,9		

Organisaation muutoksen vuoksi vertailutietoja ei ole saatavilla.

VEROTULOJEN ERITTELY	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli / -alle
Verotulot					
Kunnan tulovero	211 500 000		211 500 000	208 304 353	-3 195 647
Osuus yhteisöveron tuotosta	15 600 000		15 600 000	14 536 849	-1 063 151
Kiinteistövero	24 900 000		24 900 000	24 712 871	-187 129

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli / -alle
Kunnan peruspalvelujen valtion-osuus, ml tasaukset	94 918 300		94 918 300	98 307 188	3 388 888
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet				-2 780 184	-2 780 184
Yhteensä	94 918 300	0	94 918 300	95 527 004	608 704

8.3 Investointien toteutuminen

Kaupunki ilman liikelaitosta

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama -yli / +alle
MENOT					
KAUPUNKI					
Muut pitkävaikutteiset menot (Tietokoneohjelmistot)	599 100		599 100	456 573	142 527
Maa- ja vesialueet	900 000	2 296 500	3 196 500	3 312 732	-116 232
Rakennukset	15 190 000	3 417 700	18 607 700	18 557 194	50 506
Kadunrakentaminen	11 533 700	1 190 000	12 723 700	10 046 892	2 676 808
Puistorakentaminen	440 000		440 000	432 791	7 209
Liikuntapaikkarakentaminen	660 000	349 900	1 009 900	1 037 346	-27 446
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	37 000		37 000	34 212	2 788
Hulevesiviemärit	2 137 300	-80 000	2 057 300	1 145 229	912 071
Koneet ja kalusto	3 219 600	543 600	3 763 200	3 131 287	631 913
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakkeet ja osuudet)	2 149 500	229 800	2 379 300	2 378 718	582
			0		0
Menot yhteensä	36 866 200	7 947 500	44 813 700	40 532 974	4 280 726

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama -yli / +alle
TULOT					
KAUPUNKI					
Myyntitulot					
Maa- ja vesialueet			0	8 636 257	8 636 257
Sisältää myyntivoittoa	1 000 000		1 000 000	(8 217 224)	
Sisältää myyntitappiota				(35 768)	
Rakennukset				343 010	343 010
Sisältää myyntivoittoa				(343 010)	
Sisältää myyntitappiota					
Koneet ja kalusto	75 000		75 000	67 556	-7 444
Sisältää myyntivoittoa				(67 556)	
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakeet ja osuudet)	100 000		100 000	572 669	472 669
Sisältää myyntivoittoa				(131 576)	
Sisältää myyntitappiota					
Myyntitulot yhteensä	1 175 000	0	1 175 000	9 619 492	9 444 492
Rahoitusosuudet					
Rakennukset	1 490 000		1 490 000	153 937	-1 336 063
Kadunrakentaminen		120 000	120 000	130 662	10 662
Liikuntapaikkarakentaminen	50 000		50 000	92 000	42 000
Rahoitusosuudet yhteensä	1 540 000	120 000	1 660 000	376 599	-1 283 401
Tulot yhteensä	2 715 000	120 000	2 835 000	9 996 091	8 161 091

Rakennusten toteutuminen

	Edellisten vuosien käyttö	Talous-arvio 2018	Toteutuma 2018	Poikkeama	Kustannukset yhteensä
6001 Virastotalo	3 163 443	3 450 000	3 653 365	-203 365	6 816 808
6008 Kaupungintalo peruskorj.	2 941 999	3 720 000	3 278 255	441 745	6 220 254
6009 Ylistaron koulukeskus	5 482 682	851 000	861 507	-10 507	6 344 189
6010 Toukolanpuiston koulu	2 514 404	85 000	129 620	-44 620	2 644 024
6147 Västinkartano	832 337	800 000	972 549	-172 549	1 804 886
6156 Jäähallin peruskorjaus	975 460	2 696 000	3 443 200	-747 200	4 418 660
6157 Marttilan koulun piha	421 925	80 000	62 185	17 815	484 110
6281 Nurmon liikuntahallin peruskorjaus	277 829	180 000	155 641	24 359	433 470
6283 Ylistaron monitoimitalon perusk.	76 791	80 000	79 453	547	156 244
6284 Pohjan nuorisotalon peruskorjaus	89 285	400 000	450 569	-50 569	539 854
6369 Toimintojen talo, Kasper	885 644	50 000	30 523	19 477	916 167
6375 Aseman koulun peruskorjaus	220 642	30 000	26 980	3 020	247 622
6376 Simunan palvelikeskus	133 705	230 000	268 421	-38 421	402 126
6379 Teatteritekniiikan peruskorjaus	31 448	2 100 000	2 206 125	-106 125	2 237 573
6380 Kaupungin varikon C-hallin laajennus	162 500	700 000	841 448	-141 448	1 003 948
6385 Keskuskatu 32 muutostyöt	201 624	357 000	319 867	37 133	521 491
6447 Törnävän leirintäalueen kehittäminen	43 191	356 000	197 618	158 382	240 809
6453 Nurmon hammashoitolan muutokset	227 691	12 000	3 369	8 631	231 060
6456 Pikkalanmäen päiväkot	0	100 000	102 614	-2 614	102 614
6457 u-kenttä+pesisstadion parkkipaikka	160 145	90 000	87 195	2 805	247 340
6491 Nurmon koulukeskus		45 000	45 718	-718	45 718
6495 Lukion YO-luokat		40 000	8 438	31 562	8 438
6496 Torin kahvilapaviljonki		80 000	173 869	-93 869	173 869
6586 Ki Oy Seinäjoen Kulkuri(posti)		150 000	106 654	43 346	106 654
6600 Ilkan kiinteistö		725 000	724 988	12	724 988
6606 Joupin purettavat rakennukset		180 000	180 000	0	180 000
6607 Nurmotalon peruskorjaus		50 000	64 684	-14 684	64 684
6608 Kärjen koulun peruskorjaus		60 000	200	59 800	200
6609 Sjoen yht.koulun peruskorjaus		10 000		10 000	0
6620 Kouran koulun tilaratkaisut		0	13 520	-13 520	13 520
6773 Korjaamohalli, Alakylä		201 100	201 080	20	201 080
Menot yhteensä	18 411 718	17 908 100	18 689 655	-781 555	37 532 400

Kaupunki ja liikelaitos

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama -yli / +alle
MENOT					
KAUPUNKI					
Muut pitkävaikutteiset menot (Tietokoneohjelmistot)	599 100		599 100	456 573	142 527
Maa- ja vesialueet	900 000	2 296 500	3 196 500	3 312 732	-116 232
Rakennukset	15 190 000	3 417 700	18 607 700	18 557 194	50 506
Kadunrakentaminen	11 533 700	1 190 000	12 723 700	10 046 892	2 676 808
Puistorakentaminen	440 000		440 000	432 791	7 209
Liikuntapaikkarakentaminen	660 000	349 900	1 009 900	1 037 346	-27 446
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	37 000		37 000	34 212	2 788
Hulevesiviemärit	2 137 300	-80 000	2 057 300	1 145 229	912 071
Koneet ja kalusto	3 219 600	543 600	3 763 200	3 131 287	631 913
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset(osakkeet ja osuudet)	2 149 500	229 800	2 379 300	2 378 718	582 0
Menot yhteensä	36 866 200	7 947 500	44 813 700	40 532 974	4 280 726
Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos					
Koneet ja kalusto	745 500	0	745 500	852 915	-107 415
Menot yhteensä kaupunki+liikelaitos	37 611 700	7 947 500	45 559 200	41 385 889	4 173 311

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama -yli / +alle
TULOT					
KAUPUNKI					
Myyntitulot					
Maa- ja vesialueet			0	8 636 257	8 636 257
Sisältää myyntivoittoa	1 000 000		1 000 000	(8 217 224)	
Sisältää myyntitappiota				(35 768)	
Rakennukset				343 010	343 010
Sisältää myyntivoittoa				(343 010)	
Sisältää myyntitappiota					
Koneet ja kalusto	75 000		75 000	67 556	-7 444
Sisältää myyntivoittoa				(67 556)	
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakeet ja osuudet)	100 000		100 000	572 669	472 669
Sisältää myyntivoittoa				(131 576)	
Sisältää myyntitappiota					
Myyntitulot yhteensä	1 175 000	0	1 175 000	9 619 492	9 444 492
Rahoitusosuudet					
Rakennukset				332 160	-847 840
Liikuntapaikkarakentaminen				60 000	0
Kadunrakentaminen				127 252	103 252
Rahoitusosuudet yhteensä	0	0	0	519 412	-744 588
Tulot yhteensä kaupunki	1 175 000	0	1 175 000	10 138 904	8 699 904
ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS					
Myyntitulot					
Koneet ja kalusto		0	0	159 823	159 823
Sisältää myyntivoittoa				(83 626)	
Rahoitusosuudet					
Koneet ja kalusto	94 700		94 700	147 835	53 135
Tulot yhteensä liikelaitos	94 700	0	94 700	307 658	212 958
Tulot yhteensä kaupunki+liikelaitos	1 269 700	0	1 269 700	10 446 562	8 912 862

8.4 Rahoitusosan toteutuminen

Kaupunki ilman liikelaitosta

RAHOITUSOSA kaupunki ilman liikelaitosta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	19 863 800	-7 065 000	12 798 800	13 845 648	-1 046 848
Tulorahoituksen korjauserät	-6 434 600		-6 434 600	-8 723 598	2 288 998
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-36 866 200	-7 947 500	-44 813 700	-40 532 973	-4 280 727
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 540 000	120 000	1 660 000	376 599	1 283 401
Pysyvien vastaavien luovutustulot	7 609 600	0	7 609 600	9 619 492	-2 009 892
Toiminta ja investoinnit, netto	-14 287 400	-14 892 500	-29 179 900	-25 414 832	-3 765 068
			0		0
Rahoitustoiminta			0		0
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys		0	0	-10 335 887	10 335 887
Antolainasaamisten vähennykset	3 294 000	0	3 294 000	3 224 183	69 817
Lainakannanmuutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 823 400	0	38 823 400	38 823 400	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-27 830 000	0	-27 830 000	-30 247 262	2 417 262
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	17 940 893	-17 940 893
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	-14 892 500	-14 892 500	-6 009 505	-8 882 995

Liikelaitoksen toteutumisvertailut ovat tasekirjan lopussa eriytettyssä tilinpäätöksessä.

Kaupunki ja liikelaitos

RAHOITUSOSA kaupunki, sisältää liikelaitoksen	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	20 514 600	-7 065 000	13 449 600	14 474 530	-1 024 930
Tulorahoituksen korjauserät	-6 444 600		-6 444 600	-8 807 223	2 362 623
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-37 611 700		-37 611 700	-41 385 888	3 774 188
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 634 700	120 000	1 754 700	524 434	1 230 266
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1 175 000	0	1 175 000	9 779 315	-8 604 315
Toiminta ja investoinnit, netto	-20 732 000	-6 945 000	-27 677 000	-25 414 832	-2 262 168
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	3 294 000	0	3 294 000	-10 335 887	13 629 887
Antolainasaamisten vähennykset		0	0	3 224 183	-3 224 183
Lainakannanmuutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 823 400	0	38 823 400	38 823 400	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-27 830 000	0	-27 830 000	-30 247 261	2 417 261
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0	0	17 940 892	-17 940 892
Vaikutus maksuvalmiuteen	-6 444 600	-6 945 000	-13 389 600	-6 009 505	-7 380 095

8.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta Kaupunki ilman liikelaitosta

	*) B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muu- tokset	TA muu- tosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muu- tokset	TA muu- tosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
100 Vaalit	B	393		393	144	249	200	0	200	107	-93
120 Tarkastustoimi	B	145		145	116	29	0	0	0		0
130 Yleishallinto	B	6 533	310	6 843	11 121	-4 278	973	0	973	1 173	200
140 Hallintopalvelut	B	1 597		1 597	1 376	221	661	0	661	559	-102
150 Henkilöstöpalvelut	B	1 933		1 933	2 328	-395	145		145	117	-28
160 Talouspalvelut	B	7 422		7 422	5 788	1 634	1 149	0	1 149	1 297	148
200 Soten hallinto	B	1 854		1 854	1 747	107	350	0	350	353	3
210 Sosiaalityö	B	45 222	1 500	46 722	49 105	-2 383	4 268	0	4 268	5 315	1 047
260 Ikäihmisten palvelut	B	36 749	600	37 349	38 253	-904	7 201	0	7 201	8 102	901
300 Terveystieteiden huolto	B	125 078	2 897	127 975	128 301	-326	9 465	-3	9 462	9 523	61
370 Ympäristöterv.huolto	B	2 731		2 731	2 714	17	2 153	0	2 153	2 223	70
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan											
400 hallinto	B	11 710		11 710	11 063	647	11 305	0	11 305	10 403	-902
410 Perusopetus	B	51 972		51 972	51 564	408	942	0	942	1 253	311
420 Erityispalvelut	B	4 533		4 533	5 534	-1 001	778	0	778	799	21
430 Varhaiskasvatus	B	47 107		47 107	43 942	3 165	4 015	0	4 015	3 885	-130
480 Lukiokoulutus	B	8 832		8 832	8 841	-9	269	0	269	243	-26
490 Kansalaisopisto	B	2 731		2 731	2 661	70	633	0	633	604	-29
500 Ammatillinen koulutus	B	427		427	414	13	0		0		0
510 Kirjastopalvelut	B	4 403		4 403	4 525	-122	196	0	196	264	68
530 Kulttuuripalvelut	B	1 439		1 439	1 500	-61	302	0	302	283	-19
550 Museopalvelut	B	976		976	1 035	-59	28	0	28	59	31
570 Liikuntapalvelut	B	7 509	63	7 572	7 662	-90	1 016	63	1 079	1 058	-21
590 Nuorisopalvelut	B	2 089		2 089	2 050	39	232	0	232	313	81
Kaupunkiympäristön											
600 toimialan hallinto	B	1 302		1 302	1 260	42	320	0	320	191	-129
610 Toimitilat	B	16 678	758	17 436	18 248	-812	31 432	3	31 435	31 687	252
Kiinteistö- ja											
620 paikkatietopalvelut	B	1 980	200	2 180	2 312	-132	9 296	0	9 296	13 286	3 990
630 Yhdyskuntateknikka	B	14 430		14 430	14 230	200	2 228	0	2 228	3 280	1 052
Kaupunkisuunnittelu ja											
650 kaavoitus	B	827		827	729	98	48	0	48	57	9
660 Rakennusvalvonta	B	722		722	700	22	652	0	652	887	235
670 Ympäristönsuojelu	B	408		408	308	100	91	0	91	85	-6
680 Pelastustoimi	B	5 731		5 731	5 575	156	0		0		0
700 Elinvoima ja kilpailukyky	B	9 189	800	9 989	10 091	-102	1 085		1 085	1 199	114
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B			0		0	252 000	0	252 000	247 554	-4 446
Valtionosuudet	B						94 918	0	94 918	95 527	609
Korkotulot	B						5 405	0	5 405	5 640	235
Muut rahoitustulot	B						2 981	0	2 981	3 786	805
Korkokulut	B	1 915		1 915	1 728	187		0	0		0
Muut rahoituskulut	B	310		310	302	8		0	0		0

INVESTOINTIOSA											
Muut pitkävaik.menot	B	599		599	457	142					0
Maa- ja vesialueet	B	900	2 297	3 197	3 313	-116	1 000		1 000	8 636	7 636
Rakennukset	B	15 190	3 418	18 608	18 557	51	1 490		1 490	497	-993
Kadunrakentaminen	B	11 533	1 190	12 723	10 047	2 676		120	120	131	11
Puistorakentaminen	B	440		440	433	7			0		0
Liikuntapaikkarakent.	B	660	350	1 010	1 037	-27	50		50	92	42
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	B	37		37	34	3			0		0
Hulevesiviemärit	B	2 137	-80	2 057	1 145	912			0		0
Koneet ja kalusto	B	3 220	543	3 763	3 131	632	75		75	68	-7
Arvopaperit ja muut pitk. sijoitukset	B	2 150	229	2 379	2 378	1	100		100	573	473
RAHOITUSOSA											
Tulorahoituksen korjauserät		6 434		6 434	8 724	-2 290					
Antolainasaamisten lis	B		0	0	10 336	-10 336					
Antolainasaamisten väh	B	0		0		0	3 294	0	3 294	3 224	70
Pitkäaik.lainojen lis	B	0		0		0	38 823	0	38 823	38 823	0
Pitkäaik.lainojen väh	B	27 830	0	27 830	30 247	-2 417					
Lyhytaik.lainojen muutos	B			0					0	17 941	17 941
Muut oman pääoman muutok	B			0		0			0		0
Yhteensä		498 007	15 075	513 082	527 106	-14 024	491 569	183	491 752	521 097	29 485

*) B=sitovuustaso bruttomääräraha / tuloarvio

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Oheisena on esitetty Seinäjoen kaupungin tilinpäätöstä koskevat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja konsernitase.

9. Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA, kaupunki (sisältää liikelaitoksen)				
TULOSLASKELMA (ULKONEN)	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	31 256 038,80		32 510 644,58	
Maksutuotot	19 644 128,54		19 558 860,24	
Tuen ja avustukset	3 649 044,79		3 948 471,65	
Muut toimintatuotot	16 811 085,15	71 360 297,28	15 855 667,50	71 873 643,97
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-147 102 501,44		-141 074 043,42	
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-29 960 698,84		-29 130 263,00	
Muut henkilöstösivukulut	-5 889 009,67		-6 978 206,72	
Palvelujen ostot	-161 171 926,23		-155 074 914,26	
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-23 316 868,62		-21 695 969,82	
Avustukset	-24 263 779,36		-23 126 361,01	
Muut toimintakulut	-15 682 831,74	-407 387 615,90	-14 463 637,53	-391 543 395,76
** Toimintakate		-336 027 318,62		-319 669 751,79
Verotulot	247 554 073,45		247 499 555,18	
Valtionosuudet	95 527 004,00		94 591 208,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	5 639 715,81		5 611 523,35	
Muut rahoitustuotot	3 777 454,39		3 330 857,60	
Korkokulut	-1 693 789,74		-1 937 607,48	
Muut rahoituskulut	-302 609,01	350 501 848,90	-250 128,11	348 845 408,54
** Vuosikate		14 474 530,28		29 175 656,75
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-20 948 872,91		-19 361 983,36
Arvonalentumiset		-1 106 068,00		
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut				
** Tilikauden tulos		-7 580 410,63		9 813 673,39
Poistoeron muutos		34 526,43		34 526,43
Varausten vähennys				
Rahastojen lisäys				
Rahastojen vähennys		7 457,51		44 782,12
** Tilikauden ylijäämä		-7 538 426,69		9 892 981,94

10. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA, kaupunki (sisältää liikelaitoksen)				
RAHOITUSLASKELMA (ULKONEN)	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	14 474 530,28		29 175 656,75	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-8 807 223,89	5 667 306,39	-7 480 920,28	21 694 736,47
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-41 385 888,02		-49 883 962,01	
Rahoitusos. investointimenoihin	524 434,04		757 909,20	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 779 315,53	-31 082 138,45	10 425 740	-38 700 312,91
Toiminnan ja investointien rahavirta		-25 414 832,06		-17 005 576,44
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-10 335 887,27		-12 350 000,00	
Antolainasaamisten vähenn.	3 224 183,35	-7 111 703,92	2 334 485,57	-10 015 514,43
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 823 400,00		44 360 600,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30 247 261,64		-29 636 829,61	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	18 262 937,97	26 839 076,33	14 939 201,13	29 662 971,52
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-146 043,76		-5 084,44	
Saamisten muutos	3 165 699,54		-1 881 486,37	
Korottomien velkojen muutos	2 996 650,97	6 016 306,75	1 231 617,40	-654 953,41
Rahoituksen rahavirta		25 743 679,16		18 992 503,68
Rahavarojen muutos		328 847,10		1 986 927,24
Rahavarojen muutos				
Rahavara 31.12.		2 387 915,49		2 059 068,39
Rahavarat 1.1.		2 059 068,39		72 141,15

11. Tase

TASE (ulkoinen), kaupunki (sisältää liikelaitoksen)				
VASTAAVAA		31.12.2018	31.12.2017	
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I	Aineettomat hyödykkeet			
	1. Aineettomat oikeudet	1 405 325,58	1 337 369,71	
	2. Muut pitkävaikutteiset menot	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	1 337 369,71
II	Aineelliset hyödykkeet			
	1. Maa- ja vesialueet	119 837 952,29	116 409 947,36	
	2. Rakennukset	147 259 443,23	139 182 769,84	
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	80 692 983,31	79 578 126,71	
	4. Koneet ja kalusto	12 334 042,77	11 753 805,54	
	5. Muut aineelliset hyödykkeet	666 826,52	666 826,52	
	6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	<u>20 781 971,30</u>	<u>18 122 438,23</u>	365 713 914,20
III	Sijoitukset			
	1. Osakkeet ja osuudet	86 533 357,65	84 576 197,31	
	2. Muut lainasaamiset	112 532 988,34	105 421 284,42	
	3. Muut saamiset	<u>44 676,46</u>	<u>44 676,46</u>	190 042 158,19
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
	1. Valtion toimeksiannot	639 547,04	641 672,67	
	2. Lahjoitusrahastojen varat	<u>941 199,59</u>	<u>592 847,81</u>	1 234 520,48
C VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I	Vaihto-omaisuus			
	1. Aineet ja tarvikkeet		294 893,67	334 525,86
	2. Ennakkomaksut		185 675,95	
II	Saamiset			
	Pitkäaikaiset saamiset			
	1. Myyntisaamiset	125 762,50	150 915,00	
	2. Lainasaamiset			
	3. Muut saamiset	<u>93 434,44</u>	<u>93 434,44</u>	244 349,44
	Lyhytaikaiset saamiset			
	1. Myyntisaamiset	8 400 593,34	9 506 432,91	
	2. Lainasaamiset	330 000,00	1 240 000,00	
	3. Muut saamiset	4 530 984,73	5 584 868,23	
	4. Siirtosaamiset	<u>3 015 633,80</u>	<u>3 136 457,77</u>	19 467 758,91
III	Rahoitusarvopaperit			
	1. Sijoitukset rahamarkkinainstr.		36 748,07	36 748,07
IV	Rahat ja pankkisaamiset		2 351 167,42	2 022 320,32
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>603 035 208,00</u>	<u>580 433 665,18</u>	

TASE (ulkoinen), kaupunki (sisältää liikelaitokset)					
VASTATTAVAA		31.12.2018		31.12.2017	
A OMA PÄÄOMA					
I	Peruspääoma	215 636 515,77		215 636 515,77	
II	Muut omat rahastot	365 860,69		373 318,20	
III	Edellisten tilikausien ylijäämä	43 476 685,72		33 583 703,78	
IV	Tilikauden alijäämä	<u>-7 538 426,69</u>	251 940 635,49	<u>9 892 981,94</u>	259 486 519,69
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					
1.	Poistoero		777 270,30		811 796,73
C PAKOLLISET VARAUKSET					
1.	Eläkevaraukset				
2.	Muut pakolliset varaukset		293 738,83		293 738,83
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
1.	Valtion toimeksiannot	639 547,04		641 672,67	
2.	Lahjoitusrahastojen pääoma	<u>941 199,59</u>	1 580 746,63	<u>592 847,81</u>	1 234 520,48
E VIERAS PÄÄOMA					
I	Pitkäaikainen				
1.	Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	195 943 203,05		187 074 434,99	
2.	Lainat julkisyhteisöiltä			0,00	
3.	Lainat muilta luotonantajilta	31 236,22		62 472,40	
4.	Saadut ennakot	334 339,79		325 688,19	
5.	Muut velat	<u>21 749,52</u>	196 330 528,58	<u>5 433,39</u>	187 468 028,97
II	Lyhytaikainen				
1.	Joukkovelkakirjalainat	66 300 000,00		49 500 000,00	
2.	Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	31 042 644,81		28 406 430,38	
3.	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00		1 434 670,00	
4.	Lainat muilta luotonantajilta	31 236,20		31 236,18	
5.	Saadut ennakot	50 499,30		249 247,83	
6.	Ostovelat	22 987 652,74		24 682 712,12	
7.	Muut velat	3 179 138,22		3 093 826,25	
8.	Siirtovelat	<u>28 521 116,90</u>	152 112 288,17	<u>23 740 937,72</u>	131 139 060,48
VASTATTAVAA YHTEENSÄ			<u>603 035 208,00</u>		<u>580 433 665,18</u>

12. Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	253 812	239 502
Toimintakulut	-591 639	-556 194
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2 327	2 464
Toimintakate	-335 500	-314 228
Verotulot	247 554	247 500
Valtionosuudet	142 302	138 189
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 112	177
Muut rahoitustuotot	2 245	1 348
Korkokulut	-4 797	-5 324
Muut rahoituskulut	-671	-442
VUOSIKATE	52 245	67 220
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-50 659	-45 963
Arvonalentumiset	-1 107	-36
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	479	21 221
Tilinpäätössiirrot	21	-892
Tilikauden verot	-979	-1865
Laskennalliset verot	-726	135
Vähemmistöosuudet	-223	-76
Varausten ja rahastojen muutos	35	35
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 393	18 558

Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	52 245	67 221
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-979	-1 865
Tulorahoituksen korjauserät	-11 072	-11 046
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-105 907	-130 284
Rahoitusosuudet investointimenoihin	645	760
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 472	14 858
Toiminnan ja investointien rahavirta	-54 596	-60 356
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-130	-1 526
Antolainasaamisten vähennykset	0	1 408
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	83 170	82 889
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60 675	-44 147
Lyhytaikaisten lainojen muutos	21 631	16 403
Oman pääoman muutokset	-1 718	-243
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimenksiantojen varojen ja pääominen muutokset	993	376
Vaihto-omaisuuden muutos	156	-546
Saamisten muutokset	-70	-4737
Korottomien velkojen muutokset	7 692	8 887
Rahoituksen rahavirta	51 049	58 764
Rahavarojen muutos	3 547	1 592
Rahavarat 31.12.	63 763	67 381
Rahavarat 1.1.	67 310	68 973

Konsernin tase

VASTAAVAA	1.1.-31.12.2018 1 000 €	1.1.-31.12.2017 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	6 920	2 670
Muut pitkävaikutteiset menot	4026	7264
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	132 503	128 247
Rakennukset	503 517	442 408
Kiinteät rakenteet ja laitteet	171 693	163 081
Koneet ja kalusto	34 712	34 626
Muut aineelliset hyödykkeet	4 148	4 615
Ennakkomaksut ja kesk. hankinnat	53 028	77 804
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	27 717	24 161
Muut osakkeet ja osuudet	56 873	52 806
Muut lainasaamiset	274	115
Muut saamiset	1 432	1 461
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 122	1 760
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	4 625	4 781
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	323	416
Lyhytaikaiset saamiset	45 330	44 889
Rahoitusarvopaperit	10 611	10 250
Rahat ja pankkisaamiset	53 152	57 130
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 113 006	1 058 484

VASTATTAVAA	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma / osakepääoma	215 637	215 637
Säätiöiden peruspääomat	317	*
Arvonkorotusrahasto	3 530	3 536
Muut omat rahastot	26 643	28 068
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	113 957	95 092
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 394	18 558
VÄHEMMISTÖOSUUDET	15 422	12 112
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	3 414	3 320
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 511	2 156
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	460 287	437 731
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	55 093	52 449
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	122 277	100 185
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	94 312	89 323
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 113 006	1 058 484

* Säätiöiden perus- ja säädepääomat (Rengonharju- ja Korkeakoulusäätiö) on esitetty omalla rivillään peruspääoman jälkeen, vertailutiedoissa ed.tilikausien yli-/alijäämissä

IV TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

IV TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot (sisältää liikelaitoksen)

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenon tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Koronvaihtosopimusten käsittely

Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Sopimusten markkina-arvo on viitteellinen ja laskentahetken markkinatilanteen mukaisesti määräytynyt. Mahdollisessa sopimusten realisointitilanteessa arvo määräytyy kulloisenkin markkinatilanteen mukaisesti. Yhteenveto koronvaihtosopimuksista on liitetiedoissa.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

Konsernitilinpäätöstä koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt (23 kpl), sekä Rengonharju-säätiö ja Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö.
Kuntayhtymät (4 kpl) on yhdistetty omistusosuuden suhteessa.

Into Seinäjoki Oy:llä on omistuksessaan seuraavat yhtiöt:

Kiinteistöyhtiö Frami E 100 %

Kiinteistöyhtiö Frami D 100 %

Rytmikorjaamo Oy 56,6 %

Seinäjoki Congress Oy 100 %

Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy 100 %

Into Seinäjoki Oy on laatinut alakonsernista konsernitilinpäätöksen.

Rytmikorjaamo tuli kaupungin tytäryhteisöksi 2008 Framin 28,3 % omistuksen kautta. Kaupunki omisti 43,4 % + $(86,88 \% \times 28,3 \%) = 67,99 \%$. Frami osti v. 2014 Selmu Oy:n osuuden Rytmikorjaamosta, jolloin Rytmikorjaamosta tuli myös Into Seinäjoki Oy:n tytär. Kaupungin omistusosuus $43,4 \% + (89,15 \% \times 56,6 \%) = 93,8 \%$.

Seinäjoen Energia Oy:llä on omistuksessaan Seiverkot Oy 100 %.

Seinäjoen Energia Oy on laatinut alakonsernista konsernitilinpäätöksen.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu Oy omistaa kokonaan Kiinteistö Oy Seinäjoen Kampuk-sen. Seinäjoen ammattikorkeakoulu Oy on laatinut alakonsernista konsernitilinpäätöksen.

SeiPark Oy omistaa Kiinteistö Oy Rauniontorin pysäköinnin. SeiPark Oy on laatinut ala-konsernista konsernitilinpäätöksen emon konsernitilinpäätöstä varten.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pääosin samoja arvostus- ja jaksotus-periaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset py-syviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu olennaisilta osin suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero aikaisemmalta tilikaudelta on kirjattu pää-oman eriä edellisten tilikausien yli-/alijäämiä vastaan.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenettelyllä konsernitilinpäätökseen.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot palvelukeskuksittain (ulkoiset)	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Konsernipalvelut	2 633 217,83		2 633 217,83	
Sosiaali- ja terveystoimiala	7 803 016,42		25 393 223,37	
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	98 835 304,09		9 058 486,77	
Kaupunkiympäristön toimiala	43 471 386,01		20 827 685,22	
Elinvoiman ja kilpailukyvyyn toimiala	5 756 379,98		1 188 244,59	
E-P:n Pelastuslaitos	12 211 374,54		12 259 439,49	
Muut	83 101 016,89			
Yhteensä	253 811 695,76	283 100 194,88	71 360 297,27	71 873 643,97

Organisaation muutoksen vuoksi palvelukeskuksille jaettu vertailutietoja ei ole saatavilla.

7) Verotulojen erittely	Kaupunki	
	2018	2017
Kunnan tulovero	208 304 352,80	207 969 547,18
Osuus yhteisöveron tuotosta	14 536 849,31	15 560 311,49
Kiinteistövero	24 712 871,34	23 969 696,51
Yhteensä	247 554 073,45	247 499 555,18

8) Valtionosuuksien erittely	Kaupunki	
	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	98 307 188,00	96 706 048,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	15 394 488,00	12 715 559,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 780 184,00	-2 114 840,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Yhteensä	95 527 004,00	94 591 208,00

9) Palvelujen ostojen erittely ja kulujen erittely	Kaupunki	
	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	121 814 010,73	117 710 923,69
Muiden palvelujen ostot	43 756 527,40	41 604 940,93
Yhteensä	165 570 538,13	159 315 864,62

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Vuonna 2013 muutettiin poistoaikoja Kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisesti suunnitelman mukaisista poistoista.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Aineettomat hyödykkeet**Tasapoisto**

Kehittämismenot	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Liikearvo	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	5 vuotta
Muut	5 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	20 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	15 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	10 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa
---------------------	----------------

Konsernitaseessa hyväksytään tytäryhteisöjen osalta käytettäväksi niiden omien poistosuunnitelmien mukaisia poistoaikoja.

2018 tilinpäätöksessä on poikettu näistä poistoaajoista varovaisuuden periaatteella niiltä osin, kun on katsottu, että hankitun omaisuuden pitoaika on muuttunut olennaisesti yllä olevista poistoaajoista.

12) Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Kaatopaikan jälkihoito 1.1.	293 738,83	293 738,83	293 738,83	293 738,83
Vähennykset tilikaudella				
Kaatopaikan jälkihoito 31.12.	293 738,83	293 738,83	293 738,83	293 738,83
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1.	2 864 680,18	2 526 680,39		
Lisäykset tilikaudella	444 197,01	713 214,13		
Vähennykset tilikaudella	-368 034,56	-375 214,34		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12.	2 940 842,63	2 864 680,18		

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden myyntivoitot	8 217 223,57	7 506 941,60	8 217 223,57	7 506 941,60
As- ja Ki-osaakeyhtiöitten myyntivoitot	131 575,56	29 402,45	131 575,56	29 402,45
Rakennusten myyntivoitot	343 010,00	115 745,59	343 010,00	115 745,59
Muut myyntivoitot	186 084,60	1 653 929,88	67 556,48	36 437,60
Myyntivoitot yhteensä	8 877 893,73	9 306 019,52	8 759 365,61	7 688 527,24
Muut toimintakulut				
Muut myyntitappiot	39 269,69	449 792,79	35 767,70	248 433,57
Myyntitappiot yhteensä	39 269,69	449 792,79	35 767,70	248 433,57

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kaupunki	
	2018	2017
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	2 200 000,00	2 250 000,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	296 412,58	190 077,15
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	133 189,58	133 189,58
Yhteensä	2 629 602,16	2 573 266,73

Osinkotuottojen määrässä on 2 milj. euroa Seinäjoen Energia Oy:n ja 0,2 milj. Seilab Oy:n osuutta.

16) Erittely poistoeron muutoksista	Kaupunki	
	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	34 526,43	34 526,43
Yhteensä	34 526,43	34 526,43

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-erä kohtaisesti				
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ulkoiset ja sisäiset, kaupunki ilman liikelaitosta				
Aineettomat hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 337 369,71	0,00	1 337 369,71	
Lisäykset tilikauden aikana			0,00	
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00	
Vähennykset tilikauden aikana			0,00	
Siirrot erien välillä	666 530,76		666 530,76	
Tilikauden poisto	-603 245,22		-603 245,22	
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 400 655,25	0,00	1 400 655,25	
Aineelliset hyödykkeet				
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto
Poistamaton hankintameno 1.1.	116 409 947,36	139 182 869,84	79 549 821,87	9 245 812,14
Lisäykset tilikauden aikana	3 312 732,10	1 136 531,67		795 501,78
Rahoitusosuudet tilikaudella		-153 937,00	-222 662,00	
Vähennykset tilikauden aikana	-454 800,66			
Siirrot erien välillä	570 073,49	18 361 042,52	7 650 003,76	3 014 168,30
Tilikauden poisto		-11 267 063,80	-6 309 216,61	-3 149 569,30
Poistamaton hankintameno 31.12.	119 837 952,29	147 259 443,23	80 667 947,02	9 905 912,92
	Muut aineelliset hyödykkeet		Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	666 826,52		17 973 838,23	363 029 115,96
Lisäykset tilikauden aikana			32 939 953,90	38 184 719,45
Rahoitusosuudet tilikaudella				-376 599,00
Vähennykset tilikauden aikana				-454 800,66
Siirrot erien välillä			-30 261 818,83	-666 530,76
Tilikauden poisto				-20 725 849,71
Poistamaton hankintameno 31.12.	666 826,52		20 651 973,30	378 990 055,28

Pysyvien vastaavien sijoitukset, kaupunki ilman liikelaitoksia						
Osakkeet ja osuudet						
	Osakkeet konserniyh- teisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Liikelaitosten peruspää- omaisuus	Muut osak- keet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	49 794 569,81	25 991 812,58	6 680 979,50	302 440,15	2 158 835,42	84 928 637,46
Lisäykset	2 370 557,61				95 689,88	
Vähennykset	-330 000,00		-223 136,71		-5 950,44	
Siirrot erien välillä						
Hankintameno 31.12.	51 835 127,42	25 991 812,58	6 457 842,79	302 440,15	2 248 574,86	86 835 797,80
	Lainasaamiset				Muut saamiset	
	Tytär- yhteisöt	Osakkuus- ja muut omis- tusyhteisöt	Muut yhteisöt	Yhteensä	Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	105 365 013,65	0,00	56 270,77	105 421 284,42	44 676,46	44 676,46
Lisäykset	10 150 000,00		185 887,27	10 335 887,27		
Vähennykset	-3 227 670,47		3 487,12	-3 224 183,35		
Hankintameno 31.12.	112 287 343,18	0,00	245 645,16	112 532 988,34	44 676,46	44 676,46

Kuntayhtymien peruspääomaosuudet eivät vastaa kaupungin taseessa olevia kuntayhtymäosuuksia.

Kuntayhtymien peruspääoman alentamisia ei ole kirjattu kaupungin taseeseen.

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20) Tytäryhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kaupunkikonsernin osuus 1 000 €		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Eelan Laajennus Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	539	292	68
Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö	Seinäjoki		100,0	3 794	0	38
Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopiston kannatus Oy	Seinäjoki	66,3	66,3	105	0	-17
Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy	Seinäjoki	54,4	54,4	678	312	-20
Into Seinäjoki Oy	Seinäjoki	89,2	96,3	8 129	36 987	153
Kiinteistöyhtiö Frami E	Seinäjoki		96,3			
Kiinteistöyhtiö Frami D	Seinäjoki		96,3			
Rytmikorjaamo Oy	Seinäjoki	43,4	93,8			
Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy	Seinäjoki		96,3			
Seinäjoki Congress	Seinäjoki		96,3			
Katajalaakson Palvelutalo Oy	Seinäjoki	78,5	78,5	27	0	2
Ki Oy Itkanmäen Teollisuustalo	Seinäjoki	58,2	84,0	2 991	0	-51
Ki Oy Myllypuistokoti	Seinäjoki	100,0	100,0	3 308	2 663	-4
Ki Oy Seinäjoen Animwest	Seinäjoki	100,0	100,0	204	3 204	-62
Ki Oy Seinäjoen Paloasema	Seinäjoki	100,0	100,0	10	7 778	-31
Ki Oy Seinäjoen Palvelutalo	Seinäjoki	95,5	95,5	10 718	12 332	0
Ki Oy Seinäjoen Ruokatalo	Seinäjoki	100,0	100,0	89	6 000	-8
Ki Oy Seinäjoen Tenavakoti	Seinäjoki	50,3	50,3	210	20	-14
Ki Oy Ylistaron Päivölä	Seinäjoki	100,0	100,0	486	1 477	-56
Lakeuden Vesi Oy	Seinäjoki	62,7	62,7	3 843	0	160
Rengonharju-säätiö	Ilmajoki		100,0	2 047	1 539	-283
SeiLab Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	1 193	0	385
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy	Seinäjoki	65,5	65,5	13 860	5 175	201
Seinäjoen Energia Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	67 517	30 100	5 196
Seiverkot Oy	Seinäjoki		100,0			
Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	1 115	0	271
Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry	Seinäjoki	66,7	66,7	148	0	-2
Seinäjoen Työterveys Oy	Seinäjoki	60,6	63,6	331	0	89
Seinäjoki Areena Oy	Seinäjoki	94,5	97,3	5 916	10 062	12
Seipark Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	8 699	9 917	-142
Ki Oy Rauniontorin Pysäköinti	Seinäjoki		100,0			
Sevas Kodit Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	19 755	103 995	0

21-22) Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt

		Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kaupunkikonsernin osuus 1 000 €		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Eskoon Sosiaalipalvelujen ky	Seinäjoki	17,21	17,21	1 307	4 303	-82
Etelä-Pohjanmaan liitto	Seinäjoki	29,47	29,47	507	241	58
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	Seinäjoki	23,68	23,68	14 350	48 853	525
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä	Seinäjoki	48,70	48,70	31 760	19 033	-160
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Halkosaaren Leivosaaari	Seinäjoki	22,00	22,00	75	0	0
As Oy Soidinvatro	Seinäjoki	31,00	31,00	47	0	0
Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy	Seinäjoki	36,00	57,66	44	65	-42
Huhtalan Palvelutalo Oy	Seinäjoki	48,03	48,03	193	3	5
Hyllykallion Palvelutalo Oy	Seinäjoki	28,00	28,00	784	34	-11
Ki Oy Seinäjoen Kipusiskot	Seinäjoki	30,00	30,00	28	12	0
Ki Oy Seinäjoen Kirkonkranni	Seinäjoki	41,04	41,04	3 094	3	0
Ki Oy Seinäjoen Sairaalanrinne	Seinäjoki	49,00	49,00	1 476	2 870	76
Ki Oy Seinäjoen Y-talo	Seinäjoki	49,00	49,00	1 235	24 395	-19
Ki Oy Vuorenrinne	Seinäjoki	36,40	36,40	139	16	0
Ki Oy Ylistaron Virastotalo	Seinäjoki	36,51	36,51	677	2	-3
Lakea Oy	Seinäjoki	21,74	21,74	4 924	53 146	1 295
Lakeuden Etappi Oy	Ilmajoki	39,84	39,84	6 661	3 135	1 035
Lappavesi Oy	Lapua	20,00	20,00	791	460	11
Lapuan Jätevesi Oy	Lapua	35,00	35,00	176	939	-1
Seinäjoen Linja-autoasemakiinteistö Oy	Seinäjoki	33,59	33,59	76	2	1
Seinäjoen Tangomarkkinat Oy	Seinäjoki	6,49	33,95	10	104	-20

23) Saamisten erittely			
Lyhytaikaiset saamiset Sisältää liikelaitoksen	Kaupunki		
	2018	2017	
Saamiset tytäryhteisöiltä			
Myyntisaamiset	1 350 583,53	1 153 435,64	
Lainasaamiset	330 000,00	1 240 000,00	
Muut saamiset			
Siirtosaamiset	2 000 000,00	2 000 768,00	
Yhteensä	3 680 583,53	4 394 203,64	
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä			
Myyntisaamiset	291 226,28	213 307,88	
Yhteensä	291 226,28	213 307,88	
Saamiset osakkuusyhteisöiltä			
Myyntisaamiset	8 668,23	8 470,68	
Yhteensä	8 668,23	8 470,68	
Yhteensä	3 980 478,04	4 615 982,20	

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset Sisältää liikelaitoksen	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	2 204,06	90 408,59		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	893 309,25	820 046,34	789 800,08	782 566,00
Vuokrasaamiset	5 291,00	7 825,15		
Projektisaamiset	2 872 420,75	448 499,28		
Arvonlisäverosaamiset	1 239,33	5 425,39		
Verosaamiset	702 621,34	18 459,87		
Muut siirtosaamiset	692 961,46	5 095 735,70		2 353 891,77
Yhteensä	5 170 047,19	6 486 400,32	789 800,08	3 136 457,77

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	215 636 515,77	215 636 515,77	215 636 515,77	215 636 515,77
Säätiöiden peruspääomat 31.12.	316 650,60	316 650,60		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	3 530 000,55	3 535 965,79		
Muut omat rahastot				
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	261 195,27	305 770,03	261 195,27	305 770,03
Siirrot rahastoon	2 611,95	3 057,70	2 611,95	3 057,70
Siirrot rahastosta	-9 683,75	-47 632,46	-9 683,75	-47 632,46
Vahikorahaston pääoma 31.12.	254 123,47	261 195,27	254 123,47	261 195,27
Tiede-, taide- ja kulttuurirahasto 1.1.	27 369,56	27 366,69	27 369,56	27 366,69
Siirrot rahastoon	273,70	273,67	273,70	273,67
Siirrot rahastosta		-270,80		-270,80
Tiede-, taide- ja kulttuurirah. 31.12.	27 643,26	27 369,56	27 643,26	27 369,56
Nurmon koulutus-, tutkimus- ja kehittämisrahasto 1.1.	84 753,37	84 963,60	84 753,37	84 963,60
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-659,41	-210,23	-659,41	-210,23
Pääoma 31.12.	84 093,96	84 753,37	84 093,96	84 753,37
Muut omat rahastot 31.12.	26 276 895,59	27 694 603,60		
Muut omat rahastot yht. 31.12.	26 642 756,28	28 067 921,80	365 860,69	373 318,20
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	113 957 114,60	95 092 100,82	43 476 685,72	33 583 703,78
Tilikauden yli/alijäämä	-1 393 593,19	18 557 586,18	-7 538 426,69	9 892 981,94
Yhteensä	358 689 444,61	361 206 740,96	251 940 635,49	259 486 519,69

27) Velat, jotka eräntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Pitkäaikaiset velat				
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	196 093 515,09	174 668 159,93	32 727 936,29	27 451 869,42
Lainat julkisyhteisöiltä	19 751 553,90	24 527 098,17		
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	37 870 951,75		
Yhteensä	215 845 068,99	237 066 209,85	32 727 936,29	27 451 869,42

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista	Kaupunki	
	2018	2017
JVK-lainat		
Nordea Bank Ab 3 kk Euribor + 0,20 % eräpäivä 16.6.2022	40 000 000,00	40 000 000,00
Op Yrityspankki Oyj 0,2700 % eräpäivä 13.5.2020	40 000 000,00	40 000 000,00
- vuotuinen lyhennys	0,00	0,00
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistustulolainat		
Kuntarahoitus Oyj 0,00 % eräpäivä 11.01.2019	1 800 000,00	
Danske Bank - 0,10 % eräpäivä 27.2.2019	23 000 000,00	
Danske Bank - 0,15 % eräpäivä 28.1.2019	4 400 000,00	
Danske Bank - 0,20 % eräpäivä 28.1.2019	7 100 000,00	
Op Yrityspankki Oyj - 0,23 % eräpäivä 18.3.2019	30 000 000,00	
Kuntarahoitus Oyj -0,10 % eräpäivä 11.1.2018		3 100 000,00
Danske Bank Oyj -0,12 % eräpäivä 29.1.2018		12 000 000,00
Op Yrityspankki Oyj -0,225 % eräpäivä 19.3.2018		30 000 000,00
Nordea Pankki Suomi Oyj -0,15 % eräpäivä 11.1.2018		1 000 000,00
Nordea Pankki Suomi Oyj -0,18 % eräpäivä 11.1.2018		3 400 000,00
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	146 300 000,00	129 500 000,00

29) Pakolliset varaukset	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Eläkevaraus				
Kaatopaikan jälkihoito	293 738,83	293 738,83	293 738,83	293 738,83
Potilasvahinkovakuutusmaksu- vastuu	2 940 842,64	2 864 680,18		
Muut pakolliset varaukset	179 495,08	162 057,70		
Pakolliset varaukset yhteensä	3 414 076,55	3 320 476,71	293 738,83	293 738,83

30) Vieras pääoma Sisältää liikelaitoksen	2018		2017	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		1 793 663,96		2 070 183,13
Siirtovelat				419,00
Yhteensä	0,00	1 793 663,96	0,00	2 070 183,13
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat		7 996 025,69		7 710 710,53
Velat osakkuusyhteisöille				
Ostovelat		36 628,29		45 510,28
Yhteensä	0,00	9 826 317,94	0,00	9 826 403,94

31) Sekkilimiitti	Kaupunki	
	2018	2017
Luotollisen sekkitilin sekkilimiitti 31.12.	5 000 000,00	10 000 000,00

32) Muiden velkojen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Liittymismaksut, pitkäaikaiset	44 364 683,45	41 934 554,15		
Muut velat				
Pitkäaikaiset muut velat	22 931,95	5 433,39	21 749,52	5 433,39
Lyhytaikaiset muut velat	13 011 495,38	13 309 528,06	3 179 138,22	3 093 826,25
Yhteensä	57 399 110,78	55 249 515,60	3 200 887,74	3 099 259,64

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Korkojaksotukset	672 943,64	807 484,77	168 763,06	175 891,43
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	32 798 664,77	33 317 923,48	21 054 695,17	20 709 743,15
Valtionosuusennakot	692 828,36	394 178,11	629 435,03	313 367,20
Muut siirtovelat	8 464 936,77	6 270 506,11	6 668 223,64	2 541 935,94
Yhteensä	42 629 373,54	40 790 092,47	28 521 116,90	23 740 937,72

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

35-37) Vakuudet	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	241 422,57	233 481,27		
Talletusvakuudet	22 000,00	17 000,00	22 000,00	17 000,00
Yhteensä	263 422,57	250 481,27	22 000,00	17 000,00

38) Vuokravastuut*	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Vuokravastuut yhteensä, voimassa 2018-2026 asti	89 215 535,56	98 670 232,68	949 090,03	210 930,83
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	6 745 971,65	4 677 002,94	279 801,61	77 609,04
sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet				0,00
Leasingvastuut** yhteensä	5 786 242,91	3 712 443,43	968 989,86	1 176 793,18
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	5 102 909,40	1 365 683,58	285 656,35	268 521,48
siitä kiinteistöihin liit. rahoitusleasingvastuut				
Yhteensä	95 001 778,47	102 382 676,11	1 918 079,89	1 387 724,01

*) Vuokravastuuihin ei sisällytetä mahdollista palvelumaksun osuutta, joka esitetään sopimusvastuissa

**) Leasingvastuut eivät sisällä arvonnalisäveroa

39-40) Vastuusitoumukset Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	328 252 643,98	278 080 290,75	293 140 050,78	268 393 860,75
Jäljellä oleva pääoma	238 998 476,08	208 373 759,62	219 571 877,14	198 687 329,62
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	75 837 079,29		69 469 524,29	138 530 524,29
Jäljellä oleva pääoma	33 766 832,17		27 399 277,17	36 766 409,13
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.				
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista			357 812 683,00	347 377 017,00
Kaupungin osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista				
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta			229 878,14	229 586,51

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *		Konserni		Kaupunki	
		2018	2017	2018	2017
Järjestelyjen tarkoitus					
Pankkitilit viranhaltijoiden vastuulla		140 302,35	154 745,79	140 302,35	154 745,79
Sopimusvastuut					
Jouppiskän rinnekeskuksen rakentamisen yhteistoimintakorvaus		792 000,00	891 000,00		891 000,00
Vuokratvastuut		88 266 445,53	98 670 232,68	792 000,00	
Professuurit		435 954,38	533 413,58		
Koronvaihtosopimukset **		230 007 490,80	170 364 884,00	114 489 735,00	121 319 425,00
Sopimusvastuut yhteensä		319 501 890,71	270 459 530,26	115 281 735,00	122 210 425,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä Arvonlisäveron palautusvastuu		17 822 800,58	11 947 148,74	241 974,26	433 442,88
				8 042 017,89	6 215 801,57

* Liitetiedossa eritellään olennaisimmat yksittäiset vastuut. Liitetietosisiteissa annetaan yksityiskohtainen erittely.

** Konsernin luku sisältää 213 324,00 € Sevas Kodit Oy:n johdannaisia, mitkä Sevas on kirjannut tilinpäätöksessään korkokuluihin.

Korkosuojaus	Rahalaitos	Alkuperäinen pääoma	Suojattu pääoma	Vastaanotettu korko	Maksettu korko	Markkina-arvo
Kuntarahoitus Oyj 32088		20 000 000	9 000 000	3 kk Euribor	Kiinteä 1,070 % 8.4.2013 - 8.4.2023	-232 394,50
Pohjola Pankki Seinäjoki 2		39 680 400	39 680 400	3 kk Euribor	Kiinteä 2,450 % 30.5.2024 - 31.5.2049	-9 583 240,25
Pohjola Pankki Seinäjoki 1		20 000 000	20 000 000	3 kk Euribor	Kiinteä 2,380 % 11.3.2019 - 11.3.2044	-5 835 231,80
Pohjola Pankki Oyj 5094013		10 000 000	10 000 000	3 kk Euribor	Kiinteä 1,930 % 7.12.2017 - 7.12.2045	-1 472 083,98
Pohjola Pankki Oyj 3283971		25 000 000	25 000 000	6 kk Euribor	Kiinteä 0,898 % 2.1.2019 - 2.1.2034	-289 702,83
Nordea 894640/1106626		22 648 900	3 397 335	1 kk Euribor	6 kk Euribor 19.2.2010 - 19.2.2020	335,00
Nordea 1012894/1275331		25 648 000	6 412 000	SEK 1 kk Stibor	Kiinteä 3,510 % 13.6.2011 - 14.6.2021	-1 075 397,00
Nordea 1759119/2743447		1 000 000	1 000 000	3 kk Euribor	Kiinteä 1,480 % 7.12.2017 - 7.12.2027	-76 376,00
Yhteensä		163 977 300	114 489 735			-18 564 091,36

JOHDANNAISSOPIMUSTEN JA KORONVAIHTOSOPIMUSTEN KÄSITTELY

Seinäjoen kaupungin lainakantaa on suojattu sekä pitkäaikaisilla kiinteillä lainakoroilla että koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimuksilla. Koronvaihtosopimuksilla suojaudutaan vaihtuvien korkojen muutoksia vastaan. Valuuttamääräiseen lainaan kohdistuva valuuttariski on eliminoitu valuutan- ja koronvaihtosopimuksella.

Kaupunki suojaa koronvaihtosopimuksilla sekä olemassa olevia että tulevia lainoja. Koronvaihtosopimukset kohdistuvat joko tiettyyn lainaan tai lainasalkkuun. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa eikä niillä ole spekulatiivista arvoa tai riskiä. Kaupungilla on lainojen uudelleenrahoitustarve sekä uudelleenrahoitukseen sisältyvä korkoriski, jota koronvaihtosopimuksilla suojataan.

Sopimusten markkina-arvo on viitteellinen ja laskentahetken markkinatilanteen mukaisesti määräytynyt. Mahdollisessa sopimusten realisointitilanteessa arvo määräytyy kulloisenkin markkinatilanteen mukaisesti.

Koronvaihtosopimuksille on markkina-arvon määrittämisen lisäksi tehty korkoherkkyyssanalyysit 31.12.2018 tilanteen mukaan.

KORON- JA VALUUTANVAIHTOSOPIMUKSET:

Kuntarahoitus Oyj no 32088

Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi

alkuperäinen pääoma	eur	20.000.000,00
nimellispääoma	eur	9.000.000,00
markkina-arvo 31.12.2018	eur	-232 394,50
maksettu korko		1,070 %
vastaanotettu korko		3 kk:n euribor
lyhennysohjelma	tasalyhenteinen, neljännesvuosittain	
sopimuksen eräpäivä		8.4.2023
sopimuksen purkuehto	sovelletaan Kuntarahoitus Oyj:n johdannaissopimusten yleisiä ehtoja (yleissopimus)	

Pohjola Pankki SEINAJOKI2

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan tulevien lainojen vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 30.5.2024 - 31.5.2049

alkuperäinen pääoma	eur	39.680.400,00
nimellispääoma	eur	39.680.400,00
markkina-arvo 31.12.2018	eur	-9 538 240,25
maksettu korko	3 kk:n euribor alkaen 30.8.2024 mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alle 5 %, korkojakson korko on 2,450 %	
vastaanotettu korko	3 kk:n euribor alkaen 30.8.2024	
sopimuksen eräpäivä		31.5.2049
ennenaikaisen päättymisen erit.ehdot	ehdon käyttäjä: Asiakas ja Pankki ennenaikaiset päättymispäivät: 10.6.2024 ja 12.6.2034 ilmoituspäivä: 5 pankkipäivää ennen ennenaikaista päättymispäivää arvostamisajankohta: 3 pankkipäivää ennen ennenaikaista päättymispäivää	

Pohjola Pankki Oyj no SEINAJOKI 1

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	20.000.000,00
nimellispääoma	eur	20.000.000,00
markkina-arvo 31.12.2018	eur	-5 835 231,80
maksettu korko	3 kk:n euribor /. 1,00 % alkaen 11.6.2019, jos alle 5 %, niin korko 2,380 %	
vastaanotettu korko	3 kk:n euribor 11.6.2019 alkaen	
sopimuksen eräpäivä		11.3.2044
ennenaikaisen päättymisen erit. ehdot	ehdon käyttäjä: Asiakas ja Pankki	

ennen.aik. päättymispäivät: 06.03.2024, 06.03.2034 ja
07.03.2044 ilmoituspäivä: 5 pankkipäivää ennen ennaikaista
päättymispäivää arvostamisajankohta: 2 pankkipäivää ennen
ennenaikaista päättymispäivää

Pohjola Pankki Oyj 5094013

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	10 .000.000,00
nimellispääoma	eur	10.000.000,00
markkina-arvo 31.12.2018	eur	-1 472 083,98
maksettu korko	Kiinteä 1,930 %	
vastaanotettu korko	3 kk:n euribor 7.12.2017 alkaen	
sopimuksen eräpäivä		7.12.2045

Pohjola Pankki Oyj 3283971

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	25.000.000,00
nimellispääoma	eur	25 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2018	eur	-289 702,83
maksettu korko	Kiinteä 0,898 %	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor 2.1.2019 alkaen	
sopimuksen eräpäivä		2.1.2034

Nordea Pankki Suomi Oyj no 894640/1106626

Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu 1 kk:n euribor-korko
6 kk:n euriborkoroksi.

alkuperäinen pääoma	eur	22 648 900,00
nimellispääoma	eur	3 397 335,00
markkina-arvo 31.12.2017	eur	335
maksettu korko	6 kk:n euribor	
vastaanotettu korko	1 kk:n euribor	
lyhennysohjelma	tasalyhenteinen, 6 kk:n välein	
sopimuksen eräpäivä		19.2.2020
sopimuksen purkuehto	sovelletaan osapuolten välillä tehtyä Nordea Master johdannaisyleissopimusta	

Nordea Pankki Suomi Oyj no 1012894/1275331

Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu SEK Stiborkorko
kiinteäksi euromääräiseksi koroksi.

alkuperäinen pääoma	eur	25 648 000,00
nimellispääoma	eur	6 412 000,00
markkina-arvo 31.12.2018	eur	-1 075 397,00
maksettu korko	3,510 %	
vastaanotettu korko	SEK STIBOR 1 kk Stibor	
lyhennysohjelma	tasalyhenteinen, 6 kk:n välein	
sopimuksen eräpäivä		14.6.2021
sopimuksen purkuehto	sovelletaan osapuolten välillä tehtyä Nordea Master johdannaisyleissopimusta	

Nordea Pankki Suomi Oyj 1759119/2743447

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	1.000.000,00
nimellispääoma	eur	1.000.000,00
markkina-arvo 31.12.2018	eur	-76 376,00
maksettu korko	Kiinteä 1,480 %	
vastaanotettu korko	3 kk:n euribor	
sopimuksen purkuehto	sovelletaan osapuolten välillä tehtyä Nordea Master johdannaisyleissopimusta	

KORKOHERKKYYS				
Nordea	Nimellis- pääoma	Muutos korkotasossa (%-yksikköä)		
		-1 %	0 %	1 %
Koronvaihtosopimus 1759119/2743447	1 000 000	-163 959	-76 376	-10 567
Koron- ja valuutanvaihtosopimus 1012894/1275331	6 412 000	-1 156 463	-1 075 396	-994 487
Viitekoronvaihtosopimus 894640/1106626	3 397 335	-2 513	335	2 994
Kuntarahoitus	Nimellis- pääoma 9 000 000			
Korkopisteen arvo 2 142,74		Korkopisteen arvo kuvaa sitä euromäärää, jonka sopimuksen markkina-arvo muuttuu kun sopimuksen kiinteän koron ja jäljellä olevan maturiteettia vastaavan markkinakoron ero muuttuu yhden korkopisteen, eli 0,01 %-yksikköä		
Korkoherkkyys -192 035,99		Korkoherkkyys kuvaa sopimuksen markkina-arvon muutosta, mikäli korkokäyrä siirtyy 100 korkopistettä eli 1,0 %-yksikköä.		
Pohjola	Nimellis- pääoma	Muutos korkotasossa (%-yksikköä)		
		-1 %	0 %	1 %
	20 000 000	-5 037 393	-5 835 231	3 843 561
	39 680 400	-10 455 110	-9 583 240	6 941 831
	25 000 000	-1 866 716	-289 702	1 672 535
	10 000 000	-2 821 061	-1 472 083	2 177 195

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt
Joupiskan rinnekeskuksen rakentamisen yhteistoimintakorvausta 15 vuoden ajan 99 000 €/vuosi alkaen vuonna 2011 ja päättyen vuonna 2025. Kv 26.4.2010 § 67. Ylistaron kunnan myymiin maa-alueisiin kohdistuva mahdollinen puhdistamisvelvollisuus kauppakirjan sekä ympäristösuojelulain 86/2000 75 §:n mukaisesti. Frami Oy on sitoutunut vuokraamaan rakennuksen tilat 30 vuodeksi Kiinteistöyhtiö STIK Oy:ltä vuokrasopimuksella, jonka sopimus- ja maksuvelvoitteiden takaaajana on Seinäjoen kaupunki. Frami Oy on 1.1.2015 alkaen Into Seinäjoki Oy. V. 2010 tehty Casatino Oy:n kanssa lunastussopimus siirtokelpoisen koulun lunastamisesta 10 vuoden vuokra-ajan jälkeen. Seinäjoen kaupungilla on tilinpäätöshetkellä Rengonharjulle 899 700 euron takausvastuu. Takauksesta aiheutuu kaupungille vuosittain kustannuksia, v. 2018 nämä oli 186 369,20 €.

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. ml. sijaiset ja määräaikaiset	2018	2017
Konsernipalvelut	117	
Sosiaali- ja terveystoimiala		
terveyskeskus	1 495	
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	2 163	
Kaupunkiympäristön toimiala	373	
Elinvoiman ja kilpailukyvyyn toimiala	38	
Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos	129	
Yhteensä	4 315	4 164

Organisaation muutoksen vuoksi palvelukeskuksille jaettu vertailutietoja ei ole saatavilla.

43) Henkilöstökulut	2018	2017
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	182 952 209,95	177 182 513,14
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	904 222,11	1 013 578,16
Yhteensä	183 856 432,06	178 196 091,30

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2018	2017
Kokoomuksen Sjoen kunn.järj.ry	24 293,00	19 101,50
Keskustan Sjoen kunn.järj.ry	21 482,26	21 546,75
Sjoen Vasemmistoliitto ry	2 127,50	1 425,00
Suomen Kristillisdem.Sjoen osasto ry	1 336,50	1 505,00
Sjoen Perussuomalaiset ry	1 100,50	1 542,50
Sjoen Sosiaalidemokraattien kunn.järj.ry	13 016,00	12 766,00
Etelä-Pohjanmaan Vihreät ry	3 352,00	2 814,00
Pohjanmaan Sosiaalidemokraatit	18,00	190,00
Keskustan Etelä-Pohjanmaan piiri	480,00	540,00
Perussuomalaisien Etelä-Pohjanmaan piiri	39,00	62,00
Kansalaispuolue ry	2 120,00	1 242,00
Sininen tulevaisuus	171,50	0,00
Yhteensä	69 536,26	62 734,75

45) Tilintarkastajan palkkiot	2018	2017
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	21 436,90	13 933,13
Tilintarkastajan lausunnot	539,00	1 530,00
Yhteensä	21 975,90	15 463,13

46) Intressitahoihin liittyvät toimet
Seinäjoen Energia Oy on myynyt Seinäjoen kaupungille osakashinnoilla sähköä 28,1 GWh:ta. Kanta-asiakashintaan verrattuna alennusta kertyi 217 656 € vuoden aikana.

V ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

V ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

13. Liikelaitoksen tilinpäätös

Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos -liikelaitos

I TOIMINTAKERTOMUS

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos on toiminut nykymuotoisena 1.1.2004 alkaen. Tällöin 27 kunnan pelastuspalvelut yhdistettiin kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaan Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselle.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos tuottaa Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueen kuntien pelastus- ja turvallisuuspalvelut. Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen pelastus- ja turvallisuuspalveluja tuottaa 30 hälytysvalmiudessa olevaa paloasemaa, 125 päätoimista pelastustoimen viran- tai toimenhaltijaa ja 824 vapaaehtoista ja sivutoimista henkilöä. Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos toimii Seinäjoen kaupungin alaisena kunnallisena liikelaitoksena.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos on maakunnan merkittävin turvallisuusvaikuttaja. Turvallisuustyötä tehdään koko organisaation voimin panostamalla onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn ja onnettomuustilanteessa tehokkaaseen pelastustoimintaan. Onnettomuuksien ehkäisyn näkymättömin muoto kuntalaisille on turvallisuusviestintä, jonka tuloksia voidaan arvioida vasta vuosien kuluttua.

Vuonna 2018 turvallisuusviestintä on tavoittanut 24 % Etelä-Pohjanmaan väestömäärästä (504 tilaisuutta ja 45 310 asukasta).

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos tekee myös laajaa turvallisuusyhteistyötä kuntalaisten hyväksi, muiden turvallisuusalalla toimivien tahojen kanssa. Hyvänä esimerkkinä on ensivastetoiminta, jota tuotetaan Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen jokaiselta paloasemalta.

Vuonna 2018 pelastusyksikkö /-yksiköt lähtivät 4851 hälytystehtävään. Onnettomuustyyppien välillä suurimmat muutokset ovat; maastopaloissa kasvua 300 %, liikennevälinepaloissa kasvua 50 %, rakennuspaloissa vähennystä oli 10 %.

Vuoden 2018 kesä oli poikkeuksellisen kuiva ja lämmin. Pitkä kuuman ja kuivan säätilan jakso johti siihen, että metsäpaloindeksi oli korkeimmassa luokassaan. Olosuhteet aiheuttivat suuronnettomuusvaaran. Edellä olevasta syystä johtuen Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos kielsi kaiken avotulen alueellaan. Lisäksi turvetuottajien kanssa käynnistettiin neuvottelut turvallisuustason nostamiseksi. Vallitsevista olosuhteista johtuen maastopalojen lukumäärä kasvoi 300%. Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitoksen alueella oli kaksi Suomen suurinta maastopaloa. Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos teki maastopaloista toiminnan ja talouden selvitykset ja kehittämissuunnitelman. Edellä olevat suunnitelmat ja selvitykset esiteltiin valtakunnallisessa maastopalo-seminaarissa Pelastusopistolla.

Suuronnettomuuksia oli yksi; rakennuspalo (yli 500 000€ vahingot).

Vastesuunnittelu ja hallittu valmiuden nosto ruuhkatilanteissa on ollut merkittävä kustannustenhallintaan liittyvä toimenpide pelastuslaitoksella.

Pelastuslaitoksen ja kuntien välistä yhteistyötä on pyritty parantamaan, koska selvästi on nähtävissä erilasten häiriötilanteiden lisääntyminen yhteiskunnassa. Häiriötilanteet saattavat olla sellaisia, että ne eivät vaadi pelastuslaitoksen välitöntä apua, mutta ne koskevat laajoja väestömääriä. Yhteistyön tarve on korostunut erityisesti silloin kun häiriö sattuu virka-ajan ulkopuolella, jolloin pelastuslaitos on voinut olla apuna.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen taloudellinen ja toiminnallinen tulos vuonna 2018 oli erittäin hyvä. Lähtökohtana olivat Seinäjoen kaupungin talousarvion laadintaohjeet vuodelle 2018.

Hälytysmäärän kasvun ja maastopalojen johdosta pelastuslaitos käynnisti talousarvion sopeuttamistoimenpiteet. Käytännössä sopeuttamistoimenpiteet perustuivat maastopalojen talousselvityksestä saatuun talousinformaatioon.

Kaikki valtuustoon nähden sitovat talousarvion osat täytettiin hyvällä laatu ja taloudellisuustasolla.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Kuntien tekemän yhteistoimintasopimuksen mukaan pelastuslaitoksen johtokunnan valitsee Seinäjoen kaupunginvaltuusto seutukuntien tekemien ehdotusten mukaan.

JOHTOKUNTA 2017 -2021

Varsinaiset jäsenet (12 kpl)

Kati Ojaniemi (puheenjohtaja)
Timo Renko (varapuheenjohtaja)
Henni Sippola
Heikki Holappa
Juha Alkio
Arja Kananoja
Tero Kilpiö
Mika Kankaansyrjä
Matias Peltonen
Hanna Kortesoja
Virpi Mertaniemi
Kari Havunen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Ritva Västi
Niklas Pöytälaakso
Juha Saarimaa
Vappu Kangas
Mari Hernesniemi
Seppo Korpi
Ahti Ylimannila
Reijo Keto
Seppo Perkiö
Carita Liljamo
Lea Korpi
Raija Ranta

Johtokunta kokoontui vuoden aikana 6 kertaa.

SELONTEKO ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS - LIIKELAITOKSEN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kaupunginhallitus.

Liikelaitoksen johtokunta vastaa liikelaitoksen sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Kaupunginvaltuusto on 15.11.2018 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin ohjeet. Ohje koskee kaikkia kaupungin toimielimiä, johtoa ja esimiesasemassa olevia. Ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksyttyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kaupungin hallintokunnissa. Sisäistä valvontaa säätelevät lisäksi säännöllisesti päivitettävät säännöt ja ohjeet.

- Liikelaitoksen sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu olennaisia puutteita ja virheitä.
- Johtamis- ja hallintojärjestelmä on asianmukainen, päivitetty 2018.
- Hallitustyöskentely on tehokasta ja hyvän hallintotavan mukaista.
- Organisaatorakenne on tarkoituksen mukainen ja se edistää osaltaan tehokasta toimintaa ja tavoitteiden saavuttamista, päivitetty 2018.
- Tehtävät, vastuut ja velvollisuudet on määritelty säännöillä ja ohjeilla riittävästi ja selkeästi. Tehtävät ja vastuut on päivitetty 2018.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäistä tarkastusta suorittaa kaupungissa tarkastuspäällikkö, jonka toimintaa ohjaa sisäisen tarkastuksen toimintaohjeet.

Konserniriskienhallinta

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa riskienhallinnan toteuttamisesta, yhteensovittamisesta sekä päättää kaupungin omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta. Kaupunginhallitus voi siirtää toimivaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille. Kunkin tulosalueen ja liikelaitoksen on tiedostettava ja kartoitettava omat rahoitus-, henkilö-, omaisuus- ja toimintariskit ja ryhdyttävä itse riskien ehkäisemistoimiin tai tehtävä niistä esitys hallitukselle.

Riskien tunnistaminen ja niiltä suojautuminen tapahtuu kunkin palvelukeskuksen /liikelaitoksen toimesta ja vastuulla.

Riskienhallinnan raportointi johdolle on ollut systemaattista ja säännöllistä.

Riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakkoinnissa on onnistuttu hyvin

Kaupungin riskikartoitus tehdään vähintään kerran valtuustokaudessa. Kaupungin vakuutusten kattavuus tarkistetaan säännöllisesti.

Liikelaitoksella on oma riskienhallintasuunnitelma, joka on päivitetty 14.12.2018 peljoht§45. Riskienhallinta suunnitelma on päivitetty Seinäjoen kaupungin ohjeen 5.11.2018 mukaisesti.

1.3 Resurssienhallinta, henkilöstö

Pelastuslaitoksen hallintotoimisto sijaitsee Seinäjoen paloasemalla. Seinäjoen paloasemalla työskentelevät pelastusjohtaja, pelastuspäälliköt (3), sekä toimistosihteerit (4).

Pelastuslaitoksen palveluorganisaatio on päivitetty 2018. Palveluorganisaatiossa on neljä toimialaa; resurssienhallinta, riskienhallinta, pelastustoiminta ja ensihoito. Palveluorganisaatio on päivitetty vastaamaan maakunta uudistuksen ja Sisäministeriön kehittämishankkeen valmistelua.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueella olevat 30 paloasemaa on jaettu neljään paloasemaryhmään, joiden toimintaa johtaa palopäällikkö. Lisäksi jokaiselle palopäällikölle on määrätty erityisosaamisalue. Joita ovat asemaryhmä 1 palopäällikkö/johtava palotarkastaja, asemaryhmä 2 palopäällikkö/koulutus ja osaamisen kehittäminen, asemaryhmä palopäällikkö/ensihoito, asemaryhmä 4 palopäällikkö/varautuminen.

Pelastuslaitoksen henkilöstö:

Vakinaisia virkoja tai toimia 125

Vapaaehtoisia ja sivutoimisia 824

Koulutustoiminta 2018

Täydennyskoulutukseen on osallistuttu seuraavasti;

- Päätoimisen henkilöstön täydennyskoulutus 470 henkilöä.
- Talonpolttoharjoitukset 232 henkilöä.
- Sivutoimisen henkilöstön peruskurssit 191 henkilöä ja 928 KTCP.
- Palokuntanuorten koulutus ja leirit 162 henkilöä.
- Harjoitusalue 648 henkilöä.
- Koulutuskeskus 81 henkilöä.

Sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön peruskurssit:

Sammutustyökurssi 3 kpl

Savusukelluskurssi 2 kpl

Ensiapukurssi 2 kpl

Pelastustyökurssi 1 kpl

Vaarallisten aineiden kurssi 0 kpl

Pintapelastuskurssi 0 kpl

Uintivalmennuskurssi 0 kpl

Ensivastekurssi 2 kpl

Öljyntorjuntakurssi 1 kpl

Psyykkinen ensiapukurssi 1 kpl

Viestiliikennekurssi 0 kpl

Henkilön ja nostot ja laskut kurssi 1 kpl

Laskeutumisen ja kattotyöskentelyn kurssi 1 kpl

Yksikönjohtajakurssi 0 kpl

Valmistuneita oli yhteensä 207 henkilöä.

Keskitetty huolto- ja muut tukitoiminnot 2018

Ajoneuvohuolto

Raskaankaluston korirakentaminen

Ajoneuvoasennukset

Pienkonehuolto

Co2 täyttöasema

Kemikaalipukujen huolto- ja korjaustoiminta
Koeponnistustoiminta
Letkuhuolto
Mittarikaluston huolto
Paineilmalaitehuolto
Hengitysilmahuolto
Sammutinhuoltopalvelut
Korkealla työskentelyn välineiden tarkastus
Virve-kaluston huolto
Paineilmakompressorien huolto + tarkastus

Tarrapalvelut

Viranomaispalvelut

Ensivastepalvelut
Turvapuhelin palvelut
Valvomopalvelut
Asiantuntijapalvelut

Koulutusyksikön tuottoselvitys

C-ajokorttikoulutus
Ammattiajopätevyyskoulutus
Hälytysajokoulutus
Sosiaali- ja terveysalan turvakorttikoulutus
AS1 koulutus
Tulityö + alkusammutuskoulutus
Harjoitusalue
Talonpolttoharjoitukset

Muu laskutettava työ

Keskitetystä huollosta ja muista tukitoiminnoista on tehty tuottoselvitys vuodelta 2018

1.4 Resurssienhallinta, talous

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen talousarviossa 2018 otettiin huomioon Seinäjoen kaupungin talouden tasapainottamisohjelma, johtokunnan päätöksen mukaisesti.

Talouden tasapainottamisohjelmassa huomio on kiinnitetty johtokunnan hyväksymään tuottavuus ja tehokkuusohjelmaan. Lisäksi tuottavuutta on parannettu tukitoimintoja ja huoltosuunnitelmaa päivittämällä, hälytysvasteita tarkentamalla ja valmiuden nostosuunnitelmalla kiireettömissä tehtävissä, erityisesti ruuhkatilanteissa. Lisäksi johtamistoiminnassa on painotettu taloudellisen vastuun huomioon ottamista onnettomuustilanteissa.

Säästötoimet ovat tuottaneet tulosta.

Taloudellinen tulos on hyvä ja Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos palauttaa omistajakunnille 0,4 M€.

1.5 Riskienhallinta, valvontatoiminta

Valvontatoiminta 2018

Dokumentoituja valvontatoimenpiteitä suoritettiin yhteensä 10 392 kpl. (sis. yleiset palotarkastukset, lausunnot, pyydetty tarkastukset yms.)

Valvontasuunnitelman mukaiset omavalvontakohteet (asuin- ja vapaa-ajanrakennukset): Suunniteltu 7214 tarkastusta, toteutui 6620 tarkastusta (91,8 %).

	Suunnitellut tarkastukset	Suoritetut tarkastukset	Tarkastus %
B1 asuinrakennukset	7214	5794	91,8
B2 vapaa-ajan rakennukset		826	
B1-B2 yhteensä		6620	

Valvontasuunnitelman mukaiset erityiskohteet: Suunniteltu 1581 tarkastusta, toteutui 1320 tarkastusta(83,5 %).

	Suunnitellut tarkastukset	Suoritetut tarkastukset	Tarkastus %
A1 (Ympäri vuorokautiset kohteet)	1581	120	83,5
A2 (Opetusrakennukset ja päiväkodit)		152	
A3 (Kokoontumis- ja liikerakennukset)		263	
A4 (Teollisuus- ja varastorakennukset)		320	
A5 (Maatalouskohteet)		229	
A6 (Muut kohteet)		236	
A1-A6 yhteensä		1320	

Valvontasuunnitelmaa laadittaessa vuosittain tarkastettavien kohteiden määrä kirjataan suunnitelman laatimisajankohdan tilannekuvan mukaisesti kaksi vuotta eteenpäin. Todellinen tarkastettujen kohteiden määrä vaihtelee tarkastuksissa kohteille määrätyn seuraavan tarkastusajankohdan mukaan. Seuraavan tarkastusajankohdan määrittämiseen vaikuttaa mm, kohteen yleinen turvallisuustilanne, toimintojen muuttuminen, toimintojen lopettaminen jne. A1-A6 kohteiden tarkastusväli voi vaihdella 1-3 vuotta.

Turvallisuusviestintä 2018

Turvallisuusviestintää annettiin yhteensä 45 310 henkilölle (24 % asukasluvusta). Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos osallistui Valtakunnallisiin turvallisuusviestinnän kampanjoihin mm; NouHätä!, Päiväpaloasemalla ja 112-Päivä.

1.6 Pelastustoiminta

Pelastustoimen tehtävät vuosittain 2004 – 2018

Hälytysvertailu onnettomuustyypeittäin 2004-2018																
Onnettomuustyyppi	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Rakennuspalo	162	166	191	170	219	141	146	134	132	136	112	135	130	104	93	
Rakennuspalovaara						138	141	143	131	135	127	117	123	129	146	
Maastopalo	116	188	281	124	160	194	144	140	46	133	224	51	96	99	289	
Liikennevälinepalo	117	109	100	103	95	132	123	120	92	101	84	113	98	90	138	
Muu tulipalo	144	150	164	217	118	94	130	129	106	79	84	70	73	83	105	
Liikenneonnettomuus	562	609	629	737	657	647	663	695	685	689	595	646	730	754	751	
Öljyvahinko	76	83	71	97	62	97	74	88	91	75	67	65	77	63	72	
Vaarallisten aineiden onnettomuus	11	32	11	4	6	16	4	8	8	6	12	13	7	8	5	
Luonnononnettomuus	24	68	34	44	16	75	83	0	0	0	0	0	0	0	0	
Räjähdykset/räjähdyksvaara	2	4	2	1	0	0	1	1	3	1	0	2	1	0	0	
Sortuma/Sortumavaara						1	16	18	2	3	0	0	1	0	1	
Autom.paloilmoitt. hälytys	942	1029	1128	941	962	858	1043	963	851	983	893	843	814	689	742	
Palovaroittimen tarkistus					39	50	69	48	61	69	60	52	61	46	64	
Muu tarkistus ja varmistus	300	256	334	374	326	272	297	338	233	329	292	207	265	245	342	
Ensivastetehtävä	1169	1152	1140	1218	1349	1721	1943	2118	1948	2220	865	1133	1128	1469	1433	
Ihmisen pelastaminen	23	25	45	45	50	38	45	54	69	71	76	86	54	54	50	
Eläimen pelastaminen	51	51	49	62	61	71	63	43	48	59	54	41	64	46	59	
Vahingontorjunta	112	155	173	208	155	161	260	677	404	450	251	413	426	182	314	
Avunantotehtävä	106	150	113	73	96	41	76	87	92	76	59	72	89	118	199	
Virka-aputehtävä	20	17	16	1	30	26	34	25	32	59	75	72	85	94	48	
Yhteensä:	3959	4263	4505	4468	4454	4772	5359	5829	5034	5675	3930	4131	4322	4273	4851	

Pelastustoiminta 2018

Vuonna 2018 pelastusyksikkö /-yksiköt lähtivät 4851 hälytystehtävään.

Onnettomuustyyppien välillä suurimmat muutokset ovat; maastopaloissa kasvua 300 %, liikennevälinepaloissa kasvua 50 %, rakennuspaloissa vähennystä oli 10 %.

Rakennuspaloissa menehtyi 1 henkilöä ja liikenneonnettomuuksissa menehtyi 7 henkilöä, loukkaantui vakavasti 57 henkilöä ja lievästi 515 henkilöä.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos on ottanut käyttöön suunnitellun valmiudennoston kiireettömissä tehtävissä tilanteissa joissa hätäkeskus on ruuhkautunut. Toimintamalli on osoittautunut toimivaksi ja taloudellisesti tehokkaaksi.

ERHE-maksun tavoitteena on vaikuttaa pienentävästi automaattihälytysten määrään, mutta vaikutukset ovat olleet varsin vähäisiä. Automaattihälytyksiä oli 742 (vuonna 2017 oli 689). Erheellisiä automaattisia hälytyksiä oli 523 kpl. ERHE-laskuja lähetettiin 157 kpl. Aiheelliset automaattihälytykset 253 kpl.

Toimintavalmius riskialueittain:**Riskialue 1****Riskiruutu 249303/ 2018 toimintavalmius takaisinluvun jälkeen**

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)						
<u>Vuosi</u>	<u>Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu</u>	<u>Täyttyv. (lkm)</u>	<u>Ei täyty (lkm)</u>	<u>Täyttymis-%</u>	<u>Ajan mediaani (mm:ss)</u>	
2018	19	13	6	73	9:27	
Yhteensä	19	13	6	73	9:27	

Riskiruutu 248628/ 2018 toimintavalmius takaisinluvun jälkeen

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)						
<u>Vuosi</u>	<u>Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu</u>	<u>Täyttyv. (lkm)</u>	<u>Ei täyty (lkm)</u>	<u>Täyttymis-%</u>	<u>Ajan mediaani (mm:ss)</u>	
2018	14	11	3	79	9:13	
Yhteensä	14	10	4	79	9:13	

Riskiruutu 248629/ 2018 toimintavalmius takaisinluvun jälkeen

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)						
<u>Vuosi</u>	<u>Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu</u>	<u>Täyttyv. (lkm)</u>	<u>Ei täyty (lkm)</u>	<u>Täyttymis-%</u>	<u>Ajan mediaani (mm:ss)</u>	
2018	13	8	5	62	9:52	
Yhteensä	13	10	4	62	9:52	

1-riskialueen toimintavalmiusaika on analysoitu. Pronto- järjestelmässä ensitoimenpiteisiin kuluva aika on määritelty 1-riskialueella 5 minuuttiin, joka on suoraan lisätty järjestelmässä pelastustoiminnan toimintavalmiusaikaan kaikissa kiireellisissä tehtävissä. 1-riskialueella ensitoimenpiteisiin kuluva aika on arvioitu rakennuksen korkeuden mukaan rakennuspaloissa. Muissa kiireellisissä tehtävissä ensitoimenpiteisiin kuluva aika on arvioitu onnettomuustyyppin mukaan.

Riskialue 2

Vuosi	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika					Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
	Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)
2016	1 019	987	32	97	4:49	279	260	19	93	10:19
2017	929	880	49	95	5:13	287	260	27	91	10:36
2018	989	924	65	93	5:16	277	259	18	94	10:33

Riskialue 3

Vuosi	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika					Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
	Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)
2016	309	305	4	99	6:05	103	102	1	99	10:09
2017	341	341	0	100	6:20	123	121	2	98	10:28
2018	344	342	2	99	6:22	104	104	0	100	10:08

1.7 Ensihoito

Ensihoito

Nykyinen voimassa oleva ensivastesopimus on tehty EPSHP:n kanssa vuonna 2013. Ensihoitokeskus vastaa hälytysvasteiden käytöstä ja suunnittelusta. Lähtökohtaisesti ensivasteyksiköt hälytetään korkeariskisiin hälytystehtäviin.

Ensivastesopimus on toiminnallisesti ja taloudellisesti tasapainossa. Kustannukset on pyritty saamaan läpinäkyväksi kirjanpitoon tehtyjen toimintojen ja kohteiden kautta, jotka ovat laskutusperusteita. Laskutus tehdään puolivuositain.

Vuonna 2018 oli 1433 ensivastehälytystä. Lisäksi 2018 on suoritettu 161 erillistä ensihoidon avunantotehtävää, kuten ensihoidolle annettu kantoapu tai oven avaus.

Sairaanhoitopiiri vastaa myös ensivastehenkilöstön koulutuksesta ja tasotestaamisesta. Käytännössä tasotestaamista tehdään koulutusten yhteydessä näytöillä.

Harri Setälä
pelastusjohtaja

II LIKELAITOKSEN TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Liikevaihto	18 251 900,00		18 251 900,00	17 735 966,96	-515 933,04
Liiketoiminnan muut tulot	80 000,00		80 000,00	127 497,23	47 497,23
Toimintamenot					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 113 200,00		-1 113 200,00	-1 204 322,15	-91 122,15
Palvelujen ostot	-1 599 100,00		-1 599 100,00	-1 389 471,32	209 628,68
	-11 070				
Henkilöstömenot	800,00		-11 070 800,00	-10 818 860,97	251 939,03
Suunnitelmanmukaiset poistot	-903 000,00		-903 000,00	-725 845,98	177 154,02
Muut liiketoiminnan menot	-3 928 900,00		-3 928 900,00	-3 846 588,66	82 311,34
Liikeliijäämä(-alijäämä)	-283 100,00		-283 100,00	-121 624,89	161 475,11
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot kunnalta	40 000,00		40 000,00	34 268,86	-5 731,14
Muut rahoitustulot			0,00	182,29	182,29
Korvaus peruspääomasta	-9 100,00		-9 100,00	-9 073,20	26,80
Muut rahoitusmenot			0,00	-716,87	-716,87
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-252 200,00		-252 200,00	-96 963,81	155 236,19

Investointien toteutuminen

IRTAIN OMAISUUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Menot	-745 500,00		-745 500,00	-852 914,63	-107 414,63
Rahoitusosuudet	94 700,00		94 700,00	147 835,04	53 135,04
Pysyvien vastaavien myynnit	0,00		0,00	159 823,36	159 823,36
Sisältää myyntivoittoa	0,00		0,00	83 625,98	83 625,98
Nettomenot	-650 800,00		-650 800,00	-545 256,23	105 543,77

Rahoitusosan toteutuminen

	Talousarvio	Talous- arvion muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Liikeliiketoiminta (-alijäämä)	-283 100,00		-283 100,00	-121 624,89	161 475,11
Poistot ja arvonalentumiset	903 000,00		903 000,00	725 845,98	-177 154,02
Rahoitustulot ja -menot	30 900,00		30 900,00	24 661,08	-6 238,92
Tulorahoituksen korjauserät	0,00		0,00	-83 625,98	-83 625,98
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-745 500,00		-745 500,00	-852 914,63	-107 414,63
Rahoitusosuudet investointimenoihin	94 700,00		94 700,00	147 835,04	53 135,04
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00		0,00	159 823,36	159 823,36
Toiminta ja investoinnit, netto	0,00		0,00	-0,04	-0,04

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
LIKEVAIHTO		17 735 966,96		17 217 518,89
Liiketoiminnan muut tuotot		127 497,23		86 147,18
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 204 322,15		-1 099 239,25	
Palvelujen ostot	<u>-1 389 471,32</u>	-2 593 793,47	<u>-1 330 442,52</u>	-2 429 681,77
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-8 860 411,07		-8 780 281,81	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 596 901,37		-1 599 120,36	
Muut henkilösivukulut	<u>-361 548,53</u>	-10 818 860,97	<u>-452 739,14</u>	-10 832 141,31
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelmanmukaiset poistot		-725 845,98		-788 879,83
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-3 846 588,66</u>		<u>-3 408 387,65</u>
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)		-121 624,89		-155 424,49
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot kunnalta	34 268,86		37 759,89	
Muut rahoitustuotot	182,29		101,14	
Korvaus peruspääomasta	-9 073,20		-9 073,20	
Muut rahoituskulut	<u>-716,87</u>	24 661,08	<u>-31,86</u>	28 755,97
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		-96 963,81		-126 668,52
ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ				
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		-96 963,81		-126 668,52
ENNEN VARAUKSIA				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		-96 963,81		-126 668,52

Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Toiminnan rahavirta		
Liikeliikettä(-alijäämä)	-121 625	-155 425
Poistot ja arvonalentumiset	725 846	788 880
Rahoitusuotot ja -kulut	24 661	28 756
Tulorahoituksen korjauserät	-83 626	-43 827
	545 256	618 384
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-852 914	-900 708
Rahoitusosuudet investointimenoihin	147 835	238 497
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	159 823	43 827
	-545 256	-618 384
Toiminnan ja investointien rahavirta	0	0
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	322 045	600 042
Saamisten muutos muilta	40 768	-132 156
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-32 661	-260 293
Korottomien velkojen muutos muilta	-330 152	-207 593
Rahoituksen rahavirta	0	0
Rahavarojen muutos	0	0
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	100	100
Rahavarat 1.1.	100	100

Tase

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
A.PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	4 670,33	0,00
	<u>4 670,33</u>	<u>0,00</u>
II Aineelliset hyödykkeet		
3. Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	25 036,29	28 304,84
4. Koneet ja kalusto	2 428 129,85	2 507 993,40
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	129 998,00	148 500,00
	<u>2 583 164,14</u>	<u>2 684 798,24</u>
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II. Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	218 557,21	226 776,12
3. Saamiset kunnalta	2 069 571,94	2 391 617,33
4. Muut saamiset	305 484,60	337 507,86
5. Siirtosaamiset	39 150,79	39 676,45
	<u>2 632 764,54</u>	<u>2 995 577,76</u>
IV Rahat ja pankkisaamiset	100,00	100,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>5 220 699,01</u>	<u>5 680 476,00</u>
VASTATTAVAA		
A.OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	302 440,15	302 440,15
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	2 387 586,56	2 514 255,08
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-96 963,81	-126 668,52
	<u>2 593 062,90</u>	<u>2 690 026,71</u>
E.VIERAS PÄÄOMA		
II.Lyhytaikainen		
7. Ostovelat	433 563,14	630 150,46
8. Korottomat velat kunnalta	156 406,00	189 067,00
9. Muut velat	184 524,25	257 724,37
10.Siirtovelat	1 853 142,72	1 913 507,46
	<u>2 627 636,11</u>	<u>2 990 449,29</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>5 220 699,01</u>	<u>5 680 476,00</u>

IV ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos-liikelaitoksen johtokunta ehdottaa, että tilikauden alijäämä 96 963,81 euroa siirretään oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

V TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuottojen erittely

	2018	2017
Yhteistoimintakorvaukset kunnilta	17 051 409,00	16 547 314,00
Ensivastetoimintatulot	162 946,14	167 371,95
Sammutinhuolto- ja paineilmahuoltomaksut	50 678,71	51 164,62
Turvapuhelinhälytysmaksut	43 200,00	45 694,72
Kurssimaksut	23 315,70	40 690,25
Erhemaksut	100 637,00	107 047,00
Palotarkastusmaksut	134 868,00	136 954,00
Koneiden, kaluston ja rakennusten vuokratuotot	35 819,66	18 998,36
Korvaukset valtiolta	76 561,47	59 000,00
Korvaus työterveyshuollosta	31 231,10	35 000,57
Käyttöomaisuuden myyntivoitto	83 625,98	43 826,61
Muut tuotot	69 171,43	50 603,99
Toimintatuotot yhteensä	17 863 464,19	17 303 666,07

9) Palvelujen ostojen erittely

Asiakaspalvelujen ostot	38 156,81	22 340,86
Muiden palvelujen ostot	1 351 314,51	1 308 101,66
Palvelujen ostot yhteensä	1 389 471,32	1 330 442,52

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista liikelaitoksen tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Aineettomat hyödykkeet

Atk-ohjelmat

tasapoisto

5 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Muut kiinteät rakenteet ja laitteet

20 vuotta

Muut kuljetusvälineet

7 vuotta

Muut liikkuvat työkonet

10 vuotta

Muut raskaat koneet

10 vuotta

ATK-laitteet

5 vuotta

Muut laitteet ja kalusteet

5 vuotta

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa on kirjattu vuosikuluiksi.

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja tappiot

Liiketoiminnan muut tuotot	2018	2017
Myyntivoitot autojen myynnistä	83 625,98	43 826,61

5. TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT**5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot****19)**

	Aineettomat hyödykkeet	
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä

Poistamaton hankintameno

1.1.	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	5 194,00	5 194,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Siirto eri erien välillä	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-523,67	-523,67
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 670,33	4 670,33

	Aineelliset hyödykkeet			
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä

Poistamaton hankintameno

1.1.	28 304,84	2 507 993,40	148 500,00	2 684 798,24
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	798 722,63	48 998,00	847 720,63
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-147 835,04	0,00	-147 835,04
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-76 197,38	0,00	-76 197,38
Siirto eri erien välillä	0,00	67 500,00	-67 500,00	0,00
Tilikauden poisto	-3 268,55	-722 053,76	0,00	-725 322,31
Kirjanpitoarvo 31.12.	25 036,29	2 428 129,85	129 998,00	2 583 164,14

23)Saamisten erittely

Lyhytaikaiset saamiset

2018**2017**

Saamiset kaupungin tytäryhteisöiltä

Myyntisaamiset

1 361,52

1 741,79

Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä

Myyntisaamiset

84 818,49

113 373,18

Saamiset kaupungilta

2 069 571,94

2 391 617,33

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Palautus työnantajan pakollisesta tapaturmavakuutuksesta

39 150,79

39 588,60

5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**25) Oman pääoman erittely****2018****2017**

Peruspääoma 1.1.

302 440,15

302 440,15

Lisäykset

0,00

0,00

Vähennykset

0,00

0,00

Peruspääoma 31.12.

302 440,15

302 440,15

Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.

2 387 586,56

2 514 255,08

Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12..

2 387 586,56

2 514 255,08

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

-96 963,81

-126 668,52

Oma pääoma yhteensä**2 593 062,90****2 690 026,71**

33) Vieras pääoma	2018	2017
Lyhytaikaiset velat		
Velat kaupungin tytäryhteisöille		
Ostovelat	0,00	5 271,00
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteys yhteisöille		
Ostovelat	258,86	0,00
Korottomat velat kaupungille	156 406,00	189 067,00
37) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2018	2017
lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkajaksotus	1 226 146,22	1 226 318,54
Kuntaosuuksien palautus	324 581,00	400 319,00
Menojäämápalkat	287 337,05	286 396,72
Muut siirtovelat muille	15 078,45	473,20
	<u>1 853 142,72</u>	<u>1 913 507,46</u>
8. HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT		
48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2018	2017
	129	134

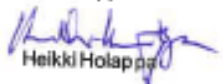
VI ALLEKIRJOITUKSET

Seinäjoella 5. päivänä maaliskuuta 2019

Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos -liikelaitos johtokunta

Kati Ojanen
puheenjohtajaTimo Renko
varapuheenjohtaja

Henni Sippola



Heikki Holappa

Mika Kankaansyrjä

Matias Pelttonen

Juha Alkio



Arja Kananoja



Hanna Kortesoja



Virpi Mertanen

Tero Kipio

Harri Setälä
liikelaitoksen johtaja
pelastusjohtaja

Kari Havunen


Jukka Savarimaa
Sampo Puhio
Seppo Perkiö

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen. /

Seinäjoella 5. päivänä Maalis kuuta 2019

BDO Auditor Oy
TilintarkastusyhteisöAri Lehto
JHT, KHT

14. Liikelaitoksen vaikutus

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		
	Talousarvion toteutuminen Kaupunki	Liikelaitos	Eliminointi kaupunki	Eliminointi liikelaitos	Kaupungin tuloslaskelma tilinpäätök- sessä
Toimintatulot					
Myyntitulot	34 284 900,59	17 278 380,46	-14 748 408,05	-5 558 834,20	31 256 038,80
Maksutulot	19 630 538,37	421 766,84	-396 428,17	-11 748,50	19 644 128,54
Tuet ja avustukset	3 617 813,69	31 231,10			3 649 044,79
Muut tulot	40 804 246,25	132 085,79	-24 091 804,89	-33 442,00	16 811 085,15
Toimintatulot yhteensä	98 337 498,90	17 863 464,19	-39 236 641,11	-5 604 024,70	71 360 297,28
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-172 133 900,98	-10 818 860,97	552,00		-182 952 209,95
Palvelujen ostot	-180 562 579,61	-1 389 471,32	20 566 184,18	213 940,52	-161 171 926,23
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-22 300 283,63	-1 204 322,15	187 644,48	92,68	-23 316 868,62
Avustukset	-24 274 513,36		10 734,00		-24 263 779,36
Muut menot	-35 697 761,03	-3 846 588,66	23 692 219,03	169 298,92	-15 682 831,74
Toimintamenot yhteensä	-434 969 038,61	-17 259 243,10	44 457 333,69	383 332,12	-407 387 615,90
TOIMINTAKATE	-336 631 539,71	604 221,09	5 220 692,58	-5 220 692,58	-336 027 318,62
Verotulot	247 554 073,45				247 554 073,45
Valtionosuudet	95 527 004,00				95 527 004,00
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	5 639 715,81	34 268,86		-34 268,86	5 639 715,81
Muut rahoitustulot	3 777 272,10	182,29			3 777 454,39
Korkomenot	-1 728 058,60		34 268,86		-1 693 789,74
Korvausperuspääomasta	9 073,20	-9 073,20	-9 073,20	9 073,20	0,00
Muut rahoitusmenot	-301 892,14	-716,87			-302 609,01
VUOSIKATE	13 845 648,11	628 882,17	5 245 888,24	-5 245 888,24	14 474 530,28
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelmanmukaiset poistot	-20 223 026,93	-725 845,98			-20 948 872,91
Arvonalentumiset	-1 106 068,00				-1 106 068,00
Satunnaiset erät					
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	-7 483 446,82	-96 963,81	5 245 888,24	-5 245 888,24	-7 580 410,63

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Sitovuustarkastelu		Eliminointi		Kaupungin rahoituslask tilinpäätök- sessä
	Talousarvion toteutuminen				
	Kaupunki	Liikelaitos	Eliminointi kaupunki	Eliminointi liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	13 845 648,11	628 882,17	5 245 888,24	-5 245 888,24	14 474 530,28
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-8 723 597,91	-83 625,98			-8 807 223,89
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-40 532 973,39	-852 914,63			-41 385 888,02
Rahoitusosuudet investointimenoihin	376 599,00	147 835,04			524 434,04
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 619 492,17	159 823,36			9 779 315,53
Toiminnan ja investointien rahavirta	-25 414 832,02	-0,04			-25 414 832,06
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-10 335 887,27				-10 335 887,27
Antolainasaamisten vähennys	3 224 183,35				3 224 183,35
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 823 400,00				38 823 400,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30 247 261,64				-30 247 261,64
Lyhytaikaisten lainojen muutos	17 940 892,58		322 045,39		18 262 937,97
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääoman muutos					
Vaihto-omaisuuden muutos	-146 043,76				-146 043,76
Saamisten muutos	3 157 592,71	362 813,22	-32 661,00	-322 045,39	3 165 699,54
Korottomien velkojen muutos	3 326 803,15	-362 813,18		32 661,00	2 996 650,97
Vaikutus maksuvalmiuteen	328 847,10	0,00	5 535 272,63	-5 535 272,63	328 847,10

VI ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

VI ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Seinäjoella 25. maaliskuuta 2019

SEINÄJOEN KAUPUNGINHALLITUS

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Seinäjoella, päivänä kuuta 2019

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ari Lehto
JHT, KHT

VII LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

VII LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

SEINÄJOEN KAUPUNKI

TILIKIRJALUETTELO:

Päiväkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Pääkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Ostoreskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Ostolaskut	Rondo arkisto	14 vuotta
Muistiot	Rondo arkisto+paperitulosteet	14 vuotta
Myyntireskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Pysyvien vastaavien kirjanpito	atk-tulosteina	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Rondo arkisto	10 vuotta
Palkkakortit	Rondo arkisto	50 vuotta
Talousarvion toteutumisvertailu	Rondo arkisto	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erillisinä lomakkeina	10 vuotta
Tilinpäätös/tasekirja	Sidottuna asiakirjana	Pysyvästi

KIRJANPIDOSSA KÄYTETYT TOSITELAJIT JA TOSITENUMEROSARJAT 2018 KAUPUNKI

TOSITELAJI	TOSITENUMEROT			SÄILYTYS	SELITE
ALKUSA	1001	-	1100	P	alkusaldot
BUD	2001	-	2010	P	talousarvio
BUDL	3001	-	3100	P	lisätalousarvio
KLALKU	99910001	-	99910999	P	konsernin alkusaldot
KLKIRJ	99930001	-	99930999	P	konsernikirjaukset
KLYHT	99920001	-	99920999	P	konsernin eliminointitositteet
KOMMUI	39001	-	39999	p	käyttöomaisuusmuistiot
KOMTOS	34001	-	34999	P	käyttöomaisuustositteet
LIITETIEDOT	1	-	100	P	liitetietojen perusteet
MUIRO2	15001	-	19999	S	Rondo muistio, ulkoinen
MUIRS2	260018	-	269999	S	Rondo muistio, sisäinen
MUISIS	20001	-	29999	P	Raindance muistio, sisäinen
MUIST1	10001	-	14999	P	Raindance muistio
OMAKSU	8990001	-	8999999	P	ostoreskontran maksu
OSTOP	8300001	-	8399999	s,p	PSOP ostolaskut
OSTOT	8000001	-	8899999	S	Rondo ostolaskut
PALKAT	100001	-	100999	S	palkkatositteet
PANKKI	101001	-	109999	P	pankkitositteet (tiliotekirjaus)
SISRP1	500034	-	509999	S	Rondo sisäiset laskut
SISRP2	510017	-	559999	S	Rondo sisäiset laskut
SISRP3	560841	-	599999	S	Rondo sisäiset laskut
SISROP	400530	-	499999	S	Rondo sisäiset laskut
SOSTYO	151001	-	159999	P	perhehuolto
YMR10-99	10000001	-	99909999	S	MR laskulaji 10-99
YMRHYV	5310001	-	5399999	S	MR hyvityslaskujen kuittaus
YMRK	5410001	-	5499999	S	MR luottotappiot
YMRMAN	5110001	-	5199999	P	MR manuaaliset suoritukset
YMRVII	5210001	-	5299999	P	MR viitesuoritukset

SÄILYTYS-kohdassa sähköinen arkistointi on ilmaistu S-kirjaimella ja paperinen P-kirjaimella.

ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS-LIIKELAITOS**TILIKIRJALUETTELO:**

Päiväkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Pääkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Ostoreskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Myyntireskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Pysyvien vastaavien kirjanpito	atk-tulosteina	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Rondo arkisto	10 vuotta
Palkkakortit	Rondo arkisto	50 vuotta
Talousarvion toteutumisvertailu	Rondo arkisto	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erillisinä lomakkeina	10 vuotta
Tilinpäätös/tasekirja	Sidottuna asiakirjana	Pysyvästi

KIRJANPIDOSSA KÄYTETYT TOSITELAJIT JA TOSITENUMEROSARJAT 2018

TOSITELAJI	TOSITENUMEROT			SÄILYTYS	SELITE
ALKUSA	1001	-	1002	P	alkusaldot
BUD	2001	-	2001	P	talousarvio
KOMTOS	34001	-	34069	P	käyttöomaisuustositteet
MUIRO2	15001	-	15002	S	Rondo muistio, ulkoinen
MUIST1	10001	-	10307	P	Raindance muistio
OMAKSU	8990001	-	8990271	P	ostoreskontran maksu
OSTOT	8000001	-	8005347	S	Rondo ostolaskut
PALKAT	100001	-	100028	P	palkkatositteet
SISRP1	500001	-	500180	S	Rondo sisäiset laskut
SISRP2	510001	-	510081	S	Rondo sisäiset laskut
YMR92	92000001	-	92000645	S	MR laskulaji 92
YMR93	93000001	-	93001648	S	MR laskulaji 93
YMRHYV	5310001	-	5310060	S	MR hyvityslaskujen kuittaus
YMRMAN	5110001	-	5110103	P	MR manuaaliset suoritukset
YMRVII	5210001	-	5210251	P	MRviitesuoritukset
YMRK	5410001	-	5410012	P	MR tileistä poisto

SÄILYTYS-kohdassa sähköinen arkistointi on ilmaistu S-kirjaimella ja paperinen P-kirjaimella.